

AGATHA

CHRISTIE

TREĆA DJEVOJKA

Treća djevojka

(Third girl)

Agatha Christie

1. poglavlje

Hercule Poirot sjedio je za stolom i doručkovao. Ispred njega pušila se šalica vrole čokolade. Volio je slatke stvari. Bili su tu i brioši, odlično su pristajali uz čokoladu. Kimnuo je zadovoljno. Tek u četvrtoj prodavaonici našao je one prave, bilo je to u danskoj patisserie, ali mnogo boljoj od takozvane francuske u susjedstvu.

Sladokusac je bio zadovoljan. Njegov je želudac mirovao. Um je također mirovao, možda i predugo. Završio je svoj Magnum ogrus, analizu velikih pisaca detektivskih romana. Usudio se govoriti oštro o Edgaru Allanu Poeu, prigovarao je nedostatku metode ili reda romantičnoj opširnosti Wilkiea Collinsa, do neba je hvalio dva gotovo nepoznata američka autora, oclavao je priznanje gdje je ono bilo zasluženno, a strogo se suzdržavao od toga ako je zaključio da to pisac ne zavrđuje. Pregledao je knjagu u štampi, pregledao je poslije korekture i osim zaista nepojmljivog broja štamparskih grešaka, zaključio da je dobro. Uživao je u tom literarnom ostvarenju, uživao u velikoj količini štiva koje je trebao pročitati, uživao je i dok je s ljutnjom bacao knjigu na pod (iako se uvijek sjetio da je podigne i uredno stavi u košaricu za otpatke) i uživao je s odobravanjem kimajući glavom kada je u rijetkim slučajevima ovakav dokaz bio opravdan.

A sada? Imao je ugodne trenutke odmora, prijeko potrebne poslije umnog napora. Ali ne može se odmarati zauvijek, treba se prihvatiti nova posla. Na žalost, nije imao pojma što bi to moglo biti. Neka druga literarna kritika? Nipošto, mislio je. Kada nešto uradiš dobro, najbolje ostavi na miru. Bila je to njegova maksima. Istina je bila da se sada dosađivao. Već je bilo previše svih tih umnih aktivnosti u koje se bio upleo. Postala mu je to loša navika, uznemiravalo ga je .

..

- Dosada - odmahnuo je glavom i srknuo čokoladu.

Vrata su se otvorila i ušao je njegov stari momak George. Držao se smjerno, ispričavajući se nakašljao a promrmljao: - Traži vas . . . prekinuo se - traži vas jedna mlada dama.

Poirot ga pogleda iznenađeno i nezadovoljno. - Ne primam u ovo vrijeme - prigovorio je.

- Svakako, gospodine - složi se George. Gospodar i momak gledali su jedan drugoga. Ponekad su se teško sporazumijevali. Po Georgeovu tonu glasa ili posebno biranim riječima, određivao bi je li ga shvatio ako postavi pravo pitanje. Poirot je razmišljao koje je pitanje ovaj put pravo.

- Je li lijepa, ta mlada dama? - upitao je oprezno.

- Nije, sir, ali ukusi su različiti.

Poirot uvaži ovaj odgovor. Sjetio se kratke stanke koju je George napravio prije nego što je rekao - mlada dama. George je zapažao socijalne razlike. Bio je nesiguran u status posjetioca, ali je izrazio sumnju.

- Vi mislite da je ona više mlada dama nego, recimo, mlada osoba?

- Tako je, sir, iako to nije uvijek lako procijeniti u današnje vrijeme - odgovorio je George s istinskim žaljenjem.

- Je li rekla zašto me želi vidjeti?

- Rekla je - George je govorio s oklijevanjem, unaprijed se ispričavajući - da se želi s vama pdsavjetovati zbog ubojstva koje bi mogla počinuti.

Hercule Poirot se zagledao i podigao obrve. Mogla počinuti? Zar ona to ne zna?

- Tako je rekla, sir.

- Nepotpuno, ali vjerojatno zanimljivo razmišljao je Poirot.

- Možda je to šala, sir - nesigurno se javi George.

- Sve je moguće, pretpostavljam - dopuštao je Poirot. - Ali teško je zamisliti. - Podigao je šalicu. - Uvedite je za pet minuta.

- Da, gospodine - George je izišao.

Poirot je ispio posljednji gutljaj čokolade. Odgurne šalicu i ustane. Odšetao je do kamina, pred ogledalom pažljivo zaglatlio brkove. Zadovoljan, vratio se do naslonjača i sjeo očekujući posjetiteljicu. Nije točno znao što očekuje . . .

Možda se uzdao nečem što je bilo bliže njegovu vlastitom shvaćanju o ženskoj privlačnosti. Pala mu je na pamet stara fraza »ljepota u bolicc. Bio je razočaran kad se George vratio uvodeći

posjetiteljicu, u sebi je odmahnuo glavom i uzdahnuo. Ovdje nije bilo ljepote - a ni vidljive tuge. Zbunjenost bila je točniji dojam.

- Bah! - pomisli Poirot nezadovoljno. - Te djevojke! Zar one čak i ne pokušavaju nešto učiniti od sebe? Dobra šminka, privlačna odjeća, dobra frizura, tako bi vjerojatno mogla proći. Ali ovako!

Njegova posjetiteljica bila je dvadesetih godina. Dugi rezanci kose neodređene boje padali su joj preko ramena. Velike zelenkastoplave oči bile su bezizražajne. Njezina je odjeća sigurno bila obljubljena među djevojkama te generacije. Crne visoke kožne čizme, bijele rukavice, pletene vunene čarape sumnjive čistoće, kratka suknja i dug debeli pulover. Svatko iz Poirotove generacije imao bi samo jednu želju, što prije uvaliti djevojku u kadu: Često su ga spopadale slične želje kad je šetao ulicama. Stotine djevojaka izgledalo je upravo ovako. Sve su djelovale prljavo. A ova se doimala kao da je nedavno izvučena iz rijeke. Ove djevojke, razmišljao je, vjerojatno i nisu prljave. Samo ulažu velik trud i muku da bi izgledale tako.

Ustao je s uobičajenom uljudnošću, rukovao se i ponudio joj stolac.

- Željeli ste me vidjeti, mademoiselle? Molim vas sjednite.

- Oh - rekla je djevojka, nekako zbunjeno. Gledala ga je.

- Eh, bien? - reče Poirot.

Oklijevala je. - Mislim da bih radije stajala. - Velike su oči i dalje bile neodlučne.

- Kako želite! - Poirot je zauzeo svoje mjesto i promatrao je. Čekao je. Djevojka je strugala nogama. Gledala je dolje u njih i onda opet u Poirota.

- Vi - vi ste Hercule Poirot?

- Svakako. Mogu li vam pomoći?

- Oh, znate, to je prilično teško. Mislim . . . Poirot osjeti da bi joj možda trebalo malo po drške. - Momak mi je rekao da ste se htjeli sa mnom posavjetovati jer mislite da biste mogli počinuti ubojstvo. Je li tako? - ohrabrivao ju je.

- Tako je - kimne djevojka.

- Svakako, to nije nešto u što bi se smjelo sumnjati. Morali biste znati jeste li počinili ubojstvo ili niste.

- Ne znam točno kako da kažem. Mislim . . . - Saberite se - ljubazno reče Poirot. - Sjednite. Opustite se i sve mi ispričajte.

- Ne mislim - zaboga, ne znam kako - razumijete li, sve je to tako teško. Ja sam - ja sam se predomislila. Ne želim biti neuljudna, ali - mislim da je bolje da odem.

- No, hajdete. Budite hrabri.

- Ne, ne mogu. Mislila sam da mogu doći i - i pitati vas, pitati vas što treba da radim - ali ne mogu, razumijete. Sve je to toliko drukčije od...

- Od čega?

- Strašno mi je žao i zaista ne želim biti neuljudna, ali . . .

Teško je uzdahnula, pogledala Poirota, pogledala oko sebe i iznenada izlanula: - Vi ste prestari. Nitko mi nije rekao da ste toliko stari. Zaista ne želim biti neuljudna, ali je tako. Vi ste prestari. Zaista mi je vrlo žao.

Naglo se okrenula i izletjela iz sobe.

Poirot, otvorenih usta, čuo je kako su zalupila ulazna vrata.

- Nom d'un nom d'un nom . . . uzviknuo je.

2. poglavije

I

Zvonio je telefon.

Hercule Poirot, čini se, nije bio toga svjestan. Zvonio je prodorno i uporno.

George uđe u sobu i pride telefonu, upitno pogledavši Poirota.

- Osavi ga - odmahne rukom Poirot. George posluša i izide iz sobe. Telefon je nastavio zvoniti. Prodoran i razdražljiv zvuk nastavljao se. Odjednom je prestao. Nakon jedne ili dvije minute počeo je ponovo zvoniti.

- Sapristi! To mora biti žena - bez sumnje žena.

Uzdahnio je, podigao se i došao do telefona. - Halo - podigao je slušalicu.

- Da li ste, je li tama gospodin Poirot? - Da, ja sam.

- Ovdje gospođa Oliver - glas vam zvuči nekako drukčije. Nisam ga odmah prepoznala. - Bonjour, madame - nadam se da ste dobro?

- Dobro sam. - Glas Ariadne Oliver bio je uobičajeno veseo. Poznata spisateljica detektivskih priča i Hercule Poirot bili su dobri prijatelji.

- Zovem vas prilično rano, ali željela sam vas zamoliti da mi pomognete.

- Da?

- Imamo godišnji objed našeg kluba pisaca detektivskih priča, željela bih da i vi dodete i budete predavač ove godine. Bilo bi zaista vrlo lijepo od vas kad biste pristali.

- Kada je to?

- Slijedeći mjesec - dvadeset i trećega. U slušalici se začuo dubok uzdah.

- Na žalost! Ja sam prestar.

- Prestar? što, zaboga, mislite. Uopće niste stari.

- Mislite da nisam?

- Jasno da niste. Vi ćete biti izvanredni. Možete nam ispričati mnogo zanimljivih priča o pravim ubojstvima.
  - A tko će htjeti slušati?
  - Svi. Oni - gospodine Poirat, zar nešto nije u redu? Nešto se događa? Čini mi se da ste uzrujani.
  - Jesam, uzrujan sam. Moji osjećaji - ali nije važno.
  - Ali recite, što je pasrijedi?
  - Zašto bih pravio buku oko toga.
  - Zašto ne biste? Bilo bi najbolje da dođete i ispričate mi sve. Kad ćete doći? Danas poslije podne. Dodite da popijemo zajedno čaj.
  - Ne pijem popodnevi čaj! - Onda možete dobiti kavu.
  - U to doba dana obično ne pijem kavu.
  - Čokoladu? S tučenim vrhnjem? Ili čaj od kamilice. Vi volite kamilicu. Ili limunadu. Ili oranžadu. Ili biste željeli kavu bez kofeina, ako je nabavim.
  - Ah, ma, non, par exemple! To je odvratno.
  - Onda jedan od onih sokova koje toliko volite. Znam, imam pola boce ribene u ormaru.
  - Što je ribena?
  - Crni ribizli.
  - Zaista, treba vam čestitati. Vi se zaista trudite, madame. Dirnut sam vašom brigom. Sa zadovoljstvom ću popiti šalicu čokolade poslije podne.
  - U redu, onda ćete mi ispričati sve o tome što vas je uzrujalo.
- Spustila je slušalicu.

II

Poirot je trenutak razmišljao. Onda je nazvao broj.

- Gospodin Goby? - upitao je. - Ovdje Hercule Poirot. Jeste li mnogo zaposleni?
- Osrednje - odgovorio je gospodin Goby. Osrednje slobodan. Ali za vas, monsieur Poirot, ako ste u žurbi, kao i obično - ne bih mogao reći da moji mladići ne bi mogli uraditi najviše što mogu. Naravno,

nije lako dobiti dobre momke kao što je to bilo nekad. U današnje vrijeme sami sebe precjenjuju. Prije nego počnu učiti misle da znaju sve. Ali što ćemo? Ne možete očekivati stare glave na mladim ramenima. Bit ću sretan da vam budem na raspolaganju, gospodine Poirot. Možda mogu angažirati jednog ili dva bolja momka. Pretpostavljam da je to kao obično - sakupljanje informacija?

Kimnuo je glavom i slušao dok je Poirot iscrpno objašnjavao ono što želi da se uradi. Kad je završio s gospodinom Gobyjem, Poirot nazove Scotland Yard, gdje je potražio prijatelja. Kad je ovaj čuo Poirotove zahtjeve, odgovorio je: - Zar ne tražiš previše? Svako ubojstvo, bilo gdje. Vrijeme, mjesto i žrtva nepoznati. To je jalov posao, ako me pitaš, staro momče. - Čini mi se da zaista ništa ne znaš - dodao je negodujuća.

III

Istog poslijepodneva u 4 i 15 Poirot je sjedio u salonu gospode Oliver i s užitkom iz velike šalice srkao čokoladu s tučenim vrhnjem, koju je njegova domaćica upravo postavila kraj njega na stolić. Dodala je tanjurić pun kolačića langue de chats.

- Chere madame, kako ste ljubazni. - Iznenađeno je preko šalice promatrao frizuru gospođe Oliver i nove tapete. Oboje je bilo novo. Kad je posljednji put vidio gospođu Oliver, frizura joj je bila jednostavna i obična. Sada je bezbroj kovrča i uvojaka bilo složeno u težak kalup oko njezine glave. Pretpostavljao je da je to obilje kose bilo pretežno umjetno. U sebi je razmišljao koliko bi lažnih kovrčica ispalo kad bi se Gospođa Oliver iznenada uzбудila, kao što je običavala. A zidne tapete . . .

- Te trešnje - nove su - pokazao je čajnom žličicom. Osjećao se kao da je u voćnjaku.

- Mislite li da ih je previše? - upitala je Gospođa Oliver. - Tako je teško unaprijed ocijeniti zidne tapete. Jesu li one stare bile bolje?

Poirot se pokušao prisjetiti nejasnog osjećaja što ga je izazvao velik broj svijetlo obojenih tropskih ptica u šumi. Gotovo je primijetio: Plus,

a change, plus c'est la meme chose - ali se obuzdao.

- A sada - reče Gospođa Oliver, kad je njezin gost najzad odložio šalicu na tanjurić i zavalio se s uzdahom zadovoljstva, brišući s brkova tragove tučenog vrhnja - o čemu je zapravo riječ.

- To je vrlo jednostavno. Jutros me posjetila jedna djevojka. Predložio sam da se dogovorimo za sastanak. Čovjek ima neke navike, shvaćate. Ona mi je odgovorila da me želi odmah vidjeti zato što misli da je možda počinila ubojstvo.

- Zaista čudno. Zar to nije znala?

- Upravo tako! C'est inoui! Tako sam rekao Georgu da je uvede. Stajala je preda mnom. Izgledala je napola luda. Pokušao sam je ohrabriti, onda je najednom rekla da se predomislila. Rekla je da ne želi biti neljubazna ali da (zamislite!) - ali da sam ja prestar . . .

- No, no, djevojke su takve - požuri se Gospođa Oliver da ga umiri.

- Misle da je svatko iznad trideset pete godine napola mrtav. One su bezosjećajne, morate to shvatiti.

- To me povrijedilo - požalio se flercule Poirat.

- Ne bih se o tome brinula da sam na vašem mjestu. Naravno, bila je vrlo gruba.

- To uopće nije važno. Ali nisu u pitanju samo moja osjećaji. Ja sam zabrinut. Da, zabrinut sam. - Sve bih to zaboravila, da sam na vašem mjestu - tješila ga je Gospođa Oliver.

- Niste me razumjeli. Zabrinut sam za tu djevojku. Ona je tražila pomoć. Tada sam joj se učinio prestar. Prestar da bih joj uopće mogao koristiti. Naravno, pogriješila je, to je jasno, ali je tada pobjegla. Kažem vam, toj je djevojci potrebna pomoć.

- Ne bih rekla - umirivala ga je Gospođa Oliver. - Djevojke dižu buku ni zbog čega.

- Ne. Niste u pravu. Ona treba pomoć.

- Zar mislite da je zaista počinila ubojstvo? - Zašto ne. Rekla je da je počinila.

- Da, ali - prekinu se gospođa Oliver rekla je da je možda počinila. Ali šio je mogla misliti pri tom? - nastavila je polako.

- Točno. To nema smisla.

- Koga je ona ubila ili misli da je ubila? Poirot slegne ramenima.

- I zašto bi ona ubila nekoga? Poirot je opet slegnuo ramenima.

- Naravno, to bi moglo biti svašta - razvedri se Gospođa Oliver, a mašta joj poče raditi. Mogla je nekog pregaziti automobilom i ne zaustaviti se. Mogao ju je na stijenama napasti neki čovjek i mažda ga je u samobrani uspjela gurnuti dolje. Nekome je mogla zabunom dati pogrešan lijek. Mogla je otići na jednu od tih zabava s pilulama« i tamo se s nekim potući. Mogla je doći i otkriti da je nekog probola. Ona...

- Assez, madame, assez!

Ali se Gospođa Oliver zaniijela.

- Mogla je biti medicinska sestra na operaciji i dati pogrešan anestetik ili - iznenada se zaustavila uznemirena, zbog točnih detalja.

-Kako je izgledala?

Poirot je trenutak razmišljao.

- Ofelija bez fizičke privlačnosti.

- Zaboga - uzdahne gospocia Oliver. - Gotovo je vidim. Kako je to čudnovato.

- Nije hrabra, rekao je Poirot. - Takvu je vidim. Ona nije od onih koje se hvataju u koštac s nedaćama. Ne može unaprijed vidjeti opasnost. Ona je jedna od onih koje će drugi vidjeti i reći: želim žrtvu! To će netko učiniti.

Ali Gospođa Oliver nije više slušala. S obje ruke uhvatila je bogate uvojke kose, kretnjom koju je Poirot tako dobro poznavao.

- Čekajte - viknula je kao u agoniji. - Čekajte.

Poirot je čekao, podigavši obrve. - Niste mi rekli njezino ime.

- Na žalost, nije mi ga rekla.

- Čekajte! - preklinjala je Gospođa Oliver i dalje očajna. Oslabila je pritisak na glavi i duboko uzdahnula. Prameni kose opustili su se i pali na ramena, a veličanstveni uvojci skliznuli su na pod. Poirot ih je podigao i diskretno stavio na stol.

- Slušajte - rekla je gospođa Oliver, odjednom se smirivši. Stavila je jednu ili dvije ukosnice, kimnula glavom dok je razmišljala.

- Tko je toj djevojci rekao za vas, gospodine Poirot?

- Nitko, koliko znam. Naravno, bez sumnje je već prije čula o meni.

Gospođa Oliver je mislila da »naravno« nije uopće prava riječ. Poirot je bio uvjeren da je svatko uvijek čuo o njemu. Zapravo, mnogi

ljudi samo bi vas začuđeno pogledali kad biste im spomenuli ime Hercule Poirot, osobito mlađi. »Ali kako bih mu to rekla? mislila je Gospođa Oliver, »a da ne povrijedim njegov ponos?

- Mislim da niste u pravu - rekla je. - Djevojke - djevojke i mladići - ne znaju mnogo o detektivima. Nisu čuli za njih.

- Svatko je morao čuti o Herculeu Poirotu - oholo reče Poirot.

Poznavala je samouvjerenost Herculea Poirota. - Ali svi su oni danas tako loše obrazovani - nastavi Gospođa Oliver. - Znaju samo imena pop pjevača, ili disk džokeja. Ako pak trebaju nešto specijalno, mislim liječnika ili detektiva ili zubara - onda smatraju da je najbolje nekog pitati - pitati tko je pravi čovjek kojem se treba obratiti. I onda, drugi čovjek kaže: »Moj dragi, moraš ići tom prekrasnom čovjeku u Ulici kraljice Ane, on će te izliječiti za tili čas. »Bili su mi ukrali sve dijamante, a Henry bi pobjesnio da je saznao. Tako nisam smjela ići u policiju. Ali ovdje je bio jedinstven tajni detektiv, najdiskretniji, i on ih je našao, a Henry nikad nije saznao. Tako se to događa cijelo vrijeme. Netko je poslao djevojku k vama?

- Zaista sumnjam u to.

- Vi to nećete znati sve dok vam ne kažu. A sada ću vam reći. Upravo mi je palo na pamet. Ja sam poslala djevojku k vama.

- Vi? - buljio se Poirot u nju. - Ali zašto to niste odmah rekli?

- Kad ste govorili o Ofeliji - dugi rezanci i glatka kosa - podsjetila me na nekoga koga sam već vidjela. Nedavno. I tada mi je sinulo tko je to bio.

- Tko je ona?

- Ni ja ne znam njezino ime, ali lako mogu saznati. Govorili smo o privatnim detektivima i privatnim pratiocima i ja sam pričala o vama i nekim vašim velikim uspjesima.

- I vi ste joj dali moju adresu?

- Naravno da nisam. Nisam imala pojma da ona želi detektiva. Mislila sam da jednostavno samo pričamo. Ali sam nekoliko puta spomenula vaše ime. Bilo je lako pogledati u telefonski imenik i jednostavno doći.

- Jeste li govorili o ubojstvu?

- Nismo, toliko se sjećam. Čak ne znam kako smo došli na razgovor o detektivima. Osim; da, vjerojatno nas je ona navukla na tu temu . .

- Ispričajte mi onda, ispričajte sve što možete - čak, ako ne znate njzino ime, ispričajte mi sve što znate o njoj.

- Bilo je to prošlog vikenda. Bila sam s Lorrimerovima. Oni nemaju ništa s time osim što su me povelili nekim svojim prijateljima na piće. Ondje je bilo nekoliko ljudi - nisam mnogo uživala jer, kako znate, zapravo ne volim piti. Tako su morali naći neko lakše piće za mene što ih je gnjavilo. I onda su mi ljudi počeli govoriti kako vole moje knjige i kako su već dugo željeli da me upoznaju. Sve me to uzrujava, dosadno mi je i prilično glupo. Ali se uspijevam nekako izvući. A oni su mi tvrdili kako vole mog užasnog detektiva Svena Hjersona. Kada bi oni znali, kako ga mrzim! Ali izdavači mi uvijek kažu da to, ne govorim. U svakom slučaju, pretpostavljam da je iz toga proizišla priča o pravim detektivima i ja sam govorila o vama, a ta djevojka stajala je blizu i slušala. Kad ste spomenuli neprivlačnu Ofeliju, nešto me štrecnulo. Pomislila sam na koga me to podsjeća? I sad mi je sinulo. Naravno, djevojka s onog primanja! Mislim da je ona odande, ako je nisam pobrkala s nekom drugom djevojkom.

Poirot uzdahne. S gospodom Oliver čovjek treba uvijek mnogo strpljenja.

- Tko su bili ljudi kod kojih ste išli na piće?

- Mislim Trefusisovi, ako to nisu bili Trehernovi. Nekako tako - on je zelenaš. Bogataš. Nešto je veće u gradu, ali je veći dio života proveo u Južnoj Africi.

- Je li oženjen?

- Jest. Ima vrlo lijepu ženu. Mnogo mladu od sebe. S bujnom zlatnom kosom. Druga žena. Kćerka je dijete prve žene. Ondje je bio i neki užasno star ujak. Malo nagluh. Vrlo je slavan. Cijeli red titula uz njegovo ime. Admiral, dli maršal avijacije, ili tako nešto. I astronom je, mislim. U svakom slučaju, s krova mu visi teleskop. Premda, mislim, da bi to mogao biti samo hobi. Bila je ondje i neka strankinja, koja čuva starog gospodina. Mislim da s njim ide u London, te pazi da ga nešto ne pregazi. Prilično je lijepa.

Poirot je sredivao informacije kojima ga je opskrbila Gospođa Oliver. asjećao se pomalo kao kompjutor.

- Znači, u kući žive gospodin i Gospođa Trefusis.

- Nije Trefusis. Sad sam se sjetila, zove se Restarick.
  - Pa, to uopće nisu slična prezimena.
  - Tako je. To je kornvalsko prezime.
  - Znači, ondje žive gospodin i Gospođa Restarick, ugledni stari ujak. Zove li se i on Restarick?
  - Nešto kao Sir Roderick.
  - I ondje je djevojka au pair, i kćerka - ima li možda još djece?
  - Mislim da nema - ali ne znam točno. Uzgred, djevojka ne živi u kući. Bila je onaje samo za vikend. Pretpostavljam da se ne slaže s maćehom. Dobila je posao u Londonu i zabavlja se s momkom kojeg oni ne vole, kako sam shvatila.
  - Čini se da podošta znate o porodici.
  - Čovjek to skupi usput. Lorrimerovi su velike pričalice. Uvijek ogovaraju nekoga. Posvuda čovjek sluša agovaranja. Premda ponekad po brka sve osobe. Vjerojatno da ja to činim. željela bih se sjetiti djevojčina imena. Nešto u vezi s pjesmom . . . Thora? Speak to me, Thora, Thora, Thora. Nešto tako ili Myra? Myra, oh Myra mu live is all for thee. Ili nešto tako. Ja sanjarim, ja sanjarim u mramornim dvoranama. Norma? Ili možda Maritana? Norma - Norma Restarick. Tako je, sigurna sam - dodala je nesuvislo. - Ona je treća djevojka.
  - Mislio sam da ste rekli kako mislite da je ona jedino dijete.
  - I jest, ili barem mislim tako.
  - Onda, što ste mislili kad ste rekli da je ona treća djevojka.
  - Zaboga, zar ne znate što je treća djevojka. Zar ne čitate „The Times“.
  - Čitam rođenja, smrti i vjenčanja. I članke koji me zanimaju.
  - Ali mislim na prednju stranu s oglasima. Samo što to nije više na prvoj strani. Zbog toga razmišljam da počnem kupovati neke druge novine. Ali pokazat ću vam.
- Otišla je do pisaćeg stola i pronašla „The Times“, okrenula stranice i donijela mu.
- Izvolite - gledajte. - TREĆA DJEVOJKA - za udoban stan na drugom katu, vlastita soba, centralno grijanje. Earl's Court. Traži se treća djevojka da dijeli stan. 5 gvineja na tjedan, vlastita soba. Traži se četvrta djevojka Regent's Park. Vlastita soba. Tako danas žive djevojke. Bolje nego podstanari ili u pansionima. Glavna djevojka

uzima namješten stan i onda dijele stanarinu. Druga djevojka je obično prijateljica. Zatim nađu treću djevojku preko oglasa, ako ne znaju ni jednu. Kao što vidite, vrlo često uzimaju i četvrtu djevojku. Prva djevojka uzima najbolju sobu, druga plaća manje, treća još rnanje i smještena je u malu prostoriju. One među sobom urede kad koja može imati sobu za sebe, koji dan u tjednu - i slično. To funkcionira izvrsno.

Govori sa mnom Thora.

Oh Myra, sva je moja ljubav za tebe.

- A gdje ta djevojka, čije bi ime moglo biti Norma, živi u Londonu?

- Kao što sam vam rekla, zaista ništa ne znam o njoj.

- Ali možete saznati?

- Mislim da će to biti sasvim lako.

- Sigurni ste da nije bilo govora o nekoj neočekivanoj smrti?

- Mislite li na smrt u Londonu ili u kući Restarickovih?

- I jedno i drugo.

- Mislim da nije. Hoću li pokušati nešto saznati?

Oči gospođe Oliver svijetlile su se oduševljeno. Sada je bila u svojem elementu.

- To bi bilo vrlo ljubazno.

- Nazvat ću Lorrimerove. Sada je upravo pravo vrijeme. - Otišla je do telefona. - Morat ću razmisliti o razlozima - možda da nešto izmislim? - upitno je pogledala Poirota.

- Naravno. To se razumije. Vi ste žena s maštom - neće vam biti teško. Ali - ne previše fantastično, razumijete. Budite umjereni: Gospođa Oliver uputi mu pogled pun razumijevanja.

Birala je brojeve i zatražila broj koji je trebala. Okrenuvši glavu, prošaptala je: - imate li olovku i papir - ili notes - da upišem imena, ili adrese, ili mjesta?

Poirot je već bio pripremio svoj notes i umirujući kimnuo glavom.

Gospođa, Oliver se okrene, uzme slušalicu i počne razgovarati.

Poirot je pažljivo slušao jednu stranu telefonskog razgovora.

- Halo, mogu li govoriti s - a to si ti, Naomi. Ovdje Ariadne Oliver. Da - bila je prilična gužva . . . Oh, misliš, stari momak? Ne, znaš da nisam . . . Praktično slijep? . . . Mislila sam ide u London s malom djevojkom. Da, to ih ponekad mora prilično zabrinjavati - ali čini se

da ona sasvim dobro uspijeva s njim. Ali nazvala sam te da te pitam za, adresu djevojke. - Ne, Restarickove djevojke. mislim - negdje u Južnom Kenu, zar ne? Ili je to Knightsbridge? Da, obećala sam joj poslata knjigu i zapisala sam adresu, ali sam je naravno kao obično izgubila. Čak se ne mogu sjetiti njezina imena. Da li je Thora ili Norma? Da, mislila sam da je Norma . . . čekaj trenutak, uzet ću olovku . . . Da, spremna sam . . . Borodene Mansion 67 . . . Znam - onaj veliki blok koji je nalik na zatvor Wormwood Scrubs. Da, vjerujem da su stanovi udobni s centralnim grijanjem i sa svim . . . Tko su druge dvije djevojke koje žive s njom? Njezine prijateljice? . . . iii po oglasu . . . Claudia Reece-Holland . . . otac joj je član parlamenta. Tko je druga? Ne, mislila sam da nećeš znati prilično je draga, također, zar ne? što one rade? Čini se da su obične tajnice, zar ne? . . . Oh, druga je djevojka unutrašnji dekorater - misliš - ili radi u umjetničkoj galeriji. - Ne, Naomi, ne želim stvarno znati - samo me zanima što danas rade djevojke. Da, to mi je korisno znati radi knjiga - čovjek mora živjeti s vremenom: Što mi to pričaš o nekim momcima. Da, ali je jedan beznadan slučaj - zar ne? Mislim djevojke rade upravo ono što im se sviđa - izgleda li on vrlo loše? Jedan od neobrijanih, prljavih tipova? O ta vrsta - brokatni kaputi i duga uvijena kestenjava kosa. Da, tako je teško prepoznati da li su djevojke ili momci - zar ne? Da, ponekad izgledaju kao Van Dycke, ako su zgodni . . . što kažeš? Da ga Andrew Restarick mrzi? . . . Da, muškarci to obično . . . Mary Restarick? Svakako, pretpostavljam da obično imaš veze s maćehom. Mislim da je ona bila prilično sretna kad je djevojka našla posao u Londonu. Što misliš o ljudima što govore . . . Što, zar nisu mogli pronaći što je s njom? . . . Tko je rekao? Da, ali što su prešutjeli? . . . Oh, bolničarka?

Pričala je guvernanti Jennersovih. Misliš njezin , muž? Razumijem - liječnici nisu mogli pronaći . . . Ne, ali većina je ljudi bolesna. Slažem se s tobom. Te su stvari obično čista laž . . . O, gastritis, to je bilo? Zaista čudno. Ne čini li ti se da su ljudi rekli da se zove - Andrew. - Misliš da bi to bilo lako sa svim tim ubojicama svuda okolo. - Da, ali zašto? . . . Mislim, to nije slučaj žene koju je godinama mrzio - ona je druga žena - i mnogo mlada od njega i vrlo lijepa . . . Da, pretpostavljam da bi to moglo biti - ali zašto bi to željela strana

djevojka? . . . Misliš da bi ona mogla zamjeriti zbog nečega što joj je rekla Gospođa Restarick . . . Ona je privlačna mala osoba - pretpostavljam da se Andrew mogao zanijeti njome - naravno, ništa ozbiljno ali to je moglo uzrujati Mary i tada je mogla zabadati u djevojku i . . .

Krajičkom oka Gospođa Oliver je vidjela kako joj Poirot daje znakove.

- Samo trenutak, draga - reče Gospođa Oliver na telefon - zvoni mi pekar. - Poirot je pogleda pakosno. - Ostani na liniji.

Položila je slušalicu, požurila kroz sobu i gurnula Pirota još dublje u sobu.

- Što ste htjeli - upitala je zadihano.

- Pekar - rekao je Poirot prezirno. - Ja!

- Dobro, morala sam nešto smisliti na brzinu. Zašto ste mi davali znakove? Jeste li shvatili što je ona . . .

Poirot je naglo prekine.

- Morate mi sad reći. Znam dovoljno. Sad bih želio da mi, sa svojom brzom vještinom improvizacije uredite da posjetimo Restaricove. Izmislite nešto uvjerljivo - vaš stari prijatelj, koji je nakratko došao u susjedstvo. Možda možete reći . . .

- Ostavite to meni. Izmislit ću nešto. Hoćete li dati lažno ime?

- Nipošto. Neka to bude jednostavno. Gospođa Oliver kimne i požuri natrag do telefona,.

- Naomi? Ne mogu se sjetiti o čemu smo govorile. Zašto čovjeka uvijek nešto prekine upravo kad se pripremi za fino ogovaranje. Čak se ne mogu sjetiti zašto sam te zapravo nazvala - a da, adresa toga djeteta Thore - htjela sam reći Norme - i ti si mi je dala. Ali još sam nešto htjela - ah, sjetila sam se. Jedan moj stari prijatelj. Najzanosniji mali čovjek. Zapravo neki dan sam govorila o njemu. Zove se Hercule Poirot. Ostatak će neko vrijeme blizu Restarickovih i on bi užasno želio sresti starog Sir Rodericka. Mnogo zna o njemu i silno mu se divi, zbog njegovih izvanrednih otkrića u ratu - ili nekih znanstvenih djela - u svakom slučaju, jedva čeka oda ga vidi i izrazi mu svoje poštovanje« kako je rekao. Misliš da ćeš to urediti? Hoćeš li ih obavijestiti? Da, on će vjerojatno navratiti samo nakratko. Reci

im neka ga zamole da im ispriča neke svoje priče o špijunaži . . . On
- što? Oh, tvoja kosačica? Naravno da moraš ići. Do viđenja.

Spustila je slušalicu i utonula u naslonjač. Nebesa, kako zamorno.
Je li bilo sve u redu?

- Nije bilo laše - odgovorio je Poirot.

- Mislim da je bolje ako sve to ostavimo starom momku. Tada ćete saznati mnogo od onog šao želite. žena može biti neodređena o naučnim djelima, a do svog dolaska možete smisliti nešto uvjerljivije. A sada, želite li čuti što mi je ispričala?

- Razabrao sam da je to bilo ogovaranje. O zdravlju gospođe Restarick?

- Tako je. Čini se da je imala neku zagonetnu bolest - nalik na gastritis. Liječnici su se zbunili. Poslali su je u bolnicu i ondje joj je bilo dobro, ali nisu otkrili nikakav uzrok bolesti. Otišla je kući i onda je to opet počelo - i ponovo su liječnici bili zbunjeni. Onda su ljudi počeli pričati. Prva je progovorila prilično neodgovorna bolničarka, a njezina je sestra to ispričala susjedi, a susjeda je to rekla nekom na poslu, i tako se nastavilo. Na kraju su ljudi počeli tvrditi kako ju je muž pokušao otrovati. Ljudi uvijek pričaju takve stvari - ali ovaj put to stvarno uopće nije imalo nikakva smisla. I tada smo se Naomi i ja počele brinuti zbog djevojke au pair - ona i nije prava djevojka au pair, ona je neka vrsta tajnice staroga momka - tako da nema nikakva razloga zbog kojeg bi ona pomogla ubojici gospođe Restarick.

- Čuo sam kako ste nešto sugerirali? - U redu, uvi jek je nešto moguće.

- Željeno umorstvo - razmišljao je Poirot - ali koje još nije počinjeno.

3. poglavlje

Gospođa Oliver dovezla se u unutrašnje dvorište Borodene Mansions. šest automobila zauzelo je prostor za parkiranje. Dok je gospođa razmišljala, jedna kola su krenula i otišla. Gospođa Oliver požuri na ispražnjeno mjesto.

Izišla je, zatvorila vrata i stajala gledajući u nebo. Bio je to novi blok kuća podignut na prostoru koji je ostao nakon pustošenja mina u prošlom ratu. Vjerojatno je, mislila je gospođa Oliver, podignut u bloku od Velike zapadne ceste i najprije oslobođen takve legende kao što je Stylarkova tvornica britvica, bio je podignut kao blok stanova. Sve je izgledalo izvanredno funkcionalno i bez obzira na to tko ga je gradio, očito je prezirao svaki orijentalni dodatak.

Bilo je radno vrijeme. Automobili i ljudi izlazili su i ulazili iz dvorišta kako se radni dan bližio kraju.

Gospođa Oliver pogleda na ručni sat. Deset minuta do sedam. Upravo pravo vrijeme, mislila je. To je sat kad se zaposlene djevojke obično vraćaju da bi se dotjerale, radnu odjeću zamijenile uskim egzotičnim hlačama ili čime drugim kako bi ponovo izišle, ili da se posvete kućanskim poslovima, da operu rublje i čarape. U svakom slučaju, povoljno vrijeme da se pokuša. Istočna i zapadna strana bloka bila je sasvim jednaka, s velikim okretnim vratima u sredini. Gospođa Oliver izabere lijevu stranu, ali je odmah otkrila da je pogriješila. Na toj su strani bili brojevi od 100 do 200. Prešla je do suprotnog bloka. Broj 67 bio je na šestom katu. Gospođa Oliver pritisne dugme u dizalu. Vrata se razjape s prijetećim štroptom. Gospođa Oliver požuri u spilju. Bojala se modernih dizala.

Zveket. Vrata su se zatvorila. Dizalo je pošlo gore. Stalo je skoro odjednom (to ju je također strašilo) . Gospođa Oliver umakne van poput preplašena zeca.

Pogledala je gore na zid i krenula duž desnog hodnika. Došla je do vrata s brojem 67 koji je bio postavljen na metalnoj pločici pričvršćenoj u sredini vrata. Broj 7 se otkinuo i pao na njenu nogu kad se približila.

Ovo me mjesto ne voli, pomisli gospođa Oliver, trgnuvši se od boli, pažljivo pokupi broj i ponovo ga namjesti na pločicu.

Pozvonila je. Možda su svi vani. Međutim, vrata su se naglo otvorila. U njima je stajala visoka lijepa djevojka. Bila je odjevena u dobro skrojen kostim s vrlo kratkom suknjom, bijelu svilenu košulju, a na nogama je imala lijepe cipele. Crnu kosu podigla je gore, a lice je uljepšala dobrom diskretnom šminkom, no zbog nečega je izazivala malu zabunu kod gospode Oliver.

- Oh - reče gospođa Oliver, hrabreći se da bi postavila pravo pitanje.

- Da li je gospođica Restarick slučajno kod kuće?

- Žao mi je ali je vani. Mogu li joj predati poruku?

- Oh - ponovi Gospođa Oliver prije nego je nastavila. Izvadila je paketić neuredno zamotan u smeđi papir. - Obećala sam joj knjigu objasnila je. - Jednu od mojih knjiga koju nije čitala. Nadam se da sam dobro zapamtila koja je to. Pretpostavljam da se ona neće brzo vratiti.

- Zaista ne mogu reći. Ne znam što će raditi večeras.

- Jeste li vi gospođica Reece-Holland? Djevojka je pogledala malo začudeno.

- Jesam.

- Upoznala sam vašeg oca - rekla je Gospođa Oliver. - Ja sam Gospođa Oliver, pišem knjige - dodala je ispričavajući se na običajan način kad je davala takve izjave.

- Nećete li ući?

Gospođa Oliver prihvati poziv i Claudia Reece-Holland uvede je u sobu za dnevni boravak. Sve sobe u stanu bile su obložene istim tapetama s uzorkom sirova drveta.

Stanari su mogli staviti svoje slike ili bilo koji ukras. Bio je ugrađen moderan namještaj, ormari, polica za knjige i ostalo. Ovdje se nalazio velik divan i stol za razvlačenje. Posebne dijelove mogli su dodati sami stanari. Djevojke su svoju individualnost izrazile velikim harlekinom kojeg su nalijepile na jedan zid i majmunom koji se njiše na palminoj grani na drugom zidu.

- Sigurna sam da će Norma biti dirnuta kad primi vašu knjigu, gospođo Oliver. želite li neko piće? - šeri, džin?

Djevojka je bila okretna, zaista dobra tajnica. Gospođa Oliver odbije.

- Imate prekrasan pogled odavde - reče gledajući kroz prozor i žmirkajući, kada joj je u oči udarilo zalazeće sunce.

- Da, samo nije baš veselo kada je dizalo u kvaru.

- Ne mogu zamisliti da bi se takva dizala mogla pokvariti. To su pravi roboti.

- Postavljeni su nedavno, ali nisu ništa bolji - odgovori Claudia.

Ušla je druga djevojka i upitala već s vrata: - Claudia, znaš li slučajno, gdje sam stavila ali je zašutjela ugledavši gospodu Oliver.

- Frances Cary - Gospođa Oliver. Gospoga Ariadne Oliver.

- Oh, kako uzbudljivo - reče Frances.

Bila je visoka vitka djevojka duge crne kose, napadno našminkano, samrtno blijedilo lica pojačavale su malo ukošene obrve i trepavice izdužene maskarom. Nosila je baršunaste hlače i debeli džemper. Bila je sasvim drukčija od živahne i okretna Claudije.

- Donijela sam knjigu, koju sam obećala Normi Restarick.

- Zbilja, kakva šteta što je još na selu. - Zar se nije vratila?

Nastala je neugodna stanka. Gospođi Oliver učini se da su se dvije djevojke pogledale.

- Mislila, sam da ona radi u Londonu - bezazleno se začudila gospođa Oliver.

- Tako je - reče Claudia. - Ona je unutrašnji dekorater. Često je šalju s uzorcima u pojedina mjesta u unutrašnjost. - Smiješila se. Ovdje živimo manje-više svaka za sebe - objasnila je. - Dolazimo i odlazimo kako želimo i obično ne ostavljamo poruke. Ali joj neću zaboraviti dati vašu knjigu kad se vrati.

Ništa lakše od tog nemarnog tumačenja.

- Dobro, hvala vam mnogo - digne se gospođa Oliver.

- Reći ću ocu da sam vas srela - isprati je Claudia do vrata. - On je veliki ljubitelj detektivskih romana.

Zatvorivši vrata vratila se u sobu. Frances je stajala naslonjena na prozor.

- Žao mi je - ispričavala se. - Jesam li ispala glupo?

- Samo sam rekla da je Norma vani.

- Ne shvaćam, Claudia, gdje je ta djevojka? Zašto se nije vratila u ponedjeljak? Kamo je otišla? - pitala je Frances.

- Nemam pojma.

- Ona nije ostala ondje sa svojimima? Onamo ide samo na vikend.

- Nije. Nazvala sam ih da bih to doznala.

- Nadam se, da to nije nešto . . . Ipak, slušaj, nešto je sumnjivo s njom.

- Ona doista nije sumnjivija od bilo koga drugog - ali Claudijin odgovor nije zvučao uvjerljivo.

- Da, ona je - odgovori Frances - ponekad mi ide na živce. Znaš, ona nije normalna. - Iznenada se nasmije.

- Norma nije normalna! Ti znaš da nije Claudia, premda to ne priznaješ. Mislim da si lojalna svojem poslodavcu.

4. poglavije

Hercule Poirot išao je glavnom ulicom Long Basinga. Bila je to ulica koja se mogla opisati kao glavna, zapravo ulica koja je po svim planovima i potrebama bila i jedina. Long Basing bilo je selo koje se razvilo samo u dužinu. Imalo je lijepu crkvu s visokim tornjem i u crkvenom dvorištu dostojanstvenu tisu. Long Basing je imao lijep broj seoskih trgovdina. Bile su ondje dvije prodavaonice starina, u jednoj su se nudili većinom dijelovi starih kamina, druga je bila gura starih zemljopisnih karata, mnogo porculana, staklenih polica, nešto viktorijanskog srebra.

Sve je bilo nekako neuredno nagurano jer je nedostajalo prostora. Osim dvije kavane, obe prilično prljave, bila je i trgovina košarama, ugodna i s velikim izborom različite robe kućne radinosti. Pokraj pošte su se nalazile voćarnica i prodavaonica tekstilom, koja je najviše trgovala sitnicama; bio je ovdje i odio za dječju obuču s velikim izborom raznovrsnih sitnica. Papirnica i trgovina novinama imala je i odjele za duhan i slatkiše. Trgovina vunom, bez sumnje, bila je ukras mjesta.

Dvije jednostavne sjedokose žene stajale su ispred mnogih polica i prepunih vune za plgtenje. Nudile su i velike količine modela za šivanje i pletenje haljina koje su stajale na tezgi za umjetničko šivanje. Još donedavno mjesni dućan sada je procvao u supermarket. Na ulazu se nalazila gomila žičanih košarica, a na policama su stajale sve vrste žitarica i različiti materijali za čišćenje, sve zapakirano u blistave papirne kutije. Malu zgradu s prozorčićima krasio je lijep natpis „Liliah“, u izlogu je bila nemarno prebačena francuska bluza označena kao „posebno“.

Sve je to Poirot promatrao s iznimnim zanimanjem. U selu je bilo nekoliko kućica starinskog stila koje su gledale na cestu, ponekad zadržavajući georgijansku čistoću, a na mnogima su se vidjeli znakovi viktorijanskog ukrašavanja, poneka veranda, izbočen okrugli prozor, ili mali staklenik. Jedna ili dvije kuće u težnji za modernim izgledom sasvim su se izgubile, ali su zbog toga bile ponosne.

Nekoliko prekrasnih, ali trošnih starinskih vila, željele su pak izgledati sto godina starije nego što su stvarno bile, druge su ostale onakve kakve su bile samo im je dodan kamfor, ali su suvremene instalacije bile pažljivo skrivene od znatiželjnih pogleda.

Poirot je šetao, polako upijajući pogledom sve što je vidio. Da je njegova prijateljica Gospođa Oliver bila s njim, odmah bi ga pitala zašto troši vrijeme, kad je kuća u koju je pošao bila pola kilometra izvan sela. On bi joj odgovorio da upija lokalnu atmosferu; takve su stvari ponekad važne. Na kraju sela zapazio je naglu promjenu. Na jednoj strani, malo povučen s ceste, dizao se niz novih općinskih kuća sa zelenim pojasom ispred sebe a različito obojena ulazna vrata davala su im veseo izgled. Iza općinskih kuća u nedogled, su se otegle krivudave parcele i živice, tu i tamo isprekidane s posebno >željenom kućom« s vlastitim parkom i vrtom i uobičajenim zemljištem koje je dijelilo jednu od druge.

Nešto dalje uz cestu Poirot ugleda kuću čiji je krov imao nekakvu lukovičastu konstrukciju. Nešto je ne tako davno postavljeno na njezin vrh. Bez sumnje bila je to Meka preziza kojoj su bili usmjereni njegovi koraci. Stigao je do vrtnih vrata na kojima se nalazila pločica s imenom Crosshedges. Promatrao je kuću. Bila je to kuća kakve su se gradile na početku stoljeća. Nije bila ni lijepa ni ružna. Možda je obična bila za nju prava riječ. Vrt je bio mnogo privlačniji od kuće i očito je u svoje vrijeme bio predmet velike brige i pažnje, ali su ga kasnije zapustili. Još je imao mekan zelen travnjak, gredice pune cvijeća, pažljivo posadeno grmlje koje je davalo poseban izgled vrtu. Sve bijaše uredno. U tom vrtu sigurno radi vrtlar, pomislio je Poirot. Vjerojatno je postojao i osobni interes, jer je u kutu blizu kuće ugledao ženu kako nagnuta nad gredicom bere dalije. Glava joj se sjala poput svijetlog kruga boje čistog zlata. Bila je visoka, vitka, ali plećata. Otvorio je vrtna vrata, prošao kroz njih i krenuo prema kući. Žena je okrenula glavu, uspravila se i pogledala ga radozno.

Stajala je čekajući da on progovori, u lijevoj je ruci držala neko cvijeće. Primijetio je da izgleda zbunjeno.

- Izvolite? - upitala je.

Poirot je jednostavno skinuo šešir i naklonio se. Pogled joj se zadivljeno zaustavio na njegovim brkovima.

- Gospođa Restarick? - Da, ja . . .

- Nadam se, da vas ne smetam, madame!

Blagi smiješak prešao joj je preka usana. Ali nipašto. Jeste li vi . . .

- Bio sam tako slobodan da vas posjetim. Maja prijateljica, gospođa Ariadne Oliver . . .

- Naravno. Znam tko ste vi. Monsieur Poirot. - Monsieur Poirot - ispravio ju je s naglaskom na posljednjem suglasniku. - Hercule Poirot, na vašu službu. Prolazia sam ovuda i bia sam tako slobodan da dođem ovamo, u nadi da će mi možda biti dopušteno da izrazun svoje poštovanje Sir Rodericku Horsefieldu.

- Da. Naomi Larrimer rekla nam je da ćete možda navratiti.

- Nadam se da to nije nezgodno?

- Ali ni najmanje. Ariadne Oliver bila je avdje prošlog vikenda. Došla je ovamo s Lorrimarovima. Njezine su knjige vrlo zanimljive, zar ne? Možda vi ne nalazite da su detektivske priče zanimljive. Vi ste detektiv, zar ne, onaj stvarni?

- Ja sam zaista najstvarniji - odgovorio je Hercule Poirot.

Primijetio je da je zatomila osmijeh. Promotrio ju je pažljivije. Bila je lijepa, ali nekaico neprirodna. Njezina zlatna kosa doimala se nekako - kruto. Nije li ona nesigurna u sebe? - pitao se. Da nije oprezno igrala ulogu engleske dame zaokupljene vrtom? Kakvo li je njezino društveno porijeklo, razmišljao je.

- Imate vrlo lijepi vrt - rekao je.

- Volite li vrtove? .

- Ne tako kao što Englezi vole vrtove. Vi u Engleskoj imate poseban talent za vrtove. Oni vam znače nešto drugo nego nama.

- Mislite Francuzima?

- Nisam Francuz. Ja sam Belgijanac.

- Da, da. Mislim da je Gospođa Oliver spomenula da ste nekad radili u belgijskoj policiji?

- Tako je. Ja sam stari belgijski policijski pas. - Uljudno se nasmiješio i rekao mašući rukama. - Ali ja se divim vašim vrtovima, vašim engleskim vrtovima. Na vašoj sam strani. Klečim pred vama. Latinska rasa voli stroge, svečane vrtove, vrtove chateau, Chateau Versailles u minijaturi, a oni su isto tako izmislili potager. Vrlo važno, potager'. Ovdje u Engleskoj vi imate potager, ali ste ga dobili iz

Francuske i vi ne volite svoj potager kao što volite svoje cvijeće. Zar nije tako?

- Mislim da ste u pravu - rekla je Mary Restarick. - Izvolite u kuću. Došli ste da vidite mog ujaka.

- Došao sam, kao što ste rekli, da izrazim poštovanje Sir Rodericku, da izrazim poštovanje i vama, madame. Svaki put se divim ljepoti kad god je sretnem - naklonio se.

- Ne smijete mi davati toliko komplimenata - zbunjeno se nasmijala. Krenula je kroz otvoreni francuski prozor i on ju je slijedio.

- Još 1944. upoznao sam vašeg ujaka.

- Jadni dragi, sada je već sasvim star. Bojim se da je potpuno gluh.

- Bilo je to davno kad sam ga sreo. Vjerojatno je to već zaboravio. Radilo se o špijunaži i znanstvenom ispitivanju nekog izuma. Taj izum dugujemo genijalnosti Sir Rodericka. Nadam se da će me htjeti primiti.

- Oh, sigurna sam da će mu biti drago - odgovorila je gospođa Restarick. - Sada živi prilično dosadno. Moram mnogo vremena provoditi u Londonu - ondje tražimo pogodnu kuću.

Stari ljudi ponekad znaju biti vrlo teški - rekla je s uzdahom.

- Znam - odgovorio je Poirot. - I ja sam često težak.

- Ali, gospodine Poirot, ne smijete misliti da ste stari - nasmijala se.

- Ponekad mi tako kažu - rekao je Poirot. - Mlade djevojke - dodao je tužno.

- To je vrlo neljubazno od njih. Vjerojatno bi se tako ponijela naša kćerka - dodala je.

- Vi imate kćerku?

- Imam, zapravo pastorku.

- Bilo bi mi vrlo drago da je upoznam - rekao je Poirot uljudno.

- Na žalost, nije ovdje, živi u Londonu. Radi ondje.

- Sve djevojke rade u današnje doba.

- Svatko misli da može raditi - rekla je dvosmisleno Gospođa Restarick. - Čak kad se i udaju, natjeraju ih da se vrate u industriju ili natrag u školu.

- Jesu li i vas nagovarali, madame, da se nekamo vratite?

- Nisu. Odrasla sam u Južnoj Africi. Ovamo sam došla s mužem prije kratkog vremena. Sve mi je jaš prilično strano.

Pogledala je ako sebe bez ikakva oduševljenja, zaključio je Poirot. Nalazili su se u lijepo namještenoj ali bezličnoj sobi. Dva velika portreta visila su na zidu, jedina osobna značajka. Jedno je bila sldka žene uskih usnica u sivoj baršunastoj večernjoj haljini. Nasuprot njoj na drugom zidu bio je portret muškarca tridesetih godina s izrazom neke potisnute energije.

- Vaša kćerka vjerojatno smatra kako je na selu dasadno?

- Da, njoj je mnogo bolje u Londonu. Ne sviđa joj se ovdje - odjednom je zastala - i ona, me ne voli. - Posljednje su riječi upravo izletjele iz nje.

- Nemoguće - usprotivio se Poirot s galskom uljudnošću.

- Uopće nije nemoguće. Pretpostavljam da se to često događa. Mislim da djevojke teško prihvaćaju maćehu.

- Je li vaša pastorka mnogo voljela svoju majku?

- Mislim da ju je voljela. Ona je teška djevojka. čini mi se da je takva većina djevojaka.

- Majke i očevi imaju danas mnogo manje kontrole nad svojim kćerkama - uzdahne Poirot. - Nije to isto kao u dobra stara vremena. - Zaista nije.

- Teško mi je reći, madame, ali noram priznati da žalim što one s tako malo ozbiljnosti biraju svoje - kako da kažem - svoje momke.

- Norma je zadavala veliku brigu ocu zbog toga. Ipak mislim da ne treba prigovarati. Ljudi moraju steći vlastito iskustvo. Ali moram vas odvesti do ujaka Roddyja - njegove su sobe gore.

Izašli su iz sobe. Poirot je pogledao natrag preko ramena. Dosadna soba, sasvim bezlična osim ona dva portreta. Po stilu ženine haljine, Poirot je zaključio da su prilično stari. Ako je to bila prva Gospođa Restarick, Poirat pomisli da mu se ne bi svidala.

- To su odlični portreti, madame - rekao je.

- Da, izradio ih je Lansberger.

Bilo je to ime poznatog i nevjerojatno skupog pomodnog slikara portreta od prije dvadeset godina. Njegov sitničav naturalizam već je izašao iz mode i nakon njegove smrti malo se govorilo o njemu. O njegovim modelima katkada se podrugljivo govorilo da su »lutke za odjećuc«. Ali je Poirot mislio, da su mnogo više od toga, činilo mu se

da je zapravo u njega ironija pažljivo skrivena, iza dotjerane vanjštine, koju je Lansberger izradivao tako lako.

Dok se ispred njega penjala uza stepenice, Mary Restarick je objasnila: - Upravo su doneseni iz skladišta, očišćeni su i - iznenada se zaustavi, došavši do odmorišta držeći se jednom rukom za ogradu.

Iznad nje netko je upravo zaokrenuo silazeći niz zavoj stepenica. Bio je to čudnovat stvar. Ovako smiješno odjeven, nipošto nije pristajao u ovu kuću.

Poirot je dobro poznao ta stvorenja, često ih je sretao na londonskim ulicama, čak i na primanjima. Bio je to predstavnik današnje mladeži. Nosio je crni kaput, lijepo izraden baršunast prsluk i uske kožne hlače. Bogati uvojci kestenjaste kose padali su mu na vrat. Doimao se egzotično, prilično lijepo, ali je trebalo nekoliko trenutaka da bi se sa sigurnošću odredio njegov spol.

- Davide - povikala je Mary Restarick što, zaboga, radite ovdje?

- Preplašio sam vas? žao mi je - nije se zbunio mladić.

- Što radite ovdje, u ovoj kući? Jeste li došli s Normom?

- Nisam. Nadao sam se da ću je naći ovdje.

- Ovdje? Što to znači? Ona je u Londonu.

- Ali, draga moja, nema je ondje. U svakom slučaju, nije u Borodene Mansions 67.

- Kako nije ondje?

- Kako se nije vratila s ovog vikenda, pretpostavljao sam da je vjerojatno ovdje s vama. Došao sam da vidim što je naumila: - Odavde je otišla u nedjelju uveče, kao obično. Zašto niste pozvali, da znamo da ste ovdje? što radite lutajući ovako po kući? - ljutila se Gospođa. Restarick.

- Stvarno mislite kako bih mogao ukrasti srebrne žlice ili kristalnu pepeljaru. Valjda je normalno ući u kuću po bijelom danu. Zašto ne?

- U redu, mi smo staromodni i to ne volimo.

- O bože, bože - uzdahnuo je David. - U redu, draga, ako nisam dobro došao, a čini mi se da nisam, i ako vi ne znate gdje je vaša pastorka, pretpostavljam da je bolje da odem. Hoću li izvrnuti svoje džepove prije nego što odem?

- Ne budite nemogući, Davide.

-Onda pa-pa. - Mladić prolie kraj njih, odmahnuvši rukom i izide kroz otvorena ulazna vrata.

- Odvratan je - ogorčeno reče Mary Restarick, što je iznenadilo Poirota. - Ne mogu ga podnijeti. Jednostavno ga ne podnosim. Zašto je Engleska danas prepuna tih stvorenja.

- Ah, madame, ne uznemiravajte se. To je sad moda. Uvijek je bila važna moda. U unutrašnjosti ih je manje, ali London ih je prepun.

- Užasno - rekla je Mary - apsolutno užasno. Feminizirano, egzotično.

- A ipak još nije nalik na portret Van Dycka, zar ne, madame. Da je u zlatnom okviru s čipkastim ovratnikom, ne biste rekli kako je feminiziran ili egzotičan.

- Usuduje se ovamo doći takav. Andrew bi pobjesnio. To ga strašno uzrujava. Kćeri mogu stvarati mnogo briga. Pogotovu što on Normu ne poznaje dobro. Otišao je u inozemstvo dok je bila još dijete. Ostavio ju je njezinoj majci da je odgaja i sada mu je ona potpuna zagonetka. A i meni je. Ne mogu se oteti dojmu da je vrlo nastrana djevojka. Danas nitko nema moći nad njima. Čini se da im se sviđaju najgori tipovi mladih ljudi. Sasvim ju je zaludio taj David Baker. Mi smo nemoćni. Andrew mu je zabranio da dolazi u kuću, a vidite, pojavio se ovdje i bezbrižno šeće okolo. Svakako je bolje da ništa ne kažem Andrewu. Ne želim da se nepotrebna uzrujava. Sigurno s tom kreaturom hoda okolo po Londonu, i ne samo s njim. Ima još i gorih. Onih koji se ne peru, sa smiješnom čupavom bradom i u prljavim odijelima.

- Oprostite, madame, ne smijete se uzbuđivati - vedro ju je prekinuo Poirot. - Nerazboritost omladine je prolazna stvar.

- Nadam se, uvjerena sam u to. Norma je vrlo teška djevojka. Ponekad mislim da s njom nije sve u redu. Tako je nastrana. Ponekad izgleda kao da nije pri sebi. Te njezine neobične sklonosti .

..

- Sklonosti?

- Ona me mrzi. Zaista me mrzi. Ne vidim zašto joj je to potrebno. Prepostavljam da je bila previše vezana za majku, ali nakon svega, bilo je jasno da se njezin otac mora ponovo oženiti, zar nije tako?

- Mislite da vas zaista mrzi?

- Znam da me mrzi. Ima mnogo dokaza za to. Ne mogu reći koliko mi je odlanulo kad je otišla u London. Nisam željela praviti neprilike iznenada se prekinula, kao da je shvatila kako sve to priča strancu.

Podrot je imao sposobnost da pobudi povjerenje. često su ljudi koji su s njim razgovarali jedva bili svjesni tko je taj kome pričaju.

- Bože - nasmijala se - zaista ne znam zašto vam sve to pričam. Mislim da u svakoj porodici postoje takvi problemi. Jadne maćehe, mi to teško proživljavamo. A, eto stigli smo.

Pokucala je na vrata.

- Ovdje je posjetilac koji vas želi vidjeti, ujače - rekla je Mary Restarick, dok je ulazila u sobu, a Poirot ju je slijedio.

Stariji plećat čovjek razdražljiva izgleda, crvenih obraza i četvrtasta lica hodao je po sobi. Teturao je prema njima. Iza njega za stolom sjedila je djevojka i slagala pisma i različite papire. Glava s glatko počešljanom kosom bila joj je pognuta.

- Ovo je monsieur Hercule Poirot, ujače Roddy - rekla je Mary Restarick.

Poirot uljudno zakorači naprijed spreman za akciju i razgovor.

- Ah, Sir Roderick, prošlo je mnogo godina - mnogo godina otkad sam imao zadovoljstvo da vas sretnem. Moramo se vratiti unatrag sve do prošlog rata. Bilo je to, koliko se sjećam, posljednji put u Normandiji. Dobro se sjećam, ondje je bio i pukovnik Race, bio je ondje general Abercromby i maršal avijacije Sir Edmund Collingsby. Kakve smo odluke morali donijeti! I koje basmo teškoće imali s osiguranjem. U današnje vrijeme uopće više nema tajne. Sjećam se kako smo otkrili onog tajnog agenta koji se tako dugo skrivao - sjećate li se kapetana Hendersona?

- Da, da, kapetan Henderson. Bože, ta prokleta svinja! Neotkriven!

- Možda me se ne sjećate, Hercule Poirot?

- Da, da, naravno da vas se sjećam. Ah, bilo je to opasno vrijeme, vrlo opasno. Vi ste bili francuski predstavnik, zar ne? Bili su jedan ili dvojica s kojima se nisam mogao složiti - ne mogu se sjetiti njihovih imena. No dobro, sjednite, sjednite. Ništa nije tako lijepo kao čavrljati o starim vremenima.

- Zaista sam se bojao da se možda nećete sjetiti mene ili mojeg kolege Giradoua.

- Da, da, naravno da vas se sjećam obojice. Ah, to su bili dani, to su zaista bili pravi dani. Djevojka za stolom ustala je. Ljubazno je Poirotu ponudila stolac.

- To je lijepo, Sonja, to je lijepo - rekao je Sir Roderick. - Dopustite, da vas upoznam s mojom malom šarmantnom tajnicom. Mnogo radi za mene. Zna, pomaže mi, obavlja sav moj posao. Ne znam kako bih uopće mogao biti bez nje.

Poirot se uljudno nakloni. - Enchante, mademoiselle - promrmljao je.

Djevojka je takoger promrmljala nešto kao odgovor. Bilo je to sitno stvorenje s crnom podšišanom kosom. Pomalo stidljivo. Tamnoplave oči obično je držala oborene, ali se slatko i stidljivo smiješila svojem poslodavcu. Pogladio ju je po ramenu.

- Ne znam što bih bez nje. Zaista ne znam.

- Ali ne - branila se djevojka - zaista nisam tako dobra. Ne znam brzo pisati na stroju. - Sasvim dovoljno brzo, draga. A vi šte i moje pamćenje. Moje oči i moje uši i još mnogo drugih stvari.

Ponovo mu se nasmiješila.

- Ljudi se sjećaju - tiho je počeo Poirot nekih odličnih priča koje su kružile okolo. Ne znam jesu li one bile preuveličane ili nisu. Eto, naprimjer, onoga dana kad vam je netko ukrao automobil i - nastavio je pričati priču.

- Ha, ha, naravno - oduševio se Sir Roderick. - Malo je preuveličano, ali, sve u svemu, tako je to bilo. Da, da, lijepo je što se toga sjećate poslije toliko vremena. Ali mogu vam sada ispričati bolju priču od ove. - Započeo je drugu priču.

Poirot je slušao i zapljeskao. Konačno je pogledao na sat i ustao.

- Ne smijem vas više uznemiravati. Kako vidim, zauzeti ste važnim poslom. Ali bio sam u susjedstvu i nisam mogao a da vam ne izrazim svoje poštovanje. Godine prolaze, ali vi, vidim, ništa niste izgubili od vitalnosti, uživanja u životu.

- Dobro, dobro, možda možete tako reći. Ipak ne smijete mi davati previše komplimenata - no, svakako ćete ostati na čaju. Siguran sam da će vam Mary ponuditi čaj. - Pogledao je oko sebe. - Oh, ona je otišla. Dragaa djevojka.

- Da, stvarno vrlo prijatna. Vjerujem da vam je u toku dugih godina bila od velike pomoći.

- Oni su se tek nedavno vjenčali. Ona je druga žena mojeg nećaka. Bit ću iskren s vama. Nikad nisam mnogo mario za tog mog nećaka Andrewa - nije on pouzdan momak. Uvijek nemiran. Bio mi je draži njegov stariji brat Simon. Metlutim ni njega nisam dobro poznao. Andrew se vrlo ružno ponio prema prvoj ženi. Znao, otišao je. Ostavio ju je na suhom. Pobjegao je sa zaista rdavom ženom. Svi su to znali da je loša. Ali je on poludio za njom. Sve se završilo za godinu ili dvije. Glup momak. Djevojka kojom se oženio izgleda u redu. Nema ništa loše u vezi s njom, koliko znam. Ali Simon je bio pouzdan momak, iako prokleta dosadan. Ne mogu reći da mi je bilo drago kad se moja sestra udala u tu porodicu. Znao, ženidba zbog trgovine. Naravno, bogati, ali novac nije sve. Mi smo se obično ženili u vojničkim porodicama. Nikad nisam vidio mnogo Restarickove družbe.

- Mislim da imaju kćer. Moja prijateljica upoznala ju je prošlog tjedna.

- Oh, Norma. Glupača! Hoda okolo u onoj strašnoj odjeći i povlači se sa užasnim mladim čovjekom. Ali svi su oni danas slični. Dugokosi mladi ljudi, bitnici, bitlesi, imaju sva moguća imena. Ne mogu se pomiriti s njima. Zapravo, govore meni stranim jezikom. Metlutim, nitko ne sluša kritike starca i eto tako je to. Čak i Mary -- uvijek sam mislio da je ona pametna, razborita, ali koliko mogu vidjeti i ona može pokatkad biti histerična - uglavnom zbog svog zdravlja. Uvijek neka zbrka oko odlaska u bolnicu i slično. što mislite o piću? Viski? Nećete? Zbilja nećete ostati da popijete malo čaja.

- Hvala, rado bih, ali sam s prijateljima.

- Dobro, moram priznati da sam uživao u ovom ćaskanju s vama. Lijepo je sjetiti se nekih stvari iz starih dana. Sonja, draga, možda biste otpratili monsieur - oprostite, kako se zovete, opet sam zaboravio - ah, da, Poirot. Odvedite ga do Mary, hoćete li?

- Ne, ne - žustro odmahne Poirot odbijajući ponudu. - Ne mogu dopustiti da i dalje uznemirujem, madame. Nije potrebno. Lako ću naći put. Bilo mi je veliko zadovoljstvo da vas ponovo vidim.

Napustio je sobu.

- Uopće nemam pojma tko je bio taj momak - reče Sir Roderick kad je izašao Poirot.

- Vi ne znate tko je on? - iznenadila se Sonja.

- Ne sjećam se pola ljudi koji dolaze i razgovaraju sa mnom ovih dana. Naravno, moram se naprezati. Zna, čovjek se nauči da se mora prilagoditi. To je kao na primanjima. Dolazi momak i kaže: »Vjerojatno me se ne sjećate. Posljednji put smo se vidjeli 1939». Moram odgovoriti: »Naravno, sjećam se«, ali se ne sjećam. To je hendikep gotovo kao da si slijep ili gluhi. Dobili smo mnogo tih tipova potkraj rata. Ne sjećam se ni polovice njih. Da, on je bio tamo, u redu. Poznavao me, i ja poznajem mnogo momaka o kojima je govorio. Ta priča o ukradenom automobilu uglavnom je točna. Naravno, malo preuveličana, oni su od toga načinili prilično dobru priču. Ali mislim da nije primijetio da ga se ne sjećam. Rekao bih, pametan momak, ali je pravi tip, zar ne? Zna, usiljenost, plesanje, klanjanje i struganje. A sada, gdje smo mi stali?

Sonja je uzela pismo i pružila mu ga. Pokušala mu je dati naočale ali ih je on odbio energično. - Ne želim tu prokletu stvar - vidim sasvim dobro.

Protrljao je oči i zagledao se u pismo. Tada je kapitulirao i gurnuo ga natrag u njene ruke.

- U redu, možda ćete mi ga vi bolje pročitati. Počela je čitati svojim jasnim mekim glasom.

5. poglavlje

I

Hercule Poirot trenutak je zastao na terasi. Prignuo je glavu ošluškujući. Iz prizemlja nije mogao ništa čuti. Približio se prozoru na terasi i pogledao van. Mary Restarick bila je dolje i radila u vrtu. Poirot zadovoljno kimne. Oprezno je krenuo hodnikom i redom otvarao vrata. Kupaonica, ormar za rublje, rezervna spavaća soba s dva kreveta, zatim soba s jednim krevetom u kojoj je netko boravio (Mary Restarick?) . Slijedeća vrata bila su od sobe u kojoj je vjerojatno spavao Andrew Restarick. Prešao je na drugu stranu hodnika. Prvo je otvorio vrata spavaonice s jednim krevetom. Kako je ocijenio, ona trenutno nije bila u upotrebi, ali je vjerojatno bila zauzeta za vrijeme vikenda. Na toaletnom stoliću bile su četke. Pažljivo je oslušnuo i onda je na prstima ušao u sobu. Otvorio je ormar. Tako je, u njemu je visilo nešto odjeće. Odjeće za ladanje.

U sobi je bio pisaći stol, ali na njemu nije bilo ničega. Pažljivo je otvarao ladice stola. Naišao je na nekoliko bezvrijednih stvari, jedno ili dva pisma, ali neinteresantna, sa starim datumima. Zatvorio je ladice. Sišao je dolje i izašao iz kuće, oprostivši se s domaćicom. Odbio je njezin poziv za čaj. Obećao je da će se vratiti, ispričavši se da mora uhvatiti prvi vlak za grad.

- Zar ne želite taksi? Možemo vam ga naručiti, ili vas ja mogu odvesti kolima.

- Ne, ne, madame, previše ste ljubazni.

Poirot se vratio u selo, zaokrenuvši u ulicu kraj crkve. Prešao je mostič preko potoka i stigao do mjesta gdje su ga ispod bukve diskretno čekala velika kola s vozačem. Vozač otvori vrata automobila, Poirot uđe, sjedne i raskopča kožne cipele, blaženo uzdahnuvši.

- Vraćamo se u London - rekao je vozaču. Vozač zatvori vrata; vrati se na sjedalo i kola polako krenu. Nije bilo ništa neobično kada se uz put pojavio mladić s uzdignutim palcem za vožnju. Poirot je

ravnodušno promatrao tog člana bratstva, mladića u kožnim hlačama s dugom kosom. Takvih je bilo vrlo mnogo, ali u trenutku kad su prolazili kraj njega, Poirot se odjednom uspravi i reče vozaču:

- Molim vas, stanite. Da, i ako možete malo se vratite . . . Ondje netko moli da ga povezemo. Ne razumijevajući, vozač pogleda preko ramena. Bilo je to posljednje što je mogao očekivati. Ali Poirot mirno kimne glavom i on poslušna. Mladić, koji se zvao David, približi se kolima.

- Mislio sam da se nećete zaustaviti - rekao je veselo. - Vrlo sam vam zahvalan.

Ušao je, skinuo mali paket s ramena, spusti ga na pod, poravnala svoje smeđe uvojke i reče: Znači, prepoznali ste me: - Vi ste nekako prilično napadno odjeveni.

- Zar zbilja? Zaista nisam. Ja sam samo jedan od naše braće.

- Škola Van Dycka. Vrlo moderno.

- Nikad nisam pomislio na to. Da, možda ima nešto u tome.

- Trebali biste nositi viteški šešir i čipkast ovratnik, ako vam mogu savjetovati.

- Ne bih pošao tako daleko - nasmije se mladić. - Gospodi Restarick smrkne se kad me vidi. Dakako, uzvraćam joj tu netrpeljivost. Ne marim mnogo ni za Restaricka. Zar nisu nekako posebno antipatični?

- Ovisi o načinu gledanja. Vi obraćate pažnju na kćerku, koliko sam razumio?

- To je tako lijepa fraza. Obraćati pažnju na kćerku. Mislim, da bi se to tako moglo nazvati. Ali to je uglavnom »fifti-fifti«, znate. I ona obraća, pažnju na mene.

- Gdje je mademoiselle sada?

- A zašto to pitate? - naglo se okrenu David.

- Volio bih je sresti - slegne ramenima Poirot.

- Znate, ne vjerujem da je ona toliko vaš tip, kao i ja. Norma je u Londonu . . .

- Ali rekli ste njezinoj maćehi . . .

- Ne kažemo sve maćehama.

- A gdje u Londonu?

- Radi kao unutrašnji dekorater u Kings Roadu negdje, u Chelseau. Sad se ne mogu sjetiti imena. Mislim, Susan Phelps.

- Pretpostavljam da ne stanuje ondje. Znate li njezinu adresu.

- Da, veliki stambeni blok. Zaista ne razumijem vaše zanimanje.

- Čovjeka zanimaju mnoge stvari.

- Kako to mislite?

- Što je vas dovelo danas u tu kuću - kako se ono zove Crosshedges. Tajno u kuću i gore na stepenice.

- Ušao sam na stražnja vrata, priznajem.

- Što ste tražili gore?

- To je moja stvar. Ne želim biti grub - ali zar niste prilično znatiželjni?

- Ja sam sušta znatiželja. Želio bih točno znati gdje je ta mlada dama.

- Razumijem. Dragi Andrew i draga Mary odnio ih vrag - zaposlili su vas. Oni je pokušavaju naći.

- Zasad čini se, ne znaju da je ona nestala. - Netko vas je morao angažirati.

- Izvanredno zapažate - reče Poirot i zavalj se u sjedalu.

- Zanima me što se to vas tiče? Zbog toga sam vam mahao. Nadao sam se da ćete se zaustaviti i objasniti mi. Pretpostavljam da znate da je ona moja djevojka.

- Shvatio sam da ste to imali na umu - rekao je Poirot polako. - Ako je tako, vi biste morali znati gdje je. Ako to nije tako, gospodine, žao mi je, ali mislim da ne znam vaše prezime, da, tako je, vaše je ime David.

- Baker.

- Možda ste se svadali, gospodine Bakeru?

- Ne, nismo se svađali. Zašto mislite da jesmo?

- Gospodica Norma Restarick napustila je Crosshedges u nedjelju uvečer, ili je to bilo u ponedjeljak ujutro?

- Tko zna. Ima jedan rani autobus. Doveze vas u London malo poslije deset. To je malo kasno za posao, ali nije previše. Ona se obično vraća natrag u nedjelju uvečer.

- Znači, otišla je odande u nedjelju uvečer, ali nije stigla u Borodene Mansions.

- Očigledno, nije. Tako kaže Claudia.
- To je gospođica Reece-Holland, ona se tako zove, zar ne? Da li je bila iznenadena ili zabrinuta?
- Dobri bože, nije, zašto bi bila? Te djevojke ne kontroliraju neprestano jedna drugu.
- Ali vi ste mislili da se vratila?
- Nije došla ni na posao. Ondje su zabrinuti, mogu vam reći.
- Jeste li vi zabrinuti, gospodine Bakeru?
- Nisam. Naravno - mislim da jesam, proklet bio ako znam. Ne vidim nikakav razlog zašto bih se brinuo, jedino vrijeme prolazi. Koji je danas dan - četvrtak?
- Ona se nije svadala s vama? - Ne, nismo se svadali.
- Ali vi ste zabrinuti za nju, gospodine Bakeru?
- Što se to vas tiče?
- To nije moja briga, ali oni imaju, kako sam razumio, neprilike kod kuće. Ona ne voli svoju maćehu.
- Upravo tako. To je kučka, ta žena. Oštra kao britva. Osim toga, ne voli Normu.
- Bila je bolesna, zar ne? Morala je ići u bolnicu.
- O kome to govorite - o Normi?
- Ne, ne, govorim o gospodi Restarick.
- Vjerujem da je bila u bolnici. Ali je to bilo bez razloga. Velim vam, jaka je kao konj.
- A gospođica Restarick mrzi svoju maćehu? - Norma je ponekad malo neuravnotežena. Znate, katkad se izgubi. Djevojke uvijek mrze maćehe.
- Zar se zbog toga maćehe uvijek razbole? Tako razbole da moraju ići u bolnicu?
- Što, do vraga, hoćete reći?
- Možda vrtlarstvo - ili upotreba herbicida? - što mislite kada pričate o herbicidima? Ne želite li reći da je Norma - da je ona razmišljala o - tome . .
- Ljudi govore. Susjedstvom kolaju priče.
- Hoćete reći da je netko rekao kako je Norma pokušala otrovati svoju maćehu? To je nevjerovatno. To je besmisleno.
- Slažem se da je to vrlo nevjerovatno. Ljudi to i nisu pričali.

- Oh. Oprostite. Pogrešno sam vas razumio. Ali što ste htjeli reći?
- Moj dragi mladi čovječe, morate shvatiti da postoje glasine, a glasine se gotovo uvijek prošire o istoj osobi - o mužu.
- Što? O sirotom starom Andrewu? Ali, to je još nevjerojatnije.
- Da. To mi se baš ne čini vjerojatnim.
- Dobro, zašto ste onda bili ondje? Vi ste detektiv, zar ne?
- Jesam.
- I što onda?
- Govorimo o različitim stvarima. Nisam išao onamo da bih istraživao bilo kakav surnjiv ili mogući slučaj trovanja. Morate mi oprostiti ako ne mogu odgovoriti na vaše pitanje. Sve je to vrlo čudno!
- Kako to mislite?
- Išao sam onamo da posjetim Sir Rodericka Horsefielda.
- Što, toga starog? On je sasvim senilan?
- Zna mnoge velike tajne. Ne mislim da sad aktivno sudjeluje u njima; ali mnogo zna. Bio je upućen u mnoge važne stvari prošloga ra.ta. On poznaje neke ljude.
- Sve je to ipak bilo prije mnogo godina.
- Da, da, već mnogo godina više ne sudjeluje u tome. Ali zar ne shvaćate, , ima nekih stvari koje je korisno znati.
- Kakve su to stvari?
- Lica. Možda dobro poznata lica koja bi mogao prepoznati Sir Roderick. Lica ili ponašanje, način govora, hoda, pokrete. Zna, ljudi se sjećaju. Stari ljudi. Oni se ne sjećaju stvari koje su se dogodile prošlog mjeseca ili prošlog tjedna, ali se sjećaju nečega što se dogodilo, na primjer, prije dvadesetak godina. A mogu se sjećati i nekoga tko ne želi da ga se sjećaju. Mogu reći određene stvari o određenom čovjeku ili određenoj ženi, ili nešto u što su ovi bili upleteni - naravno, govorim vrlo neodređeno. Išao sam radi informacija.
- Zbilja ste išli k njemu radi informacija. Tom senilnom starcu. I on vam ih je dao?
- Sasvim sam zadovoljan.
- David je i dalje buljio u nj. - Pitam se, jeste li željeli vidjeti staroga ili malu djevojku? Da niste htjeli saznati što ona radi u toj kući? I ja sam

već razmišljao o tome. Smatrate li da je ona uzela taj posao kako bi iz njega izvukla sve što je zanima.

- Ne vidim nikakve koristi da razgovaramo o tome. Ona izgleda vrlo pristojna - kako da je nazovem – tajnica.

- Kombinacija bolničarke, tajnice, družbenice, djevojka au pair, ujakova pomoćnica? Da, za nju se može naći mnogo lijepih imena, zar ne? Stari je lud za njom. Zar to niste primijetili?

- To nije čudno, s obzirom na okolnosti.

- Ipak netko je ne voli, a to je naša Mary.

- I ona, vjerojatno, isto tako ne voli Mary Restarick.

- Znači, vi tako mislite? Da, Sonja ne voli Mary Restarick. Možda ste razmišljali i o tome da je ona mogla provesti neka istraživanja, na primjer, gdje se drže herbicidi? - dodao je. Ali cijela je stvar smiješna - zaključio je.

- U redu. Hvala vam na vožnji. Mislim da ću ovdje izaći.

- Aha. Htjeli ste stići dovdje? Još samo dobrih deset kilometara daleko od Londona . . .

- Izaći ću ovdje. Do videnja, gospodine. - Do videnja.

Poirot se zavalio u sjedalo, kad je David zalupio vratima.

II

Gospođa Oliver vrtjela se po svojem salonu. Bila je vrlo uznemirena. Prije jedan sat spakirala je rukopis koji je upravo ispravila. Morala ga je poslati svojem izdavaču, koji ga je nestrpljivo čekao i neprestano ju je požurivao svaka tri-četiri dana.

- Izvolite - govorila je u prazno i upirala prstom u zamišljenog izdavača. - Evo, imate ga i nadam se da će vam se svidjeti! Meni se ne sviđa. Mislim da je odvratn! Ne vjerujem da uopće znate je li nešto što napišem dobro ili nije. U svakom slučaju, upozorila sam vas. Rekla sam da je to užasno. Vi ste rekli: «Nije, nije, u to uopće ne vjerujem.»

- Pričekajte i vidjet ćete - rekla je Gospođa Oliver osvetnički. - Pričekajte i vidjet ćete.

Otvorila je vrata, pozvala Edith, svoju djevojku, dala joj paket i rekla joj da ga odmah odnese na poštu.

- A sada što da radim sa sobom?

Ponovo se ušetala. »Da, mislila je, poželjela bih ponovo imati one tropske ptice na zidovima umjesto ovih glupih trešanja. Osjećala sam se kao da sam u tropskim šumama. Lav, tigar, leopard ili indijska puma! A kako se mogu osjećati u trešnjiku nego kao plašilo za ptice.«

Ponovo je pogledala okolo. »Treba cvrkutati kao ptica«, rekla je neraspoloženo. »Jesti trešnje . . . željela bih da je sada vrijeme trešanja. Htjela bih malo trešanja. Zanima me . . .«, prišla je telefonu i izabrala broj. - Provjerit ću, gospodo - odgovorio je George na njezin poziv. Odmah se javio drugi glas.

- Hercule Poirot, na vašu službu, madame.

- Gdje ste bili. Nije vas bilo cijeli dan. Pretpostavljam da ste posjetili Restarickove. Je li tako? Da li ste vidjeli Sir Rodericka? Što ste otkrili?

- Ništa - odgovorio je Poirot.

- Užasno glupo - komentirala je gospođa Oliver.

- Ne, ne mislim da je to zaista glupo. Prilično je čudno što nisam otkrio ništa.

- Zašto je to čudno? Ne razumijem.

- Zato što to znači da se ondje nema ništa otkriti, a to dopustite, ne odgovara činjenicama; ili se nešio vrlo mudro skriva. Prema tome, bilo je vrlo zanimljivo. Gospođa Restarick nije znala da je djevojka nestala.

- Mislite - da ona nema veze s nestankom djevojke?

- Tako se čini. Ondje sam sreo mladića.

- Mislite onag neprijatnog momka kojeg nitko ne voli?

- Tako je. Neprijatnog momka.

- Je li zbilja neprijatan?

- Ovisi o tome kako ga promatramo.

- S djevojčina gledišta sigurno nije neprijatan.

- Uvjeren sam da je djevojka koja me posjetila oduševljena njime.

- Je li jako odvratan?

- Vrlo je lijep.

- Lijep? Ne znam svidaju li mi se lijepi mladi muškarci.
- Ali djevojke ih vole.
- Da, da, u pravu ste. Njima se svidaju lijepi mladi muškarci. Ne mislim na mlade muškarce lijepa ili pametna izgleda, ili na one dobro odjevene i aprane. Mislim da se njima svidaju ili mladi momci koji izgledaju kao da su upravo stigli iz vremena restauracije, ili prljavi mladići koji se doimaju kao da su upravo krenuli u odvratriu skitnju.
- Čina se da i on ne zna gdje je djevojka.
- Ili to ne priznaje.
- Možda. Išao je onamo. Zašto? Bio je u kući. Potajno je ušao u kuću. Opet zašto? Iz kojeg razloga? Je li tražio djevojku? Ili je tražio nešto drugo?
- Mislite da je nešto tražio?
- Tražio je nešto u djevojčinoj sobi.
- Kako znate? Jeste li ga zatekli u njoj?
- Nisam, samo sam ga vidio kako silazi niz stepenice, ali sam našao grumen blata u Norminoj sobi, koji je vjerojatno spao s njegovih cipela. Možda ga je sama zamolila da joj nešto donese iz te sobe - ima mnogo mogućnosti. U toj je kući i druga djevojka - lijepa je. Mogao je doći da se sastane s njom. Da - mnogo mogućnosti.
- Što ćete dalje poduzeti? - upita Gospođa Oliver.
- Ništa.
- To je vrlo glupo - nezadovoljno će Gospođa Oliver.
- Vjerojatno ću dobiti neke podatke od onih koje sam uposlio na tome, iako je vrlo moguće da neću uopće dobiti ništa,.
- Ali zar vi nećete ništa učiniti?
- Neću, do pravog trenutka.
- U redu, ali ja hoću.
- Molim vas, budite vrlo oprezni - upozorio ju je.
- Gluposti! što mi se može dogoditi?
- Ako je riječ o ubojstvu, može se dogoditi svašta. To vam kažem ja Poirot.

6. poglavije

I

Gospodin Goby sjedio je u naslonjaču. Bio je to mali skvrčeni čovjek, tako neugledan kao da zapravo ne postoji.

Pažljivo je promatrao nogu jednog antičkog stola, u obliku šape, i govorio je. Nikad se nikome nije obraćao izravno.

- Drago mi je što ste mi pribavili imena, gospodine Poirot. Inače bi za to trebalo dosta vremena. Ovako sam saznao glavne činjenice i podosta sporednih priča. To je uvijek korisno. Počet ću sa Borodene Mansions, zar ne?

Poirot je graciozno naklonio glavu.

- Mnogo je vratara - obavijestio je gospodin Goby, promatrajući sat na kaminu. - Počeo sam odande, porazgovarao sam s dvojicom mladića. Skupo, ali se isplati. Hoću li upotrebljavati inicijale ili imena?

- Ovdje možete govoriti imena - rekao je Poirot.

- Za gospodicu Claudiju Reece-Holland govore da je vrlo lijepa mlada dama. Otac joj je član parlamenta. Ambiciozan čovjek. Često se spominje u novinskim vijestima. Ona je njegova jedinica. Radi kao tajnica. Ozbiljna djevojka. Ne odlazi na lude zabave, ne pije, ne druži se s bitni cima. Stanuje sa još dvije djevojke. Broj dva radi u Galeriji Wedderburn u Uldci Bonnd. Umjetnički tip. Izaziva gužve u društvima u četvrti Chelsea. Okolo po mjestima uređuje izložbe i umjetničke priredbe.

- Treća je vaša. Nije dugo ondje. Glavni je dojam da je malo »ćaknuta<c. Mnogo se priča o tome. Ali sve je to nekako nejasno. Jedan je vratar bio prilično brbljav. Plati mu jedno ili dva pića i iznenadit ćeš se što će ti sve ispričati. Ovaj pije, onaj se drogira, jedan ima novčanih teškoća, a drugi pare čuva u čarapi. Naravno, ne možeš svemu vjerovati. U svakom slučaju, ima neka priča o pištolju koji je ispaljen jedne noći.

- Pucanj iz pištolja? Je li netko bio ranjen?

- Štošta je sumnjivo u tome. Ispričao je da je jedne noći čuo pucanj. Izletio je van i ondje je bila ta djevojka, vaša djevojka, stajala je ondje s pištoljem u ruci. Izgledala je kao omamljena. I tada je jedna od druge dvije mlade dame - zapravo su obje dotrčale. I gospođaca Cary (to je ime umjetnice) rekla je: o Norma, što si učinila zaboga?«

- A gospođica Reece-Holland, rekla je oštro: »Zar ne možeš šutjeti, Frances. Ne budi glupa!« - Uzela je pištolj od vaše djevojke i rekla: »Daj mi to.« - Gurnula ga je u torbicu i tada je primijetila tog momka Mickyja. Prišla mu je i rekla, smiješeći se: »Sigurno ste se uplašili?« - Micky je odgovorio da se prilično prestrašio, a ona je rekla: »Ne morate se bojati. Zapravo, nismo imale pojma da je ta stvar napunjena. Samo smo se šalile.« - I onda je rekla: »Ipak, ako vas netko nešto upita, recite da je sve u redu.« Zatim je rekla: »Dodi, Normac« - i uzela je za ruku i odvela do diza.la i one su opet otišle.

- Ali Micky kaže da ipak još nije bio smiren. Pažljivo je pregledao dvorište.

Gospodin Goby spusti pogled i nastavi čitati iz bilježnice: - »Reću ću vam, nešto sam našao, jesam! Našao sam nekoliko vlažnih mrlja. Sasvim sigurno. Bila je to krv. Dotaknuo sam je prstom. Kažem vam što ja mislim. Netko je bio pogoden - neki čovjek u bijegu . . . Otišao sam gore i upitao mogu li govoriti s gospođicom Holland. Rekao sam joj: 'Mislam da je ondje netko mogao biti pogoden, gospođice. Rekao sam, ondje u dvorištu su krvave mrlje: 'Dobri bože', rekla je 'kako smiješno. Mislila sam da znate', rekla je 'sigurno je bio golub'. I tada je rekla: 'žao mi je, ako vas je to prestrašilo. Zaboravite to'. Gurnula mi je novčanicu od pet funti. Pet funti, našta manje! Prirodno, nakon toga nisam ni zinuo.« - A onda je poslije drugog viskija, nastavio priču. »Ako me pitate, ona je pucala na tog momka iz nižeg društvenog sloja, koji je došao da je vidi. Mislam da su se njih dvoje svađali i da je ona pucala u nj. Tako ja mislim. Ali što manje riječi, to bolje, zato neću ponavljati. Ako me netko nešto upita, reći ću da ne znam o čemu su razgovarali.« Gospodin Goby je zastao.

- Zanimljivo - reče Poirot.

- Da, ali sve je to tako nevjerovatno da izgleda kao hrpa laži. čina se kao da nitko ništa ne zna o tome. Tu je i priča o grupi mladih

razbojnika, koji su jedne noći došli krasti u dvorište, nastao je krkljanac - boli su se noževima i slično.

- Razumijem - rekao je Poirot. - To je mogla biti njihova krv u dvorištu.

- Možda se djevojka svadala s mladim čovjekom, prijetila mu da će pucati u njega. A Micky, je to načuo i sve pobrkao = naročito, ako je ondje neki automobil imao upaljen motor.

- Da, to bi se potpuno moglo slagati - složio se Poirot.

Cospodin Goby okrenuo je drugu stranicu bilježnice i izabrao novog slušaoca. Bio je to električni radijator.

- Joshua Restarick itd. - Porodačna tvrtka. Stara stotonjak godina. U Cityju uživa dobar glas. Uvijek vrlo solidna, iako ništa posebno. Joshua Restarick osnovao ju je 1850. Poslije prvog rata naglo je povećala investicije u inozemstvu, najpre u Južnoj Africi, Zapadnoj Africi i Australiji. Simon i Andrew Restarick - posljednji Restarickovi., Simon, stariji brat, umro je nešto prije godinu dana, nisu imali djece. Njegova žena umrla je nekoliko godina prije. Čini se da je Andrew Restarick bio nemiran momak. Nikad nije radio sa svim srcem, iako svi kažu da je bio vrlo sposoban. Na kraju je pobjegao s nekom ženom, a svoju je ostavio zajedno s petogodišnjom kćerkom. Otišao je u Južnu Afriku, Keniju. Nije se razveo. Njegova je žena umrla prije dvije godine. Neko je vrijeme bila invalid. Mnogo je putovao i gdje god je bio, čini se, dobro je zaradivao. Najviše se bavio koncesijama za minerale. Čega god bi se primio, cvalo je.

- Poslije bratovljeve smrti kao da se želio smiriti. Ponovo se oženio i mislio je da je najbolje vratiti se kćeri i stvoriti dom. Trenutno žive s ujakom Sir Roderickom Horsefaeldom - ujakom po ženi. To je samo privremeno. Njegova žena traži kuću u Londonu. Ne gleda na cijenu. Plivaju u novcu.

- Znam - uzdahnuo je Poirot. - To je priča o uspjehu. Svi zaraduju! Svi su iz dobre porodice i vrlo poštovani. Njihovi su odnosi vrlo čisti. Cijene ih u poslovnim krugovima.

- Samo je jedan oblak na nebu. Djevojka, za koju kažu da je »pomalo čudna«, djevojka koja se druži sa sumnjivim momkom koji je počesto bio riva provjeravanju. Djevojka, koja je mogla sasvim vjerojatno pokušati otrovati maćehu i koja ili pati od halucinacija ili je

počinila ubojstvo. Kažem vam, ništa se ne slaže s pričom o uspjehu koju ste upravo ispričali.

Gospodin Goby žalosno odmahne glavom i reče oklijevajući: - U svakoj porodici ima netko.

- Ta Gospođa Restarick sasvim je mlada žena. Mislim da ona nije žena s kojom je bio pobjegao?

- O, ne, to je puklo vrlo brzo. Ona je bila pri lično pokvarena, a i davlja. Čini se da je bio glup što se ikad upustio s njom.

- Gospodin Goby je zatvorio svoju bilježnicu i ispitivački pogledao u Poirota. - želite li da učinim još nešto?

- Želim. Htio bih nešto više saznati o bivšoj gospođi Restarick. Bila je invalid, često je bila u oporavilištima. Kakvim oporavilištima? Jesu li ho bili duševni sanatoriji?

- Imat ću to na umu - gospodine Poirot.

- I sve priče o umobolnima u porodici ili na drugoj strani?

- Istražit ću to, gospodine Poirot.

Gospodin Goby ustane. - Tako, sad vas napuštam, sir. Laku noć.

Kad je otišao gospodin Goby, Poirot se zamislio. Podigao je obrve i spustio ih. Bio je znatiželjan, zaista vrlo znatiželjan.

Tada je nazvao gospodu Oliver.

- Rekao sam vam da budete oprezni. Ponavljam to. - Budite vrlo oprezni!

- Oprezna u čemu? - upitala je gospođa Oliver.

- Oprezna zbog sebe. Mislim da bi moglo biti opasno. Opasno za svakoga tko gura nos onamo gdje to ne žele. Ubojstvo je u zraku - ne želim da to budete vi.

- Jeste li dobili izvještaj koji ste očekivali?

- Jesam - rekao je Poirot. - Dobio sam neke podatke. Najviše je pričanja i ogovaranja, ali čini se da se nešto dogodilo u Borodene Mansionsu.

- Što se dogodilo?

- Krv u dvorištu - odgovorio je Poirot.

- Zbilja - rekla je Gospođa Oliver. - To je upravo kao naslov neke staromodne detektivske priče. » Mrlja na stepenicama.« Mislim da biste danas radije rekli nešto kao »Ona je tražila smrt.«

- Možda uopće nije bilo krvi u dvoruštu. Možda je to samo izmišljeno, irski vratar je izmislio.

- Vjerojatno neka zaostala boca mlijeka rekla je Gospođa Oliver. - Noću nije mogao vidjeti što se dogodilo.

Poirot nije odgovorio izravno.

- Djevojka je mislila »da je mogla počinuti ubojstvo«. Da li je to ono ubojstvo na koje je ona mislila?

- Mislite da je nekoga ubila?

- Može se pretpostaviti da je pucala na nekog, ali ga je, svakako, promašila. Nekoliko kapi krvi . . . To je sve. Nema tijela.

- Dragi bože - proturiječila je Gospođa Oliver - sve je to zbrkano. Ako netko još može istrčati iz dvorišta, nikako ne biste pomislili da ste ga ubili, zar ne?

- C'est difficile - odgovorio je Poirot i spustio slušalicu.

II

- Zabrinuta sam - rekla je Claudia Reece-Holland.

Ponovo je napunila šalicu iz aparata s kavom. Frances Cary jako je zijevnula. Obje su djevojke doručkovale u kuhinjici. Claudia je bila odjevena i spremna da krene na posao. Frances je još bila u kućnoj haljini i pidžami. Pramen crne kose pao joj je preko oka.

- Zabrinuta sam zbog Norme - nastavila je Claudia.

Frances je zijevnula.

- Ne bih se brinula da sam na tvom mjestu, prije ili kasnije, telefonirat će ili se pojaviti.

- Hoće li? Znaš Fran, ne mogu a da se ne brinem . . .

- Ne vidim zašto - rekla je Frances, ulijevajući sebi još kave. Polako ju je srkala. - Norma, zapravo, nije naša briga, zar ne? Mislim, mi ne pazimo na nju, niti je hranimo. Jednostavno dijeli s nama stan. Zašto sva ta materinska briga? Ja se jednostavno ne brinem.

- Usuđujem se reći da se ti ne brineš. Ti se uopće nikad ne brineš ni zbog čega. Ali kod tebe nije isto kao kod mene!

- Zašto ne bi bilo isto? Misliš zato što si ti zakupac stana?

- U redu, ja sam u posebnom položaju, kako bi ti rekla!

Frances opet jako zijevne.

- Bila sam dugo vani prošle noći - rekla je. - Na Basilovoj zabava. Osjećam se užasno. Nadam se da će mi pomoći crna kava. Hoćeš li još malo, prije nego što sve popijem? Basil nas je tjerao da kušamo neke nove » pilule« - »San Esmeralde« Čini mi se da zaista, nije korisno kušati sve te gluposti.

- Zakasnit ćeš u galeriju - opomenula ju je Claudia.

- Znaš, mislim da to nije tako važno. Nitko ne primjećuje i ne mari.

- Vidjela sam Davida prošle noći - dodala je. - Bio je dotjeran, zaista je izgledao krasno.

- Slušaj, nemoj reći da si se i ti zaljubila u njega, Fran. Zaista je strašan.

- Znam da ti to misliš. Tako si konvencionalna, Claudda.

- Uopće nisam. Ali ne mogu reći da marim za tvoje umjetničke sjedeljke. Kušati sve te droge i preminuti ili poludjeti?

Frances je azgledala kao da se zabavlja.

- Nisam strastven uživatelj droge, draga jednostavno volim kušati kako to izgleda. I neki iz grupe u redu su. David zna slikati, znaš, ako želi.

- David to ne želi često, zar ne?

- Ti uvijek zabadaš u njega, Claudia . . . Ti mrziš što on dolazi da vidi Normu. I razgovore o noževima . . .

- Kakve razgovore o noževima?

- Razmišljam - rekla je Frances polako da li da ti nešto kažem ili ne?

Claudia baci pogled na ručni sat.

- Nemam sad vremena - rekla je. - Možeš mi reći naveče, ako mi želiš nešto reći. Ionako nisam raspoložena. Bože - uzdahnula je - željela bih da znam što da radim.

- U vezi s Normom?

- Da. Pitam se ne bi li njezini roditelji morali znati da mi ne znamo gdje je ona . .

- Bilo bi to vrlo nefer. Jadna Norma, zašto ne bi mogla odmagliti ako to želi?

- Dakle, Norma nije zapravo - Claudia je stala.

- Ne, ona nije, ili jest? Non compos mentis. To je ono što ti misliš. Jesi li nazvala ono užasno mjesto gdje radi. »Kućne pticecc ili kako se to zove? Ma da, jasno da jesi. Sjećam se.

- Onda, gdje je ona? - upitala je Claudia. Da li ti je David išta rekao sinoć.

- Čini mi se da David ne zna. Zaista, Claudia, to mi se ne čini važnim.

- Za mene je važno, jer je moj šef slučajno njezin otac. Prije ili kasnije, ako se njoj bilo što dogodi, pitat će me zašto ih nisam obavijestila da nije došla kući.

- Da, vjerujem da bi ti to mogli prigovoriti. Ali zaista nema nekog pravog razloga, ili ako i ima, zašto bi nas Norma morala obavijestiti svaki put kad dan ili dva nije ovdje. Ili čak nekoliko noći. Ovo nije pansion. Ti nisi odgovorna za djevojku.

- Nisam, ali gospodin Restarick je napomenuo kako je zadovoljan što zna da je ona dobila sobu s nama.

- Ali to te ne ovlašćuje da blebećeš okolo svaki put kad je odsutna. Vjerojatno se zaljubila u nekog novog čovjeka.

- Ona je zaljubljena u Davida - odgovori Claudia.

- Jesi li sigurna da nije kod njega?

- Ne vjerujem. Zapravo, on ne mari za nju, znaš.

- Ti bi voljela da ne mari. Ti si i sama zaljubljena u Davida.

- Uopće nisam - oštro se usprotivila Frances. - Ni najmanje.

- David je oduševljen s njom - rekla je Claudia. - Ako nije, zašto ju je neki dan tražio ovdje?

- Uskoro ćeš ga morati ponovo istjerati rekla je Frances. - Mislim - dodala je, ustavši i promatrajući se u malom neuglednom kuhinjskom ogledalu - mislim da je zapravo htio vidjeti mene.

- Ti si blesava! Htio je vidjeti Normu.

- Ta je djevojka duševno bolesna ustvrdila je Frances.

- Ponekad zaista mislim da jest.

- Dobro, ja znam da jest. Slušaj, Claudia, sada ću ti nešto reći. Zl2oraš to znati. Neki dan sam slomila kopču na novom pojasu jer sam se žurila. Znam kako ne voliš da ti bilo tko prekopava po stvarima.

- Zaista ne volim.

- Ali Norma ne mari, ili ne primjećuje. U svakom slučaju, ušla sam u njezinu sobu i rovala po njezinoj komodi i ja - ja sam nešto našla: nož.

- Nož! - zgranula se Claudia. - Kakav nož?

- Ti znaš za onu gužvu u dvorištu? Oni bitnici, tinejdžeri koji su se dolje tukli noževima. Norma se vratila upravo poslije toga.

- Da, da, sjećam se.

- Jedan je od dječaka bio uboden, tako mi je rekao reporter, i pobjegao je. U redu, onaj nož u Norminoj komoci bio je na oprugu. Imao je mrlju - izgledala je kao osušena krv.

- Frances, ti si postala dramatična.

- Možda. Ali sam sigurna u što govorim. I što će, zaboga, nož u Norminoj komodi, željela bih znati?

- Možda ga je jednostavno pokupila.

- Što - za uspomenu? I sakrila ga i ništa nam nije rekla?

- Što si učinila s tim?

- Stavila sam ga natrag. Ja - ja nasam znala što drugo da uradim . . . Nisam znala da li da ti to kažem ili ne. Ali jučer sam ponovo pogledala u komodu i on je nestao, Claudia. Ni traga od njega.

- Misliš da je poslala Davida da ga uzme?

- Možda jest, mogla je to učiniti - kažem ti, Claudia, ja ću ubuduće noću zaključavati svoja vrata.

7. poglavlje

Gospocia Oliver probudila se nezadovoljna. Pred njom je bio dan u kojem nema što raditi. Rukopis je predala., završila je posao. Sad se samo mogla, kao i često puta dotad, odmarati, uživati, izležavati, dok se ponovo ne aktivira stvaralački poticaj. Besciljno je hodala stanom, dodirivala stvari, uzimala ih, vraćala natrag, zavirivala, u ladice svog stola, vidjela je da ima mnogo pisama s kojima bi se trebala pozabaviti, ali je osjećala da se u sadašnjem stanju savršenstva svakako neće baviti ni s čim tako zamornim kao što je to. Željela je raditi nešto zanimljivo. Željela je - što je željela?

Razmišljala je o razgovoru koji je vodila s Herculeom Poirotom, o njegovu upozorenju. Smiješno. Konačno, zašto ne bi sudjelovala u tom problemu koji je dijelila s Poirotom? Poirot seba može priuštiti da sjedi u naslonjaču i pusti svoje sive moždane vijuge da se odmaraju, dok se udobrio odmara između četiri zida. To nije bio način koji je odgovarao Ariadni Oliver. Vrlo je odlučno zaključila da najzad mora nešto učiniti. Ona će otkriti više o toj tajanstvenoj djevojci. Gdje je Norma Restarick? Što radi? što bi još mogla ona, Ariadne Oliver, otkriti o njoj?

Gospođa Oliver lutala je okolo sve nesretnija. što se može učiniti? Da ode u Long Basing? Ali Poirot je već bio ondje - i vjerojatno je otkrio sve što se moglo otkriti. I što bi rekla kada upadne u kuću Sir Rodericka Horsefielda? '

A da ponovo posjeti Borodene Mansions? ' Možda bi ondje mogla otkriti još nešto? Morala bi izmisliti neki razlog da dođe tamo. Nije bila sigurna kakav bi to bio razlog, ali joj se činilo da je to jedino moguće mjesto gdje bi mogla dobiti više obavijesti. Koliko je sati? Deset. Bilo je nekih mogućnosti . . .

Na putu donde smislila je ispriku. Ne previše originalnu. Gospođa Oliver bila bi zapravo više voljela da je našla nešto neobačajnije, ali razmišljala je razborito, vjerojatno je bolje ako se drži nečeg svakodnevnog i prihvatljivog. Stigla je do. veličanstvenog visokog

bloka zgrada Borodene Mansionsa i polako pošla dvorištem, razgledavajući ga.

Vratar je razgovarao s vozačem kamiona za namještaj - raznosač mljekar, gurajući mala kolica pridružio se gospodi Oliver blizu službenog dizala.

Zveckao je bocama, veselo zviždukao, dok je Gospođa Oliver i dalje rastreseno gledala u kamion za namještaj.

- Broj 76 je otišla - objasnio je mljekar gospođi Oliver, pogrešno shvativši njezin pogled. Prenio je jednu košaricu s mlijekom iz kolica u dizalo.

- Ali se ona nije preselila u pravom smislu riječi - dodao je, ponovo se pojavivši činilo se da je to veseo mljekar.

- Bacila se kroz prozor sa sedmog kata - pokazao je palcem - bilo je to prije tjedan dana. U pet sati. Smiješno vrijeme.

Gospođa Oliver nije mislila da je to smiješno. - Zašto?

- Zašto je to učinila? Nitko ne zna. Rekli su, poremećen um.

- Je li bila mlada?

- Nije, stara riba. Točno pedeset godina.

Dva su čovjeka u kamion gurala škrinju s ladicama. Škrinja je zapela i dvije ladice od mahagonija tresnule su o zemlju - listovi papira polet, jeli su prema gospođi Oliver koja ih je pokupila.

- Nemoj sve razbiti Charlie - veselo ih je opomenuo mljekar i ušao u dizalo sa svojom košaricom.

Nosači namještaja počeli su se svađati. Gospođa Oliver im je donijela pokupljene listove papira, ali su oni samo odmahнули.

Odlučivši se, gospođa Oliver je ušla u zgradu i popela se do broja 67. Iznutra se čuo zveket, vrata su se odmah otvorila i na njima se pojavila žena srednjih godina s krpom za pod, koja je očigledno uregivala kuću.

- Oh - rekla je Gospođa Oliver, upotrebljavajući svoj najdraži uzvik. - Dobro jutro. Je li - željela bih znati - je li itko kod kuće.

- Bojim se da nije, madame. Sve su vani. Otišle su na posao.

- Da, razumljivo . . . Zapravo, kad sam posljednji put bila ovdje zaboravala sam mali dnevnik. Zaista glupo. Sigurno je negdje u sobi za dnevni boravak.

- Ništa nisam našla, madame. Razumljivo, ne bih ni znala da je to vaše. Hoćete li ući? gostoljubivo je otvorila vrata, odložila krpu kojom je brisala kuhinjski pod i pošla za gospodom Oliver u dnevnu sobu.

- Da - rekla je Gospođa Oliver - odlučivši da uspostavi prijateljske odnose - da vidim ovdje je knjiga koju sam ostavila za gospodicu Restarick, gospodicu Normu. Da li se već vratila iz sela?

- Ne čini mi se da je ovdje. U njezinu krevetu nitko nije spavao. Možda je još sa svojom obitelji na selu. Znam da je išla onamo prošlog vikenda.

- Da, mislim da je tako - rekla je Gospođa Oliver. - To je knjiga koju sam joj donijela. Jedna od mojih. Činilo se da knjige gospode Oliver ni najmanje ne zanimaju čistačicu.

- Sjedila sam ovdje - nastavila je Gospođa Oliver, dodirujući naslonjač - barem mi se čini tako. I tada sam se preselila do prozora, vjerojatno na divan.

Energično je rovala po jastucima na naslonjaču. Čistačica je to isto radila s jastucima na divanu.

- Ne možete ni zamisliti kako to čovjeka ljuti kad izgubi tako nešto - brbljala je Gospođa Oliver - ondje su mi zapisani svi sastanci. Sasvim sam sagurna da danas imam ručak s nekom vrlo važnom osobom, a ne mogu se sjetiti tko je to, ni gdje je taj ručak. A možda je to i sutra. Ako je tako, onda ću ručati s nekim sasvim drugim. Tako sam nemoćna bez te knjižice!

- Vrlo nezgodno, madame - rekla je čistačica suosjećajno.

- Ovo su tako lijepi stanovi - nastavila je Gospođa Oliver gledajući oko sebe.

- Vrlo je visoko.

- Ali je lijep pogled, zar ne?

- Da, ali kako su okrenuti prema istoku, zimi puše hladan vjetar. Ulazi ravno kroz te metalne prozorske okvire. Neki su ljudi morali postaviti dvostruke prozore. Ne bih voljela imati stan koji gleda na ovu stranu. Ne, uvijek više volim lijep prizemni stan. Mnogo su prikladniji ako imate djecu. Zbog dječjih kolica, i svega ostalog. Da, najviše volim prizemni stan, tako je. Pomislite što bi bilo da bukne požar?

- Naravno, bilo bi to užasno - rekla je gospođa Oliver. -
Pretpostavljam da ima izlaz u slučaju požara.

- Ne možete uvijek stići do tih vrata. Bojim Se vatre. Uvijek sam se
bojala. Tako su skupi ti stanovi. Ne biste vjerovali kolike su stanarine:
Zato je gospodica Holland uzela još dvije djevojke da budu s njom.

- Da, da, mislim da sam sreća obadvije. Gospodica Cary je
umjetnica, zar ne?

- Radi za neku umetničku galeriju. Mislim da to nije težak posao.
Dosta slika - krave i drveće - koje i nisu nalik na. ono što prikazuju.
Neuredna mlada djevojka. Kakav je nered u njezinoj sobi - ne biste
vjerovali! Vidite, kod gospodice Holland sve je uvijek tako uredno.
Bila je tajnica u Coal Boardu, ali sad je privatna tajnica u Cityju.
Kaže da joj se to više sviđa. Radi za vrlo bogatog gospodina koji se
upravo vratio iz Južne Afrike ili tako nešto. On je otac gospodice
Norme i molio je gospođicu Holland da je uzme kao podstanara,
kada je ona dama prije nje otišla jer se udala, a ona je spomenula da
traži drugu djevojku. Najednom mogla odbiti, zar ne? Pogotovu što je bio
njezin poslodavac.

- Je li željela odbiti?

- Mislim da bi odbila - da je znala - šmrknula je žena.

- Što znala? - pitanje je bilo previše izravno.

- Ne bih se smjela miješati u to. To se mene ne tiče.

Gospođa Oliver promatrala ju je ozbiljno. Gospođa Krpa popusti
pred tim pogledom.

- Ne može se reći da ona nije draga mlada dama. Smušena je - ali
gotovo su svi smušeni. Ipak, mislim da bi je morao pogledati liječnik.
Ponekad izgleda, kao da ne zna što radi, ili gdje je. To vas upravo
prestraši. Izgleda upravo kao nećak, muževljev nećak kad ima
napad. (On ima užasne napade - ne biste vjerovali! > Jedino ne
znam ima li ona napade. Možda uzima one stvari - ima podosta
takvih.

- Čini se da je posrijedi neki mladić kojeg ne voli njezina porodica.

- Da, čula sam. I ovdje js bio nekoliko puta - iako ga nikad nisam
vidjela. Jedan od onih modernih momaka. Gospođica Holland to ne
voli - ali što da radi? Djevojke idu svojim putem.

- Ponekad se čovjek zaista brine zbog današnjih djevojaka - rekla je gospođa Oliver i pokušala izgledata ozbiljno i zabrinuto.

- Nisu dobro odgojene, to je ono što ja kažem.

- Bojim se da nisu. Zaista se bojim da nisu. Čovjeku se čini da bi djevojci kao što je Norma Restarick bilo bolje kući, umjesto što je došla sama u London i zaraduje za život kao dekorater.

- Ne voli biti kući.

- Zbilja?

- Ima maćehu. Djevojke ne vole maćehe. čula sam da je maćeha učinila sve što je mogla, pokušala ju je umiriti i dugokosog mladića držati daleko od kuće. Ona zna da djevojke idu s lošim mladićima i da to može donijeti mnogo nesreće. Ponekad sam - zagrijala se čistačica - sretna što nikad nisam imala kćerku.

- Imate sinove?

- Imamo dva dječaka. Jedan je vrlo dobar u školi, a drugi radi u štampariji. I on je dobar. Vrlo dragi dječaci. Znači, dječaci nam također mogu donijeti mnogo nevolje. Ali mislim da s djevojkama ima više brige. Morate biti sposobni da učinite nešto s njima.

- Tako je - rekla je Gospođa Oliver zamišljeno - one su velika briga.

Vidjela je da se čistačica želi vratiti svojem poslu.

- Moj se dnevnik zaista glupo zagubio rekla je, - Ali nekako ću se snaći, mnogo vam hvala i nadam se da vam nisam oduzela previše vremena.

- Sigurna sam da ćete ga naći, drugi put ljubazno je odgovorila druga žena.

Gospođa Oliver iziđe iz stana, razmišljajući što bi sad uradila. Nije mogla smisliti ništa što bi još učinila toga dana, ali u glavi se već počeo stvarati sutrašnji plan.

Kad se vratila kući, izvukla je bilježnicu i pažljivo pribilježila različite podatke ispod naslova »Činjenice koje sam saznala« Sve u svemu, činjenice nisu mnogo zadovoljile gospodu Oliver, ali je uspjela izvući što je najviše mogla. Možda je bilo najbitnije to što je Claudia Reece-Holland zaposlena kod Normina oca. Ona to nije znala, a sumnjala je da to zna i Hercule Poirot. Htjela ga je nazvati i obavijestiti o tome, ali je odlučila da, to u ovom trenutku zadrži za sebe zbog sutrašnjeg plana. Gospođa Oliver zapravo se manje osjećala kao pasac

detektivskih priča a više kao revan lovački pas. Bila je na, tragu - namirisala je trag, a sutra ujutro - no dobro, sutra ćemo vidjeti.

Gospođa Oliver je ustala rano, popila dvije šalice čaja, pojela kuhano jaje i pošla u istraživanje. Ponovo je stigla u bliznu Borodene Msnsionsa. Mislila je da bi je ondje mogli lako prepoznati i ovaj put nije ušla u dvorište, već se šuljala od jednog ulaza do drugoga, pažljivo promatrajući ljude koji su izlazili na jutarnju kišicu i žurili na posao. Većinom su to bile djevojke, na prvi pogled izgledale su varljivo jednake. Kako su čudna ljudska bića kad ih promatraš kako ovako. važno izlaze iz te visoke zgradurine upravo kao iz mravinjaka, mislila je Gospođa Oliver. Ali ljudi zapravo nisu nikad dakraja sagledali mravinjak, zaključila je. Uvijek se doimlje tako besciljno, kada ga uznemirite vrhom cipele. Svi ti mali stvorovi koji okolo trče s vlatima trave u ustima, jure marljivo, zabrinuto, uznemireno, a izgledaju kao da trče amo-tamo i ne stižu nikamo, ali vjerojatno su oni upravo isto tako dobro organizirani kao ovi ljudi ovdje. Ovaj čovjek, na primjer, koji je upravo prošao kraj nje. žuri se, brunda. - Znatiželjna sam što te uzbudilo - pomdsla Gospođa Oliver. Još je malo šetala gore-dolje, a onda se odjednom povukla.

Claudia Reece-Holland izišla je užurbanim zaposlenim korakom. Nastavila se žuriti. Gospođa Oliver okrenula se tako da je ona ne prepozna. Kada je Claudia malo odmakla od nje, okrenula se i slijedila je.

Claudia Reece-Holland došla je do kraja ulice i skrenula ravno u glavnu. Kad je strigla do autobusne staniCe, stala je u red. GospoHa Oliver, koja ju je neprestano slijedila, za trenutak se osjetila nesigurnom. Pobjala se da bi se Claudia mogla okrenuti i ugledati je. Sve što je Gospođa Oliver umjela smisliti, bilo je da gurne lice u rupčić, kao da briše nos.

Ali Claudia Reece-Holland, kako se činilo, bila je obuzeta svojim mislima. Uopće se nije osvrkala ni na koga. Gospođa Oliver bila je treća u redu iza nje. Najzad je stigao pravi autobus i svi su se zatalasali prema njemu. Claudia je ušla u autobus i pošla ravno gore. Gospođa Oliver ušla je u nj i uspjela uhvatiti mjesto kraj vrata. Kada je konduktar došao po novac za kartu, gospođa Oliver je ne razmišljajući gurnula u njegovu ruku šiling i šest penija. Uopće nije

imala pojma kamo ide autobus i koliko je daleko ono što je čistačica neodređeno opisala »kao jednu od tih novih zgrada pokraj Sv. Pavla. » Bila je spremna za azlazak kad je najzad ugledala staru katedralu. Sada moram izaći, pomislila, je i pažljivo promatrala one koji su silazili s gornje platforme. Tako je! Među njima je bila Claudia, uredna u svom ozbiljnom kostimu. Izišla je iz autobusa. Gospođa Oliver ju je slijedila na određenoj razdaljini.

»Vrlo zanimljivo, mislila je Gospođa Oliver »sada zaista nekog slijedim! Upravo kao u mojim knjigama. I još više, to radim vrlo dobro, jer ona to i ne primjećuje.

Claudia Reece-Holland zaista je izgledala vrlo zamišljena. Čini se da je to vrlo sposobna djevojka, razmišljala je Gospođa Oliver. »Kada bih zamišljala kako treba da izgleda dobar i sposoban ubojica, izabrala bih nekog tko je nalik na nju.«

Na žalost, nitko još nije ubijen, jedino ako Norma nije bila u pravu kada je mislila da je počinila zločin.

Ovaj dio Londona izgledao je kao da je posljednjih godina stradao ili se pak okoristio velikim brojem zgrada. Visaki neboderi, koje je Gospođa Oliver smatrala odvratnim, dizali su se prema nebu poput golemih kutija šibica.

Claudia je ušla u zgradu. »Sada ću sve točno otkriti, » pomisli gospođa Oliver i uđe za njom. Ovdje su bila četiri dizala koja su jurila gore-dolje mahnitom brzinom. Bit će to teško, pomislila je Gospođa Oliver. Ali oni su bili tako prostrani da se Gospođa Oliver ušavši u posljednji trenutak, mogla sakriti među mnogim vdsokim muškarcima koji su stajali između nje i djevojke koju je pratila. Pokazalo se da je Claudijin cilj bio četvrti kat. Pošla je hodnikom, a Gospođa Oliver zaostavši iza dva visoka muškarca uspjela je primijetiti vrata kroz koja je ušla. Treća vrata s kraja hodnika. Gospođa Oliver stigla je na vrijeme do tih vrata i na njima je pročitala natpis: »Joshua Restarick Ltd.«

Stigavši do tih vrata, Gospođa Oliver je shvatila da zapravo ne zna što bi dalje radila. Našla je ured Normina oca i mjesto gdje radi Claudia, ali sada, kad se malo smirila, postalo joj je jasno da to nije tako veliko otkriće. Stvarno, može li joj to pomoći? Vjerojatno ne može.

Čekala je nekoliko minuta, šetajuća s jednog kraja hodnika do drugoga i motreći neće li još netko zanimljiv ući u Restarickov ured. Ušle su dvije ili tri djevojke, ali nisu izgledale posebno zanimljive. Gospođa Oliver spustila se dizalom i prilično razočarana izišla iz zgrade. Hodala je sporednim ulicama i razmašljala o tome da posjeti crkvu Sv. Pavla.

»Mogla bih otići u Galeriju šapta i šaptati«, razmišljala je. »Zanima me kako bi ta galerija reagirala na scenu ubojice!«

»Ne«, odlučila je, »to je previše profano. Ne, to ne bi bilo u redu.« Zamišljeno se uputila prema kazalištu Mermaide. Tamo, mislila je ima mnogo više mogućnosti«.

Ipak se vratila prema novim zgradama. Onda je, osjetivši glad, jer je slabo doručkovala, ušla u obližnju kavanu. U njoj je bilo dosta gostiju koji su jeli kasni doručak ili ranu užinu. Gospođa Oliver, tražeći prikladan stol, zine od čuda. Za stolom kraj zida sjedila je Norma, a nasuprot njoj bio je mladić s bogato nakovrčanom kestenjavom kosom dugom do ramena, u crvenom baršunastom prsluku i vrlo modernu kaputu.

» David«, rekla je gospođa Oliver tiho, » sigurno je David«. Oni su uzrujano razgovarali.

Gospođa Oliver razmotrila je plan akcije. Odlučila se, i zadovaljno kimajući glavom prešla preko kavane do vrata označenih s »Dame« .

Nije bila sasvim sigurna može li je Norma prepoznati. Nije uvijek točno da su ljudi sasvim rastreseni. Ovaj put joj je Norma izgledala kao da ne želi gledati u bilo koga osam u Davida, ali tko zna?

»Nadam se da mogu nešto učiniti sa sobom , » pomislila je Gospođa Oliver. Pogledala se u malo ogledalo upljuvano od muha, pažljivo studirajući ono što je ona smatrala žarišnom točkom ženske pojave - svoju kosu. Nitko to nije bolje znao od gospođe Oliver, zahvaljujući nebrojenim slučajevima, kada je mijenjala nađin svog češljanja. Uspjela je da je ne prepoznaju ni njezini prijatelji. Znački pogledavši glavu, dala se na posao. Izvukla je ukosnice i izvadila nekoliko umetaka kose, a zatim ih je zannotala u maramicu i gurnula u torbicu. Nato je razdijelala kosu po sredini, začesljala je unatrag i zamotala u skromnu pundu na zatiljku. Na kraju je iz torbice izvadila naočale i stavila ih na nos. Sad je izgledala doista ozbiljno!

»Sasvim intelektualno«, pomislila je zadovoljno. Ružem je promijenila oblik usnica i vratila se u kavanu. Pažljivo se kretala, jer su joj naočale bile za čitanje pa joj je sve bilo mutno. Prešla je preko kavane i došla do prazna stola, kraj onoga za kojim su sjedili Norma i David. Sjela je nasuprot Davidu., Norma, koja je bila blaže, sjedila joj je okrenutih leđa. Tako je nije mogla vidjeti, osim ako sasvim okrene glavu. Pojavila se konobarica. Gospođa Oliver naručila je šalicu kave i pecivo i smjestila se tako da bude '» što neupadljivija».

Norma i David nisu je ni primjetili. Bili su sasvim obuzeti žestokom raspravom. Gospođa, Oliver lako je pratila njihov razgovor.

- . . . Ali ti to samo uobražavaš - govorio je David. - Ti ih izmišljaš. To su očite gluposti, draga moja djevojko.

- Ne znam. Ne mogu tvrditi - Normin je glas bio sasvim bezizražajan.

Gospođa Oliver nije tako dobro čula Normu kao Davida, jer joj je ova bila okrenuta leđima, ali je jednoličnost djevojčina glasa bila neugodna. Ovdje nešto nije u redu, mislila je. Vrlo loše. Sjetila se priče koju joj je Poirot ispričao: Ona misli da je mogla počinuti zločin što je to s djevojkom? Halucinacije? Zar s njenim umom zaista nešto nije u redu ili je to bila zapravo istina i djevojka je zbog toga doživjela težak šok?

- Ako pitaš mene, sva se ta buka digla zbog Mary. U svakom slučaju, ona je vrlo glupa, i umišlja da je bolesna.

- Ona je bila bolesna.

- U redu, ona je bila bolesna. Svaka pametna žena pozvala bi liječnika da joj da neke antibiotike, ili nešto drugo, i ne bi se predala.

- Mislila je da sam joj to ja učinila. I otac misli isto.

- Velim ti, Norma, ti to sve umišljaš.

- To ti samo tako tvrddš, Davide. To kažeš samo da bi me ohrabrio. Pretpostavimo da sam joj dala preparat?

- Što to znači, pretpostavimo? Ti moraš znati jesi li to učinila ili nisi. Ne možeš biti tako blesava, Norma.

- Ja ne znam.

- To neprestano govoriš. Ti se vraćaš na to, neprestano govoriš: » Ja ne znam.« » Ja ne znam.« - Ne razumiješ. Ti uopće ne razumiješ što je mržnja. Mrzim je od pivog trenutka kad sam je vidjela.

- Znam. To si mi rekla.

- To je ono čudno u tome. Rekla sam ti, a ja se više uopće ne sjećam da sam ti to rekla. Zar ne shvaćaš? Uvijek ja - ja ljudima nešto kažem. Kažem što želim učiniti, ili što sam učinila, ili što ću učiniti. Ali ja se čak ne sjećam da sam im to rekla. To je kao da sam smislila sve te stvari u glavi, i ponekad one izađu da ja ih kažem ljudima. Rekla sam ih i tebi, zar ne?

- U redu - mislim - slušaj, hajde da se više ne vraćamo na to.

- Ali ja sam ti to rekla? Zar nisam?

- U redu, u redu! Ljudi govore takve stvari: »Mrzim je i željela bih da je ubijem. Mislam da ću je otrovati!« Ali to je djetinjarija, ako shvaćaš što želim reći. Kao da nisi dovoljno odrasla, to je sasvim prirodno. Djeca to često kažu: »Mrzim to i to. Odrubit ću joj glavu!« Djeca to govore u školi. O nekom učitelju kojeg posebno ne vole.

- Ti misliš da je to samo to? Ali - to znači kao da nisam odrasla.

- I nisi, u neku ruku. Samo se malo saberi i vidjet ćeš kako je sve to glupo što to znači, ako je mrziš? Otišla si od kuće i ne moraš živjeti s njom.

- Ali zašto ne bih živjela u vlastitoj kući s rođenim ocem? - upitala je Norma. - To nije lijepo. To nije lijepo. Najprije je otišao i ostavio moju majku, a sada odmah kad se vratio natrag k meni, oženio se s Mary. Naravno da je mrzim i ona mene mrzi. Razmišljala sam o tome da je ubijem - razmišljala sam kako da to učinim. Uživala sam u tome. Ali tada - kada se zaista razboljela . . .

- Ti ne misliš da si vještica? - nesigurno je upitao David. - Ti ne praviš likove od voska i ne probadaš ih?

- Ma ne. To je glupo. Ono što sam ja uradila, realno je. Sasvim realno.

- Slušaj, Norma, što to znači, kad kažeš da je to realno?

- Boca je bila ondje, u mojem ormaru. Otvorila sam ormar i našla je.

- Kakva boca?

- » Uništavač zmajeva » - selektivni herbicid. Tako je bilo napisano. Tekućina u tamnozelenoj boci i samo je trebaš poprskati po stvarima. Na njoj je pisalo: Oprez, otrov!

- Da li si ti to kupila? Ili si jednostavno našla?

- Ne znam gdje sam to dobila, ali boca je bila ondje, u mojem ormaru i bila je napola prazna. - I tada si se - ti - sjetila.

- Da, rekla je Norma. - Da . . . - glas joj je bio slab, gotovo pospan. - Da . . . mislim da je to bilo onda kad mi se sve vratilo. I ti misliš tako, zar ne Davide?

- Ne znam što da učinim s tobom, Norma. Zaista ne znam. Čini mi se da si sve to izmislila, da si to pričala sama sebi.

- Ali ona je otišla u bolnicu na pretrage i rekli su da su bili zbunjeni. Onda su rekli da ne mogu ništa otkriti što nije u redu i ona je došla kući - i onda se opet razboljela i ja sam se počela bojati. Otac me počeo gledati sumnjičavo. Zatim je došao liječnik i oni su razgovarali, zatvoreni u očevoj radnoj sobi. Izašla sam napolje, popela se na prozor i pokušala prislušivati, željela sam čuti što govore. Zajedno su planirali - da me pošalju na mjesto gdje ću biti zatvorena! Na mjesto gdje ću » biti liječena< - ili tako nešto. Vidiš, mislili su da sam luda i ja sam se bojala . . . Zato - zato što nisam bila sigurna što sam učinila ili što nisam učinila.

- Da li je to bilo kad si pobjegla? - Nije - to je bilo poslije.

- Ispričaj mi.

- Više nikad ne želim govoriti o tome.

- Ali moraš im prije ili kasnije reći gdje si . . .

- Neću! Mrzim ih. Mrzim oca isto toliko koliko mrzim d Mary. željela bih da su mrtvi. željela bih da su oboje mrtvi. Tada - tada mislim da bih ponovo mogla biti sretna.

- Nemoj sve pobrkati. Slušaj, Norma - zastao je zbunjeno. - Nisam oduševljen brakom i svim tim besmislicama . . . Mislim da nikad nisam pomišljao na tako nešto - svakako, ne još godinama, čovjek se ne želi vezati - ali mislim da je to najbolje što možemo učiniti. Vjenčati se. U matičnom uredu ili drugdje. Morat ćeš reći da imaš više od dvadeset i jednu godinu. Podigni kosu, metni naočale ili tako nešto. Malo se postaraj. Kad se jedanput vjenčamo, otac ne može ništa. Ne može te poslati u ono umjesto kako ti kažeš. Bit će bespomoćan.

- Mrzim ga.

- Čini se da ti mrziš svakoga.

- Samo oca i Mary. .

- Dobro, nakon svega, prirodno je da se želeo ponovo oženi.
- Sjeti se što je učinio mojoj majci.
- Sve je to bilo vrlo davno?
- Da. Bila sam dijete, ali se sjećam. Otišao je i ostavio nas. Slao mi je poklone za Božić ali sam nikad nije došao. čak ga ne bih prepoznala da sam ga srela na ulici sve dok se nije vratio. Tada ma nije značio ništa. Mislim da je dao zatvoriti majku. Odlazila je nekamo kad je bila bolesna. Nisam znala kamo. Nisam znala što je s njom. Ponekad se pitam - pitam se, Davide. Znaš, mislim da mi u glavi nešto nije u redu i to će biti razlog da jednoga dana učinim nešto zaista loše. Kao nož.
- Kakav nož?
- To nema veze. Jednostavno nož.
- Slušaj, zar mi ne možeš reći o čemu govoriš?
- Mislim da je imao na sebi mrlje od krvi bio je sakriven ondje . . . ispod mojih čarapa.
- Sjećaš li se da si ondje sakrila nož?
- Mislim da jesam. Ali ne znam što sam radila prije s njim. Ne mogu se sjetiti gdje sam bila . . . To je trajalo cijeli sat te večeri. Ne znam gdje sam bila cijeli sat. Negdje sam bila i nešto uradila.
- Tiho! - brzo je prosiktao dok je konobarica prilazila njihovom stolu. - Bit će s tobom sve u redu. Ja ću te paziti. Hajde, da još nešto uzmemo - rekao je konobarici glasno, pokazujući jelovnik. - Dva graška s toastom.

8. poglavlje

I

Hercule Poirot je diktirao svojoj tajnici, gospođici Lemon.

»I premda sam vam mnogo zahvalan za uslugu koju ste mi učinili, moram vas, na žalost, obavijestiti da . . .«

Zazvonio je telefon. Gospodica Lemon dohvati slušalicu. - Da? Tko, kažete? - Stavila je ruku preko slušalice i rekla Poirotu: - Gospođa Oliver.

- Gospođa Oliver - oneraspoložio se Poirot. Ndje želio da ga prekidaju u tom trenutku, ali je uzeo slušalicu od gospođice Lemon. - Halo, ovdje je Hercule Poirot.

- Gospodine Poirot, tako sam sretna što sam vas dobila! Našla sam vam je!

- Molim?

- Našla sam vam je. Vašu djevojku! Zna, onu koja je počinila zločin ili misli da ga je počinila. I ona je o tome mnogo govorila. Mislim da je izvan sebe. Ali sada nije važno. Hoćete li doći i vidjeti je?

- Gdje ste, chere madame?

- Negdje između Sv. Pavla i Kazališta Mermaid.e, Ulica Calthorpe - rekla je Gospođa Oliver, nervozno gledajući iz telefonske govornice u kojoj je razgovarala. - Mislite li da možete stići ovamo brzo? Oni su u restoranu.

- Oni?

- Ona i nepoželjni prijatelj. Prilično je zgodan, zaista. Čini se da je mnogo voli. Ne mogu razumjeti zašto. Ljudi su neobični. Ali ne želim pričati, jer se hoću vratiti natrag. Motrim ih, znate. Došla sam u restoran i našla ih ondje.

- Aha, bili ste vrlo pametni, madame!

- Ne, zaista nisam. Bio je to puki slučaj. Zna, ušla sam u malu kavanu i ondje sam ugledala djevojku, jednostavno je sjedila ondje.

- Znači, imali ste sreću. To je isto vrlo važno. - I ja sam sjedila za susjednim stolom, samo je ona bila meni okrenuta leđima. Svakako mislim da me nije prepoznala. Malo sam promijenila frizuru. Svakako, razgovarali su kao da su sami na svijetu, i kad su naručili slijedeće jelo grašak - (ne mogu podnijeti grašak i uvijek se čudim kako ga ljudi mogu jesti) . . .

- Ne obazirite se na grašak. Nastavite. Ostavili ste ih i došli mi se javiti. Je li tako?

- Jest. Uхватила sam trenutak dok jedu grašak. I sad se vraćam. Ili mogu čekati vani. Svakako požurite.

- Kako se zove kavana?

- Merry Shamrock - ali ne izgleda baš veselo. Zapravo je prilično prljava, ali kava je sasvim dobra.

- Ne govorite više. Idite natrag. Stižem odmah!

- Odlično - rekla je Gospođa Oliver i spustila slatkišalicu.

II

Gospođica Lemon, uvijek djelotvorna, izišla je prije njega na ulicu i čekala je kraj taksija. Nije postavljala pitanja i nije pokazivala znatiželju. Nije rekla Poirotu što će raditi, dok njega ne bude. Nije mu ni trebala kazati. Uvijek je znala što će raditi i uvijek je sve uradila dobro.

Poirot je na vrijeme stigao na ugao Ulice Calthorpe. Izišao je, platio taksi i pogledao oko sebe. Vidio je »Merry Shamrock«, ali nije ugledao nikoga tko bi bio nalik na gospodu Oliver, kako god bila dobro prerušena. Pošao je do kraja ulice i vratio se natrag. Gospode Oliver nema. Ili je par koji ih je zanimao napustao kavanu i gospođa Oliver je otišla za njima, ili . . . Da bi odgovorio na ovo otišao je do kavane. Kroz zamagljena stakla izvana se nije mogla dobro vidjeti unutrašnjost. Zato je gurnuo vrata i ušao. Pogledom je lutao po ljudima.

Odjednom je ugledao djevojku koja ga je posjetila kad je doručkovao. Sjedila je sama za stolom nasuprot zidu. Pušila je

cigaretu i buljila ispred sebe. Činilo se kao da se zadubila u misli. Ne, zaključio je Poirot prije bi se moglo reći da u njoj nema ni jedne misli. Bila je nekako izgubljena. Bila je negdje drugdje.

Polako je prešao sobu i sjeo na stolac nasuprot njoj. Pogledala ga je i bio je zadovoljan kad je vidio da ga je prepoznala.

- Tako smo se ponovo sreli, mademoiselle rekao je veselo. - Vidim da ste me prepoznali.

- Da. Da, jesam.

- Uvijek je ugodno kad te prepozna mlada dama koju si sreo samo jedanput, i to na kratko vri jeme.

Nastavila ga je gledati bez riječi.

- A mogu li upitati, kako ste me prepoznali? Kako ste me mogli prepoznati?

- Vaši brkovi - odmah je odgovorila Norma. - To ne bi mogao biti nitko drugi.

Laskala mu je ta primjedba i primao ju je s ponosom, tašto se time dičio.

- Ah da, upravo tako. Nema mnogo brkova kao što su moji. Oni su krasni, zar ne?

- Da - u redu - mislim da jesu.

- Vi se možda ne razumijete u brkove, ali mogu vam reći, gospođice Restarick - gospodica Norma Restarick, zar ne? - da su to vrlo lijepi brkovi.

Namjerno se zadržao na njenom imenu. Ona je tako nezainteresirano gledala sve oko sebe, nekako izgubljeno, tako da je bio znatiželjan hoće li to primijetiti. Bila je iznenađena.

- Kako znate moje ime? - upitala je.

- Točno, svoje ime niste rekli mo j em Georgeu, kad ste me onog jutra posjetili?

- Kako ste onda saznali? Kako ste to uspjeli saznati? Tko vam je rekao?

Vidio je nemir, strah.

- Rekao mi je jedan prijatelj. Prijatelji mogu biti vrlo korisni. !

- Tko je to?

- Mademoiselle, vi volite čuvati svoje male tajne preda mnom. I ja imam povlasticu da čuvam svoje tajne od vas.

- Ne shvaćam kako ste saznali tko sam.

- Ja sam Hercule Poirot - kazao je Poirot svojom uobičajenom dostojanstvenošću. Zatim joj je prepustio inicijativu, jednostavno je sjedio i prijatno joj se smiješio.

- Ja - počela je i zastala. - Htjela sam ponovo je zastala.

- Ono jutro nismo otišli daleko, znam rekao je Hercule Poirot. - Stigli smo samo dotle da mi kažete da ste počinili ubojstvo.

- Oh, to.

- Da, mademoiselle, to! .

- Ali, - naravno, nisam to mishla tako. Nisam to mislila ozbiljno, bila je to samo šala.

- Vraiment? Posjetili ste me prilično rano ujutro, za vrijeme doručka. Rekli ste da je hitno. Žurili ste se zato što ste možda počinili ubojstvo. To je vaš način na koji se šalite, je li?

Konobarica, koja je oklijevala promatrajući pažljivo Poirota, iznenada mu je prišla i pružila mu nešto što je sličilo na papirni čamac, onakav kakav prave djeci da plovi u kadi.

- Ovo je za vas - rekla je. - Gospodin Poirot? Ostavila, je jedna dama.

- Ah, da - rekao je Poirot. - I kako ste znali tko sam ja?

- Dama mi je rekla da, ću vas prepoznati po brkovima. Rekla je da nikad nisam vidjela takve brkove. I to je zaista istina - dodala je, gledajući ih.

- U redu, mnogo vam hvala.

Poirot je uzeo čamac, otvorio ga, izravnao i pročitao nekoliko olovkom žurno napisanih riječi: »On upravo odlazi. Ona ostaje, tako je ostavljam vama i slijedim njega.« Bilo je potpisano s Ariadne.

- No da - rekao je Hercule Poirot pošto je složio papir i spustio ga u džep. - O čemu smo razgovarali? Mislim, o vašem smislu za humor, gospodice Restarick.

- Znate li samo moje ime ili - ili znate sve o meni?

-- O vama znam nekoliko stvari. Vi ste gospođica Norma Restarick, u Londonu stanujete u Borodene Mansions 67. Vaša se kuća zove Crosshedges, u Long Basingu.

Ondje živite s ocem, maćehom, očevdm ujakom i - ah, da s jednom djevojkom au pair. Vidite, dobro sam obaviješten.

- Vi ste me slijedili.
  - Nipošto - rekao je Poirot. - Dajem vam časnu riječ da nisam.
  - Ali vi niste policajac, zar ne? Niste rekli da jeste.
  - Nisam polacajac, zaista nisam.
- Njezina sumnjičavost i prkos bili su poljuljani.
- Ne znam što da radim - rekla je.

- Ne nagovaram vas da me angažirate rekao je Poirot. - Već ste rekli da sam za to prestar. Možda ste u pravu. Ali kako znam tko ste, nema razloga zašto ne bismo zajedno prijateljski razmotrili brige koje vas muče. Morate znati da starci, iako ih smatrate nesposobnima za akciju, ipak imaju veliko iskustvo.

Norma ga je još sumnjičavo promatrala; te širom otvorene oči i prije su uznemirivale Poirota. Ali je uspio taknuti njezine osjećaje, i ona je u tom određenom trenutku, ili, mu se to činilo, bila raspoložena da razgovara. Iz nekog razloga Poirot je bio čovjek s kojim je uvijek bilo lako razgovarati.

- Oni misle da sam luda - rekla je kratko. - I - gotovo i sama vjerujem da sam luda. Luda.

- To je zaista zanimljivo - vedro je rekao Hercule Poirot. - Ima mnogo različitih imena zato. Uistinu je velik izbor. Imena koja sretno upotrebljavaju psihijatri, psiholozi i drugi. Ali kad vi kažete luda, to vrlo dobro označuje ono što je općenita pojava uobičajena kod običnih ljudi. Eh bien, vi ste ludi, ili izgledate ludi, ili mislite da se ludi i moguće je da možete biti ludi. Ali ipak se ne može reći da je stanje ozbiljno.

Ljudi često pate od toga i to se obično lako rješava odgovarajućim liječenjem. To se javlja zbog toga što se ljudi previše duševno naprežu, imaju previše briga, previše uče za ispite, previše su emotivni, previše su religiozni ili premalo vjeruju ili imaju dobre razloge da mrze svoje očeve ili majke! Naravno, razlog može biti i sasvim jednostavan, na primjer, nesretna ljubav.

- Imam maćehu. Mrzim je, a mislim da da mrzim i oca. To je mnogo, zar ne?

- Češće se mrzi jedan ili drugi - rekao je Poirot. - Pretpostavljam da ste mnogo voljeli svoju majku. Da li je ona rastavljena ili je mrtva?

- Mrtva. Umrkla, je prije dvije ili tri godine. - A vi ste se mnogo brinuli zbog nje?

- Da. Vjerujem da jesam. Naravno, mislim da jesam. Znade, bila je invalid i dugo je bila u sanatorijima.

- A vaš atak?

- Otac je mnogo prije toga otišao u inozemstvo. Kad sam imala pet ili šest godina, otišao je u Južnu Afriku. Mislim da se želio razvesti od majke, ali ona nije htjela. Otišao je u Južnu Afriku i ondje radio u rudnicima ili tako nešto. Običavao mi je pisati za Božić, slao mi je poklone ili bi naručio da mi ih pošalju. To je bilo sve.

Tako mi se i nije činio stvaran. Otprilike prije godinu dana vratio se kući, da bi sredio stričeve poslove i sve te financijske stvari. A kad je došao kući - doveo je novu ženu.

- A vi ste mu to zamjerali?

- Jesam.

- Ali vaša je majka tada već bila mrtva. Znade, nije neobično da se muškarac ponovo oženi. Pogotovo, ako su on i žena bili odvojeni dugo godina. Je li ta žena, koju je doveo, bila ona ista dama, kojom se želio oženiti prije, kad je tražio razvod od vaše majke?

- Oh, nije, ona je sasvim mlada. Vrlo je lijepa i ponaša se kao da je uvjerena kako upravo posjeduje mog oca.

Nakon malog prekida nastavila je drukčijim, gotovo djetinjim glasom. - Mislila sam da će vjerojatno kad ovaj put dode kući voljeti mene i poklanjati pažnju meni i - ali ona mu to ne dopušta. Ona je protiv mene. Ona me izgurala.

- Ali to uopće ništa ne znači u vašim godinama. To je dobro. Sada ne trebate nikoga. Možete stajati na vlastitim nogama, možete uživati u životu, možete birati prijatelje.

- Ne biste tako mislili kad biste znali kako se oni ponašaju. Mislim na to da mogu birati vlastite prijatelje.

- Mnoge djevojke danas moraju podnijeti kritike zbog svojih prijatelja - rekao je Poirot.

- Sve je bilo drukčije. Moj otac više nije ni nalik na onoga kakvog ga se sjećam kad sam bila mala. Onda se neprestano igrao sa mnom i bio je tako veseo. Sada nije veseo. Zabrinut je, prilično je ljut - i - oh, sasvim drukčiji.

- Pretpostavljam da je to bilo prije petnaest godina. Ljudi se mijenjaju.

- Ali zar se ljudi moraju toliko promijeniti? - Da li se promijenio u pojavi?

- To, ne, to ne. Nipošto! Pogledate li njegovu sliku što stoji točno iznad njegova naslonjača, iako je iz vremena kad je bio mnogo mlađi, vidjet ćete da je isti kao danas. Ali on uopće nije onakav kakvog ga se sjećam.

- Vi znate, draga moja - nježno je rekao Poirot - da ljudi nikad nisu onakvi kakvih ih se sjećamo. Kako godine prolaze, sve su više onakvi kakvi bismo mi htjeli da budu i kako mislimo da ih se sjećamo. Ako želite da ih zapamtite kao vesele, ugodne i lijepe, vi im pripisujete te osobine mnogo više nego što su ih oni zapravo imali.

- Mislite? Zar zbilja mislite tako? - Zastala je i onda naglo rekla: - Ali zašto mislite da želim ubiti ljude? - Pitanje je bilo sasvim prirodno. Došli su, osjećao je Poirot, konačno do odlučnog trenutka.

- To može biti vrlo zanimljivo pitanje - rekao je Poirot - i može postojati vrlo zanimljiv razlog. Osoba koja bi vam vjerojatno mogla na to odgovoriti bio bi liječnik. Ona vrsta liječnika, koji to zna.

Brzo je reagirala.

- Ne želim ići liječniku. Ne želim biti ni blizu liječnika. Oni su me željeli poslati liječniku i tada bi me zatvorili u jedno od tih mjesta za ludake i opet me ne bi pustali van. Ne želim to učiniti. - Pomaknula se da bi se ustala.

- Nisam ja netko tko vas može poslati! Ne trebate se bojati. Možete ići k liječniku po vlastitoj želji. Možete mu otići i ispričati sve ovo što ste rekli meni i možete ga upitati zašto, a on će vam možda reći uzrok.

- Tako kaže i David. To je upravo ono što David kaže da bih trebala učiniti, ali ja mislim - da on ne razumije. Morala bih reći liječniku da sam - da sam možda pokušala učiniti nešto . . .

- Zašto mislite da ste pokušali?

- Zato što se ne sjećam uvijek što sam uradila - ili gdje sam bila. Izgubim sat - ili dva sata - i ne mogu se sjetiti. Jedanput sam bila u hodniku - u hodniku ispred vrata, njezinih vrata. Imala sam nešto u ruci - ne znam kako sam do toga došla. Ona je dolazila prema meni.

- Ali kad je došla blizu mene, njezino se lice promijenilo. Nije uopće bilo njezino. Promijenila se u nekoga drugog.

- Vi se, vjerojatno, sjećate noćne more. Tamo se ljudi pretvaraju u nekog drugog.

- To nije bila noćna mora. Uzela sam pištolj - ležao je kraj mojih nogu.

- U hodniku?

- Ne, u dvorištu. Ona je došla i uzela mi ga.

- Tko ona?

- Claudia. Odvela me gore i dala mi neku gorku stvar da popijem.

- Gdje je tada bila vaša maćeha?

- Bila je također ondje. Ne, nije. Bila je u Crosshedgesu. Ili u bolnici. Ondje su otkrili da je bila otrovana - i da sam to ja uradila.

- Ne morate biti vi. Mogao je biti i netko drugi!

- Tko bi drugi mogao biti?

- Možda - njezin muž.

- Otac? Zašto bi, zaboga, otac želio otrovati Mary. On je zaljubljen u nju. Lud je za njom!

- Ima i drugih ljudi u kući, zar nema?

- Stari ujak Roderick? Glupost!

- Nikad se ne zna - reče Poirot - on može biti duševno poremećen. Može misliti da mu je dužnost otrovati ženu koja bi mogla biti lijepa špijunka.

- To je vrlo zanimljivo - prihvati Norma, najednom se razvedrila i govorila sasvim prirodno. - Ujak Roderick je bio umaješan u špijunaže za vrijeme prošlog rata. Tko je još u kući? Sonja? Ona bi bila lijepa špijunka, ali mi uopće ne slični na nju.

- I ne čini se da bi imala neki razlog zbog kojeg bi željela otrovati vašu maćehu. Vjerujem da ondje ima sluga, vrtlar?

- Nema, oni dolaze samo preko dana. Ne, mislim da oni ne bi imali razlog za ubojstvo.

- Ona je to mogla učiniti sama.

- Mislite na samoubojstvo?

- To je mogućnost.

- Ne mogu zamisliti da bi Mary počinila samoubojstvo. Previše je pametna. A i zašto bi to željela. .

- Da, vi mislite, ako bi ona to htjela učiniti, otvorila bi plinski pipac, ali bi legla u krevet lijepo dotjerana i uzela desetak tableta za spavanje. Je li tako?

- Jest, to bi bilo mnogo prirodnije. Tako vidite - rekla je Norma uzbuđeno - mora da sam to bila ja.

- Aha, to me zanima. čini se da biste čak voljeli da ste to bili vi. Vi ste oduševljeni idejom da je vaša ruka dala tu fatalnu dozu, ovog ili onog. Da, vama se sviđa ta ideja.

- Kako se to usudujete reći! Kako možete?

- Zato što mislim da je to istina. Molim vas, zašto vas uzbuđuje pomisao da ste mogli počinuti ubojstvo.

- To nije istina.

- Sumnjam - rekao je Poirot.

Zgrabla je torbicu i počela nešto tražiti u njoj. - Ne želim ostati ovdje i dopustiti da mi govorite takve stvari. - Pozvala je konobaricu, koja je došla, napisala račun na, komad papira, otkinula ga i stavila kraj Normana tanjura.

- Dopustite mi - rekao je Hercule Poirot. Spretno je uzeo komad papira i spremio se da izvuče novčanik iz džepa. Djevojka mu ga je uzela.

- Ne, neću vam dopustiti da platite za mene. - Kako želite.

Vidio je što je želdo. Račun je bio za dvoje. Čini se da David, unatoč svojem sjajnom perju, nije imao ništa protiv toga da njegov račun plati jedna zaluđena djevojka.

- Kako vidim, pozvali ste prijatelja na doručak.

- Kako znate da sam bila ovdje s nekim? - Rekao sam vam da mnogo toga znam. Stavila je novac na stol i ustala. - - Idem sad i zabranjujem vam da me slijedite.

- Sumnjam da bih mogao - rekao je Poirot. - Ne smijete zaboraviti moje godine. Ako potčite niz ulicu, nipošto vas ne bih mogao slijediti.

Ustala je i krenula prema vratima.

- Jeste li čuli? Ne smajete me slijediti.

- Barem mi dopustite da vam otvorim vrata. Učinio je to s nekom vrstom ponosa. - Au revoir, mademoiselle,.

Dobacila mu je sumnjičav pogled i otišla niz ulicu brzim koracima, povremeno se osvrćući.

Poirot je ostao kraj vrata i promatrao je. Nije pokušao krenuti pločnikom ili je uhvatiti. Kad mu se izgubila iz vida, vratio se natrag u kavanu.

- I što sve to, do vraga, znači? - pomislio je. Konobarica se približi s izrazom negodovanja. Poirot ponovo sjedne na svoje mjesto i da se umiri, naruči šalicu kave. Ima u tome nešto vrlo neobično, zaista..

Ispred njega je postavljena šalica blijede tekućine. Srknuo je i namrštitio se.

Pitao se gdje je Gospođa Oliver u tom trenutku.

9. poglavlje

Gospođa Oliver ukrcala se u autobus. Bila je gotovo bez daha, ali vrlo vesela zbog potjere. Onaj kojeg je ona u sebi zvala Paun, sad je hodao brzim koracima. Gospođa Oliver nije bila brza. Dok je prolazila kroz Embankment slijedila ga je na razdaljini od dvadesetak metara. Kod Charing Crossa ušao je u podzemnu željeznicu. I ona je ušla u podzemnu željeznicu. Na Trgu Sloane izašao je, a to je učinila i Gospođa Oliver. Čekala je u redu za autobus, dijelila su ih tri ili četiri čovjeka. Popeo se u autobus, a ona za njim. Izašao je na World's Endu, a za njim Gospođa Oliver.

Zašao je u zbunjujući labirint ulica između King's Rooda i rijeke. Skrenuo je u nešto nalik na dvorište. Gospođa Oliver je stala u sjeni vrata i čekala. Krenuo je u prolaz, Gospođa Oliver mu je dala malu prednost i onda pošla za njim - i više ga nigdje nije vidjela. Pregledala je okolicu. Cijelo je mjesto bilo nekako zapušteno. Krenula je dalje prolazom. Iz tog prolaza vodili su dugi hodnici - neki nisu imali izlaza. Sasvim je izgubila orijentaciju, kada se odjednom našla u dvorištu i glas kojeg je čula iza sebe prilično ju je uplašio. Rekao je uljudno: - Nadam se da nisam išao prebrzo.

Naglo se okrenula. Najednom, ono što je još trenutak prije izgledalo kao mala - bezbrižna potjera, više to nije bila. Osjetila je neočekivan, nagli udar straha.. Da, bojala se. Iznenada je atmosfera bila puna prijatnje.

Ipak, glas bijaše ugodan, uljudan; ali ona je znala da se iza toga krije bijes. Bijes koji ju je natjerao da se sjeti svega onog što je čitala u novinama. Starije žene napadnute od bande mladića. Mladića koji su bili nemilosrdni, okrutni, vođeni mržnjom i željom da nanesu bol. Bio je to mladić kojeg je ona slijedila. Znao je da je ovdje, pobjegao joj je, slijedio ju je u tom hodniku, a sada je stajao tu prepriječivši joj put. U Londonu je sasvim obična stvar da se u jednom trenutku svuda oko vas nalaze ljudi, a u slijedećem trenutku nema nikoga.

U susjednoj ulici sigurno ima ljudi, nekoga u obližnjim kućama, ali bliže od svega bio je nasilnik s jakim okrutnim rukama. Bila je

sigurna da u tom trenutku razmišlja kako da upotrijebi te ruke . . . Paun. Ponosni Paun. U svom baršunu, svojim uskim, elegantnim crnim hlačama, govoreći iim mirnim, ironičnam, varljivim glasom iza kojeg se skrivao bijes . . .

Gospođa Oliver uzdahne. Onda je, u djeliću sekunde na brzinu prešla u obranu. Čvrsto i brzo sjela je na kantu za smeće što je stajala uza zid.

- Bože, kako ste me uplašili? - rekla je. Nisam imala pojma da ste ovdje. Nadam se da vas nisam naljutila.

- Znači, vi ste me slijedili.

- Bojim se da jesam. Vjerujem da vas je to prilična naljutilo. Vidite, mislila sam da je to odlična prilika. Sigurna sam da ste vrlo ljuti, ali znate, ne morate biti. Zaista ne morate. Vidite - gospođa Oliver se bolje smjesti na kanti - vidite, ja pišem knjige.

Pišem detektivske prdče i zaista sam jutros bila vrlo uzrujana. Ušla sam u kavanu na šalicu kave samo da pokušam izmisliti nešto. Upravo sam u knjizi došla do mjesta gdje nekoga slijedim. Mislim, moj stari junak nekoga slijedi, i mislila sam u sebi, zar ista vrlo malo znam o tome kako se slijede ljudi». Vidite, uvijek upotrebljavam takve opise u knjizi, a i pročtala sam mnoge knjige, gdje ljudi slijede jedni druge. Pitala sam se je li to zaista tako lako kako je to prikazano u nekim knjigama ili je to gotovo sasvim nemoguće, kao to se tvrdi u drugima.

Tako sam pomislila: »Eto, zaista, bdlo bi dobro da to sama pokušamo«. Jer, dok se ne okušate sami, ne znate zapravo što je istina. Mislim, ne znate kako se osjećate, da li se, recimo, uzbudite kad izgubite osobu koju slijedite. Tako je bilo, pogledala sam, i vi ste sjedili za susjednim stolom u kavani i pomislila sam, da biste vi - nadam se da se nećete opet ljutiti - da biste bili dobra osoba koja se može slijediti.

Još je buljio u nju čudnim, hladnim plavim očima, ali je osjećala da pomalo popušta njegova napetost.

- Zašto sam bio pogodna ličnost?

- Znaite, vi ste lako uočljivi - objasnila je gospođa Oliver. - To je zaista vrlo privlačno odijelo - izgledate gotovo kao princ. Mislila sam

iskoristiti tu priliku jer vas se prilično lako može razlikovati od drugih ljudi. I tako, kad ste izišli iz kavane, pošla sam za vama.

- Da li biste htjeli reći, jeste li cijelo vrijeme znali da vas pratim.

- Nisam odmah.

- No, dakle - razmišljala je Gospođa Oliver. - Naravno, nisam tako upadljiva kao vi. Mislim da me ne biste baš lako uočili među više starijih žena. Ne istačem se tako jako, zar ne?

- Pišete li knjige koje se štampaju? Jesam li ikad koju pročitao?

- Ne znam. Možda jeste. Napisala sam do sada četrdeset tri. Moje ime je Oliver.

- Madame Oliver?

- Tako, vi znate moje ime. - To je ugodno, naravno, premda se usudujem reći da vi ne volite moje knjige. Vi vjerojatno nalazite da su staromodne, mlake.

- Vi me niste poznavali otprije?

Gospođa Oliver odmahne glavom. - Ne, sigurna sam da nisam, mislim da nisam.

- A što je s djevojkom s kojom sam sjedio?

- Mislite na onu s kojom ste jeli - grašak u kavani? Ne, mislim da je ne poznajem. Naravno vidjela sam samo njenu glavu straga. Izgledala mi je - znate, mislim da sve djevojke izgledaju slično, zar ne?

- Ona vas pozna - iznenada reče momak. Za trenutak glas mu je bio oštar. - Spomenula je da vas je nedavno upoznala. Mislim prije tjedan dana. .

- Gdje? Da li je to bilo na primanju? Pretpostavljam da sam je mogla ondje sresti. Kako se zove? Možda je znam.

Mislila je da razmišlja bi li spomenuo njezino ime ili ne bi, ali je odlučio da joj kaže i dok joj je govorio, promatrao ju je prodorno.

- Zove se Norma Restarick.

- Norma Restarick. Pa, naravno! Da, bilo je to na primanju u unutrašnjosti. Mjesto se zove - samo trenutak - Long Norton, zar ne?

- Ne sjećam se imena kuće. Išla sam onamo s nekim prijateljima. Ne vjerujem da bih je uopće prepoznala, iako vjerujem da je rekla nešto o mojim knjigama. čak sam joj obećala jednu. Vrlo je čudno što sam odlučila i izabrala da slijedim osobu koja je sjedila s nekim manje-

više poznatim. Vrlo čudno. Mislim da tako nešto ne mogu napisati. To bi izgledalo kao namješteno, zar ne?

Gospođa Oliver ustane sa svog sjedišta.

- Bože, na čemu sam to sjedila? Kanta za smeće! . Zaista! čak na ružno j kanti za smeće! Šmrknula je. - Kakvo je ovo mjesto gdje sam?

David ju je promatrao. Odjednom je osjetila da ga je sasvim pogrešno procijenila. Potpuno ludo, mislila je Gospođa Oliver, osasvim ludo. Kako sam mogla pomisliti da je opasan, da bi mi mogao učiniti nešto. Smiješio joj se nekim posebnim šarmom. PoMaknuo je glavu i njegove kestenjave kovrče blago su se zanjihale na ramenima. Kakva su fantastična stvorenja ti mladi ljudi.

- Najmanje što mogu učiniti - rekao je jest da vam pokažem gdje ste stigli, slijedeći me. Popnite se ovim stepenicama. - Pokazao je rasklimano vanjsko stubište koje je vodilo prema nečem što je izgledalo kao potkrovlje.

- Ovim stepenicama? - Gospođa Oliver nije se više osjećala sigurnom. Možda pokušava da je namami gore, a onda će je lupiti po glavi. »To nije dobro, Ariadne«, - pomislila je. »Sama si se uvalila u ovo i sad moraš ići dalje i otkriti što možeš otkriti.«

- Mislite li da će izdržati moju težinu? Izgledaju opasno trošne.

- Sasvim su u redu. Idem naprijed i pokazat ću vam put.

Gospođa Oliver penjala se iza njega. To nije bilo prijatno. Duboko u sebi još je bila preplašena. Nije je toliko plašio Paun, koliko se bojala toga kamo je može odvesti Paun. No, saznala je to vrlo brzo. Gurnuo je vrata na vrhu i ušao u sobu. Bila je to velika, prazna soba u kojoj je bio improviziran umjetnički studio. Nekoliko stranjača ležalo je na podu, uza zid je bila naslonjena gomila platna i nekoliko slikarskih stalaka. Osjeća;o je oštar miris boje. U sobi je bilo dvoje ljudi, bradati mladi čovjek stajao je uz jedan stalak i slikao. Okrenuo je glavu kad su ušli.

- Hej, Davide - uzviknuo je - dovodiš nam društvo.

Gospođa Oliver pomisli da je to najprljaviji mladić kojeg je ikad vidjela. Maska crna kosa spuštala mu se niz vrat i padala na oči. Lice mu je bilo zaraslo u bradu, a na sebi je imao prljavu crnu kožu i visoke čizme. Gospođa Oliver iza njega ugleda djevojku, koja je

pozirala kao model. Sjedila je na drvenom stolcu napola nagnuta preko njega, glavom zabačenom natrag, a crna kosa joj je visila straga. Gospođa Oliver odmah ju je prepoznala. Bila je to druga od triju djevojaka u Borodene Mansionsu. Nije se mogla sjetiti njena prezimena, ali se sjećala imena. Bila je to vrlo dekorativna, apatična Frances.

- Upoznajte Petera - rekao je David, pokazujući na umjetnika pomalo buntovnička izgleda. - Jedan od naših budućih genija. I Frances koja pozira kao očajna djevojka koja želi pobaciti.

- Zaveži, majmune - javi se Peter.

- Mislim, da vas poznam, zar ne? - veselo reče Gospođa Oliver. - Sigurna sam da sam vas negdje srela! I to ne tako davno.

- Vi ste gospođa Oliver, zar ne? - upita Frances.

- Ona je rekla da jest - odgovori David. Znači to je istina.

- Ali, gdje sam vas vidjela - nastavi Gospođa Oliver. - Da li je to bilo na nekom primanju? Nije. Da razmislim. Znam. bilo je to u Borodene Mansionsu.

Frances je sad sjedila na stolcu i djelovala, je umorno ali elegantno. Peter je nesretno zaurao.

- Sad si pokvarila pozu. Moraš li se toliko uvijati? Zar ne možeš biti mirna?

- Ne, ne mogu više. To je užasna poza. Rame mi se iščašilo.

- Pravila sam eksperiment s praćenjem ljudi - rekla, je gospođa Oliver. - To je mnogo teže nego što sam mislila. Je li ovo umjetnički studio? - upitala je, znatiželjno se osvrćući po sobi.

- Tako danas izgledaju, potkrovlje - i sretni ste ako ne propadnete kroz pod - odgovori joj Peter.

- Imaš sve što trebaš - reče David. Ovo je sjeverno svjetlo, dovoljno je prostora, imaš jastuk za spavanje, četiri prostorije u prizemlju i ono što se zove kuhinja. Imaš jednu ili dvije boce - dodao je. Obratio se gospođi Oliver, ali sasvim drukčijim tonom, krajnje uljudno je upitao: - Možemo li vam ponuditi piće?

- Hvala, ne pijem.

- Dama ne pije - rekao je David. - Tko bi to mislio!

- To je prilično grubo, ali sasvim ste u pravu - objašnjavala je Gospođa Oliver. - Mnogi ljudi dolaze k meni i, kažu: - Uvijek sam

mislio da pijete kao smuk.

Otvorila je torbicu - i tri umetka sive kose ispala su na pod. David ih pokupi i pruži ih njoj. - Hvala - prihvati ih Gospođa Oliver.

Peter je urlao od smijeha. - Bravo!

»Kako čudno« - mislila je Gospođa Oliver, da mi je uopće pala na um ta glupa ideja kako sam u opasnosti. Opasnost - od tih ljudi? Nije važno kako oni izgledaju, oni su zaista dragi i ljubazni. Stvarno je točno ono što mi tvrde ljudi. Imam previše mašte.

Ubrzo je rekla da mora ići i David joj je galantnošću princa pomogao da side niz rasklimane stepenice i uputio je kako će najbrže stići do King's Rooda.

- A ondje možete uzeti autobus - ili taksi ako želite.

- Taksi - rekla je Gospođa Oliver. - Noge su mi se ukočile. Što prije upadnem u taksi, to bolje. Hvala - dodala je - što ste bili tako ljubazni kad ste saznali da sam vas pratila na tako neobičan način. Nakon svega mislim da privatni detektivi ili pratioci, ili kako ih već zovu, uopće nisu nimalo nalik na mene.

- Vjerojatno nisu - azbiljno se složio David. . - Sada skrenite nalijevo dok ne ugledate rijeku, idite prema njoj, a onda sasvim desno i zatim ravno naprijed.

Dok je prelazila prljavo dvorište, ponovo se javio isti osjećaj neizvjesnosti i napetosti. »Ne smijem opet dopustiti da mi proradi mašta. «Osvrnula se natrag na stepenice i prozor studija. David je još stajao i gledao za njom. Troje dragih ljudi, pomislila je. »Dragih i vrlo ugodnih. Ovdje lijevo, i onda desno. Samo zbog toga što izgledaju neobično, čovjek glupo pomišlja da su opasni. Da li sad opet desno? Ili lijevo? Lijevo, mislim. - Oh zaboga, moje noge. Padat će i kiša.< Činilo joj se da hoda beskrajno dugo i da je King's Road nevjerojatno daleko. Jedva je čula prometnu buku. I gdje je, do vraga, ta rijeka? Počela je vjerovati da je krenula pogrešnim smjerom.

»U redu«, mislila je »uskoro moram stići nekamo - do rijeke ili Putneya ili Wandswortha, bilo gdje.« Čovjeka koji je prolazio upitala je za put do King's Rooda, ali je on rekao da je stranac i da ne govori engleski.

Umorno je zakrenula iza drugog ugla i najzad je ispred nje zasvjetlucala voda. Požurila je prema njoj uskim prolazom, čula je iza sebe korake, napola se okrenula, kad je udarena s leda i svijet se izgubio u varnicama.

10. poglavlje

Glas je rekao: - Popijte ovo.

Norma se tresla. Gledala, je uplašeno. Malo se nagnula natrag na stolcu. Zapovijed se ponovila. - Popijte ovo. - Ovaj put je poslušno popila i malo se zagrcnula.

- To je - to je vrlo jako - zastenjala je.

- To će vam pomoći. Za minutu ćete se osjećati bolje. Samo mirno sjedite i čekajte. Vrtoglavica i mučnina, koje su je obuzele, prošle su. Na obrazima se pojavilo malo boje, a drhtavica se smanjila. Sada je pogledala oko sebe. Bila je obuzeta osjećajem straha i užasa, ali sada se činilo da se sve vraća u normalu. Soba je bila srednje veličine i namještena na način koji nije poznavala. Stol, kauč, naslonjač, običan stolac, stetoskop na priručnom stolu i neki stroj za koji je mislila da ima veze s očima. Zatim je pažnja s općeg prešla na pojedinačno. Na čovjeka, koji joj je rekao da pije.

Vidjela je muškarca tridesetih godina, s crvenom kosom i prilično privlačno ružna lica, zapravo gruba, ali zanimljiva lica. Kimnuo joj je da je ohrabri.

- Jeste li počeli dolaziti k sebi?

- Jesam, mislim da jesam. Da - da li vi što se dogodilo?

- Zar se ne sjećate?

- Promet. Ja - to je došlo k meni - to. Pogledala ga je - Mene su pregazili.

- Ne, niste pregaženi. - Odmahnuo je glavom. - Sve sam vidio.

- Vi.

- Znaite, bili ste u sredini ulice, automobil je naletio na vas, i u posljednji trenutak uspio sam vas povući. Što ste mislili kad ste tako uletjeli u promet?

- Ne sjećam se. Ja - da, pretpostavljam da sam razmišljala o nečem drugom.

- Jaguar je doletio brzo, a na drugoj strani ulice, bio je autobus. Što mislite, da vas nisu pokušali pregaziti?

- Ja - ne, ne, sigurna sam da nije. Ja mislim, ja . . .

- Znači, to bi moglo biti nešto drugo, zar ne?
- Kako to mislite?
- Moglo bi biti namjerno. - Kako namjerno?
- Upravo se pitam jeste li se pokušali ubiti? - dodao je neodređeno.
- Jeste li?
- Ma - ne' - svakako - naravno da nisam. - Prokleta glup način da to učinite, ako ste pokušali. - Njegov se ton polako mijenjao. Hajde, morate se sjetiti što je to bilo.

Opet se počela tresti. - Mislila sam - mislila sam da će sve biti gotovo. Mislila sam . . .

- Tako, vi ste se pokušali ubiti, zar ne? Što se dogodilo? Možete mi reći. Momak? To može biti razlog da se čovjek osjeća prilično loše. Osim toga, tu je uvijek i nada da će on biti žalostan, ako se ubijete. Ali tome ne treba vjerovati. Ljudi se ne vole osjećati krivi ili uopće osje, ćati se za nešto odgovorni. Sve što bi momak vjerojatno rekao bilo bi: uUvijek sam mislio da je neuravnotežena. To je svakako najbolje za sve. Sjetite se samo toga kad slijedeći put dobijete želju da napadnete »jaguar«. Čak i »jaguari« žele da ih se poštuje. U čemu je nevolja? Momak je otišao?

- Nije - rekla je Norma. - Oh, ne. Upravo je suprotno. Najednom je dodala: - želi se oženiti sa mnom.

- To nije razlog da se bacate pod »jaguar«.
- Jest. Učinila sam to zato što - prekinula se.
- Bit će bolje da mi sve ispričate, zar ne?
- Kako sam došla ovamo? - upitala je Norma.
- Dovezao sam vas u taksiju. Nije mi se činilo da ste ozlijeđeni, osim nekoliko ogrebotina. Izgledali ste uplašeni na smrt, i u šoku, pitao sam vas za adresu, ali vi ste me gledali kao da ne znate o čemu govorim. Skupila se gomila ljudi.

Tako sam dozvao taksu i dovezao vas ovamo.

- Je li to liječnička ordinacija?
- To je soba liječnika za konzultacije i ja sam liječnik. Zovem se Stillingfleet.
- Ne želim vidjeti liječnika,! Ne želim razgovarati s liječnikom! Ne želim . . .

- Smirite se, zaboga. Već deset minuta govorite s liječnikom. Što vam se ne sviđa kod mene?

- Bojim se. Bojim se da će liječnik reći . . .

- Hajde, draga djevojko, vi ne razgovarate sa mnom profesionalno. Gledajte me više kao stranca koji je bio dovoljno nametljiv da vas spasi od toga da budete ubijeni ili, što je mnogo vjerojatnije, da slomite ruku ili nogu, ili ozlijedite glavu, ili nešto još neprijatnije što bi vas onesposobilo za cijeli život. Osim toga, ima i drugih neprijatnosti. Ako ste odlučili da počinite samoubojstvo, prije ste mogli biti izvedeni pred sud. To vam se i sad može dogoditi ako se dokaže da je posrijedi pokušaj samoubojstva. Eto, ne možete reći da nisam bio iskren. Sada mi možete uzvratiti ljubaznost time što ćete sa mnom biti iskreni i reći mi zašto se, zaboga, bojite liječnika, što su vam oni i ikad učinili?

- Ništa. Ništa mi nisu učinili. Ali bojim se da bi me oni mogli . . .

- Mogli što?

- Zatvoriti me.

Dr Stillingfleet podigne svoje zučkaste obrve i pogleda je.

- Tako, tako - rekao je. - čini mi se da imate neke čudne predodžbe o liječnicima. Zašto bih ja želio da vas zatvorim? Hoćete li šalicu čaja? - ili biste radije »crveno srce» ili neki sedativ. To obično uzimaju ljudi vaših godina. I vi to često uživajte, zar ne?

- Ne, ne zbilja - odmahнула je glavom.

- Ne vjerujem vam. Ali zašto uzbuna i očajanje? Vi i niste duševno bolesni, zar ne? Ne bih to rekao. Liječnici uopće nisu zainteresirani da zatvaraju ljude. Bolnice za duševne bolesnike već su prepune. Teško je zaviriti u tuđi život. Zapravo, većinu ljudi brzo puštaju van - u očaju - guraju ih van - može se reći - i to one koji bi morali biti unutra. Sve je tako pretrpano u ovoj zemlji.

- Onda - nastavio je - kakav je vaš ukus? Nešto iz mog ormara s drogama ili šalica dobrog solidnog staromodnog engleskog čaja?

- Ja - ja bih voljela malo čaja - odgovori Norma.

- Indijski ili kineski? - To se tako pita, zar ne? Ali, nisam siguran da uopće imam kineskog? - više volim indijski.

- Dobro.

Otišao je do vrata, otvorio ih i viknuo. Amie čaj za dvoje.

Vratio se, sjeo i nastavio. - Tako sad vam je sve jasno, mlada damo. Uzgred kako se zovete? - Norma Res - prekinula se.

- Molim?

- Norma West!

- Onda, gospodice West, da to rasvijetlimo. Ja vas ne liječim, vi me ne konzultirate. Vi ste žrtva ulične nesreće - to je pitanje o kojem ćemo raspravljati, pretpostavljam da je to način na koji vi mislite to prikazati, a koji bi bio prilično nezgodan za čovjeka u »jaguaru«.

- Najprije sam mislila da se bacim s mosta. - Zbilja? To vam ne bi bilo tako lako. Graditelji mostova danas su prilično pažljivi. Mislim da bi se trebali popeti na ogradu, a to nije lako. Netko bi vas zaustavio. Dakle, da nastavimo s mojom dizertacijom, doveo sam vas kući jer ste bili tako šokirani da mi niste mogli reći svoju adresu. Uzgred, koja je ona?

- Nemam adrese. Ja - ja nigdje ne stanujem.

- Zanimljivo - primijetio se Stillirgfleet. To je ono što policija zove bez prebivalištaa. Što radite - sjedite vani na Embankmentu cijelu noć?

Gledala ga je sumnjičavo:

- Mogao bih o nesreći izvijestiti policiju, ali nisam obavezan da to učinim. Radije ćemo na to gledati tako kao da ste vrlo zamišljeni prelazili ulicu prije nego što ste dobro pogledali ulijevo. .

- Vi uopće ne odgovarate mojoj predodžbi o liječniku - primijetila je Norma.

- Zbilja? Znate, pomalo sam se razočarao u svojoj profesiji u ovoj zemlji. Zapravo, napuštam praksu ovdje i za četrnaestak dana odlazim u Australiju. Tako ste preda mnom zasvim sigurni i možete mi reći, ako želite, kako vidite ružičastog slona da izlazi iz zida, ili kako drveće spušta grane da vas uhvati i zadavi, kako mislite da davo viri iz ljudskih očiju, ili bilo koju drugu veselu fantaziju i ja neću ništa imati protiv. Ako mogu tako reći, izgledate dovoljno razborito.

- Ne mislim da jesam.

- U redu, možda ste u pravu - rekao je dr Stillingfleet velikodušno. - Hajde da čujemo vaše razloge.

- Ja učinim nešto i uopće se ne sjećam što sam učinila. Pričam ljudima o stvarima koje sam uradila, ali se ne sjećam da sam im

pričala . . .

- Zar imate slabo pamćenje?

- Vi to ne shvaćate. Sve su to - grijesi.

- Opterećeni ste religijom? To je vrlo zanimljivo.

- Nisam religiozna. To je samo mržnja. Pokucavši na vrata, ušla je starija žena s pladnjem na kojem je bio poslužen čaj. Spustila ga je na stol i izišla.

- Šećera? - upitao je dr Stillingfleet.

- Molila bih.

- Pametna djevojka. šećer je vrlo dobar poslije šoka. - Nalio je dvije šalice čaja, jednu je stavio ispred nje i dodao joj posudicu sa šećerom.

I onda - o čemu smo razgovarali? A, da, o mržnji.

- Zar ne da se netko može toliko mrziti da ga zaista želiš ubiti?

- Kako da ne - vedro se složio dr Stillingfleet. - Sasvim moguće. Zapravo, sasvim prirodno. Ali, znate, ako čak to i želite učiniti, ne možete se prisiliti da to i učinite. čovjek ima prirodni sistem za kočenje i kočnice upotrebljava upravo u pravom trenutku.

- To ste vrlo jednostavno objasnili - u Norminu se glasu osjetila dosada.

- Svakako, jer je to sasvim prirodno. Djeca to osjećaju gotovo svakog dana. Kad izgube živce, kažu majci ili ocu: oTi si zločest, mrzim te, želio bih da si mrtav!< Majke, koje bolje razumiju dijete, obično se ne obaziru na to. Kad odrastete, još mrzite ljude, ali biste navukli previše nevolja na vrat kad biste željeli ubiti. Ako to ipak učinite - idete u zatvor. Tako bi bilo kad biste sami sebe doveli u stanje da učinite taj prljav i težak posao. Vi to nećete sebi navući na vrat, zar ne? - upitao je ravnodušno.

- Naravno da neću! - Norma je sjedila uspravno. Oči su joj sjevnule od ljutine. - Naravno da ne. Zar bih ispričala takve strašne stvari da nisu istinite.

- Ponavljam - rekao je dr Stillingfleet ljudi to rade. Ispričaju o sebi sve moguće užase i uživaju u tome. - Uzeo je ispred nje praznu šalicu. - Bilo bi najbolje da mi kažete koga sve mrzite, zašto ih mrzite i što biste im voljeli uraditi.

- Ljubav se može pretvoriti u mržnju.

- Znaći melodramski. Ali, zapamtite, i mržnja se može pretvoriti u ljubav. To teče u oba smjera. I vi tvrdite da nije riječ o momku. On je bio vaš momak i nanio vam je zlo. Je li tako?

- Ne, ne. Nije riječ o tome. To je - to je moja maćeha.

- Motiv okrutne maćeha. To je glupost. Dovoljno ste odrasli i možete otići od maćeha. Što vam je učinila osim što se udala za vašeg oca? Zar mrzite i njega ili ste mu toliko odani da ga ne želite ni s kim dijeliti?

- To uopće nije tako. Uopće nije. Nekad sam ga voljela. Nježno sam ga voljela. Bio je - bio je - mislila sam da je predivan.

- A poslije? - upitao je dr Stillingfleet. Poslušajte me, nešto ću vam predložiti. Vidite ova vrata?

Norma okrene glavu i začudeno pogleda u vrata.

- Sasvim obična vrata, zar ne? Nisu zaključana. Otvaraju se i zatvaraju kao svaka vrata. Pokušajte sami. Vidjeli ste kako je moja domaćica ušla i izišla kroz njih, zar ne? Nema prijekora. Dodite. Ustanite. Učinite što vam kažem.

Norma je ustala, i oklijevajući došla je do vrata i otvorila ih. Stajala je u dovratku, znatiželjno okrenuvši glavu prema njemu.

- Dobro. što vidite. Sasvim obično predsoblje koje bi se trebalo preurediti, ali to nema smisla kad sam upravo pri odlasku u Australiju. Sad pođite do ulaznih vrata, otvorite ih, i to bez trikova. Iziđite sve do pločnika i vidjet ćete da ste sasvim slobodni i da nema nikakve opasnosti da će vas zatvoriti na bilo koji način. Kad se uvjerite da odavde možete otići kad god hoćete, vratate se natrag, sjednite udobno u ovaj stolac i ispričajte mi sve o sebi. Nakon toga dat ću vam koristan savjet. Ne morate ga prihvatiti - dodao je. - Ljudi ne vole primati savjete, ali ga ipak saslušajte. Eto, slažete li se?

Norma je polako ustala, izišla je nesigurno kroz vrata, prošla kroz - kako je liječnik opisao - sasvim obično predsoblje, otvorila ulazna vrata s jednostavnom bravom, sišla niz četiri stepenice i našla se na pločniku u ulici kitnjastih, ali prilično nezanimljivih kuća. Trenutak je stajala ondje, ne znajući da je dr Stillingfleet promatra kroz spuštene zavjese. Stajala je oko dvije minute, a onda se gotovo odlučno okrenula i ponovo se uspela uza stepenice, zatvorila ulazna vrata i vratila se u sobu.

- U redu? - rekao je dr Stillingfleet. - Jeste li se uvjerali da nema nikakve zamke? Sve je jasno kao na dlanu.

Djevojka je kimnula.

- U redu. Sjednite ovdje. Osjećajte se udobno. Pušite li?

- Dakle, ja . . .

- Samo marihuanu - ili nešto drugo? Ne brinite, ne morate mi reći.

- Razumije se da ne uzimam droge.

- Ne bih rekao da se to baš porazumijeva, ali čovjek mora vjerovati što bolesnik govori. U redu. Sad mi ispričajte sve o sebi!

- Ja - ja ne znam. Zaista se nema, što pričati. Mažda želite da legnem na kauč?

- Vi mislite na svoje snove i sve te gluposti. Ne, ne pojedinosti, želio bih stvoriti samo opću predodžbu. Razumijete li. Rodeni ste, živite u unutrašnjosti ili u gradu, imate braću ili sestre, ili ste jedinica i tako dalje. Kad vam je umrla majka, je li vas to jako pogodilo?

- Naravno da jest - ogorčeno je odgovorila Norma.

- Neobično volite riječ naravno, gospodice West. Uzgred, West nije vaše pravo prezime, zar ne? Ali nije važno, ne želim znati drugo. Možete se nazivati West ili East, ili North ili kako god želite. U svakom slučaju, što se dogodilo nakon majčine smrti?

- Dugo je bila invalid. Mnogo je vremena provela u sanatorijima. Ostajala sam s tetkom, prilično starom tetkom, dolje u Devonshireu. Ona nije bila prava tetka, bila je majčina prva rodaka. I onda je prije šest mjeseci otac došao kući. To - to je bilo predivno. - Najednom joj se ozarilo lice. Nije bila primijetila brz, lukav pogled koji joj je uputio očito ravnodušan mlad čovjek. - Znate, slabo sam ga se sjećala. Otišao je kad sam imala oko pet godina, i stvarno sam mislila da ga više nikad neću vidjeti. Majka je rijetko govorila o njemu. Mislim da se ispočetka nadala da će napustiti drugu ženu i vratiti se.

- Drugu ženu?

- Da. Otišao je s nekom. Bila je to vrlo loša žena, tvrdila je majka. Bila je vrlo ogorčena na nju a i na oca, ali ja sam mislila da možda možda otac nije bio tako loš kao što je ona mislila, a da je za sve kriva ona žena.

- Jesu li se vjenčali?

- Nisu. Majka je rekla da ocu nikad neće dati razvod. Bila je, mislim anglikanka, znate, to je vrlo stroga crkva. Gotovo kao rimokatolička. Razvod je smatrala grijehom.

- Da li su nastavili živjeti zajedno? Kako se zvala žena, ili je i to tajna?

- Ne sjećam se njena prezimena. - Norma odmahne glavom. - Ne, ne mislim da su dugo živjeli zajedno, ali ne znam mnogo o tome, znate. Otišli su u Južnu Afriku, ali mi se čini da su se posvadili i razišli prilično brzo, jer je majka tada rekla kako se nada da će se otac možda vratiti. Ali nije. Nije ni pisao. Čak ni meni. Ali slao mi je stvari za Božić. Darove.

- Volio vas je?

- Ne znam. Kako mogu reći? Nitko nije nikad govorio o njemu. Samo stric Simon - njegov brat. Imao je poduzeće u Cityju i bio je vrlo ljut zbog toga što je otac sve napustio. Rekao je da je uvijek ostao isti i da se nikad nije mogao nigdje smiriti, ali je također rekao da on nije loš momak. Kazao je da je on jednostavno slabić. Nisam često viđala strica Simona. Uvijek su to bili majčini prijatelji. Pretežno su bili užasno dosadni. Cijeli mi je život bio vrlo dosadan . . .

- Činilo mi se predivnim što se otac zaista vraća kući. Pokušavala sam ga se bolje prisjetiti. Znate, riječi koje je govorio, igara koje smo igrali. Često me nasmijavao. Pokušala sam naći neku staru blic fotografiju ili običnu. Izgledalo je da su sve bačene. Vjerojatno ih je bacila majka.

- Bila je osvetoljubiva?

- Mislim da je bila osvetoljubiva prema Louisei.

- Louise?

Vidio je da se djevojka malo ukrutila.

- Ne sjećam se - rekla sam vam - ne sjećam se nijednog imena.

- Nije važno. Govorili ste o ženi s kojom je j pobjegao otac. Je li to ona?

- Jest. Majka je rekla da je mnogo pila i uživala droge i da je završila loše.

- Ali vi to niste znali sigurno?

- Ne znam ništa . . . sve više se uzbuđivala. - željela bih da mi ne postavljate pitanja! Ništa ne znam o njoj! Nikad više nisam čula o

njoj! Zaboravila sam je sve dok je niste spomenuli. Kažem vam da ne znam ništa.

- Dobro, dobro. Nemojte se tako uzrujavati. Ne treba se brinuti o prošlosti. Hajde da mislimo o budućnosti. Što ćete sad učiniti?

Norma je duboko uzdahnula.

- Ne znam. Nemam kamo otići. Ne mogu mnogo je bolje - mnogo je bolje da - da sve to svrši - samo . . .

- Samo vi to ne možete pokušati i drugi put, zar ne? Mogu vam reći, moja djevojko, da bi bilo vrlo glupo ako to pokušate. U redu, nemate kamo ići, nikog kome biste vjerovali. Imate li novca?

- Da, imam bankovni račun i otac ulaže mnogo na njega svakog tromjesečja, ali nisam sigurna . . . Mislim, vjerojatno, bi me oni sada mogli tražiti . Ne želim da me nađu.

- Neće vas naći. Ja ću vam pomoći. Mjesto se zove Kenway Court. Nije tako lijepo kao što zvuči. To je neka vrsta sanatorija za oporavak u koji ljudi dolaze poslije liječenja. Nema liječnika ni kauča i ondje nećete biti zatvoreni, obećajem vam. Možete izaći kad god zaželite. Možete doručkovati u postelji, ostate u njoj cijeli dan, ako želite. Dobro se odmorite i jednoga dana ću doći onamo i razgovarati s vama. Zajedno ćemo razmotriti neke vaše brige. Hoće li vam to odgovarati? Pristajete li?

Norma ga je gledala. Sjedila je bezizražajno, buljila u njega i polako kimnula glavom.

Kasno uvečer dr Stillingfleet razgovarao je telefonski.

- Kidnapiranje je uspjelo. Ona je u Kenway Courtu. Došla je kao janje. Ne mogu vam još mnogo reći. Djevojka je puna droge. Mogu reći da je uzimala crveno srce<, pilule za sanjarenje i vjerojatno L. S. D. . . . Neko je vrijeme bila sasvim drogirana. Tvrdi da ih ne uzima, ali ne vjerujem mnogo u ono što kaže.

Slušao je trenutak. - Ne pitajte me! U tome treba biti oprezan. Ona se brzo uzbuđuje. Da, ona se nečeg boji, ili zamišlja da se nečeg boji

. . .

- Još ne znam. Ne mogu reći. Zapamtite, ljudi koji uzimaju droge lukavi su. Ne možete im uvijek vjerovati. Ništa nećemo požurivati ne želim je preplašiti.

- Kao dijete - kompleks oca. Mislim da nije mnogo marila za majku, koja je, prema svemu, bila nemilosrdna žena - tip mučenice koja za sebe misli da je najkreposnija. Mislim da je otac bio veseo momak i nije mogao podnijeti bračne okove. Poznajete li nekog tko se zove Louise? . . . čini se da je to ime plaši. Mogao bih reći da je ona bila djevojčina prva mržnja. Ona je odvela oca kad je dijete imalo pet godina. U tim godinama djeca ne razumiju mnogo, ali se u njima vrlo brzo stvara mržnja prema čovjeku za kojeg misle da je krivac. Nije vidjela oca sve do prije nekoliko mjeseci. Mislim da je sanjarila o tome kako živi s ocem i da je zjenica njegova oka. Otac se vratio sa ženom, novom, mladom, privlačnom ženom. Ona se ne zove Louise, zar ne?

. . . U redu, samo pitam. Dajem vam grubu sliku, opću sliku, to je sve.

Glas na drugom kraju žice upitao je oštro: Što ste rekli? Ponovite.

- Rekao sam da dajem opću sliku. Nastala je kratka stanka.

- Uzgred, evo činjenice, koja bi vas mogla zanimati. Djevojka se prilično nespretno pokušala ubiti. Da li vas to uzbuđuje?

- Ma ne . . . : Ne, nije progutala bočicu aspirina, niti je otvorila plinskdi pipac. Izletjela je pred »jaguara«, koji je išao brže nego obično . . . Mogu vam reći, stigao sam do nje u posljednji trenutak . . . Da, rekao sam da je to bio originalan impuls . . . Ona je to priznala. Obična klasična fraza - ona je oželjela da se oslobodi svega«.

Slušao je brzu bujicu riječi, i onda nastavio: - Ne znam. U tom stanju, ne mogu biti siguran. Stanje je jasno. Nervozna djevojka, neurotičar u stanju razdraženosti zbog prečestog uživanja različitih droga. Ne, ne mogu vam određeno reći koje droge. Ima ih mnogo i izazivaju različite posljedice. Može biti razdraženost, gubitak pamćenja, agresija, smetenost, ili potpuna zbrka u glavi. Teško je reći kakve su prave reakcije i to zbog reakcija koje izazivaju droge. Znae, postoji i druga mogućnost. Možda ta djevojka glumi, prikazuje se kao neurotičar i nervčik i tvrdi da ima samoubilačke namjere. Može biti i to. Sve to može biti hrpa laži. Nisam siguran da nije možda cijelu tu priču ispričala zbog nekog svojeg odrecienog razloga - da sebe prikaže u sasvim drukčijem svjetlu. .Ako je tako, to radi vrlo pametno. Svaki čas izgleda da nešto nije baš u redu u toj

njezinaj slici o sebi. Je li ona mudra mala glumica? Ili je poluslaboumna žrtva samoubojstva? Može biti i jedno i drugo: što kažete? O, da » jaguar« .. . Da, vozio je prebrzo. Mislite da to možda nije bio pokušaj samoubojstva. Da ju je »jaguar« želio pregaziti?

Malo je razmišljao. - Ne znam - rekao je polako. - Može biti. Da, može biti i to, ali nisam o tome razmišljao na taj način. Nezgoda je što je sve moguće, zar ne? U svakom slučaju uskoro ću čuti više od nje. Sad mi ona već napola vjeruje, i to tako dugo dok ne odem predaleko i prebrzo, i ne učinim je sumnjičavom. Ona će mi uskoro više vjerovati i reći mi više i, ako je jednostavan slučaj, ispričat će mi cijelu priču prisiliti me da je slušam dokraja. U ovom trenutku nečega se boji.

- Naravno, ako me dovedete do toga, naći ćemo pravi razlog. Ona je u Kenway Couitu i mislim da će ostati ondje. Predlažem da je netko pazi dan ili dva, a ako poželi otići, da je prati netko koga ne pozna.

11. poglavije

Andrew Restarick s grimasom na licu ispisivao je ček.

Ured je bio velik i lijepo namješten u konvencionalnom magnatskom stilu - sav namještaj i oprema bili su još iz vremena Simona Restaricka i Andrew Restarick ravnodušno je sve prihvatio. Samo je nekoliko slika zamijenio svojim portretom, koji je donio iz Crosshedgesa i jednim akvarelom Tablea Moutainea.

Andrew Restarick bio je srednjih godina, počeo se debljati, ali se još vrlo malo razlikovao od petnaest godina mladeg muškarca na slici, koja je visila na zidu iznad njegova stola. Bila je to ista isturena brada, stisnute usnice i malo podignute obrve. Nije bio uočljiv muškarac običan i u tom trenutku ne osobito sretan čovjek. Tajnica je ušla u sobu - prilazila je njegovu stolu, dok ju je on gledao.

- Ovdje je gospodin Hercule Poirot. Kaže da ima s vama ugovoren sastanak, ali to ne mogu naći u bilješkama.

- Gospodin Hercule Poirot? - Ime mu je zvučalo poznato, ali se nije mogao sjetiti u vezi s čime. Odmahnuo je glavom. - Ne sjećam ga se - iako mi se čini da sam čuo njegovo ime. Kako izgleda?

- Vrlo nizak muškarac - stranac - rekla bih Francuz - s nevjerojatnim brkovima.

- Naravno! Sjećam se, Mary mi ga je opisivala. Dolazio je da vidi starog Roddyja. Ali zbog čega bih ja imao sastanak s njim.

- Veli da ste mu pisali pismo.

- Ne mogu se sjetiti toga - čak ako i jesam. Možda je pisala Mary. - No, dobro, nema veze - uvedite ga. - Bolje je vidjeti o čemu se radi.

Za koji trenutak Claudia Reece-Holland uvede oniskog muškarca jajolike glave, velikih brkova, ulaštenih kožnih cipela i dopadljiva držanja koje se vrlo dobro slagalo s opisom što ga je dobio od svoje žene.

- Gospodin Hercule Poirot - rekla je Claudia Reece-Holland.

Izišla je, dok je Hercule Poirot koračao prema stolu. Restarick je ustao.

- Gospodin Restarick? Ja sam Hercule Poirot, na vašu službu.

- Da, da. žena mi je rekla da ste nas posjetili, odnosno da ste posjetili mog ujaka. što mogu učiniti za vas?

Došao sam osobno kao odgovor na vaše pismo. - Kakvo pismo? Nisam vam pisao, gospodine Poirot.

Poirot se zagleda u njega. Zatim iz džepa vuče pismo, otvori ga i pruži preko stola naklonivši se.

- Pogledajte sami, monsieur.

Restarick je gledao pismo. Bilo je napisa na njegovom uredskom papiru. Pri dnu je bio napisan njegov potpis.

Dragi monsieur Poirot, Bilo bi mi vrlo drago ako biste mi se javili na gornju adresu što je prije moguće. Iz onog što mi je rekla žena i iz onog što sam doznao iz različitih istraživanja u Londonu shvatio sam da ste vi čovjek kojem se može vjerovati kad se prihvati misije koja zahtijeva diskreciju.

Iskreno vaš, Andrew Restarick - Kad ste to primili? - upitao je strogo.

- Jutros. Nisam trenutno imao posla i došao sam odmah ovamo.

- Zaista čudnovato, monsieur Poirot. To pismo nisam napisao.

- Niste ga napisali? .

- Ne. Moj je potpis sasvim drukčiji - uvjerite se sami. - Pružio je ruku da potraži neki papir sa svojim rukapisom i bez razmišljanja okrenuo je čekovnu knjižicu na kojoj se upravo potpisao. Tako ju je vidio Poirot. - Vidite? Potpis na pismu nije ni najmanje sličan mojem.

- To je čudnovato - reče Poirot. - Nevjerojatno! Tko je mogao napisati to pismo.

- To se upravo i ja pitam.

- To ne bi mogla - oprostite - bi li to mogla biti vaša žena?

- Ne, ne. Mary ne bi nikad učinila tako nešto. Konačno, zašto bi se potpisala mojim imenom? Oh, ne, ona bi mi rekla, ako bi to uradila, pripremila me za vaš posjet.

- Znači, nemate pojma zašto bi mi netko mogao poslati to pismo?

- Zaista ne znam.

- Ne znate li, gospodine Restarick, o čemu bi se moglo raditi, zašto ste me, kako piše u tom pismu, željeli angažirati?

- Kako bih to mogao znati?

- Oprostite - rekao je Poirot - vi još niste dokraja pročitali to pismo. Na dnu prve stranice poslije potpisa, primjetit ćete mali post scriptum.

Restarick okrene pismo. Na vrhu slijedeće stranice nastavlja se tipkani tekst.

»Problem o kojem želim s vama razgovarati odnosi se na moju kćerku Normu.«

- U tome je stvar! Ali tko bi to mogao znati - tko se miješa u taj problem. Tko zna o tome? - Mažda vas je netko htio nagovarati da me upitate za savjet? Neki dobronamjerni prijatelj? Vi zaista nemate pojma tko bi mogao biti pisac?

- Pojma nemam.

- Vi nemate problema s vašom kćerkom kćerkom, kako se zove Norma?

- Imam kćer koja se zove Norma. Jedinu kćer - polako izgovori Restarick.

Glas mu se tek malo izmijenio dok je govorio posljednje riječi.

- I ona je u nevolji, ili teškoći?

- Koliko znam, nije, - malo se skanjivao, dok je to govorio.

- To mi se ne čini sasvim točnim, gospodine Restarick - nagne se Poirot prema njemu. Mislim da ima neka neprilika ili poteškoća u vezi s vašom kćeri.

- Zašto to mislite? Da li vam je netko govorio o tome?

- Pažljivo sam pratio vašu intonaciju, monsieur. Mnogi ljudi, - dodao je Hercule Poirot - u današnje vrijeme imaju brige s kćerima.

Te mlade dame kao da s posebnim darom ulijeću u različite neprilike i teškoće. Možda je tako i kod vas.

Restarick je šutio nekoliko trenutaka, lupkajući prstima po stolu.

- Da, zabrinut sam za Normu - rekao je najzad. - Ona je teška djevojka. Neurotična, naginje histeriji. Na žalost, ne poznajem je baš dobro: - Bez sumnje, neprilike u vezi s mladićem?

- Na neki način jest, ali to nije jedino što me brine. Mislim - pogledao je ispitujući Pirota. - Smatram vas diskretnim čovjekom.

- Vrlo bih slabo obavljao svoj posao kad to ne bih bio.

- Znae, zapravo bih želio pronaći kćerku.

- Ma nemojte?

- Došla je prošlog vikenda kući u selo kao i obično. Vratila se, navodno, u nedjelju uvečer u stan u kojem živi zajedno s druge dvije djevojke. Ali sada sam otkrio da nije stigla onamo. Mora da je otišla - negdje drugdje.

- Zapravo, ona je nestala?

- To zvuči previše melodramski, ali je tako. Nadam se da za to ima sasvim prirodno objašnjenje, ali - vjerujem da bi se svaki otac zabrinuo. Nije telefonirala, niti išta objasnila djevojkama s kojima dijeli stan.

- I one su zabrinute?

- Nisu, ne bih to mogao reći. Znate, - mislim da one te stvari uzimaju olako. Djevojke su vrlo samostalne. Mnogo više nego što su bile prije petnaest godina kad sam napustio Englesku.

- A što je s mladićem o kojem nemate baš najpovoljnije mišljenje. Nije li mogla otići s njime?

- Od srca se nadam da nije. To je moguće - ali ja - moja žena ne misli tako. Vjerujem da, ste ga vidjeli, onoga dana kad ste došli da posjetite mog ujaka . . .

- Da, mislim da znam mladog čovjeka o kojem govorite. Vrlo lijep mladić, ali, ako mogu reći, nije mladić u kojeg bi otac mogao imati povjerenje. Primijetio sam da i vaša žena nije bila oduševljena.

- Žena je gotovo uvjerena da je toga dana želio potajno doći u kuću i otići neprimijećen iz nje.

- Vjerojatno zna da ondje nije dobrodošao?

- To zna vrlo dobro - odlučno je rekao Restarick.

- Zar ne mislite da je onda vaša kćerka najvjerojatnije sa njim?

- Ne znam. Ispočetka nisam o tome ni razmišljao.

- Bili ste na policiji?

- Nisam.

- Kad netko nestane, obično je najbolje otići na policiju. Oni su također diskretni i raspolažu mnogim sredstvima, koje ja, na primjer, nemam.

- Ne želim ići na policiju. To je moja kćerka, čovječe; razumijete li? Moja kćerka. Ako je odlučila da ode na kratko vrijeme i nije nas o tome obavijestila, u redu, to je njezina stvar. To nije razlog da

vjerujemo kako je u nekoj opasnosti. Ja - ja jednostavno želim radi vlastitog mira znati gdje je.

- To nije, gospodine Restarick, nadam se da nisam previše drzak ako kažem da to nije jedina stvar zbog koje ste zabrinuti za kćerku?

- Zašto mislite da ima još nešto?

- Zato jer je to sasvim obično da je djevojka odsutna nekoliko dana a da ne kaže roditeljima, ili prijateljicama s kojima živi, kamo ide. To nije ništa neobično u današnje vrijeme, ali mislim da je to povezano s nečim što vas je uzбудilo.

- U redu, možda ste u pravu. Tako je - gledao je sumnjičavo u Poirota. - O tim je stvarima vrlo teško govoriti sa strancima.

- Zapravo i nije - rekao je Poirot. - O tome je beskrajno lakše govoriti sa strancima negoli s prijateljima ili znancima. Svakako se morate složiti s tim?

- Možda. Možda. Shvaćam što mislite. U redu, priznat ću da sam se uzrujao zbog te djevojke. Znete, ona - ona nije kao druge i već se dogodilo nešto što me zabrinulo - zabrinulo nas oboje.

- Možda je vaša kćerka u onim teškim godinama kad su mlade djevojke previše emocionalne, kada su, govorim sasvirrl iskreno, sposobne da učine stvari za koje teško mogu biti odgovorne. Nemojte mi uzeti za zlo, ako se usudujem reći: vaša kćerka, možda, ne voli da ima maćehu.

- To je, na žalost, istina. Ali ona nema razloga da bude takva, monsieur Poirot. To nije isto kao da smo se ja i moja prva žena nedavno razišli. Mi smo se razišli prije mnogo godina. Malo je zastao, te nastavio: - Mogu govoriti sasvim iskreno s vama. Nakon svega, nema nikakve tajne. Prva žena i ja razišli smo se. Ne trebam uljepšavati stvar. Sreo sam neku drugu, neku koja me zaludjela. Napustio sam Englesku i otišao s njam u Južnu Afriku. žena nije željela razvod, a ja ga nisam tražio. Ženi i kćerki osigurao sam materijalnu pomoć - u to vrijeme Norma je bila petogodišnja djevojčica.

Zastao je i zatim naatavio.

- Gledajući unatrag, jasno mi je da sam neko vrijeme bio nezadovoljan životom. Žudio sam za putovanjima. U tom razdoblju života mrzio sam da budem uz uredski stol. Brat mi je nekoliko puta

prigovorio da se ne brinem o porodičnom poslu, premda sam u njega ušao s njim. Tvrdio je da ne obavljam svoj dio posla. Ali nisam želio takav život. Bio sam nemiran. Volio sam avanture. želio sam vidjeti svijet i egzotiku.

- Uostalom - iznenada se prekinuo - vas ne zanima moja životna priča. Otišao sam u Južnu Afriku i Louise je pošla sa mnom. To nije bilo uspješno. Odmah to priznajem. Volio sam je, ali smo se neprestano svadali. Mrzila je život u Južnoj Africi. Htjela je natrag u London i Pariz - sva izopačena mjesta. Razišli smo se već godinu dana poslije dolaska onamo.

- Možda sam se tada trebao vratiti natrag - uzdahnuo je - mirnom životu koji sam toliko prezirao. Ali nisam znao bi li me žena primila natrag ili ne bi. Vjerojatno bi to smatrala svojom dužnosti. Bila je velika u izvršavanju svojih dužnosti.

Poirot je zapazio gorčinu u toj rečenici.

- Ali pretpostavljam da sam se morao više brinuti o Normi. U redu, bilo je tako. Dijete je bilo sigurno sa svojom majkom. Financijski je sve bilo uređeno. Pisao sam joj ponekad i slao joj poklone, ali nijedanput nisam pomislio na povratak u Englesku da bih je vidio. Nisam imao ni trunka osjećaja krivnje. Prihvatio sam drukčiji način života i mislio sam da bi to bilo samo uznemiravanje djeteta da ima oca koji dolazi i odlazi, i da bi to možda poremetilo njezin mir. Recimo, mislio sam da radim najbolje.

Restarick je sada govorio brzo, kao da osjeća olakšanje što može svoj život iznijeti simpatičnom slušaocu. Ovu je reakciju Poirot često i prije primijetio i on ga je ohrabrio.

- Nikad niste željeli doći kući iz vlastita zadovoljstva.

Restarick odlučno odmahne glavom. - Nisam. Znao sam, živio sam život koji mi se svidao, za kojim sam čeznuo. Iz Južne Afrike otišao sam u Istočnu. Financijski sam napredovao, izgledalo je da uspijeva sve čega se dotaknem; svi projekti u kojima sam sudjelovao sam ili s drugim ljudima, uspijevali su. Otišao sam u prašumu. To je bio život koji sam uvijek želio. Po prirodi nisam kućevan. Vjerojatno sam se zato osjećao uhvaćen, pritisnut, kad sam se prvi put oženio. Ne, uživao sam u slobodi i nisam se želio vratiti konvencionalnom načinu života, koji sam vodio ovdje.

- Ali na kraju ste se vratili?

- Da. Vratio sam se - uzdahnuo je Restarick. - U redu, pretpostavljam da čovjek stari. Osim toga, kompanjon i ja uspjeli smo vrlo dobro. Osigurali smo koncesiju koja je mogla donijeti zaista velike dobi. Za to je trebalo obaviti razgovore u Londonu. Mogao sam to učiniti preko brata, ali je on umro. Još sam bio partner u tvrtki. Mogao sam se vratiti, ako zaželim, i sam srediti stvari. Prvi put sam na to pomislio. Mislim, da se vratim gradskom životu.

- Možda vaša žena - vaša druga žena . . .

- Da, ima nešto u tome. Vjenčao sam se s Mary tek mjesec ili dva prije nego što je umro brat. Mary se rodila u Južnoj Africi, ali je nekoliko puta bila u Engleskoj i zavoljela je taj život. Posebno je maštala o tome da ima engleski vrt!

- A ja? Dakle, možda sam prvi put osjetio da bi se meni svidio život u Engleskoj. Mislio sam i o Normi. Majka joj je umrla prije dvije godine. Razgovarao sam s Mary o svemu tome i ona je bila pripravna da mi pomogne kako bih kćeri stvorio dom. Planovi su izgledali dobri i tako - nasmiješio se - i tako sam došao kući.

Poirot je pogledao portret iznad Restarickove glave. Ovdje je bio bolje osvijetljen nego što je bio u kući na selu. Vrlo je jasno prikazivao čovjeka koji je sjedio za stolom, bili su to izraziti detalji, tvrdoglava brada, podrugljive obrve, držanje glave, ali portret je imao nešto što nije imao čovjek koji je sjedio ispod njega. Mladost!

Poirot je pomislio: zašto je Andrew Restarick premjestio portret iz sela u londonski ured? Dva portreta, njegov i ženin izradio je u isto vrijeme istaknuti suvremeni umjetnik čija je specijalnost bila portretiranje. Bilo je mnogo prirodnije, mislio je Poirot, da ih je ostavio zajedno, ako su trebali biti original. Ali Restarick je preselio jedan portret, ovaj svoj u ured. Da li je to bila samodopadnost - želja da se prikaže kao čovjek Cityja, kao netko tko je važan za City? Ipak je bio čovjek koji je dugo godina proveo u divljini, koji je izjavljivao kako više voli egzotiku. Ili je to možda učinio da ispred sebe drži svoju sliku kao gradanin Cityja. Je li osjećao potrebu za ohrabrenjem?

- Ili to, razumije se - mislio je Poirot može biti obična taština!

Kratka tišina, koje, kako se činilo, obojica nisu bila svjesna, bila je prekinuta.

- Morate mi oprostiti, gospod.ine Poirot ispričavajući se nastavio je Restarick. - čini mi se da sam vas umorio pričom o svojem životu.

- Nemate se zbog čega ispričavati, gospodine Restarick. O svojem ste životu govorili toliko koliko je mogao utjecati na kćerkin život. Vi ste vrlo zabrinuti zbog nje. Ali mislim da mi još niste rekli pravi razlog, želite je naći, zar ne? - Da, želim je naći.

- Želite da se pronade, ili želite li da je ja nađem? Ne oklijevajte. La politesse - je vrlo potrebna u životu, ali to nije potrebno ovdje.. Slušajte. Kažem vam, ako želite da se vaša kćerka pronade, savjetujem vam - ja - Hercule Poirot - da idete na policiju jer oni imaju mogućnosti. I prema vlastitom iskustvu, oni mogu biti diskretni.

- Ne želim ići na policiju, ako - dobro, osim ako ne ostanem potpuno bez nade.

- Vi biste radije išli privatnom detektivu.

- Da. Ali vidite, ništa ne znam o privatnim detektivima. Ne znam - tko - kome se može vjerovati. Ne znam tko . . .

- A što znate o meni?

- Znam nešto o vama. Znam, na primjer, da ste imali odgovoran položaj u Intelligence serviceu za vrijeme rata, zapravo, moj ujak jamči za vas. To je važna činjenica.

Restarick nije primijetio blagi cinizam na Poirotovu licu. Važna činjenica bila je puka varka, koje je Poirot bio potpuno svjestan - premda je Restarick morao znati kako je nepouzdana. Sir Roderickovo pamćenje i vad - progutao je Poirotov vlastiti iskaz, udicu. Poirot ga nije razočarao. I ovaj put se čvrsto uvjerio u svoju dugogodišnju tvrdnju da ne treba nikad vjerovati u ono što ti netko kaže, ako to najprije ne provjeriš. Sumnjaj u svakog bio je to mnogo godina, ako ne i cijeli život, jedan od njegovih prvih aksioma.

- Dopustite da vas uvjerim - rekao je Poirot. - Cijela mi je karijera bila izuzetno uspješna. Zaista sam bio u mnogome nedostižan.

Restarick je izgledao manje uvjeren u to nego što je mogao biti! Zaista, čovjek koji se hvali na taj način u Engleza izaziva sumnju.

- Što mislite, gospodine Poirot? Jeste li uvjereni da možete naći moju kćerku? - upitao je. - Vjerojatno ne tako brzo, kao što može po

licija, ali mogu. Naći ću je.

- Iako vi...

- Ali ako želite da je nađem, gospodine Restarick, morate mi reći sve pojedinosti.

- Ali rekao sam vam. Vrijeme, mjesto, gdje bi ona trebala biti. Mogu vam dati popis njezinih prijatelja . . .

- Ne, ne, savjetujem vam da mi kažete istinu. - Poirot je nekoliko puta žestoko odmahnuo glavom.

- Želite li reći da nisam govorio istinu?

- Niste mi rekli cijelu istinu. U to sam siguran; čega se bojite. Koje su nepoznate činjenice - činjenice koje moram znati, ako želim uspjeti. Vaša kćer ne voli maćehu. To je jasno. U tome nema ništa čudnog. To je sasvim prirodna reakcija. Morate znati da vas je ona mogla idealizirati, mnogo, mnogo godina. To je vrlo vjerojatno u srušenom braku, što je zadalo težak udarac osjećajima djeteta. Da, da znam o čemu govorim. Vi kažete da dijete zaboravlja. To je istina. Vaša kćerka mogla je zaboraviti vaš lik i možda vas ne bi prepoznala kad bi vas ponovo vidjela. Ali je ona stvorila vlastitu sliku o vama. Vi ste otišli. Željela je da se vratite.

-Njezina majka, bez sumnje, nije željela govoriti o vama i zbog toga je ona vjerojatno sve više mislila na vas. Vi ste joj značili sve više. I zato što s rođenom majkom nije mogla o vama razgovarati počela je reagirati kao svako dijete -optuživala je roditelja koji je ostao zbog odsutnosti onoga koji je otišao. Rekla je sebi otprilike ovako: Otac voli mene, on ne voli majku<. Iz tog se rodila neka vrsta tajne veze između vas dvoje. Ono što se dogodilo, nije očeva greška. Ona to neće povjerovati.

- Da, da, to se često događa, uvjeravam vas. Znam nešto psihologije. Tako, kad je saznala da dolazite kući, i da ćete se vas dvoje ponovo vidjeti, mnoga sjećanja koja je potisnula i nije godinama o njima mislila, ponovo su se vratila. Njezin se otac vraća! Njih će dvoje opet biti zajedno, sretni! Jedva je i mislila na maćehu, sve dok je nije vidjela. I tada je postala silno ljubomorna! To je još prirodnije, uvjeravam vas. Bila je vrlo ljubomorna zato što vaša žena dobro izgleda, profinjena je i uravnotežena dama. To djevojke često zamjeraju, jer nemaju povjerenja u same sebe. Vjerojatno je

opsjednuta i kompleksom inferiornosti. I tako kad je vidjela svoju sposobnu i lijepu mačehu, vrlo ju je vjerojatno zamrzila, ali je mrzi kao mlada djevojka koja se još može smatrati napola djetetom.

- U redu - priznao je Restarick - to je manje-više ono što je rekao liječnik kad smo se posavjetovali s njim.

- Aha - rekao je Poirot - savjetovali ste se s liječnikom. Morali ste imati neki razlog, zar ne, da pozovete liječnika?

- Ništa posebno.

- Ne, to ne možete reći Herculeu Poirotu. Nije to bilo ništa. Bilo je to nešto ozbiljno i bolje je da mi to kažete, jer ako znam što je bilo u toj djevajačkoj pameti, bolje ću napredovati. Stvari će ići brže.

Restarick je nekoliko trenutaka šutio i tada se odlučio.

- Mogu li imati potpuno povjerenje u vas, gospodine Poirot? Možete li mi to obećati?

- Svakako. što je posrijedi? - Ne mogu biti siguran.

- Vaša kćerka poduzela je nešto protiv vaše žene? Nešto više od obične dječje grubosti ili neugodnih riječi. To je nešto gore od toga. Nešto ozbiljnije? Da je možda nije napala fizički?

- Ne, nije to bio napad - nije fizički napad ali - ništa nije dokazano.

- Ne, ne. Mi ćemo to ustanoviti.

- Žena se loše osjećala - oklijevao je.

- Ah - rekao je Poirot. - Da, razumijem . . . Kakve je prirode bila njezina bolest? Probavne smetnje, možda? Neka upala crijeva?

- Vi ste brzi, gospodine Pairat. Vi ste vrlo brzi. Da to je bilo u vezi s probavom. ženina bolest zbunjivala nas je, jer je uvijek bila odlična zdravlja. Konačno su je poslali u bolnicu na »ispitivanje«, kako su to nazvali.

- A rezultat?

- Ne čini mi se da su bili sasvim zadovoljni . . . Ona je ozdravila i nakon nekog vremena poslali su je kući. Ali teškoće su se ponovile. Pažljivo smo birali hranu koju je jela, sve se kuhalo. Činilo se da pati od nekakva trovanja crijeva za što se nije mogao naći uzrok. Poduzeli smo daljnje korake, pregledano je posuđe iz kojeg je jela. Pošto su uzeti uzorci, dokazano je da se na različitom posudu pojavila određena tvar. Bio je to tanjur iz kojeg je jela jedino moja žena.

- Jednostavno rečeno, netko joj je davao arsen. Je li tako?
  - Sasvim tako. U malim dozama koje bi na kraju imale kumulativno djelovanje.
  - Vi ste posumnjali na kćerku?
  - Nisam.
  - Mislim da jeste. Tko bi to drugi mogao učiniti? Vi ste sumnjali na kćerku.
  - Iskreno rečeno, jesam - duboko uzdahne Riestarck.
- Kad - je Poirot stigao kući, dočekao ga je George: - Telefonski se javila žena imenom Edith, sir. - Edith? - namršti se Poirot.
- Koliko sam shvatio, ona radi kod gospođe Oliver. Molila me da vas obavijestim da je Gospođa Oliver u bolnici u St. Giles.
  - Što joj se dogodilo?
  - Poručila je da su je - udarili. - George nije dodao posljednji dio poruke, koji je glasio - I recite Poirotu da je sve to njegova greška.
- Poirot cokne jezikom. - Upozoravao sam je - bio sam nemiran prošle noći, zvao sam je i nije bilo odgovora. Les femmes!

12. poglavije

- Hajde da kupimo pauna - neočekivano je rekla Gospođa Oliver. Nije otvorila oči, glas joj bijaše slab, iako gnjevan.

- Troje ljudi začudeno ju je promatralo. Zatim je dala drugu izjavu.

- Udarac po glavi.

Otvorila je oči i pokušala otkriti gdje se nalazi. Prvo je ugledala lice, koje joj je bilo sasvim strano. Mladi čovjek, koji je pisao u svoju bilježnicu. Čvrsto je držao olovku u ruci.

- Policajac - odlučno je rekla Gospođa Oliver.

- Izvinite, madame?

- Kažem da ste policajac. Jesam li u pravu?

- Jeste, gospodo.

- Kriminalni napad - rekla je Gospođa Oliver i zadovoljno zatvori oči. Kad ih je ponovo otvorila, obuhvatila je mnogo više od okoline. Ležala je u krevetu, jednom od onih u kojima ste zatvoreni sa svih strana. Nije bila u svojoj kući. Pogledala je oko sebe i ocijenila okolicu.

- Bolnica ili možda sanatorij - zaključila je. Medicinska sestra autoritativna izraza stajala je na vratima, a bolničarka, kraj njezina kreveta.

Prepoznala je četvrtu osobu. - Nitko - rekla je gospođa Oliver - ne može zamijeniti te brkove, što radite ovdje, gospodine Poirot?

Hercule Poirot krene prema njezinu krevetu. - Rekao sam da budete oprezni, madame.

- Svatko može zalutati - reče Gospođa Oliver, malo nerazgovjetno i doda - boli me glava.

- S razlogom. Kako izjavljujete, udarili su vas po glavi.

- Da. Paun me udario.

Policajac se uzvrtio i najzad upitao: - Oprostite, madame, kažete da vas je napao paun?

- Razumije se. Imala sam neko vrije neki neobičan osjećaj - znate, atmosfera. - Gospođa Oliver pokušala je mahnuti rukom da bi gestom prikazala atmosferu, ali se trgnula od boli.

- Oh - rekla je, - bolje da to više ne pokušavam.
- Bolesnica se ne smije previše uzbuđivati nezadovoljno ih je opomenula medicinska sestra. - Možete li mi reći gdje su vas napali?
- Nemam pojma. Izgubila sam se. Išla sam iz nekakva studija. Vrlo bijednog. Prljavog. Drugi mladić nije se brijao danima. Masna kožna jakna.

- Je li vas taj čovjek napao?

- Ne, bio je to drugi.

- Kad biste samo mogli reći . . .

- Govorim vam, zar ne? Znate slijedila sam ga cijelim putem od kavane - samo nisam spretna u tome. Nemam prakse. To je mnogo teže nego što biste pomislili.

Oči je usmjerila u policajca. - Ali pretpostavljam da vi to znate. Mislim da vi imate tečajeve - kako se slijede ljudi? Ali to nije važno. - Vidite - govorila je užurbano - to je vrlo jednostavno. Izašla sam na »Kraju svijeta«, mislim da se tako zove, i, prirodno, mislila sam da je on ostao s drugima - ili otišao drugim putem. Ali umjesto taga, pošao je za mnom.

- Tko je to bio?

- Paun, i on me preplašio, razumijete. Preplašite se kad vidite da su se stvari izmijenile. Mislim, on slijedi vas, umjesto da vi slijedite njega - samo to je bilo ranije - i ja sam imala neki neugodan osjećaj. U stvari, znate, bojala sam se. Ne znam zašto. Govorio je sasvim uljudno, ali bojala sam se. Svakako, sve se obrnulo, i on je rekao: - Dođite gore i pogledajte studio - i tako sam se uspela rasklimanim stepenicama. To su više bile ljestve, i ondje je bio taj drugi čovjek - prljavi mladić - i on je slikao, a djevojka je bila model. Bila je sasvim čista. Prilično lijepa. I tako smo bili ondje i oni su bili sasvim ugodni i uljudni, a onda sam rekla da moram ići kući, i oni su mi objasnili put kako ću doći do King's Rooda. Ali zapravo nisu mi pokazali pravi put. Naravno i ja sam mogla pogriješiti. Znate, kad vam ljudi kažu druga vrata, lijevo i treća desno, možete se ponekad zbuniti. Evo, ja jesam. Svakako sam stigla u prilično čudnu prljavu četvrt sasvim blizu rijeke. Osjećaj straha već je bio nestao. Mora da, sam bila sasvim nepažljiva kad me udario Paun.

- Mislim da ona bunca - rekla je bolničarka, kao da, objašnjava.

- Ne, ne buncam - rekla je gospođa Oliver. - Znam što govorim.

Bolničarka je otvorila usta, ali je uhvatila pogled medicinske sestre i brzo ih zatvorila.

- Baršun i saten i duga kovrčava kosa - rekla je Gospođa Oliver.

- Paun u satenu? Pravi paun, madame. Vi mislite da ste vidjeli pauna blizu rijeke u Chelseau?

- Pravog pauna? - Ni govora. Kakva glupost. što bi pravi paun radio dolje u Chelseau Embankmentu?

Nitko nije pokazao da razumije taj odgovor.

- On se kočoperi - rekla je Gospođa Oliver - zato sam ga nazvala Paunom. Gizda se, znate. Taština, mislim. Ponosan na svoj izgled. Vjerojatno na mnoge druge stvari. - Pogledala je u Pairota. - David. Vi znate na koga mislim.

- Tvrđite da vas je taj mladić udario.

- Tvrđim.

- Jeste li ga vidjeli? - upita je Hercule Poirot.

- Nisam ga vidjela. To ne mogu reći. Samo mislim da sam čula nešto iza sebe i prije nego što sam mogla okrenuti glavu da pogledam - sve se dogodilo! Upravo kao da je na mene pala tona opeka ili tako nešto. Mislim da ću sad spavati dodala je.

Polako je pomaknula glavu, namrštila se od boli i ponovo pala u blaženu nesvjesiicu.

13. poglavlje

Poirot je rijetko upotrebljavao ključ da bi ušao u stan. Umjesto toga po staromodnom običaju pritisnuo je zvonce i čekao da mu njegov vjerni George otvori vrata. Međutim ovaj put, nakon povratka iz bolnice, vrata mu je otvorila gospodica Lemon.

- Imate dva posjetioca - rekla je čudnovatim glasom, nije to. bio šapat, ali je bio za nekoliko tonova niži nego inače. Jedan je gospodin Goby, a drugi je jedan stari gospodin koji se zove Sir Roderick Horsefield. Ne znam kojeg želite vidjeti prije.

- Gospodina Rodericka Horsefielda - odgovori Poirot. Odlučio je to nagnuvši glavu ustranu kao drozd, razmišljajući kako će se posljednji razvitak događaja uklopiti u opću sliku. Međutim iz male sobe, u kojoj je gospođica Lemon pisala na stroju, pojavio se na svoj uobičajeni iznenadni način gospodin Goby.

Poirot skine ogrtač. Gospodica Lemon ga objesi na vješalicu, a gospodin Goby javi se iza njezinih leđa.

- Popit ću čaj u kuhinji s Georgeom - rekao je. - Moje vrijeme je samo moje. Čekat ću.

Uslužno se povukao u kuhinju. Poirot je ušao u sobu za primanje gdje je Sir Roderick živo koračao gore-dolje.

- Pronašao sam vas, momče - rekao je vedro. - Prekrasna je stvar taj telefon.

- Sjetili ste se mog imena. Zaista ste me dirnuli.

- Pa, zapravo se nisam sjetio vašeg imena rekao je Sir Roderick. - Znae, imena nisu nikad bila moja jaka strana. Ali nikad ne zaboravljam lica - dodao je ponosno. - Ne, nazvao sam Scotland Yard.

- Zaista? - začudio se Poirot, iako je razmislivši zaključio da je Sir Roderick jedino to mogao učiniti.

- Upitali su me s kim želim razgovarati. Rekao sam dajte mi glavnoga. Tako se to radi u životu, momče. Nikad ne prihvaćajte drugog po redu. Nije dobro. Uvijek samo glavnoga to vam savjetujem. Rekao sam tko sam i spomenuo vas. Rekao sam da

želim govoriti s glavnim šefom i konačno sam ga dobio. Vrlo ugladen čovjek. Rekao sam mu da želim adresu momka iz Allied Intelligencea koji je određenog dana bio sa mnom na određenom mjestu u Francuskoj. Momak se zbunio, pa sam rekao: »Znate koga mislim, on je Francuz«, rekao sam, »ili Belgijana«. - Vi ste Belgijanac zar ne? Rekao sam: » Ime mu je nešto kao Achilles. Nije Achilles«, rekao sam, oali slično je kao Achilles. Mali momak, veliki brkovi.< - I najzad je shvatio a rekao mi da će vas naći u telefonskom imeniku. »To je u redu, ali neće biti pod Achilles ili Hercules (kako je on rekao da se zovete) zar ne? Ne sjećam se njegova prezimena<, rekao sam. - I tako mi ga je on dao. Vrlo uljudan momak. Vrlo uljudan, moram to reći.

- Očaran sam što vas vidim - izjavio je Poirot, znatiželjan što će mu kasnije ispričati Sir Roderickov telefonski znanac. Na sreću, nije mu se činilo da je to bio glavni šef. Vjerojatno je to bio netko koga on poznaje i čiji je posao da istaknutim lju;dima iz prošlih dana dijeli ljubazne osmijehe i uljudne riječi.

- Dakle - rekao je Sir Roderick - stigao sam ovamo.

- Oduševljen sam. Mogu li vam ponuditi nešto za osvježenje. Čaj, grenadinu, viski sa sodom, malo sirop de cassis . . .

- Ne, zaboga - uzviknuo je Sir Roderick kad je čuo za sirop de cassis. - Uzet ću viski. Nije mi to dopušteno - dodao je - ali su liječnici budale. Jedino se brinu za to da vam zabrane uzimati ono u čemu uživete.

Poirot pozvoni Georgeu i da mu točne upute. Viski, i soda postavljeni su ispred Sir Rodericka i George se povukao.

- A sada - rekao je Poirot - što mogu učiniti za vas?

- Imam posao za vas, staro momče!

Izgledalo je da je on sve uvjereniji kako su njih dvojica u prošlosti bili bliski. To je dobro, mislio je Poirot, jer će mu to stvoriti još bolje mogućnosti da djeluje kod Sir Roderickova nečaka.

- Dokumenti - rekao je Sir Roderick tiho. = Izgubili su se neki dokumenti i moram ih naći. Budući da s mojim očima nije više sve u redu, a i pamćenje me ponekad izdaje, mislio sam da će bti najbolje ako nekog s tim upoznam. Shvaćate. Neki dan došli ste u pravi čas, upravo u vrijeme da budete korisni, zato što ih moram naći.

- Vrlo zanimljivo. Kakvi su to papiri, ako mogu pitati?

- Dakle, vjerojatno morate postaviti to pitanje, ako ih budete tražili, zar ne? Upozoravam vas da su to vrlo tajni i povjerljivi dokumenti. Najpovjerljiviji - ili su to bili. A čini se da bi to opet mogli postati. Bila je to zamjena pisama. U ono vrijeme nisu bila osobito važna - ili se mislilo da nisu važna, ali naravno politika se mijenja. Znae, kako je to. Vrti se u krug i vrati se drugim putem. Sjećate li se kako je to bilo kad je buknuo rat. Nitko od nas nije znao na čemu smo. U jednom ratu bili smo prijatelji s Talijanima, u slijedećem pak bili smo neprijatelji. Ne znam koji je od njih bio gori. U prvom ratu Japanci su bili naši dragi saveznici, a u slijedećem su dignuli u zrak Pearl Harbour! Nikad ne znaš gdje si! Počneš gosao s Rusima i završiš na drugoj strani. Kažem vam, Poirot, ništa danas nije teže nego pitanje saveznika. Oni se mogu promijeniti preko noći.

- I vi ste izgubili neke dokumente - reče Poirot, podsjećajući starog čovjeka na cilj posjeta..

- Da. Znae, imam mnogo dokumenata i u posljednje vrijeme donio sam ih kući. Čuvao sam ih na sigurnom. Zapravo, u banci, ali sam ih sve izvadio i počeo ih sortirata. Zašto da ne pišem memoare, mislio sam. Danas to rade svi momci. Imamo Montgomeryja, Alanbrookea i Auchinlecka, svi oni pišu, i to uglavnom o tome što misle o drugim generalima. Čak i stari Moran, uvaženi liječnik, priča o svojim uglednim bolesnicima. Ne znate što će se dalje dogoditi!

Dakle, mislio sam da bi bilo zanimljivo da kažem nekoliko činjenica o nekim ljudima koje poznajem! Zašto ne bih i ja pokušao? Sudjelovao sam u svemu tome.

- Siguran sam da bi to bilo vrlo zanimljivo - uvjerava ga Poirot.

- Da, da! U novinama čovjek čita o mnogim ljudima. Svi gledaju u njih sa strahopoštovanjem. Ne znaju da su oni obične budale - ali ja znam. Bože, kakve su greške učinili ti visoki oficiri - zaista bili biste se iznenadili! I tako sam izvadio svoje papire i uzeo sam malu djevojku da mi ih pomogne srediti. To je draga mala djevojka, vrlo pametna i korisna. Sredio sam prilično stvari, ali sve je bilo nekako zbrkano. Glavna stvar je u tome što dokumenti koje trebam nisu ondije?

- Nisu ondje?

- Nisu. Mislili smo da smo ih stavili negdje zabunom, ali sve smo ponovo pregledali i mogu vam reći, Poirot, čini mi se da je mnogo materijala ukradeno. Zaista, materijal koji sam tražio nije posebno važan - mislim, nitko ne bi pomislio da jest, jer ga inače ne bih mogao sam čuvati. Ali svakako, tih određenih pisama nije bilo ondje.

- Naravno, ne želim biti diskretan, ali možete li mi reći kakva su to pisma?

- Ne znam smijem li. Najviše što mogu reći jest to da je riječ o nekome tko danas naveliko priča o tome što je radio i što je rekao u prošlosti. Ali ne govori istinu, i ta pisma upravo pokazuju kako je on velik lažov! Podsjećam vas, ona vjerojatno neće biti sada objavljena. Mi ćemo mu samo poslati njihove kopije i reći mu da je to upravo ono što je rekao u ono vrijeme i da imamo original. Ne bih se iznenadio, ako nakon toga stvari krenu malo drukčije. Razumijete li? To nisam trebao ni pitati, zar ne? Vama su poznate te brbljarije.

- Sasvim ste u pravu, Sir Roderick. Točno znam na koju vrstu poslova mislite, ali isto tako morate shvatiti da čovjeku nije lako pomoći u otkrivanju nečega ako ne zna što je to nešto i gdje bi to po prilici moglo biti.

- Prije svega: želio bih znati tko ih je ukrao. Vi razumijete, to je najvažnija stvar. U mojoj kolekciji može biti još povjerljivih predmeta i želio bih znati tko se mota oko toga.

- Sumnjate li u nekog?

- Mislite da bih ja mogao znati, je li? - Morali bismo početi od tog pitanja.

- Znam. Želite mi reći da je to mala djevojka. Dakle, ne mislim da je to mala djevojka. Rekla je da nije i ja joj vjerujem. Razumijete li?

- Da - uzdahne Poirot. - Razumijem.

- Ona je premlada za te stvari. Ne može shvatiti da je to važno. To je bilo prije njezinih vremena.

- Ali ju je netko drugi mogao uputiti u to naglasi Poirot.

- To je točno. Ali je to ipak previše naivno. Poirot uzdahne. Nije imalo nikakva smisla inzistirati na Sir Roderickovoj očitoj pristranosti.

- Tko je još mogao doći do dokuzrienata?

- Naravno, Andrew a Mary, ali sumnjam da bi Andrew uopće bio zainteresiran za takve stvari. Osim toga, uvijek je bio vrlo pošten.

Uvijek. Točno je da ga nikad nisam dobro poznavao. Dolazio je za prazndke jedanput ili dvaput s bratom i to je sve. Napustao je ženu i otišao s drugom u Južnu Afriku, ali to se moglo dogoditi svakom čovjeku, osobito uz ženu kakva je bila Grace. Ali i nju nisam mnogo volio. Bila je od onih žena koje gledaju s visoka i uvijek imaju važne poslove. Ali ne mogu zamisliti da bi momak kao Andrew bio špijun. Mary mi izgleda sasvim u redu. Nikad i ne gleda ništa drugo nego u grmove ruža, koliko mogu vidjeti. Tu je još i vrtlar, ali on ima osamdeset i tri godine a cijeli je život proveo u selu. Ima još nekoliko žena koje se motaju po kući i prave buku s aparatima, ali ni njih ne mogu zamisliti u ulozi špijuna. Tako, vidite, to je morao bdti netko izvana. Naravno, Mary nosi periku - nastavio je Sir Roderick nesuvislo: - Vjerojatno vas to ne bi ponukalo da pomislite kako je špijunka samo zato što nosi periku. Izgubila je kosu u jednoj groznici kad je imala osamnaest godina. Loša sreća za mladu ženu. Nisam imao pojma da nosi periku, ali joj se jednoga dana kosa zaplela u ružin grm i ostala je gole glave. Da, vrlo loša sreća.

- Nešto mi je bilo neobično u načinu kako uređuje kosu - rekao je Poirot.

- Svakako, najbolji tajni agenti nikad ne nose perike - poučio ga je Sir Roderick. - Jadni đavoli, moraju ići plastičnim kirurzima da bi im promijenili lice. Ali netko je čeprkao po mojim osobnim dokumentima.

- Da ih niste možda stavili na neko drugo mjesto - u ladicu ili u drugi fascikl. Kad ste ih vidjeli posljednji put?

- Radio sam na njima otprilike prije godinu dana. Sjećam se da sam tada mislio kako su to prilično dobre kopije i obratio sam pažnju na ta pisma. Sada su nestala. Netko ih je uzeo.

- Ne sumnjate u Andrewa, njegovu ženu ili kućnu poslugu. što je s njihovom kćerkom?

- Norma? Dakle, Norma je malo poremećena, rekao bih. Mislim da bi ona mogla biti jedna od onih kleptomanki koje ljudima uzimaju stvari, i ne znajući da ih uzimaju, ali nisam je vidio da se petlja oko mojih papira.

- Onda što mislite?

- U redu, vi ste bili u kući. Vidjeli ste kakva je. Svatko može ući i izići kad god to zaželi. Ne zaključavamo vrata. Nikad to nismo činili.

- Zaključavate li vrata svoje sobe - kad, recimo, idete u London?

- Nikad nisam mislio da je to potrebno. Naravno, sada to radim, ali kakva korist od toga? Prekasno je. Međutim, imam samo jedan običan ključ koji otvara sva vrata. Netko, je morao doći izvana. Tako danas rade svi provalnici. U po bijela dana uđu u kuću, zavire u svaku sobu u koju žele, opljačkaju kutiju s draguljima, opet izidu i nitko ih ne vidi ili ne pita tko su. Vjerojatno izgledaju kao manekeni, rokeri i bitnici, ili kako već danas zovu te prljave i dugokose momke. Neke sam vidio kako tumaraju okolo. Nitko ne voli da ih upita: »Tko si ti, do vruga? »Nikad ne znaš kojeg su spola, i to zbunjuje. Puno ih je mjesto. Pretpostavljam da su to Normini prijatelji. U stara vremena to se ne bi dopustilo. Ali vi ih potjerate iz kuće i tada otkrijete da je to bio vikont Endersleigh ili lady Charlotte Marjoribanks. Danas više ne znate ništa. - Malo je zastao. - Ako netko može doći do srži, to ste vi, Poirot. - Ispio je posljednji gutljaj viskija i ustao.

- Dakle, to je sve. Sad je red na vama. Preuzet ćete to, zar ne?

- Učinit ću sve što mogu - odgovori Poirot. Začulo se zvono na ulaznim vratima.

- To je mala djevojka - rekao je Sir Roderick. - Točno na minutu. Prekrasno, zar ne? Znae, bez nje sam nemoćan u Londonu. Slijep kao šišmiš. Ne mogu prijeći ni cestu.

- Nemate naočale?

- Imam negdje, ali one mi uvijek padaju s nosa ili ih izgubim. Osim toga, ne volim naočale. Nikad nisam imao naočale. Kad sam imao šezdeset i pet, mogao sam čitati bez naočala, i to prilično dobro.

- Ništa ne traje zauvijek - rekao je Hercule Poirot.

George uvede Sonju. Izgledala je izvanredno lijepo. Ovo malo stidljivo ponašanje pristaje joj odlično - pomisli Poirot. Pošao je prema njoj s galskim empressement.

- Enchante, mademoiselle - rekao je naklonivši se nad njezinom rukom.

- Valjda nisam zakasnila, Sir Roderick - gledala ga je nježno. - Niste me čekali. Nadam se da niste.

- Točno na minutu, djevojčice - odgovori Sir Roderick. - Sve u redu i bristolaska moda dodao je.

Sonja se malo zbunila.

- Nadam se da ste popili dobar čaj - nastavio je Sir Roderick. - Rekao sam vam da popijete dobar čaj i kupite neko pecivo, ili eclairs, ili bilo što što danas vole mlade dame? Nadam se da ste poslušali moju zapovijed.

- Ne, ne sasvim. Iskoristila sam vrijeme da kupim cipele. Pogledajte, zar nisu lijepe? Isturila je nogu.

Bila je to zaista vrlo lijepa noga. Sir Roderick odobravajući kimne.

- Dakle, moramo poći i uhvatiti vlak - rekao je. - Možda sam staromodan, ali ja sam od onih koji vole samo vlakove. Polaze na vrijeme i stižu na vrijeme, ili bi barem trebali. A ti automobili, stariu kad ti se najviše žuri i možeš računati na sat ili sat i po čekanja. Automobili!

- Hoću li reći Georgeu da vam pozove taksi - upita Hercule Poirot. - To mi zaista nije teško.

- Taksi nas već čeka - kazala je Sonja.

- Vidite - rekao je Sir Roderick - shvaćate li, ona misli na sve. - Pomilovao ju je po ramenu. Pogledala ga je na način koji je Hercule Poirot dobro procijenio.

Poirot ih isprati do ulaznih vrata i uljudno se oprostio s njima. Gospodin Goby izišao je iz kuhinje i zastao u hodniku, doimao se kao čovjek koji je došao da pregleda plin.

George zatvori vrata na hodniku i dok su oni nestali u dizalu okrene se da bi uhvatio Poirotov pogled.

- I kakvo je vaše mišljenje o toj mladoj lady, George, ako smijem pitati? - Katkad se običavao posavjetovati s Georgeom. Uvijek je govorio da je George u nekim pitanjima bio nepogrešiv.

- U redu, gospodine - odgovori George ako mi dopustite da to kažem, rekao bih da ju je on pogrešno procijenio. Sve u vezi s njom, kako bi se reklo.

- Mislim da ste u pravu - odobrio je Hercule Poirot.

- To nije ništa neobično s gospodom u njegovim godima. Sjećam se lorda Mountbryana. Imao je veliko životno iskustvo i reklo bi se da je bio spretan kao malo tko. Ali iznenadili biste se. Masirala ga je neka mlada žena. Zamislite što joj je sve poklonio! Večernju haljinu i narukvicu. Bio je to nezaboravak. Tirkiz i dijamanti. Ne preskupa, ali je svejedno stajala dosta novca. Zatim krzneni ogrtač, i to ruski

hermelin, i malu večernju torbicu. Nakon toga joj je brat pao u neku nevolju - dug ili tako nešto, iako sam ponekad sumnjao ima li ona uopće brata. Lord Mountbryan dao joj je novac da to uredi - bila je vrlo uzrujana zbog toga. Ali sve je to bilo platonski. Kad dođu u te godine, čini se, Gospoda izgube pamet. Prilijepe se uz nekog koji im baš i ne odgovara.

- Ne sumnjam da ste sasvim u pravu, George - rekao je Poirot. - Ali ipak niste dokraja odgovorili na moje pitanje. Pitao sam što mislite o mladoj dami.

- Mlada dama . . . Dakle, gospodine, ne bih mogao reći određeno ali ona zna što hoće. Nikad ne postoji nešto na što biste mogli pokazati prstom. Ali kažem vam, one znaju što rade.

Poirot je ušao u sobu za primanje, a gospodin Goby ga je slijedao na njegov poziv. Gospodin Goby sjeo je u visok stolac na uobičajen način. Stisnuta koljena, pete okrenute prema unutra. Iz džepa je izvadio bilježnicu svinutih uglova, otvorio je pažljivo i zatim progovorio, uporno promatrajući bocu sa soda-vodom.

- Rekli ste mi da pogledam svu povijest Restarick. - Porodica Restarick vrlo je poštovana i imućna. Bez skandala. Otac, James Patrick Restarick, kako kažu bio je pametan poslovan čovjek. Posao je u rukama porodice već tri generacije. Osnovao ga je djed, otac ga je proširio, Simon Restarick ga je nastavio voditi. Simon Restarick imao je infarkt prije dvije godine, bio je slaba zdravlja. Umro je od koronarne tromboze, prije godinu dana.

Mladi brat Andrew Restarick ušao je u posao ubrzo poslije dolaska iz Oxforda i oženio se gospodicom Grace Baldwin. Jedina im je kćerka Norma. Napustio je ženu i otišao u Južnu Afriku. S njim je otišla gospođica Birrell. Nije bilo razvoda. Gospođa Andrewa Restaricka umrla je prije dvije i po godine. Neko je vrijeme bila invalid. Gospođica Norma Restarick školovala se u internatu Medowfield Girls' School. Nema ničeg lošeg o njoj - Pogledao je pažljivo Herculea Poirota i završio: - Zapravo u toj je porodici sve O. K. i prema Cockeru.

- Nema crne ovce, nema duševno poremećenih?

- Čini se da nema.

- Razočaran sam - izjavio je Poirot. Gospodin Goby nije reagirao. Pročistio je grlo, liznuo prst i okrenuo list bilježnice.

- Da vidimo Baker. Nepovoljni podaci. Dva put je bio na ispitivanju. Policija je, čini se, zainteresirana za nj. Bio je sumnjiv u nekoliko nejasnih afera, mislilo se da je sudjelovao u velikoj pljački umjetnina, ali nije ništa dokazano. Umjetnička protuha. Nema određenih prihoda za život, ali živi sasvim dobro. Voli djevojke s novcem. Ne smeta mu što živi na račun djevojaka koje ga obožavaju. Ne smeta mu ni to što mu plaćaju njihovi očevd. Vrlo pokvaren tip, ako me pitate, ali dovoljno pametan da se čuva neprimlik.

- Sreli ste ga? - gospodin Goby pogleda Poirota.

- Jesam - odgovori Poirot.

- Što ste zaključili, ako smijem pitati?

- Isto što i vi - odgovori Poirot. - Napirlitana kreature - dodao je zamišljeno.

- Ženama se sviđa - ponovio je gospodin Goby. - Nezgoda je u tome što one danas ne mare za dobre, marljive mladiće. Više vole probisvijete - kradljivce. Obično kažu: nije imao šansu, jadni dječak!<
- Šepuri se kao paun - doda Poirot.

- U redu, može se i tako reći - prihvati gospodin Goby prilično sumnjičavo.

- Mislite li da je upotrebio bokser protiv nekoga?

Gospodin Goby razmišljao je i tada vrlo polako odmahne glavom.

- Nitko ga nije optužio za to. Ne kažem da ne bi mogao, ali mi se čini, da to nije njegov način. On je laskavac, nije grubijan.

- Ne - usprotivio se Poirot - ne bih bio siguran u to. Može biti oboje. Zar se ne slažete? - Mijenja djevojke kao košulje, ako mu se isplati.

Poirot kimne. Sjetio se nečeg. Andrew Restarick pokazao mu je ček kako bi mogao pročitati njegov potpis. Ali on nije pročitao samo potpis, nego i ime na koga je glasio ček. Pozamašna suma novca bila je upućena Davidu Bakeru. Bi li on oklijevao da uzme taj ček? - pitao se Poirot. Bio je siguran da ne bi. I gospodin Goby složio se s tim. Nepoželjni mladi ljudi dadu se kupiti u svako doba, a isto tako nepoželjne mlade žene. Sinovi kunu, a djevojke plaću, ali novac je novac. David je predlagao Normi da se vjenčaju. Je li bio iskren? Možda zaista voli Normu? Ako je tako, neće ga lako potkupiti.

Izgledalo je da je iskren. Bez sumnje, Norma vjeruje u njegovu iskrenost. Andrew Restarick, gospodin Goby i Hercule Poirot mislili su drukčije. Mnogo je vjerojatnije da su oni u pravu.

Gospodin Goby pročisti grlo i nastavi.

- Gospodica Claudia Reece-Holland? S njom je sve u redu. Nema ništa protiv nje. Ništa neizvjesno, sve je čisto. Otac je član parlamenta, imućan. Bez skandala. Ne kao neki drugi članovi parlamenta o kojima smo slušali. školova. na u Roedeanu, Lady Margaret Hall, vratila se i završila tečaj za tajnice. Prvo je bila radila kod liječnika u Ulici Harley, a zatim je prešla u Coal Board. Tajnica prve klase. Posljednja dva mjeseca radi kod gospodina Restaricka. Nema stalne veze, samo, kako biste rekli, pomoćne momke. Pogodno i korisno, ako se želi zabaviti. Nema nikakvih znakova da ima nešto između nje i gospodina Restaricka, Ne bih ni ja rekao da ima. Već tri godine ima stan u Borodene Mansionsu. Ondje su stanarine prilično visoke. Obično ga dijeli s dvije djevojke, ali joj nisu posebne prijateljice. One dolaze i odlaze. Mlada dama, Frances Cary, stanuje s njom već dulje vrijeme. Bila je u Kraljevskoj akademiji za dramsku umjetnost, a zatim je otišla u Slade. Radi za Galeriju Wedderburn - vrlo poznato mjesto u Bond Streetu. Specijalist za aranžiranje priredaba u Manchesteru, Birminghamu, ponekad ide u inozemstvo. U Švicarsku i Portugal. Umjetnički tip, ima mnogo prijatelja među umjetnicima i glumcima.

Zastao je, pročistio grlo i bacio pogled u malu bilježnicu.

- Nisam mogao dobiti mnogo više o Južnoj Africi. Vjerojatno i neću dobiti. Restarick se mnogo kretao. Kenija, Uganda, Zlatna obala, neko vrijeme Južna Amerika. Neprestano se selio. Nemiran momak. Izgleda da ga nitko dobro ne poznaje. Imao je dovoljno novca da ode gdje god želi. Zaradivao je dobro i mnogo. Volio je ići u različita mjesta. Izgleda da bi se svidio svakome tko bi ga upoznao. Bio je rođena litalica. Nikad nije ni sa kim održavao veze. Triput su ga proglasili mrtvim - otišao je u prašumu i nije se vraćao: Nakon pet ili šest mjeseci pojavio bi se na nekom sasvama drugom mjestu ili zemlji.

- Tada mu je prošle godine naglo umro brat u Londonu. Imali su muke dok su ga našli. Izgledalo je kao da ga je bratovljeva smrt teže

pogodila. Vjerojatno mu je bilo dosta skitanja, a možda je najzad sreo pravu ženu! Podosta je mlada od njega, učiteljica kako kažu. Uporan tip. U svakom slučaju, čini se da je tada odlučio napustiti lutanje svijetom i vratiti se kući u Englesku. Osim toga što je i sam vrlo bogat čovjek, naslijedio je i bratovljev imetak.

- Uspješan otac i nesretna kćerka - zaključio je Poirot. - želio bih znati više o njoj. Vi ste doznali za mene sve što ste mogli, činjenice koje sam trebao. Ljude koji okružuju djevojku, koji mogu utjecati na nju, koji su vjerojatno utjecali na nju. Želio sam znati nešto o njezinu ocu, maćehi, momku u kojeg je zaljubljena, ljudima s kojima živi i radi ovdje u Londonu. Jeste li sigurni da ta djevojka nije umiješana ni u kakvu smrt? To je važno . . .

- Tome nema ni traga - odgovori gospodin Goby. - Ona radi za tvrtku oHomebirds< na rubu propasti, ne plaćaju je baš mnogo. Maćeha je nedavno bila na pretragama u bolnici to je bilo u unutrašnjosti. O tome se mnogo pričalo, ali čini se bez razloga.

- Ona nije umrla - rekao je Poirot. Ono što meni treba - dodao je krvožedno - jest smrt.

Gospodin Goby reče da mu je zbog toga žao i ustane. - Ima li sad još nešto što bi vam trebalo?

-Ne trebam drugih informacija.

- Vrlo dobro, gospodine. - Dok je stavljao bilježnicu u džep, gospodin Goby reče: - Hoćete li mi oprostiti, gospodine, ako kažem iako me niste pitali, ali ova mlada dama, koja je upravo bila ovdje . . .

- Da, što je s njom?

- Dakle, naravno to je - to vjerojatno nema veze s ovim, ali mislio sam da vam mogu spomenuti, gospodine . . .

- Vi ste je vidjeli i prije?

- Jesam. Prije nekoliko mjeseci. - Gdje ste je vidjeli?

- Kew Gardens.

- Kew Gardens? - iznenadio se Poirot.

- Nisam je slijedio. Slijedio sam nekoga drugog, čovjeka s kojim se sastala.

- A tko je to bio?

- Mislim da detalji nisu važni, gospodine. Bio je to mladi ataše jedne strane ambasade.

Poirot podigne obrve. - To je zanimljivo. Da, vrlo zanimljivo. Kew Gardens - razmišljao je. - Lijepo mjesto za sastanak. Vrlo ugodno.

- I ja sam to mislio tada. - Razgovarali su?

- Ne gospodine, ne bi se reklo da su uopće poznavali jedno drugo. Djevojka je imala uza se knjigu. Sjela je na klupu. Malo je čitala knjigu i onda je odložila kraj sebe. Tada je došao moj stićenik i sjeo kraj nje na klupu. Nisu razgovarali - mlada je dama ustala i otišla. On se odmah dignuo i otišao. Uzeo je knjigu koju je djevojka ostavila. To je sve, gospodine.

- Da - rekao je Poirot - vrlo zanimljivo. Gospodin Goby gledao je u policu s knjigama i rekao laku noć. Otišao je.

Poirot je očajno uzdahnuo.

- Enfin - rekao je - to je previše. To je zaista previše. Sad imamo uhođenje i protušpijunažu. A tražim samo jedno obično ubojstvo. Počinjem sumnjati da se ubojstvo dogodilo samo u njezinom drogiranom mozgu!

14. poglavije

- Chere madame - nakloni se Poirot i pruži gospodi Oliver buket cvijeća u viktorijanskom stilu.

- Gospodine Poirot! To je zaista vrlo lijepo od vas i to je nekako nalik na vas. Sve je moje cvijeće uvijek tako neuredno. - Pogledala je prema vazi s uvelim krizantemama, zatim opet prema buketu ružinih pupoljaka. - I kako je lijepo od vas što ste me posjetili.

- Došao sam, madame, da vam čestitam na ozdravljenju.

- Da - rekla je Gospođa Oliver - vjerujem da sam opet dobro. - Oprezno je dotakla glavu. - Iako imam glavobolje - požalila se - prilično jake glavobolje.

- Sjećate se, madame, kako sam vas upozoravao da ne činite ništa opasno.

- Opomenuli ste me da ne podmećem vrat. To je zapravo ono što sam učinila - dodala je. - Osjećala sam da je nešto čudno oko mene. Bojala sam se i govorila sam sebi da sam luda što se bojim, čega bih se bojala? To je London mislila sam. Upravo središte Londona. Svuda okolo ljudi. Kako sam se mogla. bojati. Nije to kao usamljena šuma ili slično.

Poirot ju je promatrao zamišljeno. Pitao se je li gospođa Oliver zaista osjećala taj nervozni strah, je li zaista sumnjala u prisutnost davola, zlokobni osjećaj da joj nešto ili netko želi zlo, ili joj se to učinilo tek poslije? To je dobro poznato. Nebrojani klijenti govorili su upravo ovako kao i Gospođa Oliver. »Znao sam da nešto nije u redu. Osjećao sam nesreću. Znao sam da će se nešto dogoditi«, a zapravo nisu osjećali ništa. Kakav je čovjek Gospođa Oliver?

Gledao ju je znatiželjno. Gospođa Oliver smatrala je svoju intuiciju nepogrešivom. Jedan bi predosjećaj nevjerojatnom brzinom slijecio drugi i Gospođa Oliver je uvijek tvrdila da joj je intuicija bila ona prava.

Često je to upoređivala sa životinjskim nemirom psa ili mačke prije oluje, koji osjećaju da nešto nije u redu, iako ne znaju što je to.

- Kad ste osjetili taj strah?

- Kad sam napustila glavnu ulicu. - Do tada bilo je sve u redu i prilično uzbudljivo - da uživala sam, iako sam se razočarala kad sam otkrila kako je teško slijediti nekog.

Zastala je, razmišljajući. - Upravo kao igra. Ali iznenada to nije više bila igra, uličice su bile sumnjive i zapuštene, tu i tamo nailazila sam na natkrivene prostore i otvorene jame pripremljene za gradnju. - Ne, ne znam, ne mogu objasniti. Ali sve je bilo drukčije. Stvarno kao san. Znae kakvi su snovi. Počnu s jednom stvari, ili (s dijelovima nečeg, i onda ste najednom u džungli ili negdje na sasvim drukčijem mjestu - i sve je to zlokobno.

- Džungla.? - rekao je Poirot. - Zanimljivo je što ste izabrali tu riječ. I tako ste se osjećali kao u džungli i bojali ste se Pauna?

- Ne znam jesam li se posebno bojala njega. Nakon svega, paun nije opasna vrsta ptice. Dakle, mislim da sam o njemu razmišljala kao o paunu zato što je bio vrlo dekorativan. I paun je vrlo dekorativan, zar ne?

- Niste imali pojma da vas netko prati sve dok vas nisu udarili?

- Ne, ne. Nisam imala pojma - ali mislim da je on ipak imao loše namjere prema meni!

Poirot zamišljeno kimne.

- Sigurno me to Paun udario. Tko bi bio drugi? Prljavi momak u masnom odijelu? On smrdi, ali nije zloban. Teško da je to bila ona mlitava Frances, bila je ogrnuta plaštem i posvuda oko nje padala je njezina duga crna kosa. Podsjećala me na neku glumicu.

- Kažete da je bila model?

- Da, ali ne Paunu. Prljavom momku. Ne sjećam se jeste li je vidjeli ili niste.

- Nisam još imao to zadovoljstvo - ako to može biti zadovoljstvo.

- U redu, ona je neuredno lijepa izgleda. Jako našminkana. Mrtvački blijeda s mnogo ličila, a duga joj je kosa meko padala preko lica. Radi u umjetničkoj galeriji i zato mi se čini sasvim prirodnim da bude među bitnicama i model. Kako im se to da. Pretpostavljam da bi se mogla oduševiti Paunom. Ali to je možda ipak onaj prljavi. Medutim nisam vidjela da me ona udarila po glavi.

- Razmišljam o drugoj mogućnosti, madame. Netko je mogao primijetiti da pratite Davida i zato je pratio vas.

- Netko je vidio mene na tragu Davidu i tada je pošao mojim tragom?

- Ili je netko mogao već biti u šupi ili u dvorištu, pazeći vjerojatno na iste ljude koje ste vi promatrali.

- Naravno to je dobra ideja. Pitam se tko bi to mogao biti?

- Tu smo. To je teško, preteško - očajno uzdahne Poirot. - Previše ljudi, previše stvari. Ništa nije jasno: Vidim jedino djevojku koja je rekla da je mogla počinuti ubojstvo. Samo u tom smjeru trebam ići, a vidite li čak i u tome ima teškoća.

- Kakvih teškoća?

- Razmislite - rekao je Poirot.

Razmišljanje nije nikad bila odlika gospođe Oliver.

- Vi me uvijek zbunjujete - prigovarala je. - Govorim o ubojstvu, ali kojem ubojstvu?

- Ubojstvu maćehe, pretpostavljam. - Ali maćeha nije ubijena. Ona je živa.

- Vi zaista možete čovjeka otjerati u ludilo očajavala je gospođa Oliver.

Poirot se uspravi u stolcu. Dotakao je vrškove prstiju obiju ruku i pripremio se da. uživa, ili se to gospođi Oliver samo činilo.

- Odbijate razmišljati - rekao je. - Ali da bismo negdje stigli, moramo razmišljati.

- Ne želim razmišljati. Želim znati što ste radili dok sam bila u bolnici. Sigurno ste nešto radili. što ste uradili?

Poirot se nije obazirao na njezino pitanje.

- Moramo početi od početka. Jednog dana ste mi telefonirali. Bio sam uzbuđen. Da, priznajem, bio sam uzbuđen. Rečeno mi je nešto vrlo bolno. Vi ste me ohrabрили i razveselili. Vi ste mi dali slasnu tasse de chocolat. I još više, ne samo da ste mi ponudili pomoć nego ste mi zaista pomogli. Pomogli ste mi da nađem djevojku, koja je došla k meni i rekla da misli da je mogla počinuti zločin. Hajde da se upitamo, madame Oliver, što je s tim ubojstvom? Tko je ubijen? Gdje je ubijen? Zašto je ubijen?

- Stanite! - Ponovo me zaboljela glava, a to je loše.

Poirot nije obratio pažnju na njezinu molbu. - Imamo li uopće ubojstvo? Vi kažete - maćeha - ali ja odgovaram da maćeha nije

mrtva tako mi još nemamo ubojstvo. Ali treba da bude ubojstvo. Tako ja, prije svega moram otkriti tko je mrtav! Netko dođe k meni i spominje ubojstvo koje je počinjeno negdje i nekako. Ali ja ne mogu naći ubojstvo, a ono što ćete vi opet reći, da bi nam sasvim dobro došao pokušaj ubojstva Mary Restarick, ne zadovoljava Hercula Poirota.

- Zaista ne znam što biste htjeli - pobuni se gospođa Oliver.

- Želim ubojstvo - odgovori Hercule Pirot.

- Zvuči krvožedno kad to tako kažete!

- Tražim ubojstvo, a ne mogu ga naći. To razdražuje - i zato vas molim da razmišljate sa mnom.

- Imam izvanrednu ideju - počela je Gospođa Oliver. - Pretpostavimo da je Andrew Restarick ubio svoju prvu ženu prije nego je u žurbi otišao u Južnu Afriku. Jeste li razmišljali o toj mogućnosti?

- Sigurno nisam razmišljao o tako nečem ogorčio se Poirot.

- U redu, ali ja sam razmišljala o tome. To je vrlo interesantno. Bio je zaljubljen u tu drugu ženu. Kao Crippen, želio je otići s njom i zato je ubio prvu i nitko ni je nikad posumnjao.

Poirot je razdraženo odmannuo glavom. Ali njegova žena je umrla tek jedanaest ili dvanaest godina pošto je on napustio ovu zemlju na putu za Južnu Afriku, i njegovo dijete ne bi moglo biti upleteno u ubojstvo rođene majke u dobi od pet godina.

- Mogla je dati majci pogrešan lijek ili je Restarick samo rekao da je ona umrla. Nakon svega, mi ne znamo da je ona mrtva.

- Ja znam - rekao je Hercule Poirot. Istraživao sam. Prva gospođa Restarick umrla je 14. travnja 1963.

- Kako možete znati sve te stvari?

- Zato što sam angažirao nekog da istraži činjenice. Molim vas, madame, ne uskačite na brzinu u nemoguće zaključke.

- Mislila sam da sam prilično pametna tvrdoglavo je ustrajala Gospođa Oliver. - Kad bi se dogodilo da o tome pišem u knjizi, uradila bih upravo tako. I napisala bih da je to uradilo dijete. Ne svjesno, nego po nagovoru oca, koji joj je rekao da da majci napitak napravljen od tucanog stakla.

- Nom d'un nom d'un nom! - uzdahne Poirot.

- U redu - složila se gospođa Oliver. - Ispričajte svoju verziju.
- Na žalost, nemam što reći. Tražim ubojstvo i nisam našao ni jedno.
- Niste pošto je Mary Restarick bolesna, te ide u bolnicu, a kad joj je bolje, vrati se kući i ponovo se razboli. Da su tražili, vjerojatno bi našli arsen ili nešto drugo što je Norma negdje sklonila.
- Upravo su to našli.
- Dakle, zbilja, gospodine Poirot, što biste još htjeli?
- Želio bih da pripazite malo na značenje riječi. Djevojka je rekla meni isto što i mojem Georgeu. Ni jedanput nije rekla »pokušala sam nekog ubiti » ili »pokušala sam ubiti svoju maćehu«. Ona je svaki put govorila o činu, koji je počinjen, o nečem što se već dogodilo. Konačno dogodilo. U prošlosti.
- Predajem se - rekla je Gospođa Oliver. Vi jednostavno nećete vjerovati da je Norma pokušala ubiti maćehu.
- Da, vjerujem, sasvim je moguće da je Norma pokušala ubiti svoju maćehu. Mislim da se to vjerojatno dogodilo - to se psihološki slaže s njezinom smućenom pameti. Ali to nije dokazano. Zapamtite, svatko je mogao sakriti preparat arsena među Normine stvari. Mogao je to onamo staviti i muž.
- Čini se, uvijek mislite da su muševci oni koji ubijaju svoje žene.
- Muž je obično najvjerojatnija osoba, zato se obično prvo pomisli na njega. To je mogla biti Norma, ili je to mogao biti netko od slugu, ili je to mogla biti djevojka au pair, ili je to mogao biti stari gospodin Roderick. Ili je to mogla biti sama gospođa Restarick.
- Glupost. Zašto?
- Mogao bi se naći razlog. Prilično nategnut razlog; ali ne nevjerovatan.
- Zaista, gospodine Poirot, vi možete sumnjati u svakoga.
- Mais oui, to je upravo ono što mogu. Sumnjam u svakog. Prvo sumnjam, onda tražim razlog.
- A kakve bi razloge mogla imati jedna mala strankinja?
- Ovisi o tome što radi u toj kući i zbog kojih je razloga došla u Englesku, osim štošta drugoga.
- Vi ste zaista ludi.
- Ili bi to mogao biti David. Vaš Paun.

- Previše nategnuto. David nije bio ondje. Nikad nije bio blizu kuće.
- Da, da, bio je. šetao je hodnicima onoga dana kad sam bio ondje.
- Ali nije stavio otrov u Norminu sobu. - Kako znate?
- Pa njih se dvoje vole.
- Tako bi moglo izgledati. Priznajem.
- Vi uvijek želite sve komplicirati - prigovorila je gospođa Oliver.
- Ni govora. Stvari su se pokazale teške za me. I meni su potrebne informacije, a postoji samo jedna osoba koja mi ih može dati, a ona je nestala.
- Mislite, Norma?
- Da, mislim na Normu.
- Ali ona nije nestala. Mi smo je našli, vi i ja.
- Ona je izišla iz kavane i ponovo nestala.
- I vi ste je pustili da ode? - glas gospođe Oliver zadrhtao je od razočaranja.
- Na žalost.
- Pustili ste je da ode? čak je niste ni pokušali naći?
- Nisam rekao da je nisam pokušao naći.
- Ali do sada niste uspjeli. Gospodine Poirot, zaista ste me razočarali.
- To je model - rekao je Hercule Poirot gotovo pospano. - Da, to je model. Ali budući da jedan faktor nedostaje, model nema smisla. Vi to razumijete, zar ne?
- Ne razumijem - rekla je Gospođa Oliver koju je boljela glava.

Poirot je nastavio govoriti više za sebe nego za svoju slušateljicu. Ako bi se moglo reći da ga je Gospođa Oliver uopće slušala. Bila je vrlo razočarana Poirotom. Restarickova je djevojka, imala pravo, mislila je, zbilja je prestar. Eto, ona mu je pronašla djevojku, telefonirala mu je da bi mogao stići na vrijeme,, a sama je poput sjenke pratila drugi dio para. Ostavila je djevojku Poirotu i što je on učinio - izgubio je! Zapravo ona i ne vidi da je Poirot učinio išta korisno za cijelo vrijeme. Ona je razočarana. Kad prestane govoriti, to će mu reći.

Poirot je polako i metodički iznosio ono što je on nazvao omodel«.

- To se ispreplelo. Da to je prepleteno i zato je to tako teško. Jedna stvar nadovezuje se na drugu i zatim otkriješ da se odnosi na nešto

drugo izvan modela. Ali ovo nije izvan modela. I tako se sve više ljudi uključuje u krug sumnjivih. Sumnjivih zbog čega! To opet nitko ne zna. Prije svega, imamo djevojku i u svoj zbirci konfliktnih situacija moram tražiti odgovor na najbolnije pitanje. Je li djevojka žrtva, je li ona u opasnosti? Ili je djevojka vrlo prepredena? Možda hotimice stvara takav dojam kako bi to iskoristila za svoje ciljeve? Može biti i ovako i onako. Moram imati nešto određeno. Neki siguran putokaz, mora biti negdje. Siguran sam da je negdje. '

Gospođa Oliver čeprkala je po ručnoj torbici. - Ne shvaćam zašto nikad ne mogu naći aspirine, kad ih trebam - rekla je uzrujano.

- To je niz odnosa koji su povezani. Otac, kćer, maćeha. Njihovi su životi povezani. Imamo starog ujaka, pomalo senilnog, s kojim žive, imamo djevojku Sonju. Ona je povezana s ujakom... Radi'za nj. Lijepo se ponaša, ima lijepe manire. Oduševljen je njome. Zapravo, slab prema njoj. Ali kakva je njezina uloga u kući?

- Pretpostavljam da želi naučiti engleski rekla je Gospođa Oliver. I sastala se s članom strane ambasade - u Kew Gardensu. Sastala se s njim, ali nije razgovarala. Ostavila je knjigu i on ju je odnio.

- Što sve to znači? - upita gospođa Oliver.

- Ima li to ikakve veze s drugim modelom! .To još ne znamo. Zvuči nevjerojatno, ali možda nije nevjerojatno. Da li je Mary Restarick nehotice nabasala na nešto što bi moglo biti opasno za djevojku?

- Nećete mi valjda reći da sve to ima neke veze sa špijunažom!

- Ne tvrdim. Samo se pitam.

- Sami ste rekli da je stari Sir Roderick senilan.

- Sad nije pitanje o tome je li on senilan ili nije. On je bio važna osoba za vrijeme rata. Kroz njegove ruke prošli su važni papiri. Mnogi su mu napisali važna pisma. Pisma koja je mogao zadržati kad su jednom izgubila svoju važnost.

- Govorite o ratu i onome što je bilo prije mnogo godina.

- Upravo tako. Ali nije uvijek gotovo s prošlošću, samo zato što je bila davno. Sklopljeni su novi ugovori. U javnim ih govorima ne priznaju, odbacuju ih i govore različite laži o nečem drugom. Pretpostavimo da postoje određena pisma ličnosti. Ne govorim vam ništa određeno, ra zumijete. Samo iznosam pretpostavke. Pretpostavke za koje znam da su bile istinite u prošlosti. Moglo bi biti

vrlo važno da se neka pisma unište ili predaju nekoj stranoj vladi. Tko će bolje izvesti taj zadatak nego šarmanтна mlada dama koja pomaže starijem odličniku da sredi materijal za svoje memoare. Svi danas pišu memoare.

- Nitko ih ne može zaustaviti da to čine. Pretpostavimo da je maćeha slučajno naišla na trag i jednoga dana dok je korisna tajnica i djevojka au pair» nešto ukuhala«? I pretpostavimo da je ona uredila da sumnja padne na Normu?

- Kakvu imate maštu - rekla je gospođica i, Oliver. - Ja bi to nazvala nepoštenim djelom. Mislim, sve te stvari nisu se mogle dogoditi.

- Upravo tako. Ima previše modela. Koji je pravi? Norma je napustila kuću, otišla u London. Ona je, kako ste me obavijestili, treća djevojka u stanu koji dijeli s još dvije djevojke. Ovdje opet možemo naći razlog. Dvije djevojke su za nju stranci. Ali što sam onda saznao? Claudia Reece-Holland je privatna tajnica Normina oca. Opet imamo vezu. Je li to puki slučaj? Ili iza toga nešto stoji. Druga djevojka, rekli ste mi, radi kao model i poznaje se s momkom kojeg zovete Paun i s kojim Norma vodi ljubav. Ponovo veza. Više veza. I što David - Paun radi u svemu tome? Da li voli Normu? Tako se čini. Njezini ga roditelji ne vole, što je jedino moguće i prirodno.

- Čudno je što je Claudia Reece-Holland Restarickova tajnica razmišljala je Gospođa ! Oliver. - Rekla bih da je neobično sposobna u ! svemu. Možda je ona gurnula ženu kroz prozor. Sa sedmog kata.

Poirot se polako okreće prema njoj.

- Što govorite? - upitao je. - što to govorite?

- Samo o nekome iz kuće - ne znam čak ni njeno ime, ali ona je pala kroz prozor ili se bacila kroz prozor sa sedmog kata i ubila se.

Poirotov glas se povisio i postao ozbiljan.

- I vi mi to uopće niste rekli? - optužio ju je.

Gospođa Oliver buljila je u njega začudeno. - Ne razumijem što mislite?

- Što mislim? Molio sam da mi kažete o smrti. To je ono što tražim. Smrt. A vi ste rekli da nema smrti. Vi razmišljate samo o pokušaju trovanja. A ipak ovdje postoji smrt, smrt u kako se zove taj stambeni blok?

- Borodene Mansions.

- Da, da. I kad se to dogodilo?
- To samoubojstvo? Ili što je već bilo? Mislim - da - mislim da je to bilo tjedan dana prije nego što sam išla tamo.
- Izvrsno. Kako ste čuli o tome?
- Rekao mi je mljekar.
- Mljekar, mon Dieu!
- Bio je brbljav. Zvučalo je prilično tužno. Bilo je to po danu - rano ujutro, mislim.

- Kako se zvala?
- Nemam pojma. Mislim da nije ni spomenuo.
- Mlada, srednjih godina, stara?

Gospođa Oliver je razmišljala. - U redu, nije rekao njene prave godine. Oko pedeset. Mislim, da je tako rekao.

- Da li je ona netko kojeg poznaju tri djevojke?
- Kako vam to mogu reći? Nitko nije ništa rekao o tome. .
- Vi niste nikad ni pomislili da mi to kažete.
- Slušajte, gospodin Poirot, zaista nisam mi slila da to ima ikakve veze s tim. U redu, mislim da bi moglo imati - ali čini se da to nitko nije spomenuo ili mislio o tome.

- Ali to je veza! Djevojka Norma živi u toj zgradi, i jednoga dana netko počinu samoubojstvo, kladim se, to je veza. Tako je, netko se bacio ili pao sa sedmog kata i ubio se. I tada. Nekoliko dana kasnije ta djevojka Norma, pošto vas je čula kako na primanju govorite o meni, dolazi k meni i kaže mi kako se boji da je možda počinila zločin. Zar ne vidite? Smrt - i to samo nekoliko dana nakon toga što netko misli da je mogao počinuti zločin. Da, mora postojati ubojstvo.

Gospođa Oliver je željela reći: »glupost« ali se nije usudila. Ipak je to mislila.

- Znači, mora postojati još nešto što nisam saznao. To mora povezati cijelu stvar! Da, da, još ne vidim kako, ali mora biti tako. Moram razmisliti. To je ono što moram učiniti. Moram ići kući i misliti dok se dijelovi polako ne povežu - zato što će to biti ključni dio koji će ih sve spojiti zajedno. Da. Najzad. Najzad ću pronaći rješenje.

Ustao je i rekao - Adieu, chere madame, - i požurio iz sobe. Gospođa Oliver je napokon dala maha svojim osjećajima.

- Glupost! - viknula je prazno j sobi. - Savršena glupost! Pitam se hoće li biti previše ako uzmem četiri aspirina?

15. poglavlje

Pred Herculeom Poirotom bio je čaj od kamilica koji mu je priredio George. Srkao ga je i razmišljao. Razmišljao na poseban način, osebujan, svoj. Bila je to tehnika čovjeka koji može slagati misli kao što netko slaže dijelove slike od dječjih kockica. U pravom trenutku složiti će se tako da se dobije jasna i povezana slika. Sad je najvažnija stvar bilo odabiranje, odvajanje. Srknuo je čaj, odložio šalicu, naslonio ruke na naslonjač i pustio da mu pojedini dijelovi njegove slagalice jedan po jedan ulaze u misao. Kad ih jedanput sve odredi, onda će ih odabrati. Dijelove neba, dijelove zelenog - brežuljka, možda prugaste dijelove kao kod tigra . . .

Boljele su ga noge u kožnim cipelama. Počeo je odatle. išao je tragom svoje dobre prijateljice gospođe Oliver. Maćeha. Vidio je sebe kako drži ruku na vrtnim vratima. ženu koja se okrenula, ženu pognute glave kako reže slabi izdanak ruže, okreće se i gleda ga. Što je ondje bilo zanimljivo za nj? Ništa. Zlatna glava, zlatna glava koja se svijetli kao žitno polje, s uvojcima i kovrčama kose koja ga je malo podsjećala na frizuru gospođe Oliver. Osmijehnuo se. Ali kosa Mary Restarick bila je dotjeranija nego što je ikad bila, . . kosa gospođe Oliver. Zlatni okvir oko lica bio je malo prevelik za nju. Sjeti se da je Sir Roderick rekao da mora nositi periku, zbog bolesti. . žalosno za tako mladu ženu.

Ima nešto, kad počne razmišljati o tome, nešto neobično teško ; na njezinoj glavi. Previše ukrućeno, savršeno dotjerano. Razmišljao je o perici Mary Restarick. E - ako je to bila uopće perika - jer uopće nije smatrao da može biti siguran u ono što kaže ' Sir Roderick. Ispitao je sve o periki, bude li ona morala imati neku važnost. Sjetio se razgovora. , Jesu li rekli nešto važno? Činilo mu se da nisu.

Sjećao se sobe u koju su ušli. Bezbojna soba ' koja se može smjestiti u bilo čiju kuću. Dvije slike na zidu, slika žene u tamnosivoj haljini.

Tanke, čvrsto stisnute usnice. Pepeljasta kosa. Prva Gospođa Restarick. Izgledala je kao da je i bila starija od muža. Njegova slika

bila je na suprotnom zidu i gledala u nju. Dobri portreti, Oba. Lansberger bijaše dobar portretist. Misao i mu se zaustavi na portretu muža. Prvi put ga nije vidio tako dobro kao u Restarickovu uredu... Andrew Restarick i Claudia Reece-Holland. Ima li nešto između njih?

Jesu li njihovi odnosi dublji od službenih? Ne bi morali biti. Ovdje je bio čovjek koji se vratio u svoju zemlju nakon mnogo godina izbivanja, koji nema bližih prijatelja ili rodaka, koji je bio zbunjen i zabrinut zbog karaktera i kćerkinina ponašanja. I vjerojatno je bilo sasvim prirodno što se obratio svojoj nedavno zaposlenoj sposobnoj tajnici da mu , predloži mjesto gdje bi njegova kćerka živjela u ' Londonu. A to je upravo i njoj dobro došlo, jer je tražila treću djevojku . . . Treća djevojka . . . činilo se da mu se fraza koju je čuo od gospođe Oliver neprestano mota po glavi. Kao da je imala neko drugo značenje koje on iz nekog razloga nije mogao otkriti. .

U sobu diskretno ude George, zatvarajući za sobom vrata.

- Ovdje je mlada dama, gospodine. Mlada dama koja je dolazila neki dan.

Riječi koje su se sasvim uklopile u Poirotove misli. Uspravio se od iznenađenja.

- Mlada dama, koja je bila u vrijeme doručka?

- Ne, gospodine. Mislim na mladu damu koja je bila sa Sir Roderickom Horsefeldom.

- Ah, sjećam se.

- Uvedite je. Gdje je ona? - Poirot je podigao obrve.

- Uveo sam je u sobu gospođice Lemon, gospodine.

- Uvedite je ovamo.

Sonja nije čekala da je najavi George. Ušla je u sobu ispred njega brzim i prilično agresivnim korakom.

- Bilo mi je teško doći, ali došla sam da sam kažem da nisam uzela te papire. Nisam ukrala ništa, razumijete li?

- Je li netko rekao da jeste? - upitao je Poirot. - Sjednite, mademoiselle.

- Neću sjesti. Imam vrlo malo vremena. Samo sam došla da vam kažem kako to apsolutno nije istina. Ja sam poštena i radim što mi se kaže.

- Znam što želite reći. Shvatio sam. Vi tvrdite da niste uzeli ni jedan papir, pismo, informacije ili bilo kakav dokument iz kuće Sir Rodericka Horsefielda? To ste željeli reći, zar ne?

- Došla sam da vam to kažem. On mi vjeruje. On zna da ne bih učinila tako nešto.

- Vrlo dobro. To je izjava i ja sam je upamtio.

- Mislite li da ćete naći te papire?

- Sad istražujem nešto drugo - rekao je Poirot. - Sir Roderickova pisma morat će čekati na red.

- On je zabrinut. Vrlo zabrinut. Ima nešto što mu ne mogu reći. Reći ću vama. On gubi stvari. Stvari nisu ondje gdje on misli da jesu. On ih ostavlja - kako da kažem - na smiješnim mjestima. Znam. Vi sumnjate u mene. Svi u mene sumnjaju, jer sam strankinja. Zato što sam došla iz strane zemlje, misle - misle da kradem tajne papire kao u onim glupim engleskim špijunskim pričama. Nisam ja takva. Ja sam intelektualka.

- Aha - rekao je Poirot. - To je uvijek dobro znati. Ima li još nešto što ste mi željeli reći?

- Zašto bih?

- Nikad se ne zna.

- Koje su to druge stvari o kojima govorite?

- Ne želim vas zadržavati. Ovo je vjerojatno vaš slobodan dan.

- Da. Imam jedan dan u tjednu kad mogu raditi što želim. Mogu doći u London. Mogu ići u Britanski muzej.

- Da, i u Victoria i Albert.

- Tako je.

- I u Nacionalnu galeriju gledati slike. I jednoga lijepog dana možete ići do Kensington Gardena ili možda tako daleko kao što je Kew Garden.

Ukočila se . . . Uputila mu ljutit ispitujući pogled.

- Zašto ste rekli Kew Garden.

- Zato što ondje ima vrlo lijepog cvijeća, grmova i drveća. Svakako ne smijete propustiti Kew Garden. Ulaznica je vrlo jeftina. Peni ili dva, mislim. I tako možete poći onamo i vidjeti tropsko drveće ili možete sjediti na klupi i čitati knjigu. - Smiješio joj se mirno i sa zanimanjem gledao kako u njoj raste nemir. - Ali ne smijem vas

zadržavati, mademoiselle. Vjerojatno imate neke prijatelje koje želite pasjetiti, možda u nekoj ambasadi?

- Zašto to kažete?

- Bez određenog razloga. Vi ste, kao što ste rekli, strankinja i možete imati prijatelje koji su povezani s vašom ambasadom ovdje.

- Netko vam je nešto govorio. Netko me optužio. Kažem vam da je on glupi starac, koji ostavlja stvari na pogrešno mjesto. To je sve! I on ne zna ništa što je važno. Nema tajnih papira ni dokumenata. Nikad nije ni imao!

- Ah, ali vi baš ne mislite tako kao što kažete. Vrijeme prolazi, znate. Jednom je on bio važna ličnost, koja je znala važne tajne.

- Pokušavate me zaplašiti.

- Ne, ne volim melodrame.

- Gospođa Restarick. Gospođa Restarick vam je io napričala. Ona me ne voli.

- Ona mi to nije rekla.

- U redu, ja je ne volim. Ona je takva žena u koju nemam povjerenja. Mislim da ona ima tajne.

- Zaista?

- Da, mislim da ima tajne pred svojim mužem. Mislim da odlazi u London ili neko drugo mjesto da se sastane s drugim muškarcem.

- Zaista, vrlo zanimljivo. Mislite da se sa staje s drugim muškarcem.

- Mislim. često ide u London i mislim da to ne kaže svaki put svojem mužu, ili kaže da ide u kupovinu. On je zaposlen u uredu i ne razmišlja o tome kamo odlazi njegova žena. Ona je više u Londonu nego u selu. A ipak se pretvara da voli raditi u vrtu!

- Ne znate tko bi mogao biti taj muškarac?

- Otkud bih znala? Nisam je slijedila. Gospodin Restarick nije sumnjičav čovjek. Vjeruje u ono što mu kaže žena. Vjerojatno cijelo vrijeme razmišlja o poslu. A, mislim i da je zabrinut za svoju kćerku.

- Da, on je zaista zabrinut za kćerku. Koliko vi znate o njoj? Koliko je poznajete?

- Ne poznajem je dobro. Ako me pitate što mislim - dakle reći ću vam. Mislim da je luda. - Mislite da je luda? Zašto?

- Ponekad govori čudne stvari. Vidi stvari , kojih nema. '

- Vidi stvari kojih nema?

- Ljude koji nisu tamo. Ponekad je vrlo uzbudena, a drugi put izgleda kao da je u snu. Razgovarate s njom, a ona ne čuje što joj kažete. Ne odgovara. Mislim da postoje ljudi za koje bi željela da su mrtvi.

- Mislite na gospodu Restarick.

- I na njezina oca. Gleda ga kao da ga mrzi.

- Zar zato što su je oboje pokušali spriječiti da se uda za mladića kojeg je izabrala?

- Da. Oni ne žele da se to dogodi. Oni su sasvim u pravu, naravno, ali je to ljuti. Jednoga i dana - dodala je Sonja dražesno kimajući glavom - mislim da će se ubiti. Nadam se da neće učiniti ništa tako glupo, ali to je ano što ljudi rade kad su vrlo zaljubljeni. - Slegnula je ramenima. - Dakle - sad idem.

- Samo mi recite još jednu stvar. Da li gospođa Restarick nosi periku?

- Periku? Kako bih to znala? - razmišljala je časak. - Moglo bi biti - zaključila je. - To je korisno za putovanje. To je i moderno. I ja ponekad nosim periku. Zelenu. Ili sam nosila? - Ponovala je, - Sada idem - i izašla je.

16. poglavlje

- Danas imam mnogo posla - izjavi Hercule Poirot kad je sutra ujutro ustao od stola za doručak i pridružio se gospođici Lemon. - Moram praviti anketu. Jeste li vi pripremili materijal za mene, sastanke, kontakte.

- Svakako - odgovori gospođica Lemon. Sve je ovdje. Predala mu je malu aktovku. Poirot ju je na brzinu zagledao i kimnuo.

- Uvijek se mogu osloniti na vas C'est fantastique.

- Zaista, monsieur Poirot, ne vidim ništa fantastično u tome. Vi ste mi dali upute i ja ih ispunjavam. Prirodno.

- To baš nije tako prirodno. Zar ne dajem često upute i čovjeku koji se bavi plinom, električaru i ostalim majstorima, a obave li oni to uvijek? Vrlo, vrlo rijetko.

Izišao je u predsoblje.

- Malo teži ogrtač, George. Čini se, počinju hladniji dani: Ponovo je provirio u tajničinu sobu. - Uzgred, što mislite o mladoj dami koja je bila jučer ovdje?

Gospođica Lemon se zaustavi, jer se upravo spremala da počne pisati na stroju i upita kratko: - Strankinji?

- Da, da.

- Očito je strankinja.

- Zar osim toga ništa više ne mislite o njoj? Gospođica Lemon je razmišljala. - Nisam uopće ocjenjivala njezine sposobnosti. Zbog nečeg se činila uzrujanom - dodala je prilično neodlučno.

- Da. Osumnjičena je za krađu. Ne novčanu, nego nekih papira njezina poslodavca.

- Bože, Bože! Važni papiri?

- Čini se da jesu. Ali možda uopće ništa nije izgubio.

- No da - rekla je gospođica Lemon, a njezin je pogled kazivao da ga se želi osloboditi, kako bi s pravim žarom nastavila posao. - U redu, uvijek kažem da je bolje znati gdje si kada nekog upošljavaš ili kupuješ engleske stvari.

Hercule Poirot je izišao. Prvo je htio posjetati Borodene Mansions. Uzeo je taksi. Ušavši u dvorište, pogledao je oko sebe. Jedan uniformirani vratar stajao je na ulaznim vratima i zviždukao neku žalosnu melodiju. Kad mu se Poirot obratio, rekao je: - Da, gospodine?

- Pitam se - reče Poirot - da li biste mi mogli nešto reći o nedavnom tužnom događaju.

- Tužnom događaju? Ništa ne znam o tome.

- Žena koja se bacila, ili da kažemo koja je pala s jednog od gornjih katova i ubila se.

- Ah, to. Ne znam ništa zato što sam ovdje tek tjedan dana. Hej, Joe! - Prišao je vratar kojđ je izišao iz suproinog bloka.

- Znaš li ti nešto o dami koja je pala sa sedmog. Bilo je to prije oko mjesec dana?

- Nije tako davno - rekao je Joe, ostariji čovjek, koji je govorio polako. - Bio je to gadan posao.

- Da li je odmah bila mrtva?

- Da.

- Kako se zvala? Znate mogla bi mi biti neka rođaka - objasnio je Poirot. Njemu nije bilo teško lagati.

- Zbilja, gospodine! Vrlo mi je žao. Bila je to gospodica Charpentier.

- Je li dulje vremena živjela u stanu?

- Čekajte da razmislim. Godinu dana možda godinu i po. Ne, mislim da je bilo dvije godine. Broj 76 - sedmi kat.

- Je li to posljednji kat?

- Jest, gospodine. Gospodica Charpentier. Poirot nije inzistirao na drugim podacima, jer se pretpostavljalo da to mora znati o svojoj rođaki. Umjesto toga je upitao: - Je li bo izazvalo mnogo uzbuđenja, ispitivanja? U koje se doba dana dogodilo?

- Mislim u pet ili šest sati ujutro. Nije bilo nikakve uzbune. Samo je sletjela dolje. Iako je bilo rano, odmah se okupila velika grupa ljudi koji su se gurali preko ograde. Znate kakvi su ljudi.

- Naravno i policija je došla?

- Da, policija je stigla vrlo brzo. I liječnik s ambulantnim kolima. Sve kao obično - rekao je s dosadom, kao da barem jedanput ili dvaput mjesečno gleda ljude kako se bacaju sa sedmog kata.

- Pretpostavljam da su došli i stanari kad su čuli što se dogodilo.
- Nije ih - mnogo došlo iz zgrade. Zbog saobraćajne buke i svega ostalog mnogi nisu ni znali što se dogodilo. Neki su rekli da je vrisnula kad je padala, ali ne tako glasno da bi to izazvalo zbrku. Samo su prolaznici na ulici vidjeli što što se dogodilo. Razumije se, gledali su preko ograde, a onda su drugi vidjeli kako oni nešto gledaju pa su im se pridružili. Znae već kako je s nesrećama!

Poirot ga je uvjerio da zna što je nesreća.

- Živjela je sama? - upitao je više za sebe.

- Tako je.

- Ali vjerujem da je imala prijatelja među stanarima?

Joe slegne ramenima, i odmahne glavom. Može biti. Ne znam. Nisam je nikad vidio s našim ljudima u restoranu. Imala je prijatelje izvana koji su s njom ponekad ručali ovdje. Ne, ne bih rekao da, je ovdje bila s nekim posebno povezana. Najbolje je - rekao Joe već pomalo nervozan - da razgovarate s gospodinom McFarlaneom, koji ovdje radi, ako želite da znate više o njoj.

- Hvala vam. Mislim da ću to učiniti.

- Njegov je ured u onom bloku preko, gospodine. U prizemlju. Vidjet ćete oznaku na vratima.

Poirot je otišao onamo. Iz aktovke izvadi pismo koje mu je pripremila gospodica Lemon i na kojem je pisalo »Gospodin McFarlane.« Pokazalo se da je McFarlane ljep i ozbiljan muškarac, vjerojatno u četrdeset i petoj godini. Poirot mu pruži pismo. Otvorio ga je i pročitao.

- Da, da - rskao je. Odložio ga je na stol i pogledao Poirota.

- Vlasnici mi naređuju da vam pružim svu pomoć koju mogu u vezi s tužnom smrću gospođice Louise Charpentier. Što želite znati monsieur - ponovo je pogledao pismo - monsieur Poirot.

- Naravno, to je sve vrlo povjerljivo - rekao je Poirot. - S njezinim rođacima razgovarala je policija i odvjetnik, ali su oni uznemireni i zato sam došao u Englesku da bih otkrio nešto više ako me razumijete. Žaloso je kad primite samo službenu obavijest.

- Upravo tako. Potpuno razumijem. U redu, reći ću vam sve što znam.

- Kako je dugo bila ovdje i kako je iznajmila taj stan?

- Bila je ovdje - mogu točno pogledati oko dvije godine. Stan je bio slobodan i mislim da joj je dama koja je odlazila, vjerojatno znanica, rekla za nj. Bila je to gospodica, Wilder. Radila je u BBC. Neko je vrijeme živjela, u Londonu, ali je otišla u Kanadu. Vrlo draga žena mislim da baš nije dobro poznavala pokojnicu. Jednostavno je slučajno spomenula da napušta stan, a gospođici Charpentier se on svidao.

- Je li bila dobar stanar?

Osjećalo se da gospodin McFarlane oklijeva. - Bila je podnošljiv stanar.

- Možete mi reći istinu - ohrabrio ga je Hercule Poirot. - Bilo je ondje zabava, zar ne? Malo veselja u stanu?

Gospodin McFarlane više nije bio tako diskretan.

- Bilo je nekoliko prigovora, ali pretežno od starijih ljudi.

Hercule Poirot značajno kimne.

- Malo je previše voljela bocu, gospodine, i živjela je prilično raskalašeno. To je povremeno stvaralo dosta problema.

- I ona je voljela gospodu?

- Zna, ne bih želio ići tako daleko.

- Ne, ne, ali to se razumije.

- Naravno, nije bila vrlo mlada.

- Izgled vrlo često vara. što biste rekli koliko je imala godina?

- To je teško reći. Četrdeset - četrdeset i pet - dodao je, nije baš bila zdrava.

- A tako, razumijem.

- Nema sumnje, previše je pila. I tada bi postajala vrlo utučena. Nervozna. Mislim da je često išla k liječnicima, ali nije vjerovala, u ono što su joj govorili. Žene tako uobrazе - naročito u njezinim godinama - bila je uvjerenā da ima rak. Bila je uvjerenā u to. Doktor ju je razuvjeravao, ali ona mu nije vjerovala. Prilikom autopsije izjavio je da nije imala ništa ozbiljno. Zna, čovjek o tome čuje svaki dan. Njoj je bilo svega dosta i jednoga lijepog dana - kimnuo je.

- Vrlo tužno - rekao je Poirot. - Da li je imala nekog prijatelja među stanarima?

- Nije, koliko znam. To mjesto nije, kako bismo rekli, intimno. To su većinom zaposleni ljudi, nemaju vremena za društveni život.

- Mislio sam možda na gospodicu Claudiu Reece-Holand. Pitam se jesu li se one poznavale.

- Gospodica Reece-Holland? Ne, ne mislim.

Možda su se poznavale, razgovarale kad bi se srele u liftu. Ali ne mislim da su se družile. Znate, one su bile različitih godina. Mislim gospodin McFarlane malo se zbunio. Poirot se pitao zbog čega.

- Jedna od djevojaka koja stanuje s gospodicom Holland poznavala je gospođu Charpentier. - Mislim gospodica Norma Restarick? upitao je.

- Zbilja? Zaista ne znam - došla je ovamo tek nedavno, jedva je poznajem po videnju. Izgleda prilično uplašena mlada dama. Rekao bih da je tek nedavno izišla iz škole. Mogu li još nešto učiniti za vas, gospodine? - dodao je.

- Ne, hvala. Bili ste vrlo ljubazni. Zanima me da li bih možda mogao vidjeti stan. Samo zato da mogu reći - Poirot je zastao, ne iznoseći što bi eventualno želio reći.

- U redu, da vidimo. Sad tamo stanuje gospodin Trevers. On je cijeli dan u gradu. Dobro, dodite gore sa mnom, ako želite, gospodine.

Popeli su se na sedmi kat. Dok je gospodin McFarlane stavljao ključ, pao je jedan broj s vrata i gotovo udario Poirota u nogu. On je žustro odskočio i sagnuo se da ga podigne. Objesio ga je pažljivo na čavao koji je bio na vratima.

- Ti su brojevi labavi - rekao je.

- Žao mi je, gospodine. Upozorit ću na to. Da, oni s vremenom olabave. Evo nas.

Poirot je ušao u sobu za primanje. U ovom trenutku imala je malo osobnih značajki. Zidovi su bili obloženi tapetima s imitacijom drva. Bila je namještena udobno, a jedini osobni dodatak bil je televizor i nekoliko knjiga.

- Svi su stanovi djelomično namješteni rekao je McFarlane. - Stanari ne moraju donositi ništa svoje, ako to ne žele. Mi se mnogo brinemo za ljude koji dolaze i odlaze.

- I dekoracija je svuda ista?

- Nije svuda. čini se da ljudi vole taj grubi izgled drva. Dobra pozadina za slike. Jedino je različit zid nasuprot vratima. Imamo cijeli komplet fresaka između kojih ljudi mogu izabrati. Komplet ima deset

uzoraka - rekao je gospodin McFarlane s nekim ponosom. - Ovo je jedan japanski - vrlo umjetnički - zar ne? - a tu je jedan engleski vrt; zatim vrt s pticama; pa s drvećem, jedan s harlekinom, interesantni apstraktni efekti - lanije i kocke u živim kontrastnim bojama. Sve su ih nacrtali dobri umjetnici. Namještaj je isti. Izbor u dvije boje, no, naravno, ljudi mogu dodati ono što žele ili što ; imaju. Ali oni to obično ne čine.

- Mnogi od njih nisu, kako se to kaže, ljubitelji doma - primijeti Poirot. '

- Ne, više su lutalice, ili zaposleni ljudi koji žele dobar komfor i dobre instalacije ali nisu posebno zainteresirani za dekoraciju, iako imamo jednog ili dva stanara koji su to prilagodili sebi, što nije prema našem stajalištu dobro. Morali smo u ugovor o zakupu staviti klauzulu da moraju sve vratiti kako su zatekli - ili platiti za ono što su izmijenili.

Činilo se da su se prilično udaljili od predmeta o smrti gospođe Charpentier. Poirot se približi prozoru. - Je li to bilo odavde? - uljudno je promrmljao.

- Da. To je taj prozor. Onaj lijevi. Ima balkon.

Poirot je pogledao dolje.

- Sedam katova - rekao je. - Dug put.

- Da smrt je bila trenutna, drago mi je da to mogu reći.

- Naravno mogao je to biti i nesretan slučaj. Poirot odmahne glavom.

- Ne možete to ozbiljno tvrditi, gospodine MeFarlane. To je moralo biti namjerno.

- U redu, čovjek je uvijek sklon da prihvati lakšu mogućnost. Bojim se da nije bila sretna.

- Hvala - rekao je Poirot - na vašoj velikoj susretljivosti. Moći ću rođacima u Francuskoj dati vrlo jasnu sliku.

Njegova vlastita slika o onom što se dogodilo nije bila tako jasna kao što je želio da bude. Još nije bilo ničeg što bi potvrdilo njegovu teoriju da je smrt Louise Charpentier bila važna. Zamišljeno je ponovio njeno ime. Louise . . . Zašto je ime Louise salijetalo njegovo pamćenje? Odmahnuo je glavom. Zahvalio je gospodinu McFarlaneu i izišao.

17. poglavlje

Glavni inspektor Neele sjedio je za svojim stolom, izgledao vrlo službeno i strogo. Ljubazno je pozdravio Poirota i pokazao mu stolac. Čim je mladi čovjek, koji je uveo Poirota, izišao, ponašanje glavnog inspektora promijenilo se.

- I što sada istražujete, vi tajanstveni vraže? - Ah tu smo - rekao je Poirot - već znate. - Oh da, pogledao sam neke predmete, ali ne mislim da ćete iz te rupe iščeprkati mnogo.

- Zašto to zovete rupom?

- Zato jer ste vi upravo kao dobar lovac miševa. Mačak koji sjedi iznad rupe i čeka da iziđe miš. Dakle, ako me pitate, nema miša u toj rupi. Ne kažem da iz nje ne možete izvući neke sumnjive transakcije. Poznajem te financijere. Usudujem se reći, mnogo je nečistog posla u vemi s rudama i koncesijama za naftu i svega ostaloga. Ali Joshua Restarick Ltd. uživa dobar glas. Porodični posao - ili je to bio - jer ga više danas ne možemo zvati tako. Simon Restarick nije imao djece, a njegov brat Andrew Restarick ima samo jednu kćerku. Bila je tu i neka stara tetka, s majčine strane. Kćerka Andrewa Restaricka živjela je s njom pošto je napustila školu nakon majčine smrti. Tetka je umrla od srčanog udara prije šest mjeseci. Mislim, malo luckasta - pripadala je nekoj čudnovatoj religioznoj sekti. Nikome nije činila zlo. Simon Restarick bio je izvanredan tip vještog poslovnog čovjeka i imao je druželjubivu ženu. Oženili su se prilično kasno.

- A Andrew?

- Čini se da je Andrew velika lutalica. Nema ništa poznato protiv njega. Nikad nigdje nije ostao dugo, lutao je po Južnoj Africi, Južnoj Americi, Keniji i mnogim drugim mjestima. Brat ga je nekoliko puta zvao da se vrati kući, ali on to nije htio. Nije volio London, ni posao, ali čini se da je imao Restarickov porodični dar da pravi novac. Tražio je rudarska nalazišta i stvari takve vrste. Nije bio lovac na, slonove, ili arheolog, ili farmer. Uvijek se bavio nekim poslovima, i to uspješno.

- Tako je i on na neki način konvencionalan?

- Da, tako izlazi. Ne znam što ga je natjeralo da se vrati kući nakon bratovljeve smrti. Vjerojatno nova žena - ponovo se oženio, žena je vrlo lijepa, mnogo mlada od njega. Sad žive sa starim Sir Roderickom Horsefieldom čija je sestra bila udana za ujaka Andrewa Restaricka. Ali mislim da je to samo privremeno. Da li je išta od ovoga za vas novost? Ili ste sve to već znali?

- Čuo sam skoro sve - rekao je Poarot. Ima li itko lud u porodici?

- Ne bih rekao, ako izuzmemo staru tetku i njenu smaješnu religioznost. Ali to nije neobično u žena koje žive same.

- Dakle, sve što mi zapravo možete reći jest to da ima mnogo novca - rekao je Poarot.

- Mnogo novca - rekao je glavni inspektor Neele. - I svi su vrlo poštovani. Upamtite, nešto je od toga Andrew Restarick unio u tvrtku. Koncesije iz Južne Afrike, rudnici i nalazišta minerala. Mogu reći kad se to razvije ili ponudi na tržište, bit će to svakako velika hrpa novca.

- I tko će to naslijediti? - upitao je Poirot. - Ovisi o adluci Andrewa Restaricka. Sve ovisi o njemu, ali mislim da, nema nikoga drugog osim žene i kćeri.

- Znači obje će jednoga dana naslijediti veliko bogastvo?

- Rekao bih tako. Mislim da ima vrlo mnogo takvih porodičnih trustova. Uobičajene igre Cityja.

- Nema li, na primjer, nikakve druge žene za koju bi on bio zainteresiran?

- Nije se čulo. Ne bih rekao da postoji. Ima mladu vrlo lijepu ženu.

- Mladić je - razmišljao je Poirot - mogao sve znati.

- I onda se oženiti kćerkom? Nema ništa što bi ga sprečavalo, jedino ako ona nije pod zaštitom suda. Naravno, otac bi je mogao razbaštiniti, ako to želi.

Poirot pogleda na sitno ispisanu listu u ruci. - što je s Galerijom Wedderburn?

- Kako ste došli na to? Je li neki vaš klijent posumnjao da je kupio falsifikat?

- Prodaju li falsifikate?

- Ljudi ne žele kupovati falsifikate - protestirao je glavni inspektor Neele. - Imali su neugodan posao. Neki teksaški milijunaš kupio je

od njih slike i platio nevjerojatno visoku sumu. Prodali su mu Renodra i Van Gogha. Renoirova je bila mala glava djevojke i tada se nešto posumnjalo. Činilo se da nema razloga vjerovati kako Galerija Wedderburn nije kupila tu sliku na pravom mjestu i s punim povjerenjem. Nastala je zbrka. Pozvani su stručnjaci da daju svoje mišljenje. Zapravo, kao i obično, na kraju se činilo da svatko od njih misli drukčije. Galerija je predložila da povuče sliku. Ali milijunaš nije odustajao sve dok se poslednji stručnjak nije zakleo da je slika originalna. Onda je zadržao sliku. Usprkos tome, od toga trenutka galerija je ostala sumnjiva.

Poirot ponovo pogleda svoju listu.

- A što je s Davidom Bakerom? Jeste li istražili što god o njemu?

- On je obična fukara. Ološ, povlači se okolo s bandom i tuče u noćnim klubovima. Uživaju drogu - heroin - kokain - djevojke luduju za njima. Kukaju nad njegovim teškim životom i sudbinom koju nije zaslužio takav rocleni genije. Njegove slike nisu priznate. Ništa osim dobrog starog seksa - ako me pitate.

Poirot opet pogleda listu.

- Znete li nešto o gospodinu Reece-Hollandu, članu parlamenta?

- Uspješan političar. Dobar je govornik. Jedna ili dvije čudnovate transakcije u gradu, ali se iz njih izvukao čist. Rekao bih da je prevrtljiv. Stekao je priličan imetak, i to na vrlo sumnjiv način.

Poirot je stigao do posljednje točke.

- Ima li nešto o Sir Rodericku Horsefieldu?

- Drag starac, ali senilan. Imate dobar nos i sve nanjušite, zar ne Poirot? Da, bilo je nekih neprilika u Specijalnom odjelu. Sad svi luduju za memoarima. Više nitko na zna koja će se nova tajna otkriti. Svi ti stari momci, službenici, generali, natječu se da iznesu svoje dojmove o onome čega se sjećaju o drugima! Obično to i nije posebno važno, ali ponekad - znate kabineti mejenjaju politiku i mi ne želimo povrijediti ničije osjećaje ili dopustiti loš publicitet. Zbog toga pokušavamo ukrotiti te stare momke. S nekima od njih nije nam lako. Ali morate otići u Specijalni odjel, ako želite saznati više o tome. Ne čini mi se da je to nanijelo mnogo štete. Nevolja je u tome što nisu uništili dokumente koje su morali. Čuvaju gomile tih papira.

Međutim, mislim da u svemu tome nema ničeg posebnog, ali smo otkrili da neka država nešto njuška! .

Poirot duboko uzdahne.

-Nisam pomogao? - upitao je glavni inspektor.

- Drago mi je što sam dobio prave obavijesti iz službenih izvora. Ali mislim da mi nije mnogo pomoglo to što ste mi ispričali. - što biste pomislili kada bi vam netko rekao da žena - mlada privlačna žena - nosi periku? - upitao je s uzdahom.

- U tome nema ništa naročito - odgovorio je glavni inspektor Neele i dodao malo oštrije - moja žena nosi periku kad putujemo. To je spašava od mnogih neugodnosti.

- Oprostite - ispričao se Hercule Poirot. Dok su se dva čovjeka pozdravljala, glavni inspektor je upitao: - Pretpostavljam da ste dobili sve što ste željeli o onom samoubojstvu. Poslao sam vam. - Jesam, hvala vam. Samo službeni izvještaj, jasni podaci.

- Ovaj naš razgovor podsjetio me na nešto. To mi je sinulo na trenutak. To je obična, prilično tužna priča. Vesela žena, koja voli muškarce, koja ima dovoljno novca za život, bez nekih određenih briga, pije previše i sroza se. I ta:da je uhvati ono što ja zovem fiksnom idejom o bolesti. Znao one umisle da imaju rak ili tako nešto. Posavjetuju se s liječnikom, on im kaže da je sve u redu a one odu kući ali ne vjeruju. Ako pitate mene, to je obično zato što shvate da nisu vnše toliko privlačne muškarcima. Zapravo zbog toga postaju potištene. Da to se uvijek događa. Mislim da su osamljene, jadnice. Gospodica Charpantier bila je jedna od takvih. Ne mislim da je bilo tko - stao je. - Pa da, naravno, sjetio sam se! Pitali ste o jednom od naših članova parlamenta Reece-Hollandu. Jednom je i on bio dobrano upleten. Louise Charpentier bila je jednom njegova ljubavnica. To je sve.

- Je li to bila ozbiljna veza?

- Ne mogu to reći određeno. Viđali su ih zajedno u nekim sumnjivim lokalima. Znao, uglavnom zažmirimo na to. Ali o tome nikad nije pisalo u štampa. Ništa.

- Razumijem.

- To je trajalo neko vrijeme. Viđali su ih zajedno oko šest mjeseci. No ne mislim da mu je ona bila jedina niti je on bio jedini njoj. Tako iz

toga ne možete izvući ništa, zar ne?

- Mislim da ne mogu - rekao je Poirot.

»Ali ipak«, rekao je sam sebi, dok je silazio niz stepenice »ipak je to veza. To objašnjava zbunjenost gospodina McFarlanea. To je veza, tanka veza između Emlyna Reece-Hollanda, člana parlamenta, i Louise Charpentier. »Vjerojatno to ne znači ništa. Zašto i bi? Ali ipak znam previše, rekao je bijesno. »Znam previše. Znam malo o svemu i svakome, ali ne mogu naći svoj model. Polovica tih činjenica sporedna je. Želim određeni model. Model. Dajem kraljevstvo za model«, rekao je glasno.

- Nešto ste me pitali? - upitao je liftboj, okrećući glavu.

- Ništa - odgovorio je Poirot.

18. poglavlje

Poirot se zaustavi pred vratima Galerije Wedderburn da pogleda sliku koja je prikazivala tri krave, agresivna izgleda s velikim izduljenim tijelima i zasjenjene kompliciranim crtežom vjetrenjače. Činilo se kao da jedno s drugim nema nikakve veze.

- Zanimljivo, zar ne? - primjetio je blag, ugodan glas.

Čovjek srednjih godina, koji se, kako se činilo, smiješio pokazujući upravo neobično bogatstvo lijepih bijelih zuba, stajao je kraj njega. - Vrlo svježe.

Imao je velike debele ruke kojima je maha.o kao u arabeski.

- Lijepa izložba. Zatvorena je prošlog tjedna. Izložba Claudea Raphaela otvorena je prekjučer. Ima lijep uspjeh. Zaista, vrlo lijep.

- Zbilja? - upitao je Poirot i kroz sive baršunaste zavjese ude u dugu sobu.

Poirot je iznio nekoliko opreznih primjedaba. Krupni ga je čovjek preuzeo vrlo iskusno. Osjećao je da je Poirot netko koga ne treba otjerati. Vrlo vješt trgovac. Odmah ste osjetili da ste dobrodošli u njegovoj galeriji i da u njoj možete provesti i cijeli dan a da ne kupite ništa.

Samo da gledate te prekrasne slike - iako možda pri ulasku u galeriju niste mislili da su prekrasne. Ali prije nego što izadete, bit ćete uvjereni kako je prekrasna, upravo prava riječ za njih. Pošto dobajete nekoliko korisnih umjetničkih savjeta, a vi iznesete nekoliko uobičajenih amaterskih primjedaba kao na primjer: »Više mi se sviđa ova»; gospodin Boscombe će vas ohrabriti ovakvim frazama: - Zaista je zanimljivo što ste to rekli. To pokazuje, ako se može tako reći, veliku pronicljivost. Naravno, znate to nije uobičajena reakcija. Većina ljudi više voli - u redu, reći ću, i on pokazuje na plavi i zeleni prugasti efekt, aranžiran u jednom uglu platna. - Ali to da, vi ste prepoznali kvalitetu. Rekao bih - naravno to je samo moje mišljenje - da je to jedno od Raphaelovih najboljih djela.

Poirot i on promatrali su malo nagnutih glava, jedan narančasti nakrivljeni dijamant s dva ljudska oka koja su visila iz njega,

obješana o narančaste niti. Uspostavili su dobar kontakt i nakon nekoga vremena Poirot je primijetio: - Gospođica Frances Cary, čini mi se, radi za vas, zar ne?

- Ah, Frances. Pametna je to djevojka. Vrlo nadarena i sposobna. Upravo se vratila iz Portugala, gdje je za nas priredila umjetničku izložbu. Vrlo uspješno. I sama je prilično dobar umjetnik, ali rekao bih ne previše kreativan, ako me shvaćate. Bolja je u trgovini. Mislim da to i sama priznaje.

- Čuo sam da je velik zaštitnik umjetnika. - Da, da. Zanimaju je les Jeunes. Ohrabruje talente, prisilila me da prošlog proljeća priredim izložbu male grupe mladih umjetnika. Bilo je to sasvim uspješno - i štampa je zabilježila naravno skromno. Da, ona ima svoje štíćenike.

- Shvaćate, nekako sam staromodan. Neki od tih mladih ljudi - vraitment, - Pourot podigne ruke.

- Ne smijete ih ocejenjivati po izgledu blago je re'kao Bascombe. - To je samo moda, znate. Brade i puloveri, ili brokat i duga kosa. Samo prolazna faza.

- Neki David - nastavio je Poirot. - Zaboravio sam njegovo prezime. Izgleda da ga gospođica Cary posebno cijeni.

- Možda mislite na Petera Cardiffa? On je njezin sadašnji štíćenik. Nisam siguran u nj kao ona. Nije toliko avant garde koliko je - uporno reakcionaran. - Sasvim, sasvim - ponekad Buruc Jones. Ipak, nikad se ne zna. Ponekad mu pozira kao model.

- Sad sam se sjetio, mislio sam na Davuda Bakera - rekao je Poirot.

- Nije loš - odgovorio je gospodin Bascombe, bez oduševljenja. - Nije baš originalan. Jedan iz grupe umjetnika, o kojoj sam govorio. Dobar slikar, ali se ne ističe posebno. Drugorazredan!

Poirot se vratio kući. Gospođica Lemon je donijela neka pisma i kad ih je potpisao, odmah je otišla. George mu je na svoj nenametljiv način poslužio omlet garniran sa fines herbes. Nakon ručka, kada se Poirot udobno smjestio u naslonjaču, s kavom ispred sebe, zazvonio je telefon.

- Gospođa Oliver, gospodine - obavijestio ga je George podižući telefon i stavljajući ga pokraj njega: Poirot zlovoljno prihvati slušaldu. Nije želio govoriti s gospodom Oliver. Osjećao je da će mu ona prigovarati za nešto što nije želio učiniti.

- Gospodin Poirot?
- C'est moi.
- Dobro, što radite? Što ste učinili?
- Sjedim u naslonjaču i razmišljam.
- Zar je to sve? - upitala je gospođa Oliver.
- To je važna stvar. Hoću li u nečem uspjeti ili neću, to ne znam.
- Ali vi morate naći tu djevojku. Vjerojatno su je oteli.
- To upravo tako izgleda. Primio sam pismo od njeaina oca u kojem me poziva da ga posjetim i izvjestim koliko sam napredovao.
- No, i koliko ste napredovali?
- U ovom trenutku ni koraka.
- Gospodine Poirot, mora da ste nezadovoljni.
- I vi također!
- Kako to mislite, i ja također.
- Jer me požurujete.
- Zašto ne odete na ono mjesto u Chelsea, gdje su me napali.
- Da i mene napadnu?
- Jednostavno vas ne shvaćam. Dala sam vam ključ, našavši djevojku u restoranu. To ste i sami rekli.
- Znam, znam.
- I onda ste dosli i izgubili je.
- Znam, znam.
- Što j e s onom ženom koja se bacila kroz prozor. Niste ništa izvukli iz toga?
- Istraživao sam.
- I što ste otkrili?
- Ništa. To je jedna od mnogih žena. Dok su mlade i privlačne, imaju avanture, strastvene su i imaju još više avantura, zatim postaju manje privlačne i nesretne, previše piju, umisle sebi da imaju rak ili neku drugu tešku bolest i na kraju se u očajanju i usamljenosti bacaju kroz prozor!
- Rekli ste da je njezina smrt važna - da nešto znači.
- Trebalo je da znači.
- Zaista! - ne našavši neki dalji razlog za razgovor, gospođa Oliver prekine vezu.

Poirot se zavaljao u naslonjaču, koliko se to moglo obzirom na ravni naslon, mahnuo Georgeu da makne šalicu od kave telefon, te nastavi razmišljati o onome što je učinio ili nije učinio. Da bi raščlanio misli, razmišljao je. Sjetno se triju filozofskih pitanja.

- Što znam? Čemu se mogu nadati? Što moram uraditi?

Nije bio siguran je li ih je pravilno poredao i jesu li to zaista prava pitanja, ali je razmišljao o njima.

- Možda sam zaista prestar - rekao je Hercule Poirot vrlo nezadovoljan. - što moram znati?

Nakon razmišljanja zaključio je da zna previše! Prešao je na drugo pitanje.

- Čemu se mogu nadati? - U redu, čovjek se uvijek može nadati. Mogao se nadati da će taj njegov precizni um, toliko bolji nego u bilo koga drugog, prije ili kasnije moći odgovoriti na pitanje zbog kojeg se osjeća nelagodno i koje zapravo ne razumije.

- Što moram uraditi? - U redu, to je sasvim određeno. Ono što mora uraditi jest to da ide i posjeti gospodina Andrewa Restaricka, koji je očito izvan sebe zbog svoje kćeri, i koji će bez sumnje osuđivati Poirotu što ga dosad nije izvijestio gdje je ona. Poirot je to shvaćao i bila mu je simpatična njegova zabrinutost, ali mu nije bilo drago što bi sebe morao prikazati u iako neugodnom svjetlu. Jedna stvar koju je mogao učiniti bila je da nazove određeni broj i upita kako se razvijaju stvari.

Ali prije nego što je to učinio, vratio se na prvo pitanje.

- Što znam?

Znao je da je galerija Wedderburn pod sumnjom - do sada se držala zakona, ali je ipak prevarila milijunaša prodavši mu sumnjivu sliku.

Sjeti se gospodina Bascombea i njegovih debelih ruku i lijepih zuba, te zaključi da mu se ne sviđa. Takav je čovjek gotovo sigurno spreman na prljav posao, iako bi se bez sumnje umio vrlo dobro zaštititi. Ta bi se činjenica mogla iskomstiti, jer bi mogao biti povezan s Davidom Bakerom. Zatim tu je bio i sam David Baker, Paun. Što zna o njemu? Sreo ga je, razgovarao s njim i stvorio odrecieno mišljenje o njemu. On bi sve napravio za novac, oženio bi se bogatom nasljednicom zbog novca, a ne zbog ljubavi, i vjerojatno ga se

može kupiti. Da, vjerojatno se može kupiti. Andrew Restarick je sigurno vjerovao u to i vjerojatno je bio u pravu. Osim . . .

Razmišljajući o Andrewu Restaricku, više je mislio na sliku koja je vdsila na zidu iznad njega nego o samom čovjeku. Sjećao se snažnih crta lica, izbočene brade, izraza odlučnosti, odvažnosti. Zatim je mislio o pokojnoj gospođi Restarick. Gorak izraz oko njezinah usana . . . Možda bi ponovo otišao do Crosshedgesa i promatrao portret, kako bi ga vidio jasnije jer bi to mogao biti ključ za Normu. Norma - ne, ne smije još misliti o Normi što još ima ondje?

Ondje je Mary Restarick, za koju je Sonja rekla da sigurno ima ljubavnika, kad tako često odlazi u London. Razmišljao je o tome, ali je smatrao da Sonja nije u pravu. Mnogo je vjerojatnije, mislio je, da Gospođa ide u London kao bi pogledala luksuzne stanove, kuće u Mayfairu, ukrase i sve što se može kupiti novcem.

Novac . . . činilo mu se da se sve na kraju vraća na nj. Novac. Važnost novca. Ovaj je put riječ o mnogo novaca. Nekako, na neki nejasan način novac je važan. Novac igra ulogu. Nije postojalo ništa, što bi potvrdilo njegovo vjerovanje kako je tragična smrt gospode Charpentier Normino djelo. Ni traga dokazima, nema motiva; ipak mu se činilo da je bila neka neosporna veza. Djevojka je rekla da je »mogla počiniti zločin«. Smrt se dogodila u zgradi u kojoj je i ona živjela. Svakako, bilo bi to prevaše slučajno a da ta smrt ne bi imala, bilo kakvu vezu? Ponovo je mislio o čudnovatoj bolesti Mary Restarick. Tako jednostavan dogactaj, gotovo klasičan. Slučaj trovanja u kojem je trovač bio - morao je biti netko od ukućana. Je li Mary Restarick trovala samu sebe, je li je muž pokušao otrovati, da joj Sonja nije dala otrov? Ili je Norma bila zločinac. Kad je sve promotrio, Hercule Poirot morao je priznati da je Norma logična ličnost.

- Tout de meme - rekao je Poirot - budući da nisam mogao ništa naći et bien, tada je logičan pad kroz prozor.

Uzdahnuo je, digao se i rekao Georgeu da mu pozove taksi. Morao je poći na sastanak s Andrewom Restarickom.

19. poglavlje

Claudia Reece-Holland danas nije bila u uredu. Umjesto nje, Poirota je primila žena srednjih godina. Rekla je da ga gospodin Restariek očekuje i uvela ga u njegovu sobu.

- Onda? - Restarick je jedva dočekaao da Poirot ude kroz vrata. - Dakle, što je s mojom kćeri?

- Do sada - ništa - raširio je ruke Poirot. - Ali slušajte, čovječe, mora nešto biti -nešto ključno. Djevojka ne može jednostavno ispariti.

- Djevojke su to raddle i prije i ponovo će to raditi.

- Jeste li me razumjeli, nikakva cijena nije važna. Ja - ja to ne mogu više izdržati.

Ovaj put se činilo da je na rubu očajja. Bio je mršaviji i njegove su zakrvavljene oči svjedočile o neprospavanim noćima: - Znam koliko ste zabrinuti, ali uvjeravam vas da sam učinio sve što je moguće kako bih joj ušao u trag. Na žalost, te se stvari ne mogu požurivati.

- Mogla je izgubiti pamćenje - ili može mislim, mogla bi biti bolesna. Bolesna.

Poirot pomisli da zna što znači to zastajkivanje u govoru. Restarick je skoro rekao: » mogla bi biti mrtva«.

Sjeo je s druge strane stola i rekao: - Vjerujte mi, shvaćam vašu zabrinutost i moram vam još jedanput reći da biste mnogo brže došli do rezultata da ste se obratili policiji.

- Nikako - riječ je izletjela kao eksploziv.

- Oni imaju veće mogućnosti, više načina istraživanja. Uvjeravam vas, to nije samo pitanje novca. Novac vam ne može dati isti rezultat kao što može dati visoko osposobljena organizacija.

- Čovječe, nije potrebno da me smirujete. Norma je moja kćer. Moja jedinica. Jedino što imam.

- Jeste li sigurni da ste mi rekli sve - sve što je moguće - o svojoj kćerki.

- Sto bih vam još mogao kazati?

- To mi vi možete reći, ne ja. Je li, na primjer, bilo kakvih nesreća u prošlosti.

- Kakvih? Što mislate, čovječe?
- Neka određena priča o mentalnoj neuravnoteženosti.
- Vi mislite da - da.
- Kako mogu znati? Kako bih mogao znati? - A kako bih ja znao? - iznenada se ogorčio Restarick. - što ja znam o njoj? Sve te godine. Grace je bila teška žena. žena koja ne zaboravlja i ne oprašta lako. Ponekad osjećam osjećam da je ona bila loše odabrana osoba da odgaja Normu.

Ustao je, prošao gore-dolje po sobi i ponovo sjeo.

- Naravno, nisam trebao napustiti ženu. To znam. Ostavio sam je da se brine za dijete. Ali tada, u to vrijeme našao sam opravdanje za sebe. Grace bijaše odlučna karaktera i privržena, Normi. Zaista dobar čuvar za nju. Ali, je li bila.

- Je li zaista bila? Neka pasma koja mi je pisala Grace bila su puna mržnje i osvete. U redu, vjerujem da je to prirodno. Ali ja sam bio odsutan sve te godine. Trebao sam se vratiti, češće je posjećivati i vidjeti kako se razvija dijete. Pretpostavljam da sam bio loš otac. Ah, sada nema koristi pronalaziti isprike.

Oštro je okrenuo glavu.

- Da. Kad sam je vidio, pomislio sam da se Norma ponaša neurotično, nedisciplinirano. Nadao sam se da će se ona i Mary - da će se s, vremenom slagati bolje, ali moram priznati, osjećao sam da djevojka nije sasvim normalna. Osjetio sam da bi bilo bolje za nju da nađe posao u Londonu da dolazi kući preko vikenda, kako ne bi cijelo vrijeme morala biti s Mary. Vjerujem da sam sve pobrkao. Ali gdje je ona, gospodine Poirot? Gdje je? Mislite li da je mogla izgubiti pamćenje? Čuo sam da ima takvih slučajeva.

- Da - rekao je Poirot - to je moguće. Možda okolo luta potpuno nesvjesna tko je ona. Ili je možda imala nesreću. To je manje vjerojatno. Uvjeravam vas da sam pretražio sve bolnice a ostala mjesta.

- Vi ne mislite da je ona - vi ne mislite da je mrtva?

- Lakše bismo je našli mrtvu nego živu, uvjeravam vas. Molim vas, smirite se, gospodine Restarick. Sjetite se da ona može imati prijatelje o kojima vi našta ne znate. Prijatelje u bilo kojem dijelu Engleske, prijatelje koje je poznavala kad je živjela s majkom ili s

tetkom, ili svoje školske drugove. Sve to treba uzeti u obzir. Možda je - morate se spremite na to ona s nekim momkom.

- David Baker? Kad pomislim na to . . .

- Ona nije s Davidom Bakerom. To sam utvrdio prije svega - hladno je rekao Podrot.

- Kako mogu znati kakve ima prijatelje? uzdahnuo je. - Ako je nađem - radije ću reći - kad je nađem - izvući ću je iz svega ovog.

- Iz čega?

- Van iz ove zemlje. Ja sam nesretan, gospodine Podrot, nesretan otkad sam se vratio. Uvijek sam mrzio grad. Vrtjeti se po uredskoj šablona, neprestano razgovarati s advokatima i financijerima. Uvijek sam volio drukčiji život. Putovanje iz jednog mjesta u drugo, divlji i neistraženi krajevi. To je za mene život. Nikad to nisam smio napustiti. Morao sam poslati po Normu da dode k meni. I kao što sam rekao, kad je nađem, to ću učiniti. Već sam se raspitivao u različitim putničkim agencijama. U redu, mogu sve srediti uz vrlo povoljne uvjete. Uzet ću gotovinu i vratati se u zemlju koja mi nešto znači, što je jedino realno.

- A što će na to reći vaša žena?

- Mary? Ona je naučena na takav život. Došla je odande.

- Bogatim ženama London može biti vrlo privlačan.

- Ona će prihvatiti moj način života. Zazvonio je telefon. Podigao je slušalicu.

- Halo? Iz Manchestera? Da. Ako je to Claudia Reece-Holland, spojite me.

Čekao je minutu.

»Halo, Claudia. Da. Govorite - vrlo je loša veza. Ne čujem vas. Složili su se? . . . Ah, šteta. Ne, mislim da ste to vrlo dobro uradili . . .

Jasno . . . Onda u redu. Vratite se večernjim vlakom. Ujutro ćemo razgovarati o svemu.< Spustio je slušalicu.

- To je sposobna djevojka - rekao je.

- Gospođica Reece-Holland?

- Da. Neobično sposobna. Mnogo je briga skinula s mojih leđa. Dao sam joj carte blanche da završi taj posao u Manchesteru, prema svom nahođenju. Zaista osjećam da se ne mogu koncentrirati. I ona je to učinila izvanredno dobro. Ponekad je sposobna kao muškarac.

Pogledao je Poirota, najednom se vrativši u stvarnost.

- Ah, da, gospodine Poirot. Dakle, bo jim se da sam se prilično izgubio. Trebate li još novca za troškove?

- Ne, monsieur. Uvjeravam vas, učinit ću sve što mogu da vam vratim vašu kćerku živu i zdravu. Poduzet ću sve mjere opreza za njenu sigurnost.

Prošao je kroz prednju kancelariju. Kad je stigao na ulicu, pogledao je u nebo.

- Konačan odgovor na jedno pitanje, to je ono što trebam, - rekao je.

20. poglavlje

Hercule Poirot promatrao je pročelje veličanstvene georgijanske kuće u jednoj donedavno mirnoj ulici starog trgovačkog grada. Grad se brzo razvijao. Novi supermarket, prodavaonica darova, butik »Margery, »Cafe Pegc< i palača nove banke, sve se to smjestilo u Ulici Croft. Ali još nisu stigli do uske visoke ulice.

-Poirot je zadovoljno primijetio da je brončana alka na vratdma sjajno ulaštena. Pritisnuo je zvonce sa strane.

Gotovo odmah vrata je otvorila visoka energična žena s podignutom sijedom kosom.

- Gospodin Poirot? Vrlo ste točni. Udite.

- Gospodica Battersby?

- Svakako. - Pridržala je vrata. Poirot je ušao. Njegov je šešir objesila na vješalicu u hodniku i uvela ga u udobnu sobu, koja je gledala prema nisko ograđenu vrtu.

Rukom je pokazala stolac, a sjela je i sama s izrazom iščekivanja. Gospodica Battersby, očito nije od onih ljudi koji gube vrijeme u konvencionalnim razgovorima.

- Vi ste, mislim, bivša direktorica škole Meadowfield?

- Da. Otišla sam u mirovinu prije godinu dana. Shvatila sam da me želite vidjeti u vezi s mojom bivšom učenicom Normom Restarick.

- Tako je.

- U pismu niste naveli neke posebne zahtjeve. Mogu reći da znam tko ste vi, gospodine Poirot - dodala je. - Zbog toga bih željela malo iscrpnije podatke prije nego što nastavim. Da li vi, na primjer, mislite uposliti Normu Restarick?

- Ne, ne namjeravam.

- Budući da znam vaše zanimanje, shvatite zašto želim iscrpnije podatke. Imate li, na primjer, neke preporuke za mene od bilo kojeg Norminog rodaka?

- Ponovo ne - rekao je Hercule Poirot. Sve ću vam sam objasniti.

- Hvala.

- Zapravo, angažirao me gospodin Andrew Restarick, otac gospođice Restarick.

- On se nedavno vratio u Englesku, mislim, nakon mnogo godina izbivanja?

- Tako je.

- Ali vi niste donijeli njegovu pismenu preporuku?

- Nisam je ni tražio.

Gospođica Battersby promatrala ga je ispitivački.

- Mogao je inzistirati da pođe sa mnom objašnjavao je Hercule Poirot - a to bi me spriječilo da vam postavljam pitanja koja želim. Naime, vaši bi mu odgovori mogli nanijeti bol i žalost. Nema razloga da mu i dalje nanosimo bol kad već ionako pati.

- Da li se nešto dogodilo Normi?

- Nadam se da nije . . . Ipak, postoji mogućnost da jest. Vi se sjećate djevojke, gospođice Battersby?

- Sjećam se svih svojih učenica. Imam odlično pamćenje. Osim toga, Meadowfield nije velika škola. Najviše dvije stotine djevojaka.

- Zašto ste se povukli iz škole, gospođice Battersby?

- Zaista, gospodine Poirot, uopće ne vidim zašto biste se brinuli o tome.

- Jednostavno sam znatiželjan.

- Sedamdeset mi je. Zar to nije razlog?

- Ne bih rekao. Još ste puni energije i vitalnosti, potpuno sposobni da još mnogo godina obavljate posao direktorice.

- Vremena se mijenjaju, gospodine, Poirot. Čovjeku se uvijek ne sviđa način na koji se mijenjaju. Zadovoljit ću vašu znatiželju. Uvidjela sam da imam sve manje i manje strpljenja s roditeljima. Njihovi planovi s kćerkama uskogrudni su i potpuno glupi.

Gospođica Battersby bila je, kako je Poirot saznao iz njezinih kvalifikacija, vrlo dobar matematičar.

- Nemojte misliti da vodim dosadan život rekla je. - Radim posao koji mi mnogo više odgovara. Podučavam starije studente. A sada, mogu saznati razlog zbog kojeg se zimate za Normu Restarick?

- Ima dosta razloga za zabrinutost. Ona je otvoreno ću reći nestala.

Gospođica Battersby i dalje ga je gledala nezainteresirano.

- Zaista? Kad kažete nestala je, pretpostavljam da mislite kako je napustila kuću a da nije rekla roditeljima kamo ide. Njezina je majka mrtva, znači ocu nije rekla kamo ide. U današnje doba to zaista nije neobično, gospodine Poirot. Gospodin Restarick se nije obratio policiji?

- To uporno odbija.

- Uvjeravam vas da nemam pojma gdje je djevojka. Nasam ništa čula o njoj. Zapravo, ništa ne znamo o njoj otkako je napustila Meadowiefeld. I tako, bojim se da vam ne mogu ništa pomoći.

- To i nije ono što sam htio saznati od vas. Želim znati kakva je ona djevojka - kako biste je vi opisali. Ne njezin izgled. Ne mislim na to. Mislim na ličnost i osobine.

- Norma je u školi bila sasvim obična djevojka. Nije bila briljantna, ali se zalagala sasvim dovoljno.

- Nije li bila neurotična? Gospodica Battersby je razmišljala.

- Ne, ne bih to mogla reći - rekla je polako. - Ne više nego što bi se očekivalo, prema prilikama u kući.

- Mislite na njezinu bolesnu majku?

- Da. Ona je došla iz razrušenog doma. Otac, kojem je bila vrlo privržena, naglo je napustio kuću s drugom ženom - to se, prirodno, kosnulo majke. Vjerojatno je svojim bezgraničnim ogorčenjem uzrujavala kćerku više nego što je trebalo.

- Možda bismo bili bliže cilju kad bih vas pitao kakva je bila bivša gospođa Restarick.

- Znači, pitate me za privatno mišljenje?

- Da, ako nemate ništa protiv?

- Uopće neću oklijevati s odgovorom. Neke su okolnosti vrlo važne u životu djevojaka i ja sam ih uvijek proučavala, koliko sam mogla iz oskudnih informacija što su stizale do mene. Gospođa Restarick bila je dostojanstvena i čestita žena, rekla bih. Sebična, stroga i hendikepirana u životu zbog toga što je bila izvanredno glupa!

- Ma nemojte - odgovorio je Poirot s razumijevanjem.

- Ona je takoger bila, rekla bih, malade imaginare. Tip žene koja preuveličava svoje bolesti, žena koja je svaki čas bila u sanatoriju: Nesretna okolnost za odgoj djevojke - pogotovu a.ko sama nije izrazito jaka ličnost. Norma nije imala intelektualnih ambicija, nije

imala povjerenja u sebe, nije bila djevojka kojoj bi se predskazivala blistava karijera. Lijep običan posao, poslije kojeg slijedi udaja i djeca, to je sve što sam očekivala od nje.

- Oprostite što pitam - nije li bilo nekih znakova umne poremećenosti?

- Umne poremećenosti! - začudila se gospodica Battersby. - Gluposti!

- Znači, vi kažete gluposti. I nije bila neurotična?

- Svaka djevojka; ili skoro sva.ka djevojka, može biti neurotična, osobito u mladosti, u prvom sukobu sa svijetom. Ona je još nezrela i potrebna joj je poduka u prvom dodiru sa seksom. Djevojke se često oduševljavaju svim nemogućim, ponekad čak i opasnim mladićima. Danas čini se, nema roditelja ili ih je malo, koji bi ih svojim snažnim utjecajem uspjeli spasiti od toga. Tako one često prolaze kroz histeričnu bijedu i vjerojatno sklope neprikladan brak, koji vrlo brzo završi razvodom.

- Ali Norma nije pokazivala znakove duševne nestabilnosti? - ustrajao je Poirot.

- Ona je emocionalna, ali normalna djevojka - odgovorila je gospodica Battersby. - Mentalno nestabilna! Ni govora, ponavljam vam to je glupost. Vjerojatno je pobjegla s nekim mladićem, da se uda, i nije ništa normalnije od toga.

21. poglavlje

Poirot je sjedio u svom velikom četvrtastom naslonjaču. Ruke je odmarao na naslonima, a oči upro u kamin ispred sebe, iako ga nije primjećivao. Kraj njega su na stoliću bili uredno složeni različiti dokumenti. Izvještaji gospodina Gobyja, obavijesti koje je dobio od svog prijatelja glavnog inspektora Neelea, izresci novinskih članaka pod naslovom »Naklapanje, ogovaranje, glasine« i izvori iz kojih je to dobio.

U ovom trenutku nije želio pregledavati dokumente. Zapravo, već ih je sve bio pažljivo pročitao, a ostavio ih je kraj sebe da mu budu pri ruci ako zaželi još nešto provjeriti. Sada je htio sve srediti u glavi, sve što je znao i što je saznao, jer je bio uvjeren da u svemu tome leži model. Ovdje mora biti model. Razmišljao je odakle bi krenuo. Nije vjerovao u čarobnu moć intuicije. Nije on bio čovjek s intuicijom - ali je imao osjećaj. No sami osjećaji nisu bili važni - već ono što ih je moglo izazvati. Zanimao ga je uzrok, a uzrok često nije bio ono što se misli da jest. Vrlo često se morao otkriti logikom, raznišljanjem i znanjem. što je on osjećao - kakva je to bila vrsta slučaja? Da počne od općenitog i pođe prema pojedinačnom. Koje su glavne činjenice u tom slučaju?

Novac je bio jedan od njih, mislio je, iako nije znao kako. Na ovaj ili onaj način, novac . . . Također, bio je sve uvjereniji da negdje ima zla. Sreo ga je i prije. Poznavao je njegovu oštricu, ukus i način. Nevolja je bila u tome što ovdje još nije pravo znao gdje je. Poduzeo je određene korake da se bori protiv zla. Nadao se da će to biti dovoljno. Nešto se događa, nešto se razvija, to nešto još nije izvršeno. Netko je negdje u ovasnosti.

Nevolja je bila u tome što su ga činjenice navodile na oba puta. Ako je osoba na koju misli stvarno bila u opasnosti, nije mogao vidjeti razlog, zašto. Zašto bi ta određena osoba bila u opasnosti. - Nije bilo motiva. Ako osoba za koju misli da je u opasnosti, nije u opasnosti, onda mora sasvim izmijeniti svoje gledište. Sve što se promatralo na jedan način, mora se izmijeniti i promatrati iz sasvim drugog ugla.

Na trenutak je napustio to odvagivanje, te prešao na ličnosti - na ljude. Koji su oni model? Kakvu ulogu igraju?

Prvo - Andrew Restarick. Dosad je skupio mnogo podataka o Andrewu Restaricku. Opća slika o njegovu životu prije i poslije odlaska u inozemstvo. Nemiran čovjek, nikad veza.n za jedno mjesto ili ne zadugo. Ništa loše o njemu, ništa bezvrijedno ili sumnjivo. Možda nije snažna ličnost. Slabić?

Poirot se nezadovoljno namršti. Ta slika nekako nije odgovorala Andrewu Restaricku kojeg je sreo. Svakako nije slabić, s tom izbočenom bradom, hladnim i odlučnim očima. Očito je bio uspješan poslovni čovjek. Dobro je poslovao prošlih godina, uspješno je radio u Južnoj Africi i Južnoj Americi. Povećao je svoje bogastvo. Bila je to priča o uspjehu, najedan neuspjeh. Kako je onda mogao biti slaba ličnost? Možda je slab samo prema ženama. Načinio je grešku u braku - oženio se pogrešnom ženom . . .

Možda ga je u to gurnula porodica? Tada je sreo drugu ženu. Zar samo jednu ženu? Ili je bilo nekoliko žena? Teško je naći takve podatke poslije toliko godina. Sigurno nije bio ozloglašeni ženskar. Imao je dom, voljeli su ga, osobito njegova kćerka. Ali tada je sreo ženu koju je toliko volio da je napustio i kuću i svoju zemlju. Bila je to zaista prava ljubav.

A možda je to povezano još s nekim motivom? Nije volio rad u uredu, grad, život u Londonu? Pomislio je da bi moglo biti tako. To se uklapalo u model. Činilo se također da je bio osamljen tip. Svugdje su ga voljeli, i ovdje i u inozemstvu, ali izgleda da nije imao intimnih prijatelja. Zaista, teško da je vani i mogao imati prijatelje kad nikad nije ostao dovoljno dugo na jednom mjestu. Ulazio je u neku igru, zaigrao bi pravu kartu, dobio partiju i zatim, umoran, odlazio na drugo mjesto. Nomad! Lutalica!

To još nije bilo u skladu s njegovom vlastitom slikom o čovjeku . . . Slika? Riječ ga je podsjetila na sliku koja visi u Restarickovu uredu, na zidu iznad njegova stola. Bio je to portret istog čovjeka od prije petnaest godina. Koliko je tih petnaest godina promijenilo čovjeka koji je sjedio ondje?

Zaista malo. Nešto sijede kose, malo teža ramena, ali su karakterne crte lica bile sasvim iste. Izrazito lice. Čovjek, koji zna što

hoće, koji to želi i postići. Čovjek koji bi riskirao. Pomalo okrutan čovjek.

Zašto je Restarick donio tu sliku u London? To je bio komplet, portret žene i muža. Gledano umjetnički, trebali su ostati zajedno. Da li bi psiholog rekao da se Restarick želi još jedanput osloboditi svoje bivše žene? Da li se on duševno još pokušava udaljiti od nje, iako je ona mrtva? Vrlo zanimljiva misao . . .

Slike su vjerojatno iznesene iz skladišta zajedno s različitim dijelovima porodičnog namještaja. Mary Restarick je bez sumnje sama odabrala neke predmete da nadopuni namještaj u Crosshedgesu, kojim je Sir Roderick uredio sobu. Pitao se da li se Mary Restarick, novoj ženi, sviđa što taj par portreta visi ondje? Možda bi bilo mnogo prirodnije da je portret prve žene odnijela na tavan! Ali onda je pomislio da na tavanu vjerojatno nema mjesta da bi odložila neželjene stvari iz Crosshedgesa. Vjerojatno je Sir Roderick napravio mjesta samo za nekoliko porodičnih stvari, dok bračni par povratnika ne nade prikladnu kuću u Londonu. Tako to nije bilo važno, premda bi bilo jednostavnije objesiti oba portreta. Osim toga, Mary Restarick izgleda kao pametna žena - nije ljubomorni ili emocionalni tip.

-Tout de meme, mislio je Hercule Poirot sam za sebe, les femmes, sve mogu biti ljubomorne, čak i one za koje to čovjek nikad ne bi ni pomislio!

- Njegove su misli prešle na Mary Restarick, razmišljao je o njoj. Bilo mu je zaista čudno što je tako malo mislio o njoj! Vidio ju je samo jedanput i ona ga se uopće nije dojmila. Kako se, mislio je, efikasnost slaže zajedno s izvještačenosti. (»Ali; prijatelju«, pomislio je zatim, stavljajući to u navodnike »ti razmišljaš o njezinoj periki!) Zaista je čudno što netko tako malo zna o ženi. Žena, koja je sposobna, koja nosi periku i koja može biti ljuta. Da, ona je bila ljuta kad je otkrila da Paun nepozvan luta po njezinoj kući. Izrazila je to oštro i jasno. A dječak, kako je on izgledao? Veseo, ništa više. Ali ona je bila ljuta, vrlo ljuta kad ga je zatekla ondje. U redu, to je sasvim prirodno. Nijedna ga majka ne bi namijenila svojoj kćerki.

Poirot je uznemireno odmahnuo glavom. Mary Restarick nije bila Normina majka. Ni je morala patiti od strahovati zbog toga što bi

kćerka mogla ući u nesretan brak, ili najaviti vanbračno dijete s nepoželjnim ocem! Štđ je zapravo Mary mislila o Normi? Vjerojatno, da počnemo s tim, da je ona užasno zamorna djevojka - okolo se povlači s mladićem, koji je očito bio izvor brige i jada Andrewa Restaracka. A osim toga! što je ona mislila i osjećala za pastorku koja ju je očito svjesno pokušala otrovati?

Čini se da je njezin stav bio mudar. Željela je da Norma ode od kuće, kako bi sebe spasila od neprilika i da surađuje s mužem, sprečavajući svaki skandal. Norma i dalje ponekad dolazi na vikend da bi sačuvala vanjsku formu, ali je njezin život već vezan za centar, za London. Čak kad se Restarickovi i presele u novu kuću, neće predložiti Normi da živi s njima. Mnoge djevojke danas više ne žive s porodicom. Tako je taj problem riješen.

Ali pitanje tko je sudjelovao u trovanju Mary Restarick nipošto nije bilo sredeno. Bestarick je vjerovao da je to bila njegova kćerka.

Ali Poirot se dvoumio . . .

Mogla je to biti i Sonja, razmišljao je. što ona radi u toj kući? Zašto je došla u nju? U redu, Sir Roderick jede iz njene ruke - možda se ona ne želi vratiti u svoju zemlju? Možda se želi udati - starci poput Sir Rodericka svakog se dana žene s lijepim mladim djevojkama. Iskreno rečeno, Sonja bi napravila dobar posao. Siguran društveni položaj i budući udovički život sa sređenim prihodima - ili su njezini planovi sasvim drukčiji? Zašto je ona išla u Kew Garden s papirima Sir Rodericka uloženim u stranace knjige.

Da li je Mary Restarick počela sumnjati u nju - zbog njene aktivnosti, ili lojalnosti, ili u to kamo ona ide u slobodne dane i s kim se sastaje? Je li joj Sonja zbog toga počela davati nešto što u malim neprimjetnim dozama ne bi izazvalo veću sumnju nego kod uobičajenog gastroenteritisa.

Na neko je vrijeme u mislima napustio ukućane Crosshedgesa.

Došao je, kao što je došla i Norma, u London i nastavio razmišljati o tri djevojke koje stanuju zajedno.

Claudia Reece-Holland, Frances Cary, Norma Restarick. Claudia Reece-Holland, kćerka uglednog člana parlamenta, imućna, sposobna, dobro odgojena, lijepa sekretarica prve klase. Frances Cary, kćerka pokrajinskog advokata, umjetnički nadarena, bila je

neko vrijeme u glumačkoj školi, ali ju je napustila, povremeno radila za Umjetničko vijeće, a sada zaposlena u umjetničkoj galeriji. Dobro zaraduje, ima umjetničke sklonosti i boemsko društvo. Poznaje mladog čovjeka Davida Bakera, ali vjerojatno samo uzgred. Možda je u njega zaljubljena? To je mlad čovjek, kako je mislio Poirot, kojeg ne vole roditelji, a ni policija. Poirot nije shvaćao zašto privlači djevojke iz dobrog društva. Ali je to svatko morao priznati kao činjenicu. što on sam misli o Davidu?

Momak dobra izgleda, bezobrazan i lakouman kojeg je prvi put vidio na katu u Crosshedgesu, gdje je obavljao neki posao za Normu (ili je nešto istraživao na svoju ruku, tko to zna?). Ponovo ga je vidio kad ga je povezao automobilom. Mlad čovjek, jaka ličnost, koji ostavlja dojam da zaista može učiniti ono što je odlučio. A ipak, nešto je nepovoljno u njega. Poirot je uzeo papir sa stola kraj sebe i proučavao ga. Nepovoljno, iako nije pravi kriminalac. Male podvale s garažama, huliganstvo, sudari i dva puta na ispitivanju. Sve je to sad bilo u modi. Nije ulazio u Poirotovu kategoriju zla. Bio je perspektivan slikar, ali je to napustio. Bio je ponosan, uobražen, paun zaljubljen u sebe. Da li je bio i nešto više od toga? Poirot je htio znati.

Ispružio je ruku i uzeo komad papira na kojem su bili zabilježeni glavni dijelovi razgovora između Norme i Davida u kavani - onako kako ga se sjećala Gospođa Oliver. I koliko je to bilo točno, mislio je Poirot. Sumnjičavo je odmahnuo glavom. Nikad se nije moglo znati gdje je prevladala mašta gospode Oliver. Da li je momak zaista volio Normu, da li se zaista želio oženiti njome? U njezine osjećaje nije sumnjao. On je predlagao ženidbu. Ima li Norma svojeg novca? Istina, bila je kćerka bogata čovjeka, ali to nije isto. Poirot je uzviknuo od srdžbe. Zaboravio je istražiti oporuku pokojne gospode Restarick. Pretražio je papire. Ne gospodin Goby nije zaboravio tako važnu stvar. Gospođa Restarick bila je dobro zbrinuta za života. Imala je, očito je imala vlastiti mali prihod, rentu od oko tisuću funti godišnje. Sve što je imala ostavila je kćeri. Ta j bi novac teško mogao biti motiv za ženidbu, mislio je Poirot., Vjerojatno bi, kao jedino dijete, naslijedila priličan novac poslije očeve smrti, ali to nije isto. Otac joj može ostaviti i vrlo malo, ako mu se ne sviđa čovjek za kojeg bi se udala.

Prema tome, činilo se da je David zaista voli kad se želi oženiti njome. Ali ipak - Poirot odmahne glavom. Bilo je to već peti put što je odmahnuo glavom. Sve se to nije povezdvalo, nije se uklapalo u prihvatljiv model. Sjetio se Restarickova stola i čeka koji je ispisao - očito da potkupi mladića - a ovaj je, očito, bio sasvdm pripravan da bude potkupljen. Tako to opet nije cjelina. Ček je svakako bio za Davida Bakera, i na njemu je ispisan vrlo velik - zaista golem iznos. Bio je to iznos koji bi doveo u iskušenje bilo kojeg siromašnog mladića lošeg karaktera. Ali ipak joj je on predložio brak samo dan ranije. To je, naravno, mogao biti samo jedan potez u igri - potez da podigne cijenu koju je tražio. Poirot se sjećao Restaricka, kako je ondje sjedio stisnutih usana. Morao je mnogo voljeti kćerku, kad je bio voljan platiti toliki novac; a također se morao bojati da se djevojka čvrsto odlučila udati za Davida.

U mislima je s Restaricka prešao na Claudiju. Claudia i Andrew Restarick. Je li to bio slučaj, puki slučaj što je ona postala njegova tajnica? Možda je njih dvoje povezano. Razmišljao je o njoj. Tri djevojke u stanu, stanu Claudije Reece-Holland. Najprije je unajmila stan i poodjelila ga s prijateljicom, djevojkom koju je poznavala, a zatim s još jednom djevojkom, trećom djevojkom. Treća djevojka - mislio je Poirot. Da, uvijek se vraćao na to. Treća djevojka. I tako je i on stigao do kraja. Kamo je trebao stići. Gdje su vodile sve niti njegovih misli. Do Norme Restarick.

Djevojka, koja je došla da se savjetuje s njim dok je doručkovao. Djevojka, kojoj se priključio za stolom u kavani gdje je malo prije toga jela grašak s mladićem kojeg je voljela. (čini se, primijetio je, da se ona s njim sastaje za vrijeme jela.) I što misli o njoj? Prvo, što drugi ljudi misle o njoj? Restarick se brinuo i bio je običajno uzbuđen zbog nje, očajno uplašen. Nije samo sumnjao - očito je bio sasvim siguran da je ona pokušala otrovati ženu kojom se nedavno oženio. O njoj se savjetovao s liječnikom. Poirot je osjećao da bi želio o tome razgovarati s liječnikom, ali je sumnjao da bi išta postigao. Liječnici su bili vrlo oprezni kad o bolesniku treba govoriti s bilo kim, osim recimo s roditeljima i najbližim rodacima. Poirot je sasvim lako mogao zamisliti što bi rekao li ječnik. Bio bi oprezan, mislio je Poirot, kao što to mogu biti liječnici.

Nakašljavao bi se da možda govorio o liječenju. Ne bi sasvim otvoreno govorio o duševnom poremećaju, ali bi to sigurno nabacio u razgovoru. Zapravo, liječnik je vjerojatno bio uvjeren da je to bilo glavni uzrok. Ali je također mnogo znao o histeričnim djevojkama koje ponekad učine nešto što nije rezultat duševnog poremećaja nego obične razdraženosti, ljubomore, emocija i histerije. Ne treba tu biti psihijatar ili neurolog. Može biti liječnik opće prakse koji ne preuzima rizik da tvrdi nešto u što nije sasvim siguran, ali predlaže određenu preventavu. Posao ili nešto drugo posao u Londonu, poslije možda liječenje kod specijalista?

Što drugi misle o Normi Restarick? Claudia Reece-Hohand? Nije znao. Svakako ne iz ono malo podataka o njoj. Bila je kadra sačuvati svaku tajnu, nipošto ne bi dopustila da izlane nešto što je smatrala da treba ostati tajna. Nije pokazala nikakav znak da bi djevojci dala otkaz - što je mogla učiniti kad bi se bojala njezina duševnog stanja. O tome nije mnogo razgovarala s Frances sve dok se druga djevojka nije izbrbljala kako se Norma nije vratila u London poslije vikenda koji je provela kod kuće. Claudia je zbog toga bila ljuta. Možda je Claudia bdla upletena više nego što se činilo. Bila je pametna i sposobna . . . Opet se vratio na Normu, ponovo se vratio na treću djevojku. Kakva je njezina uloga u modelu? Uloga koja povezuje cijelu stvar! Ofelija - »mislio je. Ali i o Ofeliji postoje dva mišljenja, isto kao o Normi. Da li je Ofelija bila luda ili je glumila ludilo? Uloge su bile različito podijeljene kako bi se djelo moglo igrati - ili su možda bili podijeljeni režiseri. Oni su bili ti koji su imali ideje. Je li Hamlet bio lud ili pametan? Izaberite. Da li je Ofelija bila luda ili pametna?

Čak ni u mislima Restarick ne bi nikad upotrijebio riječ »luda »za svoju kćerku. Duševno poremećena bio je izraz koji su svi radije upotrebljavali. Druga riječ koja je upotrebljena za Normu bila je »divlja«. »Ona je malo divlja. Ne sasvim pri sebi.«

Malo slaboumna, ako shvaćate što želim reći.« Norma je bila zaista čudna, ali je ona mogla biti čudna na drugi način. Sjetio se dojma što ga je ostavila kad je uletjela u njegovu sobu, djevojke današnjeg vremena, moderna izgleda, poput mnogih drugih djevojaka. Opuštena kosa, visila joj je niz ramena, neugledna haljina, prilično

kratka iznad koljena, sve je to u njegovim staromodnim očima izgledalo kao da odrasla djevojka želi biti djevojčica.

»Žao mi je, prestari ste. »Možda je to bila istina. On ju je gledao očima nekog starca, bez oduševljenja, za nj je bila djevojka bez želje da se dopadne, bez koketerije. Djevojka bez ikakve osobne ženstvenosti - bez šarma, ili tajnovitosti, ili uzbuđenja, koja nema što ponuditi, osim možda samo biološki seks. Možda ga je osudila s pravom. Nije joj mogao pomoći jer je nije razumio, čak je nije mogao niti poštovati. Za nju je učinio što god je mogao, ali što je to značilo do sada? Što je učinio od onog trenutka kad ga je zamolila za pomoć? Odgovor se brzo javio u njegovim mislima. On ju je zaštitio. Barem to. Ako je zapravo ona trebala da bude na sigurnom. To je bilo ključno pitanje. Da li je bilo potrebno da bude na sigurnom? To nemoguće priznanje! Zaista, ne toliko priznanje koliko obavijest: »Mislim da sam mogla počinuti zločan«.

Držimo se toga zato što je to poenta svega. To je bio njegov posao. Da se bavi ubojstvom, da rasvijetli ubojstvo, da spriječi ubojstvo. Da bude dobar pas koji lovi ubojicu. Ubojstvo je objavljeno. Ubojstvo negdje. On ga je tražio, ali ga nije našao. Slučaj arsena u juhi? Slučaj mladih huligana koji su jedan drugoga boli noževima? Besmislena i zlokobna fraza, krvave mrlje u dvorištu. Pucanj iz pištolja. Na koga i zašto?

To nije bilo onako kako bi trebalo biti, zločin koji bi odgovarao riječima što ih je izgovorila: »Možda sam počinila ubojstvo? »Lutao je u mrarku, pokušavajući da nađe zločin, pokušavajući da nađe gdje se treća djevojka uključila u taj model, i uvijek se vraćao istoj želji: da sazna kakva je zaista ta djevojka.

I tada mu je Ariadne Oliver slučajnom rečenicom pokazala put. Tobožnje samoubojstvo žene u Borodene Mansionsu. To bi se slagalo. Dogodilo se ondje gdje je stanovala treća djevojka. To mora biti ubojstvo na koje je mislila. Drugo ubojstvo, počinjeno u isto vrijeme, bila bi preva lika slučajnost. Osim toga, nije bilo ni znaka ni traga bilo kojeg drugog ubojstva počinjenog u to vrijeme. Ni jedna druga smrt koja bi je mogla natjerati da ga u žurbi potraži kako bi se posavjetovala s njim, pošto je na primanju čula priče o njegovim slavnim djelima, koje je ispričala njegova prijateljica Gospođa Oliver.

I ta.ko, kad ga je Gospođa Oliver izvijestila o ženi koja se bacila kroz prozor, činilo se da je najzad našao ono što je tražio. Tu je bio ključ. Odgovor na njegovu zbrku. Ovdje će naći što mu treba. Zašto, kada i gdje.

Ispružio je ruku i izdvojio uredno otkucan rezime o životu jedne žene. Oskudne činjenice o postojanju gospođe Charpentier. Žene koja je prevalila četrdeset godina, dobrog društvenog položaja, o kojoj se govorilo da je bila divlja djevojka - dva braka - dva razvoda - žena koja je voljela muškarce. Žena, koja je posljednjih godina pila previše, žena, koja je voljela zabave. Žena, o kojoj se sad saznalo da se viđala s čovjekom mnogo mlađim od sebe. Po tome što je živjela sama u stanu u Borodene Mansionsu Poirot je shvatio kakva je bila i shvatio je zašto je takva žena, mogla poželjeti da se jednoga ranog jutra, kad se probudila u očaju, baci s visokog prozora.

Zato što je imala rak ili je mislila da ima rak? Ali nakon pregleda poslije smrti medicinski nalazi definitivno su pokazali da to nije bilo istina.

Ono što je želio bilo je da pronade veze između nje i Norme Restarick. Nije ih mogao naći. Ponovo je pročitao suhe činjenice.

Identifikacija je bila provedena na zahtjev odvjetnika. Louise Charpanter, premda je ona upotrebljavala francuski oblik svog prezimena Charpentier. Možda zato što je to bolje pristajalo uz njeno ime Louise? Zašto mu je ime Louise bilo tako poznato? Neko slučajno spominjanje - rečenica? Polako je listao otkucane stranice. Evo, najzad! Djevojka zbog koje je Andrew Restarick ostavio svoju ženu zvala se Louise Birell. Netko za koga se dokazalo da je poslije imao vrlo malu ulogu u Restarickovu životu. Posvadili su se i razišli nakon godinu dana. Isti model, mislio je Poirot. Ista stvar koja je vjerojatno prevladavala u cijelom životu ove neobične žene. Strastveno se zaljubiti u muškarca, uništiti njegov dom, možda malo živjeti s njim i zatim se s njim pošvadati i napustiti ga. Bio je siguran, apsolutno siguran da je Louise Charpentier bila ona ista Louise.

Ipak, ako je tako, kako je to povezano s Normom? Jesu li se Restarick i Louise Charpentier sastali ponovo kad se on vratio u Englesku? Poirot je sumnjao u to. Njihovi putovi razišli su se prije mnogo godina. Izgledalo je gotovo nemoguće da su se ponovo sreli.

Bila je to kratka i stvarno nevažna slijepa ljubav. Teško da bi njegova sadašnja žena bila toliko ljubomorna na muževljevu prošlost da bi željela gurnuti bivšu ljubavnicu kroz prozor. Besmisleno!

Jedina osoba, zaključio je, koja bi mogla mrziti mnogo godina i željeti se osvetiti ženi koja je uništila njezin dom bila bi prva gospođa Restarick. A to je također zvučalo ludo, na kraju krajeva nemoguće. Prva gospođa Restarick bila je mrtva!

Zazvonio je telefon. Poirot se nije pomakao. U ovom trenutku nije htio da ga uznemiravaju. Osjećao se kao da se nalazi na nekom sudenju. želio je nastaviti . . . Telefon je prestao zvoniti. Dobro. Gospodica Lemon će se pozabaviti s time.

Otvorila su se vrata, ušla je gospodica Lemon. - Gospođa Oliver želi govoriti s vama.

Poirot je mahnuo rukom. - Ne sada, ne sada. Molim vas! Ne mogu sada razgovarati s njom.

- Kaže da je to nešto o čemu je upravo razmišljala - o nečem što je zaboravila da vam kaže. O komadu papira - jednom nedovršenom pismu koje je čini se ispalo iz ladice stola u kamičonu za prijevoz namještaja. Prildčno nepovezans priča - dodala je gospodica s neznatnim neodobranjem.

Poirot je mahnuo ljutito.

- Ne sad - nastavio je uporno. - Molim vas ne sad.

- Reći ću joj da ste zaposleni. Gospodica Lemon se povukla.

U sobu se ponovo vratio mir. Poirot je osjećao kako ga zahvaćaju valovi umora. Previše je razmišljao. Mora se odmoriti. Da, čovjek se mora odmoriti. Čovjek se mora opustiti - za vrijeme odmora stvorit će se model. Zatvorio je oči. Sve su komponente bile ovdje. Sad je bio siguran u to, više ništa nije mogao saznati izvana. To je moralo doći iznutra.

I najednom - upravo kad su se njegovi kapci odmarali u snu - ono je došlo . . .

Sve je bilo ondje - čekalo je njega. Mogao je sada sve to završiti. Ali sada je znao. Svi su dijelovi bili ondje, nepovezani komadići i sastavljeni dijelovi. Perika, slika, pet sati poslije podne, žene i njihove frizure, momak Paun - sve vodi do fraze, koja počinje: Treća djevojka...

»Možda sam učinila ubojstvo . . . a Naravno! Pala mu je na um besmislena uspravanka. Ponovio ju je glasno.

Gospođica Lemon pogleda ga začudeno.

- Dr Stillingfleet inzistira da odmah govori s vama. Kaže da je hitno.

- Recite dru Stillingfleetu . . . - Dr Stillingfleet, rekli ste?

Gurnuo ju je i uhvatio slušalicu: - Ovdje sam. Poirot govori! Nešto se dogodilo?

- Izišla je.

- Što?

- Čuli ste me. Otišla je. Izišla je kroz glavna vrata.

- Pustili ste je da ode!

- Što sam mogao drugo?

- Mogli ste je zaustaviti.

- Nisam.

- To je ludost! što ste je pustili da ode!

- Nije.

- Zar ne razumijete.

- Takav je bio dogovor. Slobodna da ode u svako vrijeme.

- Ne znate što se može dogoditi.

- U redu, ne znam. Ali znam što radim. I da je nisam pustio da ode; sve što sam učinio za nju ne bi značilo ništa. A ja sam se trudio. Naši poslovi nisu isti. Mi smo ovdje da radimo na istoj stvari. Rekao sam da sam stigao donekle. Stigao sam dotle da sam bio sasvim siguran kako neće otići od mene.

- Iskreno rečeno, ne razumijem. Ne vidim zašto je nazadovala.

- Nešto se dogodilo.

- Da, ali što?

- Nekog je vidjela, nekog tko je govorio s njom, nekog tko je otkrio gdje je.

- Ne razumijem kako se to moglo dogoditi . . . Ali čini mi se da vi niste primijetili da je nna slobodan agent. Mora da, je bila slobodni agent.

- Netko je došao do nje. Netko je otkrio gdje je ona. Da li je dobila pismo, brzojav ili joj je netko telefonirao?

- Ni govora. U to sam sasvim siguran.

- Onda kako - pa jasno. Novine! Pretpostavljam da držite novine u svojoj ustanovi.

- Svakako. Normalan svakodnevni život, to je ono za što se zalažem.

- Eto tako su stigli do nje. Normalnim, svakodnevnim životom. Koje novine uzimate?

- Pet vrsta! - imenovao ih je.

- Kad je otišla?

- Prije podne. U pola jedanaest.

- Točno. Pošto je pročitala novine. No dobro, počnimo odatle. Koje je novine čitala obično? - Nije imala neke posebne. Jedanput jedne, drugi put druge, ponekad sve - ponekad bi ih samo pogledala.

- Slušajte, ne smijemo gubiti vrijeme.

- Mislite da je vidjela oglas. Ili nešto slično? - Kakvo bi bilo drukčije objašnjenje? Do videnja! Ne mogu sada više reći. Moram tražiti. Tražiti taj oglas i tada djelovati brzo.

Spustio je slušalicu.

- Gospođice Lemon, donesite mi naše dvoje novine. »Tice Morning News» i »Daily Cometa. Pošaljite Georgea po sve ostale.

Dok je u novinama tražio rubriku »Osobne obavijesti » pažljivo je pregledovao, slijedio je tok svojih misli.

Stići će na vrijeme. Mora stići na vrijeme . . . Već je počinjeno jedno ubojstvo. Na redu je slijedeće. Ali on, Hercule Poirot, spriječit će ga . . . Ako stigne na vrijeme . . . On Hercule Poirot - osvetnik nevinih. Zar nije rekao (a ljudi su se smijali kad je to rekao) one praznajem ubojstvo<c. Mislili su da je to neozbiljna izjava. Ali to nije bila neozbiljna izjava. Bila je to jednostavna izjava o činjenici, bez melodrame. Nije priznavao ubojstvo!

George je ušao sa svežnjem novina. - To su sve od jutros, gospodine.

Poirot je pogledao gospođicu Lemon koja je stajala i čekala da bude korisna.

- Pogledajte ove koje sam pregledao, za svaki slučaj, da nisam propustio nešto.

- Mislite na oglasni dio, osobnu rubriku.

- Tako je. Mislim da biste ovdje možda mogli naći ime David. Ili djevojčino ime. Neko ime od milja ili nadimak. Oni neće upotrijebiti ime Norma. Možda poziv za pomoć ili poziv za sastanak.

Gospođica Lemon poslušno uze novine, iako je bila malo nezadovoljna. Nije to bio njezin posao, ali u ovom trenutku za nju nije imao drugi posao. Ispred sebe raširio je »Morning Chroniclea. Ovdje je bilo najveće polje istraživanja. Tri stupca. Nagnuo se nad otvorenu stranicu.

Dama koja želi prodati krzneni kaput . . . Traže se putnici za putovanje automobilom u inozemstvo . . . Prodaje se lijepa vikendica . . . Pansioni . . . Zaostala djeca . . . Domaća čokolada . . . Julija, nikad te neću zaboraviti. Uvijek tvoj.« To je bilo prilično slično onome što je tražio. Razmislio je i nastavio dalje. Antikni namještaj . . . Traži se žena srednjih godina za pomoć u vođenju hotela . . . U očajnoj nevolji. Moram te vidjeti. Dođi neizostavno u 4,30. Naša šifra Goliath.

Čuo je zvono na ulaznim vratima upravo kad je viknuo: »George, taksi«. Navukao je ogrtač i izišao u predsoblje u isti čas kad je George otvarao vrata na kojima se sudario s gospođom Oliver. Sve troje su se gurali da se što prije izvuku iz uskog predsoblja.

22. poglavije

I

Frances Cary s putnom je torbom hodala kroz Sandeville Road razgovarajući s prijateljicom koju je upravo srela na uglu bloka Borodene Mansionsa.

- Zaista, Frances, te me zgrade podsjećaju na zatvorski blok Worwood Scrubs.

- Glupost, Eileen. Kažem ti, ti stanovi su nevjerojatno udobni. Vrlo sam sretna, a Claudia je divna osoba za zajednički život - nikad te ne gnjavi. Ima izvanrednu dvorkinju. Stan se zaista izvrsno održava.

- Jeste li samo vas dvije? Zabrinuta sam. Mislila sam da imate treću djevojku?

- Mislim da je otišla od nas.

- Hoćeš reći da nije platila stanarinu?

- Mislim da je sa stanarinom u redu. Čini mi se da ima neku aferu s momkom.

Eileen se prestala raspitkivati. Momci su nešto što se razumije samo po sebi.

- Odakle stižeš?

- Iz Manchestera. Imala sam privatnu izložbu. Velik uspjeh.

- Zar slijedećeg mjeseca zaista ideš u Beč? - Mislim da idem. Dosad je već sve pripremljeno. Prilično zabavno.

- Zar ne bi bilo strašno da ti ukradu neku sliku?

- Sve su osigurane. Svakako, sve koje su zaista vrijedne.

- Kako napreduje izložba tvog prijatelja Petera?

- Bojim se, ne baš predobro. Ali bila je prilično dobra kratika u »The Artistu, » a to mnogo znači.

Frances je skrenula u Borodene Mansions, a prijateljica je pošla dalje ulicom prema vlastitoj maloj kući. Frances je pozdravila vratara s odobar večec i popela se dizalom na šesti kat. U hodniku je pjevuckala neku melodiju.

Gurnula je ključ u vrata stana. U predsoblju još nije bilo svjetla. Claudia se još za sat i po neće vratiti iz ureda. Ali u dnevnoj sobi, čija su vrata bila otškrinuta, bilo je upaljeno svjetlo.

- Upaljeno svjetlo - glasno je rekla Frances - to je čudno.

Skinula je kaput, spustila putnu torbu, jače otvorila vrata dnevne sobe i ušla . . .

Tada je zastala smrtno uplašena. Otvorila je usta i zatvorila. Sva se ukočila - buljila je u figuru potbuške ispruženu na podu, onda je polako pogledala u ogledalo na zidu u kojem je vidjela svoje užasuto lice . . .

Tada je duboko udahнула. Trenutna paraliza je prošla, naglo je zabacila glavu i vrisnula. Posrnuvši preko svoje torbe na podu u predsoblju, šutnula ju je u stranu, istrčala je iz stana i jurnula duž hodnika. Počela je mahnuo udarati o vrata susjednog stana.

Otvorila ih je jedna starija žena. - što je zaboga?

- Ondje je netko mrtav - netko je mrtav. To je netko koga poznam . . . David Baker. On leži ondje na podu . . . Mislim da je proboden . . . mora da je zaklan. Ondje kiv - krv posvud.

Počela je histerično jecati. Gospodica Jacobs ju je tresla, umirivala, položila na divan i odlučno rekla: - Smirite se. Donijet ću vam malo konjaka. - Gurnula joj je čašu u ruku. - Ostanite ovdje i popijte ovo.

Frances je poslušno popila. Gospodica Jacobs žurno je izišla u hodnik te prošla kroz otvorena vrata ispod kojih je prodiralo svjetlo. Vrata dnevne sobe bila su širom otvorena i gospođica Jacobs je ušla ravno kroz njih.

Nije bila od onih žena koje vrište. Samo je stajala u do vratku čvrsto stisnutih usnica.

Ono što je ugledala bilo je nalik na moru. Na podu je ležao lijep mladić, raširenih ruku, a kestenjava kosa padala mu je preko ramena. Bio je odjeven u grimizan baršunast kaput, a bijela košulja bila je natopljena krvlju . . .

Od početka je bila svjesna da je još netko s njom u sobi. Stisnuta uza zid, stajala je djevojka, a veliki harlekin iznad nje izgledao je kao da preskače preko naslikanog neba.

Djevojka je na sebi imala bijelu haljinu, a svijetlosmeđa kosa padala joj je s obje strane lica. U ruci je držala kuhinjski nož.

Gospodica Jacobs je buljila u nju, a ona je buljila u gospođicu Jacobs.

Tada je rekla mirno, kao da odgovara na neko pitanje: - Da, ja sam ga ubila . . . Na mojim je rukama krv s noža . . . Išla sam u kupaonicu da to isperem, ali takve se stvari ne mogu isprati, zar ne? I onda sam se vratila natrag da vidim je li to istina . . . Ali jest. Jadni David . . . Ipak, pretpostavljam da sam to morala učiniti.

Šokirana gospodica Jacobs izgovorila je čudne riječi. Kad ih je izgovorila, pomislila je kako zvuče čudnovato.

- Zbilja? Zašto ste to morali učiniti?

- Ne znam . . . Konačno - pretpostavljam da znam - zaista. Bio je u velikoj nevolji. Poslao je po mene - i došla sam . . . Ali željela sam ga se osloboditi. željela sam otići od njega. Zapravo ga nisam voljela.

Pažljivo je položila nož na stol i sjela na stolac. - To nije dobro, zar ne? - rekla je. Mrziti bilo koga . . . To nije dobro jer nikad ne znaš što možeš učiniti . . . Kao Louise . . . - Ne bi li bilo bolje da pozovete policiju - rekla je polako.

Gaspodica Jacobs je poslušno nazvala 999.

II

Sada je bilo šest osoba u sobi s harlekinom na zidu. Prošlo je mnogo vremena. Policija je bila i otišla.

Andrew Restarick sjedio je kao okamenjen. Jedanput ili dvaput rekao je isto: - Ne mogu to vjerovati . . . - Kad su ga nazvali došao je iz svog ureda i s njim je stigla Claudia Reece-Holland. Bila je smirena i djelotvorna. Telefonski je pozvala advokata, nazvala Crosshedges i preko dvije tvrtke za prodaju nekretnina pokušala dobiti Mary Restarick. Frances Cary dala je umirujuće sredstvo i poslala je da legne.

Hercule Poirot i gospođa Oliver sjedili su jedan kraj drugog na divanu. Stigli su istodobno kad i policija.

Poslednji, koji je stigao, kad su gotovo svi drugi otišli, bio je miran sjedokosi muškarac otmjena ponašanja, glavni inspektor Scotland

Yarda Neele, koji je kimnuo Poirotu i kojeg su predstavili Andrew Restaricku. Visoki crvenokosi mladi čovjek stajao je kraj prozora, i gledao dolje u dvorište.

Što čekaju? - pitala se gospođa Oliver. Tijelo su odnijeli, fotografi i drugi policijski službenici obavili su svoj posao a oni sami pošto su ih skupili u Claudijinoj spavaćoj sobi ponovo su se vratili u dnevnu sobu, gdje su, kako je pretpostavljala gospođa Oliver, čekali da dođe čovjek iz Scotland Yarda.

- Ako želite da odem - oklijevajući je upitala gospođa Oliver.

- Vi ste gospođa Ariadne Oliver, zar ne? Ne, ako nemate ništa protiv, volio bih da ostanete. Znam da to nije bilo ugodno.

- Zaista nije.

Gospođa Oliver je zatvorila oči - ponovo je vidjela cijelu sliku. Paun tako slikovito mrtav da je izgledao kao kazališna figura. I djevojka - djevojka koja je bila drukčija - ne uplašena. Norma iz Crosshedgesa - ne neatraktivna Ofelija kako ju je nazvao Poirot - nego neka mirna figura tragično dostojanstvena - koja prihvaća svoju sudbinu.

Poirot je upitao može li obaviti dva telefonska razgovora. Jedan je bio sa Scotland Yardom, oni su mu to dopustili, pošto je narednik najprije pregledao telefon. Narednik je odveo Poirota u Claudijinu sobu i on je zvao odanle, zatvorivši za sobom vrata.

Narednik je i dalje sumnjičavo brundao svojem potčinjenom. - Rekli su da je to u redu. Pitam se tko je on? Mali momak čudna izgleda.

- Čini se, stranac! Možda iz Specijalnog odjela?

- Ne bih rekao. On treba glavnog inspektora Neela.

Njegov pomoćnik je podigao obrve i suspregao zvižduk.

Pošto je obavio svoje razgovore, Poirot je odškrinuo vrata i gospodu Oliver, koja je nesretna sjedela u kuhinji, migom pozvao da mu se pridruži. Sjeli su jedan kraj drugoga na krevet Claudije Reece-Holland.

-Željela bih da možemo nešto učiniti - rekla je gospođa Oliver - uvijek spremna za akciju.

- Strpljenje, chere madame.

- Jeste li sigurni da možete nešto učiniti?

- Jesam. Pozvao sam ljude kojima se moralo telefonirati. Mi ovdje ne možemo ništa učiniti dok policija ne obavi prethodno ispitivanje.

- Koga ste nazvali nakon inspektora? Njezina oca? Ne može li on doći i dati kauciju za nju?

- Kaucija nije dopuštena kad je posrijedi ubojstvo - hladno je objasnio Poirot. - Policija je već obavijestila njezina oca. Dobili su njegov broj od gospođice Cary.

- Gdje je ona?

- U susjedstvu. Poslije histeričnog napada leži u stanu gospođice Jacobs, koliko sam razumio. Una je otkrila tijelo. Izgleda da ju je to uzбудilo. S vriskom je istrčala odavde.

- Ona je glumica, zar ne? Claudia bi se uspjela obuzdati.

- Slažem se s vama. Vrlo uravnotežena mlada žena.

- Kome ste telefonirali?

- Prvo, kao što ste vjerojatno čuli, glavnom inspektoru Scotland Yarda Neelu.

- Da li će taj momak doći i uplesti se?

- On ne dolazi da se uplete. U posljednje je vrijeme proveo za mene nekoliko istraga koje bi mogle osvijetliti ovaj slučaj.

- Oh razumijem . . . Kome ste još telefonirali? - Dru Johnu Stillingfleetu.

- Tko je on? Zar treba izjaviti kako je sirota Norma suluda te mora ubijati ljude?

- Njegova kvalifikacija daje mu pravo da na sudu da iskaz o tome djelu, bude li potrebno. - Zna li on išta o njoj?

- Rekao bih, poprilično. Brinuo se o njoj od onoga dana kad ste je našli u kavani >Shamrook<.

- Tko ju je poslao onamo?

- Ja - nasmiješio se Poirot. - Sve sam uredio telefonski, prije nego što sam došao da vam se pridružim u kavani.

- Što? Sve ovo vrijeme dok sam bila tako razočarana s vama i neprestano vas tjerala da učinite nešto, - vi ste već to bili učinili? I uopće mi to niste rekli! Slušajte, gospodine Poirot! Ni riječi! Kako ste mogli biti tako - tako nepristojni?

- Molim vas, nemojte se ljutiti, gospogo Oliver. Ono što sam učinio, učinio sam u najboljoj namjeri.

- Ljudi uvijek tako kažu kad učine nešto ludo. Što ste još učinili?

- Uredio sam da me angažira njezin otac, tako sam mogao sve urediti za njezinu sigurnost.

- Mislite na tog daktora Stillinwatera?

- Stillingfleeta.

- Kako ste to, zaboga - uspjeli? Ni na trenutak ne bih pomislila da biste mogli biti čovjek kojeg bi izabrao njen otac. Čini se da je vrlo sumnjačav prema strancima.

- Nametnuo sam mu se - kao što vas čarobnjak prisili da izabarete određenu kartu. Javio sam mu se i rekao kako sam od njega primio pismo u kojem me poziva da dođem.

- I je li vam povjerovao?

- Naravno. Pokazao sam mu pismo. Bilo je naštampano na njegovom uredskom stroju i potpisano njegovim imenom - iako, kao što mi je pokazao, rukopis nije bio njegov.

- Hoćete reći da ste sami napisali to pismo?

- Jesam. Zaključio sam da će to pobuditi njegovu znatiželju i da će željeti da me vidi. Kad sam otišao tako daleko, vjerovao sam u vlastiti talent.

- Vi ste mu rekli što ćete učiniti u vezi s drom Stillingfleetom?

- Nisam. Ništa nisam rekao. To bi bilo opasno.

- Opasno za Normu?

- Za Normu, ili je ona bila opasna za nekoga drugoga. Od samog početka uvijek su bile dvije mogućnosti. činjenice se mogu tumačiti na dva načina. Pokušaj trovanja gospode Mary Restarick nije bio uvjerljiv - bilo je to planirano na previše dugi rok, to nije bio ozbiljan pokušaj ubojstva. Zatim ona neodređena priča o pucanju iz pištolja u Borodene Mansionsu - i druga priča o nožu na oprugu i krvavim mrmljama. Svaki put kad su se dogodile te stvari, Norma ništa nije znala o njima, nije se mogla sjetiti i tako dalje. Našla je arsen u ladici - ali se ne sjeća da ga je tamo stavila. Tvrdi da ima teškoće s pamćenjem, da u prošlosti ima dugih razdoblja u kojima ne zna što je radila. Tako se čovjek mora upitati - je li istina što ona kaže ili to ona izmišlja zbog nečeg? Da li je potencijalna žrtva nekog monstruma ili pak urote luđaka ili ona sama pakreće utvare? Je li ona sama nacrtala sliku o djevojci koja pati od mentalne

nestabilnosti, ili je umišljen ubojica koji se brani smanjenom odgovornosti.

- Danas je bila drukčija - polako je rekla gospođa Oldver. - Niste li primijetili? Sasvim drukčija. Nije - nije više rastresena.

Poirot je kimnuo.

- Nije Ofelija - Ifigenija. Pažnju im je privukao zvuk nekog komešanja napolju.

- Mislite li - prekinula se - gospođa Oliver. Poirot je otišao do prozora i pogledao u dvorište duboko dolje. Ondje su se zaustavila bolnička kola.

- Da li će odvesti tijelo? - upitala je Gospođa Oliver drhtavim glasom. I onda je dodala s nenadanim sažaljenjem. - Jadni Paun.

- Jedva da je bio simpatičan - hladno je rekao Poirot. .

- Bio je vrlo dekorativan . . . I tako mlad.

- To je dovoljno za les femmes - rekao je Poirot pažljivo otvarajući vrata spavaće sobe i gledajući van.

- Kamo idete? - pitala je sumnjičavo Gospođa Oliver.

- Mislim da se to pitanje smatra delikatnim u ovoj zemlji - prekorio ju je Poirot.

- Oh, oprostite.

- A to nije način da se ispravi pogreška, prošištalala je sotto voce za njim, dok je gledala na vrata, koja su tresnula.

Vratila se do prozora da promatra što se događa dolje.

Gospodin Restarick upravo je stigao taksijem - primijetila je kad je Poirot za nekoliko minuta tiho ušao u sobu - i Claudia je došla s njim.

- Da li ste uspjeli ući u Norminu sobu ili kamo ste zaista željeli ići?

- Norminu sobu je zauzela policija.

- Kako nezgodno. Što imate u toj crnoj torbi koju držite u ruci?

Umjesto da odgovori Poirot je postavio pitanje. - Što vi imate u toj platnenoj torbi oslikanoj perzijskim konjima?

- U mojoj torbi za nabavke? Samo nekoliko avokado krušaka.

- Onda, ako dopustite, povjerit ću vam ovu torbu. Nemojte s njom postupati grubo, ne tiskajte je, molim vas.

- Što je to?

- Nešto što sam se nadao da ću naći - i što sam našao. - Ah, stvari se počinju same raspletati. - komentirao je sve glasnije zvukove

aktivnosti napolju.

Gospođa Oliver je shvatila da, su Poirotove riječi više opisne. Čuo se glasan i ljutit govor Restaricka. Claudia je ušla telefonirati. Načas je spazila policijskog stenografa koji je išao u susjedni stan da uzme izjave od Frances Cary i mitske osobe koja se zvala gospođica Jacobs.

Neprestano je netko ulazio i izlazio i konačno se čuo odlazak dvojice s kamerama.

Onda je u Claudijinu spavaću sobu neočekivano i naglo upao jedan visoki mladi crvenokosi čovjek.

Ne obazirući se na gospođu Oliver, upitao je Poirota: - Što je učinila. Umorstvo? Tko je to? Momak?

- Jest.

- To je ona počinila?

- Tako se čini.

- Nije dobro. Je li to ona određeno rekla?

- Nisam je čuo. Nisam imao šanse da je bilo što upitam.

Policajac je provirio unutra.

- Dr Stillingfleet? - upitao je. - Policijski kirurg bi htio s vama razgovarati.

Dr Stillingfleet je kimnuo i otišao za njim iz sobe.

- Tako, to je dr Stillingfleet - rekla je Gospođa Oliver. Razmišljala je nekoliko trenutaka. - Nešto znači, zar ne?

23. poglavlje

Glavni inspektor Neele privukao je komad papira, s jednom ili dvije našvrljane zabilješke i pogledao petoricu ljudi u sobi. Glas mu je bio oštar i strog.

- Gospodica Jacobs? - rekao je. Pogledao je policajca koji je stajao pokraj vrata. - Koliko znam, narednik Gonally uzeo je njenu izjavu. Ali, ja bih joj želio postaviti nekoliko pitanja.

Za nekoliko minuta u sobu su uveli gospođicu Jacobs. Neele je ustao i pozdravio je ljubazno. - Ja sam glavni inspektor Neele - predstavio se rukujući se s njom. - žao mi je što vas po drugi put uznemiravamo. Ali ovaj put je to sasvim neslužbeno. Samo bih želio dobiti jasniju sliku o tome što ste zaista vidjeli i čuli. Bojim se da bi to moglo biti bolno.

- Nije bolno, - odgovorila je gospođica Jacobs, sjedajući na stolac koji joj je gonudio. Naravno, to je bio šok. Ali nisu bili uključeni nikakvi osjećaji. - čini se da ste uredili stvari - dodala je.

Predpostavljao je da ona misli na uklanjanje tijela.

Kritačkim pogledom prešla je preko okupljenih ljudi, zastavši na Poirotu s otvorenim zaprepaštenjem. Tko je to, zaboga? Za gospođu Oliver pokazala je malu znatiželju, pokušala je procijeniti s leda crvenu glavu dra Stillingfleeta, sa susjedskim suosjećanjem za Claudiju gotovo joj je neprimjetno kimnula i najzad se s otvorenom simpatijom zaustavila na Andrewu Restaricku.

- Vi ste sigurno djevojčin otac. Nema razloga da primete sućut od sasvim stranog čovjeka. Bolje je ostaviti neizrečeno. Tužan je život u kojem danas živimo - ili se meni tako čini. Mislim da djevojke predugo studiraju.

Onda se sabrana lica okrenula prema Neelu. - Izvolite.

- Želio bih da mi vi, gospođice Jacobs, iskreno ispričate što ste vidjeli i čuli.

- To će se vjerojatno razlikovati od onog što sam rekla prije - iznenadila ih je gospođica Jacobs. Tako je to, znate. Netko pokušava nešto opisati što može točnije i zato upotrebljava više riječi. Mislim

da to nije dobro, nesvjesno dodajemo stvari koje mislimo da smo vidjeli ili smo trebali vidjeti - il čuti. Ali pokušat ću to učiniti kako najbolje umijem.

- Počelo je s vriskom. Preplašila sam se. Mislila sam da se netko ozlijedio. Tako sam već bala pred vratima kad je uz vrisak netko počeo lupati po njima. Otvorila sam i ugledala jednu od susjeda, jednu od tri djevojke koje žive na broju 67. žao mi je što ne znam kako se zove, iako je znam iz viđenja.

- Frances Cary - rekla je Claudia.

- Bila je sasvim zbunjena i nešto je mucala o tome ka.ko je netko mrtav - netko koga ona zna - David, ali nisam zapamtila njegovo prezime. Jecala je i sva se tresla. Uvela sam je unutra, dala joj malo konjaka i otišla sam da sama vidim.

Svatko je osjetio da bi gospodica Jacobs upravo to svakako uradila.

- Znae što sam zatekla. Moram li to opisati?

- Možda samo ukratko.

- Mladić, jedan od tih modernih mladih ljudi - napirlitan s dugom kosom. - Ležao je na podu. Bilo je jasno da je mrtav. Košulja mu je bila natopljena krvlju.

Stillingfleet je reagirao. Okrenuo je glavu i piodorno gledao u gospodicu Jacobs.

- Tada sam postala svjesna da je u sobi djevojka. Držala je kuhinjski nož. Doimala se sasvim mirno i sabrano - neabično čudno.

- Je li nešto rekla? - upitao je Stallingfleet. - Rekla je da je u kupaonici pokušala oprati krv s ruku - i zatim je rekla: »Ali takve se stvari ne mogu isprati, zar ne?«

- Isprati, proklete mrlje, zapravo?

- Ne tvrdim da me posebno podsjećala na Lady Machbeth. Bila je, kako da kažem, potpuno sabrana. Položila je nož na stol i sjela na stolac.

- Što je još rekla? - upitao je glavni inspektor Neele, dok je gledao u naškrabane bjeleške ispred sebe.

- Nešto o mržnji. Da nije lijepo mrziti bilo koga.

- Rekla je nešto o »jadnom Davidu«, zar ne? Jeste li tako rekli naredniku Cornolliju. I da ga se ona htjela osloboditi.

- To sam zaboravila. Da. Rekla je nešto o tome kako ju je pozvao da dođe ovamo - i nešto o Louisei.

- Što je rekla o Louisea? - Bio je to Poirot koji je to postavio to pitanje, naglo se nagnuvši naprijed. Gospođica Jacobs sumnjivo ga je pogledala.

- Zaista ništa, samo je spomenula ime. »Kao Louise«, rekla je i zastala: Bilo je to pošto je rekla da nije lijepo mrziti ljude . . .

- A onda?

- Onda mi je sasvim mirno rekla da bi bilo bolje da pozovem policiju. To sam i učinila. Jednostavno smo sjedile dok nisu stigli . . . Mislila sam da je ne trebam ostaviti. Ništa nismo govorile. Činilo se da je potpuno obuzeta mislima, a ja, jednostavno nisam mogla ništa smisliti što bih rekla.

- Vidjeli ste, zar ne, da je bila duševno neuravnotežena? - sugerirao joj je Andrew Restarick. - Vidjeli ste da ne zna što je učinila ili zašto, jado dijete? - Govorio je molećivo i s nadom.

- Ako je znak duševne neuravnoteženosti da se ponašaš potpuno smireno pošto si počinio zločin, onda ću se složiti s vama.

Gospođica Jacobs se očito nije slagala.

- Gospođice Jacobs, je li ona u bilo kojem trenutku spomenula da ga je ubila? - upitao je Stillingfleet.

- Oh, da. Trebala sam to prije spomenuti. Bilo je to prvo što je rekla. Kao da je odgovarala na neko pitanje koje sam joj postavila. Rekla je: »Da, ubila sam ga. « I zatim je nastavila s onim kako je prala ruke.

Restarick je zastenjao i spustio glavu među ruke. Claudia mu je prihvatila ruku.

- Gospođice Jacobs - upitao je Poirot, rekli ste da je djevojka na stol odložila nož, koji je držala u ruci. Da li je to bilo kraj vas? Jeste li ga vidjeli jasno? Da li ste primijetili da je i nož bio opran? . .

Gospođica Jacobs je oklijevajući pogledala glavnog inspektora Neela. Očito je osjetila kako je Poirot ubacio neslužbenu notu u ovo sasvim službeno ispitivanje.

- Možda biste bili tako ljubazni da odgovorite? - ohrabrio ju je Neele.

- Ne, nož nije bio opran ili baio čime obrisan. Bio je uprljan nekom tamnom ljepljivom tekućinom.

- Ah - Poirot se zavalio natrag u stolac.

- Mislim, da biste morali sve znati o nožu gospođica Jacobs prekorela je Neela. - Zar ga policija nije pregledala,? Čini mi se da je to bilo vrlo nemarno.

- Policija ga je pregledala - odgovorio je Nelle - ali volimo uvijek provjeriti.

Uputila mu je pronicljiv pogled.

- Pretpostavljam da želite otkriti jesu li točna zapažanja vaših svjedoka. Koliko su oni izmislili, koliko su zaista vidjeli, ili misle da su vidjeli.

- Ne mislim da basmo morali sumnjati u vas, - ohrabrio ju je s osmijehom. - Bit ćete odličan svjedok.

- Neću uživati u tome. Ali je to vjerojatno nešto što čovjek jednostavno mora prihvatiti.

- Bojim se da je tako. Hvala vam, gospođice Jacobs. - Pogledao je okolo. - Ima li još neko pitanje?

Javio se Poirot i gospođica Jacobs nezadovoljno je zastala kraj vrata.

- Što želite? - upitala je.

- Spomenula je nekog tko se zove Louise. Znate li tko je to bio?

- Kako bih mogla znati?

- Da nije možda mislila na gospođu Louise Charpentier. Vi ste poznavali gospodu Charpentier, zar ne?

- Nisam.

- Vi znate da se ona nedavno bacila kroz prozor u ovom stambenom bloku?

- Naravno da znam. Nisam znala da se zove Louise niti sam osobno s njom razgovarala.

- Možda to niste ni željeli.

- Ne bih to željela reći kad je žena mrtva. Ali, priznajem, to je točno. Bila je najneugodniji stanar i često smo se na nju žalili upravi.

- Zbog čega?

- Iskreno rečeno, žena je pila. Njezin je stan bio točno iznad mogeg, u njemu su se neprestano održavale zabave, razbijale čaše, lomilo

pokućstvo, pjevalo se i galamilo.

- Možda je bila osamljena - upitao je Poirot.

- Zaista se nije doimala tako, - odgovorila je ljutito gospođica Jacobs.

- U istrazi je rečeno da je bila uznemirena zbog svojeg zdravlja.

- Puka izmišljotina. Ponašala se kao da joj to nije ni na kraj pameti.

Pošto je bez samilosti završila priču o pokojnoj gospođi Charpentier, gospođica Jacobs je izašla.

Poirot se obratio Andrewu Restaricku.

- Da li sam u pravu, gospodine Restarick, što mislim da, ste nekad vrlo dobro poznavali gospodu Charpentier?

Restarick nije odgovorio odmah, - duboko je uzdahnuo i zatim pogledao Poirota.

- Da. Jednom, prije mnogo godina, zaista sam je dobro poznao . . . Ali ne, ne pod imenom Charpentier. Znao sam je kad je bila Louise Birell.

- Vi ste - zar ne - vi ste je voljeli?

- Da, volio sam je . . . Bio sam do ušiju zaljubljen u nju. Zbog nje sam napustio svoju ženu. Otišli smo u Južnu Afriku. Nakon manje od godine dana sve je puklo. Ona se vratila u Englesku. Nikad nisam čuo o njoj, čak nisam znao što se događalo s njom.

- A vaša kćer? Da li je ona također poznavala Louise Birell?

- Sigurno je se nije sjećala. Imala je pet godina!

- Ali da li ju je poznavala? - inzisiirao je Poirot.

- Jest, - rekao je Restarick polako. - Poznavala je Louise. Zapravo, Louise je dolazila u našu kuću. Igrala se s djetetom.

- Prema tome, djevojka se mogla nje sjećati, čak i poslije mnogo godina.

- Ne znam. Jednostavno ne znam. Ne znam kako je izgledala, koliko se Louise mogla promijeniti. Nikad je više nisam vidio, kao što sam vam rekao.

- Ali čuli ste o njaj, zar ne, gospodine Restaricku? - blago je upitao Poirot. - Ona vam se javila kad ste se vratili u Englesku?

Ponovo je nastala stanka, a zatim je slijedio dubok tužan uzdah: - Da - čuo sam o njoj . . . potvrdio je Restarick. - Kako ste to saznali, gospodine Poirot? - upitao je s nenadanom znatiželjom.

Poirot je iz džepa izvukao uredno složen komad papira. Rastvorio ga je i pružio ga Restaricku.

Ovaj ga je gledao plašljivim, zbunjenim pogledom.

»Dragi Andy;

u novinama sam pročitala da si ponovo kod kuće. Mi se moramo sastati i popričati o tome što smo radili sve te godine.

Ovdje je bilo prekinuto, te nastavljeno ponovo. Andy - pogodi od koga je! Louise. Nemoj se usuditi reći da si me zaboravio!

Dragi Andi,

Kao što vidiš iz naslova ovog pisma, živim u istom stambenom bloku gdje i tvoja sekretarica. Kako je svijet mali! Moramo se sastati. Možeš li doći na piće u ponedjeljak ili utorak drugi tjedan?

Andy dragi, moram te ponovo vidjeti . . . Nitko mi nikad nije ništa značio osim tebe - a ni ti me nisi zapravo zaboravio, zar ne?

- Odakle vam to? - muklo je upitao Restarick.

- Od prijateljice, iz kamiona za prijevoz namještaja - odgovorio je Poirot, pogledavši gospodu Oliver.

- Nisam to mogla propustiti - rekla je gospođa Oliver shvativši značenje njegova pogleda. - Mislila sam da su to odvozili njezin namještaj. Ljudi su nespretno nosili stol pa su ispale ladice, vjetar je papire raznio po dvorištu. Pokupila sam ih i pokušala vratiti ljudima, ali oni su se svađali i nisu ih htjeli primiti. Tako sam ih bez razmišljanja jednostavno gurnula u džep kaputa. Nisam to ni pogledala sve do današnjeg popodneva kad sam vadila stvari iz džepova jer sam ga htjela poslati na čišćenje. Prema tome zaista nije moja greška. - Zaustavila se gotovo bez daha.

- Da li vam je na kraju uspjela poslati pismo? - upitao je Poirot.

- Uspjela je - jedno mnogo formalnije! Nisam odgovorio na nj. Mislio sam da je pametnije ako učinim tako.

- Niste je željeli ponovo vidjeti?

- Bila je posljednja osoba koju bih želio vidjeti! Bila je vrlo teška žena - i to oduvijek. Mnogo toga čuo sam o njoj, - a među ostalim da je postala teška pijanica.

- Jeste li sačuvali njezino pismo?

- Nisam, poderao sam ga.

- Je li ikad vaša kćer s vama govorila o njoj? - naglo je upitao dr Stillingfleet. Činilo se, nije bio raspoložen da odgovori.

- To može biti vrlo značajno - požurivao ga je dr Stillingfleet.

- Vi doktori! Da, spomenula ju je jednom.

- Što je točno rekla?

- Rekla je sasvim nenadano: »Neki dan sam vadjela Louise, oče.« Uplašio sam se. »Gdje si je vidjela?« upitao sam je. »U restoranu u našoj zgradi« odgovorila je. Bio sam malo zbunjen. Nisam ni sanjao da je se sjećašc< - začudio sam se. »Nakad je nisam zaboravila, majka mi ne bi dopustila da je zaboravim, čak kad bih i željela.«

- Da - kazao je Stillingfleet - to svakako može biti značajno.

- A vama, mademoiselle - Poirot se naglo obratio Claudiji. - Je li Norma ikad s vama razgovarala o Luise Carpenter?

- Jest - bilo je to nakon samoubojstva. Rekla je nešto o tome kako je ona bila griješna žena. Bila je to prilično djetinjasta izjava ako me shvaćate.

- Bili ste ovdje u zgrada te noći - ili točnije rano ujutro kad se ubila Gospođa Charpentier?

- Nisam bila ovdje te noći! Nisam bila kod kuće. Sjećam se da sam o tome čula kad sam se vratila drugi dan.

Okrenula se prema Rastaricku. - Sjećate li se! Bilo je to 23. kad sam putovala u Liverpool.

- Da, da. Zastupali ste me na sastanku Hever Trusta.

- Ali Norma je spavala ovdje te noći? - upitao je Poirot.

- Jest - nevoljko je odgovorila Claudia.

- Claudia? - Restarick položi dlan na njezinu ruku. - Što to znate o Normi? Ima nešto. Nešto što skrivate.

- Ništa! Što bih mogla znati o njoj?

- Smatrate je malo ludom, zar ne? - rekao je Stillingfleet običnim glasom. - Tako misli i crnokosa djevojka. A mislite i vi - dodao je naglo se okrenuvši Restaricku. - Svi se ponašamo fino, a mislimo isto. Osim, naravno glavnog inspektora. On ne misli ništa. On prikuplja činjenice: luda ili ubojica. A što mislite vi, madame?

- Ja? - trgla se Gospođa Oliver. Ja - ja ne znam.

- Suzdržavate se od izjave? Ne osudujem vas. To je teško. Uglavnom, većina ljudi misle isto. Samo upotrebljavaju različite

nazive. Udarena. Luckasta. Slaboumna. Luda. Duševno bolesna. Da li itko misli da je ta djevojka zdrava?

- Gospodica Battersby - odgovorio je Poirot. - Tko je, do vraga, gospodica Battersby?

- Upraviteljica škole.

-Ako ikad budem imao kćer, poslat ću je u tu školu . . . Naravno, ja sam nešto drugo. Ja znam. Znam sve o toj djevojci!

Normin je otac buljio u njega.

- Tko je taj čovjek? - obratio se Neelu. Kako to misli kad kaže da sve zna o mojoj kćerki?

- Znam sve o njoj - rekao je Stillingfleet, jer sam se o njoj profesionalno brinuo posljednjih deset dana.

- Dr Stillingfleet - odgovorio je inspektor Neele - jest visoko kvalificiran i ugledan, psihijatar.

- A kako je pala u vaše pandže bez mojeg pristanka.

- Pitajte brku - odgovorio je dr Stillingfleet, kimnuvši prema Poirotu.

- Vi - vi - Restarick je kiptio od bijesa.

- Vi ste me ovlastili - mirno je odgovorio Poirot. Tražili ste da čuvam vašu kćerku, kada je nađem. Našao sam je - i zainteresirao sam dr Stillingfleeta za njezin slučaj. Bila je u opasnosti, gospodine Restarick u velikoj opasnosti.

- Teško je mogla biti u većoj opasnosti nego je danas. Uhapšena je pod sumnjom za ubojstvo!

- Još nije optužena - promrmlijao je Neele. - Dr Stillingfleet, želite li dati profesionalno mišljenje o duševnom stanju gospodice Restarick. Je li ona shvaćala prirodu i značenje svojih činova?

- Mi možemo sačuvati Naughten dokument za sud - odgovorio je Stillingfleet. - Sad vjerojatno jednostavno želite znati je li djevojka luda ili zdrava? U redu. Reći ću vam. Ta je djevojka zdrava - isto je toliko pametna kao i svaki od nas koji sjedi u ovoj sobi!

24. poglavlje

Buljili su u njega.

- To niste očekivali, zar ne?

- Vi niste u pravu. Ta djevojka čak ne zna što je učinila - ljutito je rekao Restarack. Ona ne može odgovoriti za nešto što ne zna da je učinila.

- Dopustite mi da objasnim. Znam što govorim. Vi ne znate. Djevojka je zdrava, odgovorna za svoja djela. Za časak ili dva bit će ovdje i pustimo je neka govori sama. Jedino ona nije imala priliku da govori o sebi. No da, još je drže ovdje, zaključana je sa ženom u spavaćoj sobi. Ali prije nego što joj postavimo nekoliko pitanja, moram vam reći nešto.

- Kad je djevojka došla k meni bila je puna droge.

- I to joj je on dao - viknuo je Restarick. Taj elegantni bijednik.

- Bez sumnje, on je počeo s tim.

- Hvala bogu, - odahnuo je Restarick - hvala 'bogu.

- Za što zahvaljujete bogu?

- Pogrešno sam vas razumio. Mislio sam da ćete je baciti pred zvijeri, kad ste tvrdili da je zdrava. Pogrešno sam vas prosudio. Droge su to učinile. Droge, su je natjerale da radi nešto što nikad ne bi uradila, zbog njh nije znala što čini.

- Ako mi dopustite da govorim - povisio je glas Stillingfleet - Umjesto što toliko pričate mogli bismo stići do nečeg. Prije svega; ona ne uživa drogu. Nema tragova injekcija. Netko drugi, vjerojatno momak joj je davao drogu bez njezina znanja. Ne samo »crveno srce« već i ostale droge. Vrlo vješto smiješane droge. - L.S.D. od kojeg ste vrlo uzbuđeni, koji stvara moru ili blaženstvo. Od konoplje izgubite osjećaj za vrijeme tako da je vjerovala kako je nešto trajalo sat umjesto nekoliko minuta. I još mnogo drugih rijetkih materija koje ne namjeravam imenovati. Netko tko je vrlo dobro poznao droge stvarao je pakao toj djevojci. Stimulatori, sedativi, sve ju je to trebalo kontrolirati - i stvoriti u njoj predodžbu da je sasvim različita osoba.

- To je ono što kažem - upao je Restarick. - Norma nije odgovorna! Netko ju je hipnotizirao da bi radila te stvari.

- Još niste došli do glavne stvari. Nitko ne može prisiliti djevojku da učini ono što ne želi učiniti. Oni su jedino mogli učiniti to da ona misli kako je to uradila. Evo sad će ona doći i vidjet ćete što se dogodalo s njom.

Ispitivački je pogledao glavnog inspektora Neela, koji mu je kimnuo, dok je izlazio iz sobe, Stillingfleet je preko ramena upitao Claudiju: - Gdje ste stavili drugu djevojku, onu što ste doveli iz stana gospodice Jacobs, kojoj ste također dali sedativ? U njenu sobu u krevet? Radije ju malo prodmajte i nekako dovucite ovamo. Trebat će nam sva moguća pomoć.

Claudia je također izašla iz sobe.

Stillingfleet se vratio s Normom hrabreći je prilično grubo.

- Evo dobre djevojke . . . Nitko vama neće ništa. Sjednite ovdje.

Poslušno je sjela. Njezina je popustljivost zastrašivala.

Žena policajac stala je kraj vrata, zgražajući se.

- Od vas tražim samo da govorite istinu. To nije ni upola tako ieško kao što mislite.

Claudia je ušla s Frances Cary. Frances je jako zijevala. Crna joj je kosa visjela poput zavjese napola skrivajući usta dok je neprestano zijevala.

- Vama je potreban osvježujući napitak rekao joj je Stillingfleet.

- Željela bih da me pustite spavati - mrmrljala je Frances nerazgovjetno.

- Nitko neće spavati dok ne budem s njim gotov! A sada, Norma, odgovarajte na moja pitanja. Ona žena u hadniku kaže kako ste joj priznali da ste ubili Davida Bakera. Je li to istana?

Njezin je poslušni glas rekao: - Da. Ja sam ubala Davida - rekla je poslušno.

- Probola ga?

- Jesam.

- Kako znate da jeste?

Izgledala je uplašena i zbunjena. - Ne znam što mislite. on je bio na podu - mrtav.

- Gdje je bio nož?

- Pokupila sam ga.
- Je li na njemu bilo krvi?
- Jest. I na njegovoj košulji.
- Je li krv na nožu izgledala isto kao krv koja je bila na rukama. Je li to bilo mokro? Ili više kao džem od jagoda.
- Kao džem od jagoda - ljepljivo. - Stresla se. - Morala sam to isprati s ruku.
- Vrlo mudro! U redu, sve se vrlo lijepo povezuje žrtva, ubojica - sve zajedno s oružjem. Sjećate li se da ste to zaista uradili?
- Ne . . . Ne sjećam se toga . . . Ali mora da sam to učinila, zar ne?
- Ne pitajte mene! Ja nisam bio ondje. To ste vi tako rekli. Ali bilo je još jedno ubojstvo prije ovog, zar ne? Jedno ranije ubojstvo?
- Vi mislite na - Louise?
- Da, mislim na Louise . . . Kada ste prvi put pomišljali da je ubijete?
- Prije mnogo godina. Oh mnogo godina.
- Kada ste bili dijete.
- Da.
- Morali ste čekati dugo vremena, zar ne?
- Sve sam to zaboravila.
- Dok je niste panovo vidjeli i prepoznali je.
- Da.
- Kada ste bili dijete, mrzili ste je. Zašto?
- Zato što je odvela oca, mog oca.
- I unesrećila majku?
- Majka je mrzila Louise. Govorila je da je Louise zaista loša žena.
- Vjerujem da vam je mnogo pričala o njoj.
- Da. Radije bih da nije . . . Nisam željela slušati o njoj.
- To je monotono. Mržnja nije kreativna. Kad ste je ponovo vidjeli, jeste li je željeli ubiti?
- Činilo se da Norma razmišlja. Kao da je sjenka znatiželje prešla preko njenog lica.
- Nisam, zapravo, znate . . . Sve mi se to činilo vrlo dalekim. Nisam mogla sebe zamisliti - to je zato . . .
- Zašto niste bili sigurni u to?
- Imala sam neku ludu ideju da je ja uopće nisam ubala. Da je to bio samo san. Da se možda zaista sama bacila kroz prozor. '

- U redu - zašto ne?

- Zato jer sam znala da sam to učinila rekla sam da sam to ja učinila.

- Vi ste rekli da ste to učinili? Tko vam je rekao da to kažete?

Norma je zatresla glavom. - Ne smijem . . . . Bio je to netko, koji je pokušao biti nježan pomoći mi. Rekla je da će se praviti kao da ništa ne zna. - Sad su joj u uzbuđenju riječi navirale brzo. - Bila sam pred Louisinim vratima, vratima s brojem 76, upravo sam izišla. Mislila sam da sam hodala u snu. Oni - ona - je rekla da je to bio nesretan slučaj. Dolje u dvorištu. Neprestano mi je govorila da mi se neće dogoditi ništa. Nitko to nikad neće saznati. - A nisam se mogla sjetim što sam učinila - ali u ruci mi je bio komad tkanine . . .

- Tkanine? Kakve tkanine? Mislite krv?

- Ne, ne krv - komad zavjese. Kad sam je gurnula van.

- Vi se sjećate da ste je gurnuli van, zar ne?

- Ne, ne. To je ono najstrašnije. Ničeg se ne sjećam. Zato sam se i nadala. Zato sam i išla okrenula se prema Poirotu - k njemu.

Ponovo se okrenula Stillingfleetu.

- Nikad se nisam sjećala, stvari koje sam učinila, ni jedne. Ali sam sve više bila uplašena. Zato što je bilo dužih vremenskih praznina potpunih praznina - satova koje nisam mogla računati, ili se nisam mogla sjetiti gdje sam bila i što sam radila.. Ali sam našla stvari - stvari koje sam vjerojatno sakrila. Mary sam trovala ja, u bolnici su otkrili da je bila otrovana: ja sam našla herbicid sakriven u ladici. Ovdje u stanu bio je nož na oprugu. Imala sam i pištolj a uopće nisam znala da sam ga kupila! Ja sam ubijala ljude, ali se nisam sjećala da sam ih ubijala, tako za.pravo nisam ubojica - ja sam samo - luda! Najzad sam to shvatila. Ja sam luda i nema mi pomoći. Ljudi te ne mogu osuditi, ako radiš nešto kad sa lud. Ako sam mogla doći ovamo i ubiti čak i Davida, to pokazuje da sam luda, zar ne?.

- Vi biste željeli da budete ludi, žarko željeli?

- Ja, da, mislim da bih željela.

- Ako je tako, zašto ste nekom priznali da ste ubili ženu gurnuvši je kroz prozor? Kome ste to rekla?

Norma je oklijevajući okrenula glavu. Tada je podigla ruku i pokazala.

- Rekla sam Claudiji.
- To je laž - Claudia ju je gledala prezrivo. - Ti mi to nikad nisi rekla.
- Jesam. Jesam. - kada? gdje?
- Ne znam.
- Rekla mi je da ti je sve priznala - promrmljala je Frances. - Ali sam mislila da je histerična i sve izmislila.

Stillingfleet je pogledao Poirota.

- Ona je mogla sve da izmisli - rekao je stručno. - Upravo to moramo riješiti. Ali ako je tako, morali bismo naći motiv, jak motiv za njenu želju da ovo dvoje ljudi bude mrtvo. Louise Charpentier i David Baker. Dječja mržnja? Zaboravljena i obnovljena nakon mnogo godina. Glupost. David - samo da ga se oslobodi? Zbog toga djevojke ne ubijaju! Trebamo uvjerljivije motive. Recimo, golem novac. - Pohlepa. - Pogledao je oko sebe i glas mu je opet postao konvencionalan.

- Potrebno nam je još malo pomoći. Nedostaje još jedna osoba. Hoće li još dugo trebati da nam se pridruži vaša žena, gospodine Restarick?

- Ne shvaćam gdje bi mogla biti Mary. Telefonirao sam. Claudia je ostavila poruke na svim mjestima, kojih smo se sjetili. Dosada se morala barem javiti.

- Možda smo na pogrešnom putu - rekao je Hercule Poirot. - Možda je madame, tako reći, djelomačno već ovdje.

- Što, do vraga, mislite? - ljutito je viknuo Restarick.

- Mogu li vas malo smetati, chere madame? Poirot se nagnuo prema gospodi Oliver. Ova ga je gledala, začudeno.

- Paket koji sam vam povjerlo.

Gospođa Oliver potražila je u svojoj velikoj torbi i pružila mu crni omot.

Kraj sebe je začuo oštar dubok uzdah, ali nije okrenuo glavu.

- Oprezno je razvezao omot i izvukao zlatokosu periku bouf fant.

- Gospođa Restarick nije ovdje - rekao je - ali je ovdje njezina perika. Zanimljivo.

- Gdje ste to, do vraga, našli, Poirot? - upitao je Neele.

- U putnoj torbi gospodice Frances Cary odakle je ona još nije uspjela izvaditi. Hoćemo li pogledati kako joj pristaje?

Vještini je pokretom skinuo crnu kosu koja je tako efektno okruživala Francesino lice. Prije nego što se mogla obraniti buljila je u njih okrunjena zlatnom aureolom.

- Dobri bože, pa to je Mary Restarick, uzviknula je Gospođa Oliver.

Frances se izvijala poput ljute zmijske. Restarick je skočio sa stolca da dođe do nje - ali ga je spriječio jak Neelov stisak.

- Ne. Ne želimo nikakvo nasilje: Znao gospodine Restarick, igra je završena. Ili da vas zovem Robert Orwel.

Bujica kletvi izletjela je iz njegovih usta.

- Zaveži, prokleta budalo! - oštro ga je presjekla Frances.

Poirot je zaboravio svoj trofej, periku. Otišao je do Norme i nježno prihvatio njezinu ruku.

- Vaše su patnje završene, dijete moje. Žrtva neće biti zatvorena. Vi niste ni ljudi niti ste bilo koga ubili. Dva zla bezosjećajna stvora; smišljala su zavjeru protiv vas, s brižljivo izabranim drogama, s lažima i učinila su sve što su mogli da vas dovedu do samoubojstva ili da vas uvjere u vlastitu krivnju ili pak u ludilo. Norma je užasnuto gledala u drugog urotnika.

- Moj otac. Moj otac? Zar mi je on to mogao učiniti. Svojoj kćerki. Moj otac, koji me volio . . .

- Ne vaš otac, mon enfant - čovjek koji je došao ovamo nakon očeve smrti da se pod njegovim imenom domogne golemog bogatstva. Samo ga je jedna osoba mogla prepoznati ili bolje izjaviti kako taj čovjek nije Andrew Restarick, žena koja je bila ljubavnica Andrewa Restaricka prije petnaest godina.

25. poglavlje

Četiri osobe sjedle su u Poirotovoj sobi. On je u svojem visokom naslonjaču pio čašu sirov de cassis. Norma i Gospođa Oliver sjedile su na divanu. Gospođa Oliver izgledala je posebno svečano u neukusnoj jabučnozelenoj brokatnoj haljini, okrunjena jednom od svojih dotjeranih perika. Dr Stillingfleet zavalio se u stolcu ispmruživši duge noge tako da je izgledalo da zauzima pola sobe.

- Ima mnogo stvari koje bih željela znati rekla je Gospođa Oliver optužujući.

Poirot se požurio da nalije ulje na uzburkanu vodu.

- Ali chere madame, razmislite. Ono što vam dugujem teško mogu izraziti. Sve, ali upravo sve dobre ideje vi ste mi sugerirali.

Gospođa Oliver sumnjičavo ga je pogledala.

- Zar mi niste vi rekli frazu »Treća djevojkacc. Odatle sam počeo - i time sam i završio - s trećom djevojkom od njih tri koje žive u stanu. Maslim da je Norma bila tehnički treća djevojka.

- Ali kad sam bolje pogledad sve stvari oko sebe, sve je došlo na pravo mjesto. Odgovor koji mi je nedostajao, izgubljeni dio igre, svaki put je bio isti - treća djevojka. Bila je to uvijek, ako me razumijete, osoba koja nije bila ondje. Ona je za mene bila samo ime, našta više.

- Čudim se što je nikad nisam povezala s Mary Restarick - rekla je gospođa Oliver. Vidjela sam Mary Restarick u Crosshedgesu, razgovarala s njom. Naravno Frances Cary je imala crnu kosu koja joj je visila niz lice. To bi zbunilo svakoga.

- Ponovo ste me vi, madame upozorili kako žena lako mijenja svoj izgled kad se drukčije počešlja. Sjetite se, Frances Cary je završila glumačku školu. Znala je sve o umijeću dobrog šminkanja. Mogla je mijenjati glas, ako je zatrebalo. Kao Frances imala je crnu kosu, koja joj je upola pokrivala lice, tešku mrtvačku šminku, crnom olovkom izvučene obrve, maskaru na trepavdcama i lijen promukao glas. Mary Restarick sa svojom perikom od uredno složenih zlatnih uvojaka, konvencionalnom odjećom, jedva primjetnim kolonijalnim

akcentom, živahnim načinom govora bila joj je sušta suprotnost. Ipak, od početka se osjećalo da ona nije sasvim stvarna. Kakva je ona bila žena? Nisam znao.

- Ne, ja nisam bio mudar - ne - ja, Hercule Poirot uopće nisam bdo mudar.

- Čujmo, čujmo - javio se dr Stillingfleet. Prvi put čujem da to kažete, Poirot! Čudo nikad neće prestati.

- Zapravo ne shvaćam zašto je igrala dvije ličnosti? - upitala je gospođa Oliver. - Čini se, da je to stvaralo nepotrebnu zbrku.

- Ne. To joj je bilo vrlo korisno. Uvijek je imala alibi kad god ga je zatrebala. Kad samo pomislim da se to događalo ovdje, pred mojim očima, a ja to nisam vidio! Bila je to perika podsvjesno sam razmišljao o njoj, ali nisam znao zašto. Dvije žene - nikad, ni u jednom trenutku viđene zajedno. Njihovi životi bili su tako uređeni da nitko nije primijetio velike vremenske praznine u koje bi posumnjao. Mary je često išla u London, da kupuje, da posjećuje agente za prodaju kuća, da podmiri narudžbe, pretpostavljalo se da tako provodi vrijeme. Frances je odlazila u Birmingham, u Manchester, čak je letjela u irvozemstvo, posjećivala Chelsea sa svojim društvom mladih umjetnika, dala im je poslove u ratličitim domenama koje zakon baš nije gledao s odobravanjem. Posebna je priča Galerija Wedderburn. Pomažući mlade umjetnike, priređujući izložbe dobro je prodavala njihove slike. One su slane u inozemstvo ili su slane na izložbe s okvirima koji su skrivali tajne pakete heroína - umjetničke rakete - vješti falsifikati manje poznatih starih majstora. Sve je to ona organizirala. David Baker bio je jedan od umjetnika koje je uposlila. Bio je izvrstan za kopiranje.

- Jadni Davad. Kad sam ga prvi put srela, mislila sam da je predivan - promrmljala je Norma.

- Ona slika - pospano je rekao Poirot uvijek, uvijek mi se vraćala na pamet. Zašto ju je Restarick donio u svoj ured? Kakvo je značenje imala za nj? Enfin, nisam se divio sam sebi što sam toliko glup.

- Ne shvaćam, što je sa slikom?

- Bilo je to vrlo mudro. Ona je služila kao neka vrsta legitimacije. Par portreta, muž i žena, proslavljenog pomodnog slikara iz njegova doba. Kada su ih izvadili iz skladišta, David Baker zamijenio je

Restarickov portret s Ornellovim, izradivša ga dvadeset godina mladim. Nitko ne bi pomislio da je portret falsifikat, stil, potez kista, platno, sve je to bio izvanredno uvjerljiv posao. Restarick ga je objesio iznad svog stola. Svatko tko je otprije poznao Restaricka mogao bi reći: »Jedva bih vas prepoznao«. Ili: »Vi ste se prilično promjenili«. Ali kad bi pogledao portret, morao bi pomisliti da je zaista zaboravio kako je čovjek izgledao.

- Bio je to veliki rizik za Restaricka - ili bolje Orwella, - zarnišljeno je rekla Gospođa Oliver.

- Manji nego što si možete zamisliti. Znae, on nikad nije bio claimant, u smislu Tichbornea. Jedino je bio član vrlo poznate tvrtke u gradu, vratao se kući nakon bratovljeve smrti, da bi sredio njegove papire, pošto je nekoliko godina proveo vani. Sa sobom je doveo mladu ženu, koju je nedavno vani upoznao i uselio se kod starijeg, napola slijepog, ali vrlo uglednog ujaka, koji ga nikad nije dobro poznao iz njegovih đaćkih dana i primdo ga bez pitanja. Bliže rodbine nije imao, samo kćerku, koju je posljednji put vidio kad je bila petogodišnja djevojčica. Kad je otišao u Južnu Afriku, u uredu su radla dva vrlo stara činovnika koja su u međuvremenu umrla. U današnje vrijeme mlade osoblje nigdje ne ostaje dugo. Porodični advokat također je mrtav. Budite sigurni da je cijela situacija prostudirana vrlo pažljivo pod vodstvom Frances, pošto su se odlučili na taj potez.

- Čini se da su se srele u Keniji prije dvije godine. Oboje su bile varalice - iako sasvim različitih interesa. On je ulazio u različite loše poslove kao isiraživač - Restarick i Orwell išli su zajedno da istraže rudna bogatsiva u nekoj divljini. Pričalo se o Restarickovoj smrti (vjerojatno istinito) što je poslije opovrgnuto.

- Prepostavljam da je u igri mnogo novca rekao je Stillingfleet.

- Golem novac. Strašna igra - uz strašni rizik. Uspjelo im je. Andrew Restarick bio je vrlo bogat čovjek i bratovljev nasljednik. Nitko nije ispitivao njegov identitet. I tada su stvari krenule nagore. Iznenada je dobio pismo od žene, koja bi, ako bi ikad došla u njegovu blizinu, odmah znala da on nije Andrew Restarick. A onda se pojavila i druga nevolja - David Baker ga je počeo ucjenjivati.

- To se moglo očekivati - naglas je razmšljao Stillingfleet.

- Oni nisu to očekivali - nastavio je Poirot. - David nikad nije ucjenjivao. Čini se da ga je na to navelo nevjerojatno veliko bogatstvo tog čovjeka. Suma koju su mu platili za krivotvorenje portreta činila mu se premala. želio je više. Tako mu je Restarick potpisivao čekove na velike sume i tvrdio da to čini za dobro svoje kćeri - kako bi je spriječio da ne upadne u nepoželjan brak. Ne znam da li se David zaista želio oženiti Normom. Mogao je to učiniti. Svakako, bilo je vrlo opasno ucjenjivati dvoje ljudi kao što su Orwell i Frances Cary.

- Mislite da su hladnokrvno planirali da ubiju dvoje ljudi - sasvim mirno - samo tako? pitala je Gospođa Oliver. Doimala se gotovo bolesno.

- Mogli su i vas dodati na svoju listu, madame, odgovorio je Poirot.

- Mene? Zar mislite da me jedan od njih udario. Pretpostavljam Frances? Valjda ne siroti Paun?

- Ne vjerujem da je to bio Paun. Ala vi ste već bili u Borodene Mansions. Zatim biste vjerojatno slijedili Frances u Chelsea, ili je ona tako mislila. Na to ste mogli računati, zbog prilično neuvjerljive priče. Tako je pošla za vama i zadala vam lijep udarac po glavi, jednostavno da zauzda vašu znatiželju. Niste me slušali kad sam vas upozoravao da u zraku lebdi opasnost.

- Jedva to vjerujem! Pozirala je poput boginje u onom prljavom studiju toga dana. Ali zašto? - pogledala je Normu a zatim ponovo Poirota.

- Oni su je upotrijebili - zapravo, obrađivali je, drogirali je, učinili da povjeruje kako je ubila dvoje ljudi. Zašto?

- Oni su trebali žrtvu - rekao je Poirot. Ustao je iz naslonjača i prišao Normi.

- Mon enfant, prošli ste kroz užasne patnje. To je stvar koja vam se više nikad ne smije dogoditi. Zapamtite, sada možete uvijek imati povjerenje u sebe. Kada iz vlastitog iskustva saznate što znači užas, oboružani ste protiv svega u životu: - Mislim da ste u pravu - rekla je Norma. - Misliti da ste ludi - vjerovati u to, užasna je stvar . . . - Stresla se. - Još ne shvaćam kako sam spasena - zašto je uopće netko vjerovao da nisam ubila Davida - kad sam čak i ja vjerovala u to?

- Krv nije bila prava - objasnio je dr Stillingfleet. - Počela se zgrušavati. Košulja je bila natopljena njome - kako je rekla gospođica Jakobs, ali ne mokra. Trebalo je izgledati da ste ga ubili samo pet minuta prije nego što je Frances odglumila vrisak.

- Kako je ona - razmišljala je Gospođa Oliver. - Ona je bila u Manchesteru.

- Stigla je ranijim vlakom, u vlaku je već stavila zlatokosu periku i našminkala se kao Mary. Ušla je u Borodene Mansfons i popela se liftom kao nepoznata plavuša. Ušla je u stan gdje ju je čekao David, kao što mu je rekla. Nije ni u što sumnjao i ona ga je probola. Onda je opet izišla i čekala Normin dolazak. Ušla, je u javnu garderobu, promijenila izgled, sreća prijateljicu na kraju ulice i pošla s njom do Borodene Mansionsa. Ondje se pozdravila s njom, otišla gore i odigrala svoju predstavu - vjerojatno, uživajući u tome, sve dok nije stigla policija nije pomislila, da će itko posumnjati u vremenski razmak. Moram reći, Norma, da ste nam priredili paklenske trenutke, inzistirajući na tome da ste . ubili oboje.

- Željela sam priznati, da se sve to završi. Da li ste vi tada mislili da sam to zaista mogla učiniti?

- Ja? što vi mislite o meni? Znam što moji pacijenti mogu učiniti a što ne mogu. Ali sam mislio da ćete vi sve užasno komplicirati. Nisam znao dokle je Neele pružio prste. Nije ma izgledalo kao prava policijska procedura. Činilo mi se kao da sve vodi Poirot.

Poirot se smiješio.

— - Glavni inspektor Neele i ja poznajemo se mnogo godina. Osim toga, on je već istraživao određene stvari. Nikad i niste bili pred Louiseinim vratima. Frances je promijenila brojeve. Promijenila je 6 i 7 na vašim vratima. Brojevi su bili labavi, pričvršćeni čavlicima. Claudia nije bila u stanu te noći. Frances vas je drogirala, sve vam je izgledalo kao mora,.

- Sad mi je sve jasno. Jedina osoba koja je mogla ubiti Louise bila je prava treća djevojka Frances Cary.

- Znate, vi ste je već napola bili prepoznali rekao je Stillingfleet - kad ste mi opisivali kako se jedna osoba može pretvoriti u drugu.

Norma ga je zamišljeno promatrala.

- Vi ste vrlo neuljudni - rekla je Stillingfleetu.

- Neuljudan? - zaprepastio se Stillingfleet. - Vi ljudima kažete svašta. Vičete na njih.

- Oh, u redu, možda, shvatio sam. Ljudi se tako prokleta razdražuju.

- Ona je još djevojka, zar ne? - iznenada se nacerao Poirot.

Gospođa Oliver se ustala s uzdahom.

- Moram ići kući. - Pogledala je dva muškarca, a onda, u Normu. - Što ćemo s njom? - upitala je.

Oba su je začudeno pogledala,.

- Znam da ona trenutno ostaje sa mnom nastavila je. - I ona kaže da je sasvim sretna. Ali ostaje problem. Mnogo je novca, jer je vaš otac - mislim, pravi - sve ostavio vama. A to može izazvati komplikacije. Ona može otići da živi sa starim Sir Roderickom, ali to ne bi bilo zabavno za djevojku - već je prilično gluh i slijep - i potpuno sebičan starac. Uzgred, što je , s onim nestalim papirima i djevojkom?

- Pojavili su se ondje grlje ih je već bio tražio. Sonja ih je našla - odgovorila je Norma. Slijedećeg tjedna ujak Roody i Sonja vjenčat će se.

- Nema tako velike budale kao što je stara budala - zaključio je Stillingfleet.

- Aha - složio se Poirot. - Znači, mlada dama više voli život u Englesko j nego da bude upletena u la politique. Pametna je ta mala.

- Znači, tako je to - rekla je gospođa Oliver. - Ali da nastavimo o Normi, treba biti praktičan. Moramo napraviti planove. Djevojka ne može sama znati što želi učiniti. Ona čeka nekog da joj to kaže.

Strogo ih je pogledala.

Poirot nije rekao ništa. Smiješio se.

- Oh, ona? - prihvati Stillingfleet. - U redu, reći ću vam Norma. Za tjedan dana letim u Australiju. Prvo želim pogledati je li sve dobro pripremljeno. Zatim ću vam poslati brzojav i vi mi se možete pridružiti. Tada ćemo se vjenčati. Dajem vam časnu riječ da nije novac ono što želim. - Nisam jedan od liječnika koji žele podići goleme istraživačke ustanove i slično. Zanimaju me samo ljudi. Osim toga mislim da ćete moći izaći sa mnom na kraj. Usprkos tome što sam grub prema ljudima - ja to sam nisam primijetio. To je zaista

čudno. Donedavno ste bili sasvim bespomoćni - a, evo, sada više neću ja voditi vas, već ćete vi voditi mene.

Norma je još stajala mirno. Vrlo je pažljivo promatrala Johna Stillingfleeta, kao da razmišlja o nečem što je dosad vidjela iz drugog ugla.

A onda se nasmiješila. Bio je to vrlo lijep osmijeh - osmijeh sreće.

- Slažem se - rekla je.

Prešla je preko sobe do Herculea Poirota.

- I ja sam bila gruba - rekla je. - Onog dana kad sam došla ovdje, a vi ste doručkovali, rekla sam vam da ste prestari da mi pomognete. Bilo je to grubo. A to nije bila istina . . .

Stavila je ruke na njegova ramena i poljubila ga. - Raduje naručite taksi za nas - rekla je Stillingfleetu.

Dr Stillingfleet je kimnuo i napustio sobu. Gospođa Oliver je uzela torbu, a Norma je navukla kaput i krenula za njom prema vratima.

- Madame, un petit moment . . .

Gospođa Oliver se okrenula. Poirot je podigao s udubljenja na divanu lijep uvojak sijede kose. Gospođa Oliver je ljutito uzviknula: - Sve. Kao i sve što se danas proizvodi, i ovo je loše. Mislim na ukosnice. Jednostavno skliznu i sve padne. - Izišla je smrknuta.

Začas je opet promolila glavu kroz vrata i rekla zavjereničkim šapatom: - Recite mi - sve je u redu, poslala sam je dolje - jeste li je namjerno poslali tom liječniku. - Naravno da jesam. Njegove su kvalifikacije...

- Ostavimo kvalifikacije. Znate na što mislim. Njih dvoje - jeste li?

- Ako baš morate znati, jesam.

- Bila sam uvjerena u to - rekla je Gospođa Oliver. - Vi zaista mislite na sve, zar ne?

KRAJ